

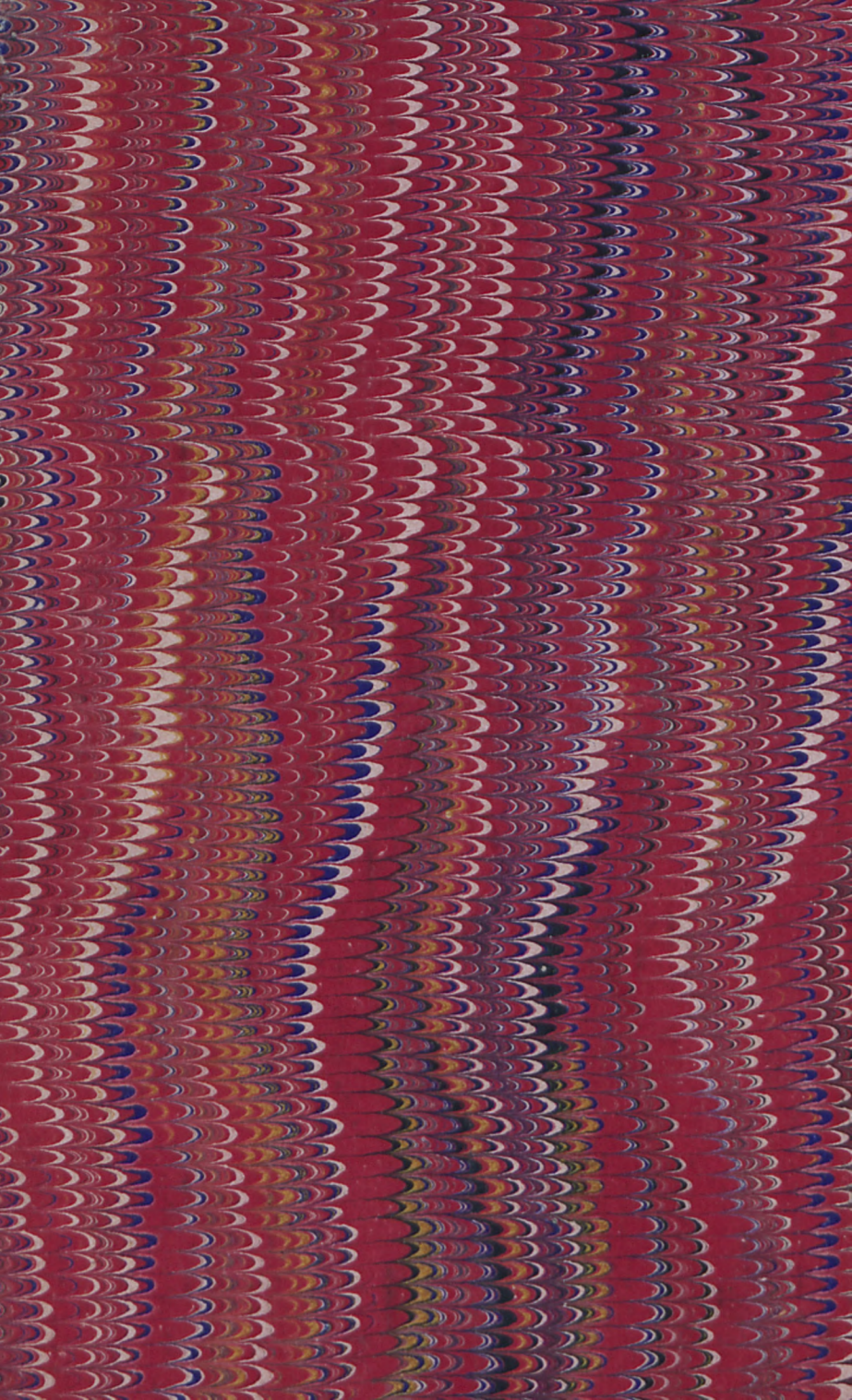

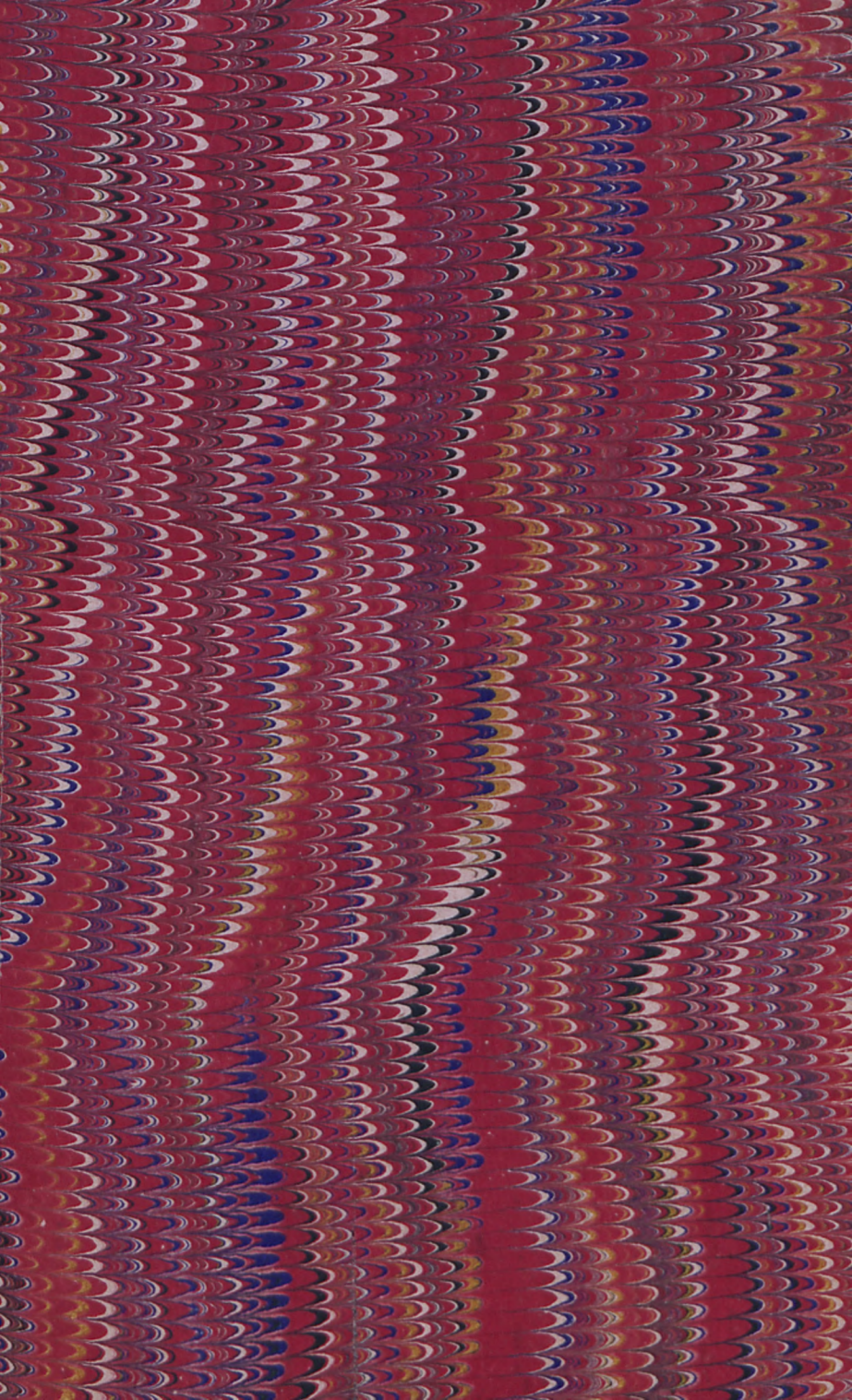
AZ
ORSZÁGOS
ERDÉSZETI
EGYESÜLET
ÉVKÖNYVE.

1867.

AZ ORSZÁGOS

ERDÉSZETI-EGYESÜLET

ÉVKÖNYVE

1867.

Q. b. 153.

BEDŐ ALBERT,
EGYESÜLETI TITKAR.

PEST, 1868.

Nyomatott Kocsi Sándor által (Érkövy, Galgóczy és Kocsi nyomdájában).
Aldunaszor 9. sz.

Tartalom

1	Közvetlen földes tulajdonosi jogok az 1851-iki törvény alapján
2	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
3	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
4	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
5	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
6	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
7	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
8	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
9	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
10	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
11	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
12	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
13	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
14	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
15	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
16	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
17	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
18	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
19	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
20	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
21	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
22	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
23	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
24	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
25	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
26	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
27	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
28	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
29	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
30	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
31	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
32	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
33	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
34	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
35	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
36	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
37	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
38	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
39	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása
40	A közvetlen földes tulajdonosi jogok gyakorlása

Keglevich Béla gróf elnöki beszéde

az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésén.

Losonc, aug. 7.

Félévnél alig van több, hogy az Országos Erdészeti Egyesület székhelyét Pestre tette át, új alapszabályokat szerkesztett. Engedjék meg uraim, hogy az új alapszabályokon elindult működését az egyletnek örömmel üdvözölhessem, s kijelenthessem, miként legkedvesebb kötelességemnek ismerem, egyéni erőmnek teljes megfeszítésével ernyedetlenül és lelkiismeretesen az egyesület céljainak eléréséhez részemről is hozzájárulhatni.

Engedjék meg uraim azt is, hogy habár egy kissé terjedelmesebben, de meggyőződésem sugallatát egyesületünkre nézve minden irányban elmondhassam.

Ha figyelmünket, az összes emberiség történetére fordítjuk, az egyes népek viselt dolgai azon örök igaz eredményt mutatják fel, hogy a valódi jólétnek, vagyis a folytonos haladásnak, melynek kifejezését az állandó szabadságban, anyagi jólétben s a polgárosodásban találjuk fel, legfőbb tényezője, előidézője nem más, mint a tudomány!

Az oszlatja el a babona sötétségét, a hiszékenység tévedéseit, szüli a világosságot, és szerzi meg az alapos számítások és kísérletek által megerősített dönthetetlen igazságokat.

Mentől elterjedtebb a tudomány, annál felvilágosodottabb minden egyes egyén s annál fogva az összes nemzet is, fogékonyabb az észszerű intézkedések befogadására, s önmagától törekszik segítségnyújtani oly intézkedések életbe léptetésére, melek a jólétet előmozdítják: mig ott, hol kis körre szorult a tudomány, kevésbé felvilágosodott az egyén, tehát az összes nemzet is, több hatása van a babonás hiszékenységnek, mint a tudományos igazságnak, s nem haj-

landó, mert nem is képes rá, befogadni mind azon ujitásokat, melyeket a tudomány folytonos haladása, feltartóztatlanul mutat fel, az emberiség sorsának könnyítésére.

Ebből magyarázható meg azon első tekintetre visszásnak látszó tünemény, hogy a tudománynak aránylag igen alacsony fokán állott népeknél, kitűnő uralkodók, böles törvényhozók, és államférfiak, képesek voltak ugyan, bizonyos ideig, az egész nemzetre minden tekintetben fényes és dicső korszakot előidézni, jobban elővarázsolni, de annak maradandósága nem volt, mert nem lehetett mindaddig, míg az arra biztos, és egyedül célhoz vezető ut, nem volt egyengetve: a tudomány, a tudás elterjedtsége.

Mentől átalánosabb ez, annál felvilágosodottabb az egész nemzet. S míg a fentebbi esetben az egyes jó fejedelem, vagy államférfi elhaltával, a nemzet sorsának intézése ügyetlenebb vagy rosszabb kezekbe való átmenete visszaesést, sőt végromlást is okozhat: addig a felvilágosodott nemzetnél az ily esemény nem bir oly horderővel: mert önmagából meritett erőn, a tudományon alapszik jólétének és haladásának garantiája. Ezeknél a reformok maradandó nyomot hagynak, mert biztos alapra építvők, mert az összes felvilágosodott nemzetnek minden előre törekvő fia, habár csak homokszemnyi munkával, de egyenlőn siet résztvenni, a népek fejlődésének roppant művében.

Mindezeknél fogva oda kell hatni, hogy mindenekelőtt és mindenütt, a tudományos közszellem fejlődjék, a felvilágosodás terjedjen s minél több honpolgár legyen olyan, a ki elméje fejlettségénél fogva, nem csak felfogni bírja mind azt, a mi üdvös, a mi jó, hanem a gondolkozás fárasztó munkája által oda képződjék, hogy ne várja mindig és mindenben az atyáskodó gondoskodástól boldogulását, hanem önerejéből meritette eszközzel igyekezzék létrehozni azt, a mit jónak, a mit helyesnek felismert.

Mindenekelőtt tehát a tudomány, mindenütt a tudomány, és mindenben a tudomány az éltető erő.

Ugy hiszem, nem tévedék, midőn nemzetek históriájából vett példával, egyletünk szerény működését megvilágítandó, hoztam fel mindezt, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy nekünk is egyik és főfeladatunk, mindenképen odahatni, hogy a tudomány terjedjen általában, noha elismerem, hogy erre aránylag csekély eszközökkel rendelkezhetünk, terjedjen a természettudomány minden ága és terjedjen különösen az erdészeti szaktudomány; melynek utmutatása

következtében vagyunk képesek mindazon elveket megállapítani, melyekből kiindulva czélszerűen intézkehdhetünk, erdészeti szakmánkba vágó minden érdekek körül.

Ezen, főleg az elméleti téren mozgott bevezetésem után, melyet némelyek talán hajlandók lennének a kellőnél hosszabbnak, s nem egészen szorosán a tárgyra tartozónak tekinteni, de én azért, mert azt meggyőződés szerint, nagy horderejű üdvös hatású igaz elvekből levontnak tartom, szükségesnek tartottam el is mondani, — áttérek a gyakorlati térre; s az egyesület működésére vonatkozó néhány észrevételt leszek bátor a tisztelt közgyűlés elé terjeszteni.

Én az erdészeti egyesület teendőit mindenek előtt két részre osztom, először oly teendőket vélek felismerhetni, melyek kizárólag, vagy nagyrészt, önmagunktól függnek, mint belső szervezetünk, elvek felállítása, egyes tárgyak megvitatása s többeféle; másodsor pedig oly teendők, melyek szintén a mi kezdeményezésünk kifolyásai lehetnek bár, de a gyakorlatban csak az esetben emelkedhetnek érvényre, ha azon rajtunk kívül, vagy felettünk álló egyének, testületek és közegek, melyek hivatvák az általunk kimondott elveket érvényesíteni, a hozzájuk intézett figyelmeztetést elfogadják, kérelem vagy felterjesztésnek pedig eleget tesznek.

S ép ezért, mert ily teendőink nem csak lehetnek, de vannak is, első sorbani kötelességünknek ismerem ez irányban erélyesen működni, s a körünkbe vágó érdekek előmozdítására vagy megóvására hatni. S ezt nem csak egyesek, de a kormány irányában is teljesítenünk kötelesség: tegyük azt felszólalás utján, vagy más uton.

Ily természetű teendőnk van ma is, midőn oly intézkedéssel állunk szemben, mint a minő a kormány szervezése, az erdészet érdekének szempontjából ítélvén meg azt.

Nem ismerjük ugyan az indokokat, melyek a ministeriumot arra indították, hogy az összes magyar erdőgazdaság ügyeit nem egyesítette, hanem három részre szakasztotta, elég ahhoz hogy tény, miként:

- a) a magánosok és a jogi személyek erdőgazdaságának felügyelete,
- b) az erdőkárosítások nagyobb szerű pöreinek végeldöntése,
- c) a szolgálmányok megváltása,
- d) az erdőirtások, sivatagok és erdőkopárok beerdősítése,
- e) az erdészeti tanodák és államvizsgák, mindannyi az erdészet

körül fontos teendők, a *földmivelési-ministerium* elintézésére bizattak.

Az alapítványi jószágok erdeinek főfelügyelete az *oktatásügyi-ministeriumra* ruháztatott.

A többi erdők vezetését a *pénzügyi-ministerium* magának tartotta fel, de ezen intézkedés sem egészen alkalmas az *erdészeti ügy érdekeit előmozdítani*.

Mig egyrészt a földmivelési-ministeriumban a mezőgazdaság és a marha-egészségügy részére külön egy-egy osztály alkottatott, addig az erdészet egyetlen egy szakember által sem lett ott képviselve.

Nem emlitem azt, hogy a mezőgazdaság és a marha egészségügy ekinti elválasztása czélszerű-e vagy nem; de minden esetre e gondos elintézés egy okkal több arra, hogy más szakosztály részére, jelesen erdeink érdekében is méltán követelhető a kiváló figyelem; mert a *jelenlegi szervezés szerint nem foghatom fel, hogy fogja a földmivelési-ministerium, a különben jeles tehetségű, de e részt csak is encyclopedicus ismeretekkel bíró egyénnel*, mindazon nagyfontosságú ügyeket sikeresen elintézhetni, melyek alája rendelvek; ez áll az *oktatásügyiministeriumra nézve is, a hol a belső gazdaság műtani felsőbb vezetése*, s az ebből folyó legéletbevágóbb kérdések elintézése, szakembert igényel mindenekfelett.

A *pénzügyi-ministeriumnál is, a fém és sóbánya erdők ügyeinek vezetése* oly osztályra bizatott, melynek összes személyzete a *szakképzettséget nélkülözi*.

Meglehet ugyan, hogy a kormány képzett szakembereket fogna alkalmazni e hiba helyreigazítására, mit be is lehetne várni, ha nem tudnók azt, hogy az adott helyzetben a még meglevő egyének felcsere-lése majdnem lehetlen; ez intézkedés létesítése egy évtizednél több időbe kerülne, azonfelül e munkaerőt most csak ugy lehetne előállítani, ha az összes külgazdaságot tehetséges vezetőitől fosztanák meg. Azt hiszem, kötelességünk tehát haladéktalanul felszólalni, s a ministeriumot ezen az erdészetre igen káros szervezkedésére figyelmeztetvén, egyuttal felkérni, hogy *a jelenleg fenálló erdő-osztályra minden országos erdőségi ügyek vezetését bizza*. Mert sokkal könnyebb leend az egyes ministeriumok elnevezése, vagy az erdők jog-czimeit különféleségéből származott érdek elágazást kiegyenlíteni és kielégíteni egységes műtani vezetés mellett, mint azt elérni, hogy szakképzett férfiak nélkül, a nemzet vagyonának e nagy jelentőségű

része, a kor és érdekek kivánalmai szerint czélszerűen kezeltessék, még pedig három külön ministerium által.

Ha tehát mint reménylem, a t. közgyűlés, e nézetemet helyeselné, egy bizottmány lenne kiküldendő, a mely az erre vonatkozó felterjesztést elkészítené s további intézkedés végett a választmány-nak hovaelőbb beadni felhivatnék.

A t. közgyűlés engedelmével áttérek néhány oly teendőre, mely részint a magunk körében feltalálható, részint a rajtunk kívül álló erők összeműködésével, vezethet sikerre..

A tudomány az, mely utmutatással szolgál arra, hogy államgazdászati szempontból miként intézkezhünk legezélszerűbben az erdő talaj körül; hogy nem szükséges, mert nem is indokolható, hogy a hazánkban jelenleg létező erdőállományt változatlanul fentartva, honunk összes termőtalajának tetemes részét fatermelésre használjuk; hogy ellenben főleg nagyobb hegységek meredek lejtőin, vagy a lapályon a futó homokon álló erdőket, áldozattal bár, de nem csak fentartani kell, hanem ott, hol ezek hiányoznának, teremteni szükség; s könnyen felismerhető, a tudomány világító fénye mellett, mindezekből azon határvonal, melyen belől az erdőtalaj szabad használatának megszorítása a közjólét érdekében tanácsosnak, sőt szükségesnek mutatkozik. Tudjuk, hogy a nagyobb hegységek meredek lejtőin a fanóvénnyet mily jótékony hatással van, lombja vagy túlevelei hullásával folytonosan fentartja közvetlen talajának termőképességét, s magát a kopár kőszirteket is képes évszázados kitartással azzá tenni; tudjuk, hogy a tenger színéről felemelkedő gőzökből a hegyek hűs légkörében esővé, vagy romboló felhőszakadássá fejlett vizeket karjaikkal feltartóztatják s levélzetük segítségével törzsük és gyökereik közreműködésével, a sziklák repedéseibe csöppenként vezetik, hogy ott ismét találkozáván, forrásokká képződván, országok lüktető élet-eireivé, patakokká és folyamokká egyesüljenek.

Tudjuk, hogy megvédik a hegyek alján elterülő rónát, az árviz rombolása és a folytonos beiszapolás pusztító hatásától. Nem szabad tehát sehol gondatlanul bánni az erdővel és az erdőtalajjal; eléggé tanulságos a fent kitett sajnós következmények felismerésére Görög- és Spanyolország, a Francziabirodalom egy része, hazánkban nem egy vidéke, e megyének nem csekély, ily módon elpusztult területe! Ismétlem tehát, a tudomány és az azzal karöltve járó tapasztalat alapján mondhatjuk ki a döntő elvet, — hogy — erdőt irtani vagy azzal meg-gondolatlanul bánni, sehol sem szabad, a hol ez által a talaj termőképés-

sége vagy közvetlen vagy közvetve más szomszéd talajé veszélyeztetik. Ez elvet kell érvényre emeltetni törekednünk, az abból önként folyó consequentiákkal. A szabad rendelkezés és használat megszorítása ezen túl, kártékony lenne az általános jólétre, mert akadályozná a kereslet és kelendőség egymásra hatásából fejlődő okszerű, azaz a tartósan legnagyobb jövedelmet szolgáltató használatát a talajnak, úgy az adóképeség fejlődését és az emberek tápszerűül szolgáló terményeknek termelését, mi hazánkban a népszaporodás nagy horderejű szempontjából mint annak leghatalmasabb tényezője, fő tekintetet igényel. Amugy is elég terjedelmes homok sivatag és kopár meredek van hazánkban, melynek beerdősítése által helyrehozzuk azt, a mit a gabonatermelésre alkalmas talaju erdő irtása által az erdőállományból veszítenénk.

Közbe ejtve legyen szabad felemlítenem, hogy ez általános elv alól kivételt kell tennünk oly erdőknél, melyek például az állam, községek és jogi személyek kezeiben vannak, kik a rájuk bízott tőkének csak kamatját használni jogosítvák s ennél fogva szigorú felügyelet s megszorítottabb használati szabadság mellett kezelendők tulajdonosaik által.

De más teendők is vannak, ha a hazai erdőgazdaság felvirulását eszközölni óhatjuk :

I, oda kell hatnunk, hogy a tulajdon-jog szent elvének gyakorlati érvényt szerezzünk,

II, hogy a méltányosság alapján az erdőt minden szolgálmány terhétől felszabadítsuk,

III, hogy oly szakképzett munkaerőt teremtsünk, mely a legnyomasztóbb körülmények közt is képes legyen, a lehető leggyorsabb úton haladni és ez által az erdőket jövedelmező vagyonná fejleszteni.

Sokat tehet az egyes, az egyesek összeműködéséből alakuló és ez által sokszorozódott egyesületi erőmegtartás, de maradandó eredményhez csak úgy fogunk jutni, ha az összes állam minden tagja együttesen teljesíti kötelességét.

Azért figyelmeztetjük a kormányt is, az erdész-osztályt illetőleg, s nem mulasztandjuk el, a már szerkesztett erdőtvényt, mely itt előttünk fekszik, megvitattván azt, ha célra vezetőnek találándjuk, úgy a kormány, mint az ország törvényhozásának bemutatni, és elfogadtatását javálni, a mint, hogy azt is meg fogjuk említeni, hogy a

törvénynek holt betűje csak úgy ébredhet életre, ha az azt végrehajtani hivatott közegek czélszerűen szervezvék.¹

Kötelességünk a törvényhozás és a kormány figyelmét, az erdeinket jelenleg terhelő s *nem okszerű alapon nyugvó adóra* felhívni, mert az, a legczélszerűbb gazdaság mellett is, nincsen a mostani jövedelemmel arányban. Ohajtandó tehát, hogy bizottmányt nevezzünk ki, mely e tárgyra vonatkozó törvényjavaslat készítésével foglalkozzék, s munkálatát kimerítően indokolván, megbirálás és s helyeslés esetében az illetők gondoskodásába ajánlás végett, az igazgató választmánynak átadja. Nem különben kívánatosnak látszik előttem egy más bizottmányt is kiküldeni, mely tekintvén azt, hogy a tulajdonjog biztosítása, minden tárgyra kiterjesztendő, *a vadászati jogviszonyok korszerű rendezése ügyében törvényjavaslatot* a fentebbi eljárás mellett készíteni hivatnatnék.

Van egy tárgy uraim, melyet önöknek kiváló figyelmébe és gondoskodásába ajánlani bátorkodom. Erdőgazdaszatunk hatalmas tényezőjéül kell felismernünk azt, ha szakembereink, az élet legnyomasztóbb aggodalmaitól menten, teljes lelkierővel, elfogulatlan kedélylyel, szentelhetik életüket a választott pályának. Ezen lelki nyugalom birásának tényezője azon öntudat, hogy az önsegélyezés útján, csekély évdij befizetése mellett elérhetik maguk — vagy elhalás esetében családjuk részére bizonyos évek mulva a munkaképtelenség vagy más, nem önhibából keletkezett, kereset hiányból származható szükségben a biztos segedelmet. A miért is indítványozom, hogy az erre vonatkozó tervezetet, ily czim alatt, „*az Országos Erdészeti Egyesület nyugdíjazó és segélyező intézkedéseinek szabályai*“ mostani alapszabályaink kiegészítéséül szintén egy küldöttség vegye munkába, figyelmeztvén arra, hogy úgy az egylet egyes tagjait vagy azok özvegyeit és családjait a befizetett összeghez aránylag, vagy az alaptőkéhez mérten, nyugdíjban, míg azokat, kik munkahiány vagy más nem becstelenítő esetek folytán inségben szenvednek, erkölcsi és anyagi segélyben részesíthessük. Feladata lévén a bizottmánynak, az egész tervezetet az alapszabályoknak és ügyrendnek megfelelő kiegészítésével együtt legfeljebb hat hónapalatt az igazgató választmánynak átvizsgálás végett benyújtani, hogy a legközelebbi közgyűlés e tárgyban végleg intézkedhessék. Fentartván egyuttal magamnak is azon jog és kötelesség teljesíthetését, hogy közgyűlés által kimondandott alakulás alkalmával, szerény adománynyal járulhassak e szent czél előmozdításához.

Midőn arról is bátor vagyok a t. közgyűlést értesíteni, hogy a ministerium utolsó közgyűlésünk által módosított alapszabályainkat helybenhagyta, s azoknak megfelelő ügyrend készítésére az egyesület néhány tagja kéretett fel; szükséges leend ezen előttünk levő ügyrendet, most megvitatván megállapítani s jóváhagyás végett a kormányhoz felküldeni.

Hogy azonban mindezen hosszadalmasan elősoroltak elintézése körül némi rendszerességgel járjunk el, azokat a következő sorban tárgyalatni indítványozom :

A) Az ország összes erdészeti ügyei, műtani egységes vezetésének kérvényezését tartalmazó felirat a kormányhoz, s annak szerkesztésével megbizandó küldöttség megválasztása.

B) Az itt beadott erdőtörvény megvitatása.

C) A kidolgozott ügyrend.

D) Az erdőadó.

E) A vadászat ügyében szükséges törvényjavaslat készítésére küldöttséget választani.

F) Elvégre szintén a nyujdíjazás és segélyezésre vonatkozó alapszabály-módosítás és tervezet elkészítésére bizottságot kiküldeni.

És midőn azon kérdést vagyok bátor a t. közgyűléshez intézni, vajjon a tárgyalást e sorban kezdjük-e meg? — azzal zárom be előadásomat, a mivel mindenekelőtt megkezdeni lett volna kötelességem. Engedjék meg uraim, hogy meleg szavakban, való örömmel és hálaival köszönhessem meg mindazoknak buzgóságát és részvétét, kik félévi elnöki működésem ideje alatt, felhívásomnak nagylelkűen engedve, buzgóságban engem messze tulszárnyalván lehetővé tettek, adakozásuk és fáradhatatlan gyűjtésük által, az egyesület alaptökéjét ha nem is 100,000-re rugó, de oly összegre emelni, mely mindenestre azért nagy értékű ránk nézve, mert egyrészt, az önként adott hazafias adomány morális értékével bir, másrészt pedig az egyesület fenállhatásának anyagi garantiát nyujtott az által, hogy kamatja a nem reménylett, de viszontagságos idők folytán mégis bekövetkezhető még oly csekély évdijas részvétel mellett is biztosítja együletünk fenállhatását és működését.

Köszönet a lelkes honleányoknak és mindazoknak, kik e törekvésünkben istápolnak; önöket pedig uraim örömteljesen üdvözölvén, felhivom a további működésre, és a megnyílt tanácskozás folyama alatt is, szives hajlamaikba ajánlom magamat.

Az Országos Erdészeti Egyesület ALAPSZABÁLYAI.

Az egyesület célja.

1. §.

Az Országos Erdészeti Egyesület célja:

A 2. §-ban meghatározott eszközök által az erdőgazdaság minden ága és az erdészeti magyar irodalom előmozdítására közrehatni.

2. §.

Az egyesületi célok elérésére a következő eszközök szolgálандnak:

- a tagoknak időszakonkénti gyűlései, az ország különböző vidékein, erdőgazdasági ügyek fölötti tanácskozás végett;
- lehető gyarapítása azon állapot ismeretének, melyben az erdőgazdaság összes ágai Magyarországon jelenleg léteznek s megismertetése azon akadályoknak, melyek azok kifejlésének útjában állanak;
- az erdészeti magyar irodalom pártolása alkalmas erdészeti munkák kiadásának előmozdítása által;
- jeles, de szegény sorsu ifjaknak az erdőszetben való kiképztetése,
- alkalmas szakembereknek, az erdőgazdaság emelése érdekében, bel- és külföldön való utaztatása;

f) erdészeti magyar tanodáknak fölállítására és a létezők gyarapítására való közreműködés;

g) az erdőgazdaságot illető mindennemű tárgyak gyűjteményeinek és szakbeli könyvtárnak alapítása és szaporítása;

h) a kormány által az erdészeti egyesület elé terjesztett erdészeti kérdésekre adandó véleményezés;

i) az erdészet bármilyen ügyeire vonatkozó figyelmeztetéseknek és javaslatoknak a kormány elé terjesztése;

k) az ország összes gazdasági egyesületeinek az erdészeti egyesülettel kölcsönös érintkezésre való fölcszólítása, a mindkettővel közös érdekek kielégíthetése végett;

l) az erdőbirtokosok fölcszólítására szakképzett egyéneknek erdészeti hivatalokra való ajánlása.

Az egyesület szervezete.

3. §.

Az egyesület pártfogó, tiszteletbeli és rendes tagokból áll, mely utóbbiak alapítók vagy évdijasok.

4. §.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjául minden feddhetetlen és kellő miveltségű állampolgár választható.

5. §.

Rendes tagokat a közgyűlés vagy a választmány vesz fel, mely utóbbi esetben ez az új tagokat a legközelebbi közgyűlések bejelenti.

6. §.

Tiszteletbeli tagokul a választmány ajánlatára, a közgyűlés oly kitűnő egyéneket választ, kik vagy ezen egyesület vagy pedig általában az erdőgazdaság emelése körül különös érdemet szereztek maguknak.

7. §.

Külföldiek rendes vagy tiszteletbeli tagokul csak a hazai kormány megerősítésének fönntartása mellett választhatók.

8. §.

Alapító tagokul azon egyének, községek vagy egyesületek tekintendők, kik az egyesület részére legalább 100 forintnyi tőkét készpénzben vagy 5°/_o-kos hitel-papirokbán letesznek vagy az alapítványi tőkéről kötelezvényt állitnak ki s attól évenként 5°/_o-nyi kamatot pontosan fizetnek. Ily alapítványi tőkék a választmány által csak az esetben mondhatók fel, ha a kamatok pontosan nem fizettetnek.

Készpénzben letett tőkék a hazai hitelintézetek valamelyikénél kamatozólag elhelyezendők.

9. §.

Évdijas tagok azok, kik 3 évig 5 forintnyi évi illeték fizetésére az egyesületbe való belépés által magukat kötelezik.

Az egyesületi tagok jogai és kötelességei.

10. §.

Az egyesület a maga tagjait a következő jogokkal ruházza fel:

a) minden egyesületi tag résztvehet az egyesület választmányi- és közgyűlésein s azonkívül az igazgató választmányhoz bármely hazai nyelven javaslatokat küldhet be;

b) a közgyűlésben minden tagnak szavazati, a választmányi üléseken pedig csak véleményezési joga van;

c) **tiszteletbeli tagok** a rendes tagok jogaival birnak;

d) **minden tag** az egyesület részéről a választmányi és közgyűlések jegyzőkönyveit valamint az egyesület évkönyvét is ingyen kapja, s azok útján évenként a pénztár állapotáról s a zárszámadásokról is tudomást nyer; a jegyzőkönyvek és évkönyv megküldése a tagságdíj lefizetése mellett posta-utánvétellel történik,

e) az egyesület könyvtárát s másnemű gyűjteményeit minden tag az ügyrend szerént használhatja.

11. §.

A közgyűlés jogában áll azon egyesületi tagokat, kik a 4. §. értelmében kifogás alá vehetők az egyesületből kizárni.

12. §.

A felsorolt jogok élvezete kiterjed:

a) az alapító tagoknál élethossziglan,

b) az évdíjas rendes tagoknál a 9-ik §-ban megjelölt lekötelezettségi idő tartamára.

Az egyesületbe lépés bíróság előtt is kötelező. A hátrálékban lévő illetékeket az egyesület az általa szabadon választandott bíróság előtt sommás szóbeli per uton behajtja.

Az egyesületi év január 1-jével kezdődik, s így az évközben belépő tagok kötelezettsége ugyanazon év január 1-jétől számítottatik.

Egyesületi igazgatás.

13. §.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgatási székhelye **Pest**. A rendes igazgatás, igazgató választmányra van bízva.

14. §.

Az Országos Erdészeti Egyesületet hatóságok, és mások irányában az elnökség képviseli; az vezeti a választ-

mány közreműködésével annak minden ügyeit az alapszabályok s a közgyűlésen hozott határozatok értelmében.

A választmány az egyesület elnökéből, 2 alelnökből, 12 választmányi tagból s a titkárból áll. Ezeket, a titkárt kivéve, a közgyűlés 3 évre választja; még pedig az elnököket általános, a választmányi tagokat pedig aránylagos szótöbbséggel.

A választmány tagjai, kivéven a titkárt, ezen tiszteletbeli hivatalaikért semmi fizetést sem huznak.

Titkárt és irnokot a választmány választ és azok munkakörét is az szabja meg; fizetésöket pedig a közgyűlés állapítja meg...

A választmány tagjainak, nemkülönben azon szakférfiaknak úti költségeik, kik megbízatás folytán az egylet érdekében eljárnak, megtérítetnek.

Köz- és választmányi gyűlések.

15. §.

Ugy a köz- mint a választmányi gyűléseken az elnök, ennek távollétében az alelnökök egyike, mind a három elnök jelen nem létében pedig a köz- vagy a választmányi gyűlés által általános szótöbbséggel választott tag elnököl.

16. §.

A köz- valamint a választmányi ülések is határozatokat általános szótöbbséggel hoznak. A szavazatok egyenlő száma esetében az elnök szavazata dönt.

17. §.

A választmány határozatokat csak úgy hozhat, ha az elnökon és titkáron kívül legalább 3 választmányi tag van jelen.

18. §.

A közgyűlés rendes vagy rendkívüli.

A **rendes közgyűlés** évenként egyszer, választmányi ülés pedig legalább évnegyedenként tartatik; **rendkívüli közgyűlések** tartását sürgős esetekben az elnök vagy választmány határozza el.

A rendes valamint a rendkívüli gyűlések a hazai kormánynak bejelentendők.

Az egyesület minden gyűléseiből politikai kérdések megvitatása ki van zárva.

19. §.

A **rendes gyűlések tárgyai** következők:

- a) jelentés az utolsó közgyűlés óta lefolyt ügyvezetéséről,
- b) az évi számadás megvizsgálása,
- c) a jövő évi költségvetés,
- d) az egyesület vagyonát illető intézkedések,
- e) az egyesületi igazgatóság választása vagy kiegészítése,
- f) a jövő rendes közgyűlés helyének és idejének meghatározása,
- g) indítványok a jövő közgyűlés tanácskozási tárgyaira nézve,
- h) javaslatok az egyesület céljai előmozdítására általában,
- i) az előbbeni közgyűlés által kitűzött vagy egyes tagok által az igazgató választmánynak 3 hónappal a folyó gyűlés előtt bejelentett tárgyak megvitatása,
- k) az egyesületi alapszabályok netaláni megváltoztatása, melynek esetében azok a hazai kormány új megerősítése alá terjesztendők.

20. §.

A **rendes közgyűlések tárgysorozatát** a választmány legalább 2 hónappal a gyűlés előtt hirdapok és az illető választmányi ülés jegyzőkönyve útján teszi közzé.

21. §.

Az egyesület csak saját ingatlan vagyonára vehet föl kölcsönt a közgyűlés határozata folytán.

22. §.

A közgyűlés jegyzőkönyvét aláírják az elnök, egy választmányi és az elnökség által kijelölt egy rendes tag.

Ügyvezető.

23. §.

A választmány minden közgyűlésre ügyvezetőül a gyűlés helyének közelében lakó tagot választ, ki a gyűlés tartamára a választmányba, mint annak tagja lép, s az elnök melletti helyet foglalja el. Az ügyvezetőnek választott tag neve a hazai kormánynak bejelentendő.

Választott bíróságok.

24. §.

Az egyesületi viszonyokból keletkező perlekedések választott bíróság által döntendők el, mely célra a perlekedő tagok mindenike egy bírót nevez s ezek maguknak elnököt választanak, melyre nézve ha azok meg nem egyezhetnének, az ajánlottak közt sorshuzás fog dönteni. A választott bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

Ha a perlekedő tagok valamelyike bírót nem választana a perkérdés fölött sommás szóbeli eljárás útján, az egyesület által választandó rendes bíróság dönt.

Az egyesület föloszlása.

25. §.

Ha az egyesület föl akarna oszolni e kérdést először csak az egyesületi összes tagok egy harmadának jelenlétében tárgyalhatja s a jelenlévők legalább két harmadának szavazata által döntheti el. Ha a föntebbi célból kitüzött első közgyűlésen legalább egyharmada a tagoknak nem jelent meg, ugy azon időtől számítva 3 hónap mulva e tárgyban uj közgyűlés hirdtetik, melyen a jelenlévők két harmada dönt.

Főloszlás esetében az alapítványi tőkék az alapítók-
nak vagy ezek jogutódaiknak szolgálnak ki. Az egye-
sületi vagyon többi része fölött a közgyűlés hazai czélok
javára intézkedik. Ebbeli határozatát az egyesület a hazai
kormánynak följelenti.

Ügyrend.

26. §.

Az alapszabályokhoz alkalmazandó ügyrendet a vá-
lasztmány dolgozza ki s megerősítés végett a hazai kormány-
hoz fölterjeszti.

Gróf Keglevich Béla

elnök.

Bedő Albert

titkár.

Ezen alapszabályok a földmivelés-, ipar- és kereske-
delmi Magy. Kir. Minister 1867. jun. 25-ről 2657. sz. a. kelt
értesítése szerint Legfelsőbb-helyen jóváhagyattak.

A közgyűlés jegyzőkönyve.

Losonczon augst. 7, 8, 9, 10. 1867.

Jelen voltak.

Rendes tagok

- Gróf Keglevich Béla elnök.
- Kubinyi Ágoston a nemzeti muzeum igazgatója.
- Szentiványi Ferencz a rónyai uradalom igazgatója.
- Török Sándor ügyvezető.
- Herman Imre ügyvezető.
- Wesselényi József báró az erdélyi gazd. egylet képviselője.
- Morócz István az erdélyi gazd. egylet. képviselője.
- Szontagh Tivadar a nográdmegyei gazd. egylet képviselője.
- Balog Antal " " "
- Bozó Pál a hevesmegyei "
- Török Pál Debreczen városa képviselője.
- Haske Emil választmányi tag és Kassa városa képviselője.
- Brecz Sándor Dobsina város képviselője.
- Divald Adolf választmányi tag.
- Szőcs Károly okleveles erdész.
- Kuhinka Ferencz vasgyárbirtokos.
- Beniczky Gyula földbirtokos.
- Kovács Sándor "
- Rosenthal Jakab " és fakereskedő.
- Párvy Lajos korona uradalmi erdőmester.
- Ujházy Dénes kir. alapítványi erdész.
- Krug József főerdész.
- Landshut Wenzel erdőmester.
- Rieder Jakab főerdész.
- Kovács Ignác erdész.

Kolbenheyer József erdőmester.
 Schmitt Alajos erdész.
 Kostyál György erdész.
 Seszták Wenzel főerdész.
 Kégel Ede erdész.
 Mikusch József erdőbecslő.
 Weiskopf Alajos erdőmester.
 Kádár István h. erdőmester.
 Giller János erdőmester.
 Balás Vincze erdészeti ellenőr.
 Weiss J. Viktor földbirtokos.
 Janik Rezső erdőmester.
 Herfourth László erdész.
 Hajnik János mezőgazda
 Bedő Albert egyesületi titkár.

Vendégek.

Eleőd Józsa ügyvéd.
 Schenk Mór orvos.
 Herman Kálmán erdészjelölt.
 Krupár Károly erdőtiszt.
 Jakabfalvy Károly földbirtokos.
 Thomka Ferdinand városi hivatalnok.
 Kenczy Endre aljegyző.
 Gaber Gusztáv földbirtokos.
 Busbak A. H. kereskedő.
 Plichta Soma orvosudor.
 Jeszenszky Samu törvényszéki bíró.
 Jeszenszky Dano ügyvéd.
 Doleschal Soma mérnök.
 Gonda Adolf urad. ellenőr.
 Polomi Sándor földbirtokos.
 Tóth Jenő erdész.
 Szabó József kereskedő.
 Balás Emil okleveles erdész.
 Berdus József könyvtárnok.
 Halászy Ferencz mérnök.
 Lankáry Gyula földbirtokos.
 Szakáll Barnabás földbirtokos.

Szentpétery István ügyvéd és tanácsnok.

Szentpétery József ügyvéd.

Kovarcz G. magán tanár.

Alk György építész.

Csemöczky György földbirtokos.

Szigyártó Samu ügyvéd és földbirtokos.

Szentiványi K. Zoltán papnövendék.

Deseffy Gyula földbirtokos.

Kis Gábor ev. ref. lelkész.

I. Az elnök több közérdekű indítványokat tartalmazó beszéddel nyitja meg a közgyűlést; erre Török Sándor ügyvezető No-grádmegye és Losoncz városa nevében üdvözlí az elnököt és egyesületet.

II. A hazai egyesületek és városoknak jelen közgyűlésre küldött képviselőit az elnök bemutatván, — a közgyűlés örömmel üdvözlí a t. képviselőket, valamint küldőiket, kik egyesületünk céljainak előmozdítására ez uton közreműködni kívántak.

III. Elnök tudatja, hogy első alelnök Pálffy István gr. a jelen közgyűlésen gyengélkedő egészsége miatt nem jelenhetett meg: sajnálattal vétetik tudomásul.

Divald A. szintén jelenti, hogy másod alelnök Wagner Károly e gyűlésen azért nem vehet részt, mert a kir. pénzügyminisztérium által a selmeczi erdészakademia újra szervezése s illetőleg a jövő iskolai évben megkezdendő magyar előadások tárgyában Selmeczre küldetett: ez alkalomból az elnök kijelenti, mikép megvan győződve, hogy helyesen tolmácsolja a közgyűlés összes hangulatát, midőn felmenti, hogy a kormány ezen intézkedése, mely gátolta bár a t. másodalelnöknek e gyűlésen való megjelenését, régen érzett hiányt pótol, üdvös eredményt biztosít és országszerte is közmegelegédes-sel fog találkozni s az egyesület közgyűlése által is örömmel üdvözlöttek.

IV. Az elnökség által ajánlatba hozott indítványok következők:

a) kéressék meg a kormány, hogy az ország összes erdészeti ügyeit egységes műtani vezetés alá vegye;

b) az erdőadó tárgyában szerkesztessék egy törvényjavaslat mely a téves felfogások utján kirótt mostani erdőadót igazságos és méltányos alapokra fektesse;

c) készíttessék egy vadászati törvényjavaslat;

d) állítassék az egyesülettel kapcsolatban egy segélyező-

és nyugdíj-intézet, mely a tagoknak befizetéseik arányában szükség esetén segélyt vagy nyugdíjt adjon :

a közgyűlés ez indítványokat elfogadja és tárgyalni kívánja.

V. **Divald Adolf** mielőtt az elnöki beszédben előterjesztett és okadatolt indítványok tárgyalás alá vétetnének, a közgyűlés tudomására kívánja hozni, hogy a m. kir. pénzügyministeriumnál előforduló minden erdészeti ügyre nézve a műtani gazdaszat vezetését illetőleg a fenálló erdészeti ügyosztály véleménye halgattatik meg.

Kubinyi A. Miután csak is a helyes munka felosztás biztosíthatja a jó és leggyorsabb sikert s miután az erdőgazdaszat üdvös fejlődhetése csak is valódi szakértők vezetése mellett várható, ezért az ország összes erdészeti ügyeinek egységes műtani vezetését tárgyzó kérvényt helyesnek és különösen fontosnak ismervén, a ministeriumhoz e tárgyban teendő felterjesztés mielőbbi beadása mellett szól.

Morócz István. Az előadott indítvány mellett nyilatkozik, kiemelvén, hogy az országos Gazdasági Egyesület is tudomása szerint kívánatosnak véli, a tárgyak homogen felosztását, s hogy azoknak ma még létező elkülönítése csupán a régebbi viszonyokban gyökeredző fiscalitási szempontból áll fenn s melynek épen az indítvány igazságát támogató kifolyása az, hogy ugyanazért jövedelmeznek oly keveset is.

Több részről szólalnak még fel, hogy az egyesület kötelessége a közügy szempontjából a kormány figyelmét a felhozott körülményre felhívni s elébe a legezélszerűbb intézkedésre nézve javaslatot terjesztvén, annak kivitelét kérni.

A közgyűlés a tárgyalta indítványt egyetértőn elfogadva, a ministeriumhoz teendő felterjesztés szerkesztésével **Keglevich Béla** gr. elnöklete alatt **Tisza Kálmán**, **Inkey József**, **Bérczy Károly** és **Bedő Albert** tagokat bizta meg.

VI. Több felől felmerült kívánatok alapján a közgyűlés kijelenti, hogy a bizottmányi munkálatoknál a szakvélemény sikereseb nyerhetéséért az elnökség a bizottságok tárgyalásaira kültagokat is meghívhat.

VII. Az erdőadó tárgyában készítendő törvényjavaslatra nézve a közgyűlés összhangzó nyilatkozata ad kifejezést a testvér hazák minden részében már régen érzett és nyilvánult közkívánatnak, hogy azon erdőadót, mely olyképen róvatott erdeinkre, hogy azoknak nem értékesíthető anyagtermése a külföldi, például : **Morva- és Csehországi jö-**

vedelmes erdőkkel hasonlított össze s miáltal még a legszerencésbé fekvésű erdők is azon abnormis állapot alá jutottak, hogy adójukat a legszorgalmasb és megfeszítettebb munkásságot kifejtő erdőgazdászattal mellett sem viselhetik el, minélelőbb igazságos és méltányos alapokra kell fektetni.

Miután a megadóztatás kulcsának száma józanul csak is addig terjedhet, míg azáltal a megadóztatott tőke nem leendő veszélynek kitéve — a mint e viszony erdeinkre nézve az újabb adórendszer kezdetétől óta fennáll s azok devastatióját nagy részben okozta — ennélfogva a közgyűlés az erdőadó sürgős orvoslását a haza kiváló szükségének ismeri s ugyanazért Ghiczey Kálmán tagtárs elnöklete alatt Divald A., Wagner K., Scholcz Rezső, Csinszky József és Bedő Albert személyeikben bizottmányt nevez ki, hogy az erdők megadózására nézve az ország erdészeti viszonyainak megfelelő törvényjavaslatot készítsenek.

VIII. Vadászati törvényjavaslat:

Kubinyi A. Élénk szavakkal festi vadászati viszonyaink szomorú állapotát s azt, hogy a vadászat hazánk nagy kárára időn kívül derűre és borúra rendetlenül gyakoroltatik, miért örömmel fogadja az egyesület azon szándékát, hogy az annyira szükséges vadászati törvényjavaslatról gondoskodni kíván; szomorúan említi még, hogy a halászat is sülyedésnek indult s ohajtaná, hogy az egyesület úgy erre, valamint a káros madarászatra vonatkozólag is némi célravezető intézkedést tenne.

Morócz J. a halászatot a vízjoghoz tartóznak nyilvánítja.

Hermann J. a vadászati törvényjavaslatban a halászatot is tárgyalni kívánja.

Divald A. Morócz nézetét osztja, felemlíti: hogy az erdészeti törvényjavaslat az erdőkáros rovarokat pusztító hasznos madaraknak kiméltése iránt intézkedik, s hiszi, hogy a törvényjavaslat szerkesztői a madarászat szabályozására, is mint a vadászat egyik nemére, figyelemmel leendnek.

A közgyűlés a halászat szabályozását a vízjog tárgyában hozandó törvényjavaslat körébe tartóznak ismeri, s így csak is a tisztább értelemben vett vadászati törvényjavaslat kidolgozását határozván el, erre nézve a következő bizottmányi tagokat választja: Tisza Lajos elnök, — Kubinyi Ágoston, Frivaldszky János, Frivaldszky Imre, Xantus János, Báró Orezy Béla, Báró Podmaniczky Frigyes,

Báró Liphay Béla, Bérczy Károly, Wagner Károly, Giller János és Bedő Albert.

IX. Elnök ő méltósága az általa indítványozott segélyező- és nyugdíj-intézetnek tervezetét bizottságnak kéri kiadatni, hogy az az egész tervezetet megvizsgálván, azt az alapszabályoknak és ügyrendnek megfelelő kiegészítéssel 6 hónap alatt az igazgató választmánynak beadja, hogy aztán a jövő közgyűlés véglegesen intézkedhessék.

A közgyűlés, miután az uradalmi és magán tisztviselőknek oly sok tagot számító kara egy olyan segélyező és nyugdíj intézet szükségét régen érzi, melynél a kevés fizetésből nélkülözhető még csekélyebb összeggel, minőt más intézeteknél kevésbé helyezhetni el, maguk vagy családjuk számára a véletlen esetére némi biztosítékot szerezzenek s miután e remény szerint életbe lépendő intézmény a tagoknak erkölcsi gyámolítás mellett, még anyagi segílyt is ígér, az indítványt egyértelműen elfogadja s az e tekintetbeni részletes tervezet kidolgozására: Lónyay Gábor elnöktele alatt a munkálatot 6 hónap alatt elkészítendő bizottmány tagjaiul a következőket választja: Divald Adolf, Hajós József, Szathmári Károly, Morócz István, Báró Wesselényi József és Bedő Albert.

X. Egyesületünk a magy. orvosok és természetvizsgálóknak Rimaszombatban közelebről megtartandó nagygyűlésére meg lévén hiva s abban különben is résztvenni ohajtván, képviselőiül következő tagjait választja: Bozó Pál, Morócz István, Hajnik János, Török Sándor, Brecz Sándor, Kuhinka Ferencz és Janik Rezső.

XI. A titkár előadja az utolsó közgyűlés óta történt ügyvezetésről tudositást s ez alkalommal a következő egyesületi alapító tagokat jelenti be: *)

a) *készpénzben alapítottak:*

Jankovich Gyula gróf 500 frt. Pesti ifjak az egylet javára tartott bál tiszta-jövedelméből 500 frtot. Sina Simon báró 500 frtot. Herczeg Coburg Ágoston 500 frtot. Nagyváradi I. sz. káptalan 100 frt. Esztergomi főkáptalan 100 frt. Wodianer Albert báró 100 ft. Zichy Domokos gróf Alsó-Lugosról 100 frt. Wenkheim Károly gróf 100 frt. Simon Vincze csornai-prépost 100 frt. Bezsán János báró 100 frt. Veszprémi Káptalan 100 frt. Thieriot Albert erdész-tanácsos 100 frt. Rezucsek Antal zirczi apát 100 frt. Szaniszló Ferencz nagyváradi I. sz. püspök 200 frt. Nogradmegyei gazdasági-egylet

*) L. alább. Sz.

100 frt. József Főherceg 300 frt. Zalka János győri püspök 100 frt. Haynald Lajos kalocsai érsek 100 frt. Bozó Pál 300 frt. Nogradmegyei hölgyek alapítványa 342 frt.

b) *m. urbéri kötvények.*

Keglevich Béla gróf 250 frt. Bánffy Albert báró 100 frt. Teleky Domokos gróf 100 frt. Kalocsai főkáptalan 100 frt. Forgách Kálmán gróf 100 frt.

c) *Alapítványi kötvényeket állítottak ki.*

Erdődy István gróf 1000 frtról. Festetics György gróf 500 frt. Aczél Péter 500 frt. Pécs szab. kir. város 500 frt. Batthyány Fülöp herceg 200 frt. Inkey József 200 frt. Zay Albert gróf 200 frt. Batthyány Lajosné grófnő 200 frt. Pálffy József gróf 500 frt. Pálffy Antal herceg 200 frt. Lónyay Gábor 200 frt. Batthyány Ferencz gróf 100 frt. Ghiczy Ignác 100 frt. Kende Kanut 100 frt. Batthyány Ödön gróf 100 frt. Szombathelyi káptalan 100 frt. Wenkheim László báró 100 frt. Pálffy János gróf 100 frt. Széchenyi Gyula gróf 100 frt. Majthényi László báró 100 frt. Német Sámuel 100 frt. Marczibányi Antal 100 frt. Augusz Antal báró 100 frt. Nádasdy Lipót gróf 100 frt. Aczél Lajos báró 100 frt. Prély István 100 frt. Pálffy István gróf 100 frt. Tisza László 100 frt. Degenfeld Imre gróf 100 frt. Ivánka Imre 100 frt. Szapáry Imre gróf 100 frt. Karász Imre 100 frt. Wenkheim Béla báró 100 frt. Rimamurányvölgyi vasműegylet 100 frt. Piller Gedeon 100 frt. Liphay Béla báró 100 frt. Ujvidék szab. kir. város 100 frt. Kelemen Albert 100 frt. Kelemen Sándor 100 frt. Batthyány Geiza gróf 100 frt. Bornemisza János báró 100 frt. Zalamegyei gazdasági-egylet 100 frt. Ghiczy Kálmán 100 frt. Zichy n. János gr. 200 frt. Tisza Lajos 200 frt. Mednyánszky Dénes báró 100 frt. Erdődy Ferencz gróf 100 frt. Bánhidly Béla 100 frt. Hajós József 100 frt. Eltz Károly gróf 100 frt. Hideghéthy Antal 100 frt. Festetics Pál gróf 200 frt. Chotek Rezső gr. 100 frt. Almásy Pál 200 frt. Gyürky Abrahamné báró Orczy Sarolta 500 frt. Almásy Edmund 200 frt. Almásy Edmundné Gyürky Lilla 100 frt. Szöcs Károly 100 frt. Tisza Kálmán 100 frt. Gyürky Ábrahám 500 frt. Mátray Mihály 100 frt. Repeckzy Ferencz 100 frt. Szilárdy Ödön 100 frt. Divald Adolf 100 frt. Wagner Károly 100 frt. Bedő Albert. 100 frt, Gróf Csekonics János 100 frt. Kuhinka Ferencz 100 frt. Giller János 100 frt. Szontagh Tivadar 100 frt. Rosenthal Jakab 100 frt. Laszly

István 100 frt. Kovács Sándor 100 frt. Szentiványi Ferencz mint a
 ronyai uradalom igazgatója annak részére 200 frt. Beniczky Gyula
 100 frt. Török Sándor 100 frt.

A közgyűlés legbensőbb örömmel üdvözli a fenntisztelt alapítókat
 s azon buzgoságért, melylyel egyesületünk jövőjét biztosítani ohajtják és
 annak a közügyet szolgáló törekedését anyagi áldozataikkal is elő-
 segíteni kívánják, elismerő hálás köszönetét nyilvánítja, ugyanezt
 tolmácsolván az elnöknek is az egyesület érdekében tanusított fá-
 radhatlan és erélyes működéséért.

XII. A választmány jóváhagyása folytán előterjesztett, 1866. évi
 pénztári tudósítás, a közgyűlés által tudomásul vétetik s az illető
 számadások felülvizsgálata Haske Emil, Giller János és Brez Sándor
 tagtársakra olyképen bízott, hogy jelentéseiket még e közgyűlés
 folyama alatt az egyesület tudomására hozzák.

XIII. A legfelsőbb helyen jóváhagyott új alapszabályok — mi-
 után a tagok közt előlegesen szétosztattak volna — kihirdettetvén
 a jelen közgyűlés által is el lettek fogadva.

XIV. A titkár előadja az illető bizottságnak az ügyrendre nézve
 kidolgozott javaslatát:

e javaslatot a közgyűlés csekély módosítások után elfogadván,
 annak a közigazgatási ministeriumhoz megerősítés végett leendő fel-
 terjesztését az elnökségre bizza.

XV. Az egyesület közleményeiben kiadott, valamint a „Gaz-
 dasági“ és „Erdészeti Lapokban“ megjelent erdészeti törvényjavas-
 latnak megvitatása e közgyűlésre lévén kitűzve, az elnökség tárgya-
 lás alá bocsátja s a titkárt annak felolvasásával bizván meg felszó-
 litja a tagokat, hogy miután e törvényjavaslatot általánosan véve is-
 merik, ennél fogva az általuk hiányosnak vagy netalán nem célszerű-
 nek felismert részletekre, nézeteiket nyilvánítsák:

Felszólalások történtek az erdei szolgálmányok megváltására
 nézve és pedig oly értelemben, hogy a kormánynak azt minden kitel-
 hető módon és minél előbb szükséges végrehajtatni; valamint a me-
 gyei erdőfelügyelők alkalmazására vonatkozólag is, miben különösen
 az lett kiemelve, hogy nem minden megyében elég egy erdőfelügyelő
 s hogy például Gömörben annyi volna szükséges a hány fővölgy ne-
 vezett megyében van, s hogy az erdőfelügyelők különösen akkor nem
 birnának jó sikert felmutatni, ha kormányi kinevezés útján jövén a
 megyébe, annak közönsége irányukba kevesebb bizalommal viseltet-
 nek, mint az általa választott hivatalnokok irányában.

Az érintettekre vonatkozólag az illetőknek kijelentetik, hogy a törvényjavaslat az erdeiszolgáltatások mielőbbi megváltásáról akként intézkedik, hogy annak határidejét megjelöli, arra nézve pedig, ha egy erdőfelügyelő nem lenne elegendő, hogy ott az illető segédet kapjon, vagy ha valamelyik vármegyére nézve egy is sok lenne, hogy ott több szomszédmegye csatoltassék össze, teljesen szabad tért hagy; továbbá pedig, hogy a törvényjavaslat szerint az erdőfelügyelők nem is a kormány által neveztetnek ki, hanem az abban kijelölt szakképzettség alapján a megye közönsége által épen úgy választatnak, mint a megyei orvosok és mérnökök.

Az ezeken kívül felmerült egyes kisebb kételyekre szintén felvilágosítások közöltetvén, nevezett törvényjavaslat egész terjedelmében el lőn fogadva, megkértevén az elnökség, hogy azt egyetértően az országos gazdasági egyesülettel, a törvényhozáshoz és az igazságügyi ministeriumhoz beadva, annak mielőbbi tárgyalását és életbeléptetését kérje.

XVI. Török Pál debreczeni erdőmester és Debreczen városa képviselője, felhívja a tagokat, hogy az egyesület jövő évi közgyűlését a 45 ezer holdnyi erdővel biró Debreczenben tartaná meg, hogy így ne mindig csak az erdők leggazdagabb hazáját, de az alföldet is szemlélődési körébe vonja:

a közgyűlés tekintetbe vévén azt, hogy Debreczen városa az alföld erdőgazdaságában kiváló fontos szerepre van hivatva s hogy erdei okszerű kezelésének megismertetése az alföldi erdészeti és fa-tenyésztés fejlesztésére jó befolyással bírhat, ennél fogva Török P. ur meghívását elfogadva, a jövő évi közgyűlés helyül Debreczent jelöli meg, azonban a gyűlés megtartása iránti végleges intézkedést, valamint az ott tárgyalandó erdőgazdasági kérdések kitűzését, továbbá az idő és többi rendes teendők elhatározását az igazgató választmányra bizza.

XVII. Az erdészeti alapos szakismeretnek minden irányban való terjesztése az egyesület céljai közé tartozván, ennek folytán a közgyűlés Tisza Lajos urnak a mult választmányi ülés XVI-ik pontja szerint tett azon indítványát, hogy az egyesület pályadíjt tüzzön ki egy az alsóbb rendű kezdő erdőszők számára röviden és népszerű nyelven szerkesztendő erdészeti kézikönyvre, tárgyalás alá vette s miután annak szükségessége valóban fennforog és kívánatos is, hogy az erdészeti itt értett kezdő szolgálai az eddig gyakorlatban szerzett ismeretek mellett, jövődöbeli szakmájuknak általuk végrehajtandó

teendőit önmaguknak mintegy indokolni tudják, s hogy a hivatásuk és teendőik megérthetése nézve legszükségesebb alapismereteket birhatva, már ez által is több buzgóság, akarat és erély indítsa a reájok bizottakban minél sikeresebben eljárni; ugyanezért a közgyűlés 200 ft. pályadíjt tűz ki a fennebb megjelölt 4—8 nyomtatott ivre terjedhető kézikönyvre. A pályadíjt a jövő közgyűlés adja ki; a mű a szerző sajátja marad; a pályázat további részleteinek elhatározását a közgyűlés az igazgató választmányra bizza

XVIII. A fennebbi pályázat díjának fedezésére nem lévén az egyesületnek rendes pénzalapja, ennél fogva a közgyűlés annak előállítására aláírást kíván nyitni, kimondván azt, hogy azon összeg, mely ezuton nem fedeztetnék az egyesületi pénztárból pótolandó.

E célra az aláírások megkezdetvén Keglevich Béla gr. aláírt 50 frt. Kubinyi Ágoston 25 frtot és Bozó Pál ur ugyancsak e célra az egyesület pénztárába átszolgáltatót 25 frtot készpénzben.

XIX. Tárgyalatik Inkey József urnak a múlt választmányi ülés XVI. pontja szerint tett azon indítványa, hogy a véd és felügyelő erdészeti személyzet számára megynként kötelező államvizgálatok tartassanak:

a közgyűlés ez indítványt elvben helyesnek ismeri el, de kivethetőnek csak is akkor, ha az erdészeti törvényjavaslat életbe lép.

XX. A titkár jelenti, hogy Dr. Bartha Béla ur pozsonyi jogakadémiai tanár és egyesületünk igazgató választmányának tagja, azért, mert az egyesület székhelyétől távol lakik s mert hivatalos állásánál fogva sem jelenhetik meg mindig a választmányi üléseken, ennél fogva a választmányi tagságról, hogy a tért közelebb lakó s az ülésekben résztvehető tagnak engedje át, lemond:

a közgyűlés sajnálattal fogadja Bartha urnak, ki az egyesület ügyei körül hosszú időn át hazafiúi buzgóságot és elismeréssel emlithető erélyes tevékenységet tanusított, az igazgató választmányból kilépését — azonban azt a körülmények által indokoltnak találván, e feletti sajnálatában megnyugtatta az, hogy érdemes tagtársunk az egyesülethez intézett levelében is kinyilatkoztató, mikép kötelességének tartandja, mint az egylet tagja, annak céljait jövőre is előmozdítani.

XXI Bartha ur lemondása folytán az igazgató választmány kiegészítése lévén szükséges, a közgyűlés Giller János urat Gróf Eszterházy Miklós ur erdőmesterét általános szótöbbséggel annak tagjául választja.

XXII. A közgyűlés az alapszabályokban fenntartott azon jogánál

fogva, miszerint az egyesület vagyona iránt végérvényesen határozhat, — jóváhagyja az igazgató választmány azon czélszerű intézkedését miszerint a készpénzben befizetett alaptőkének 1000 frton felüli összege magyar földhitelintézeti záloglevelekben helyeztessék el.

A közgyűlés folytatása Rónyán aug. 9-én.

XXIII. Az egyesület által kitűzött erdőgazdasági kérdések alapján Hermann erdőmester rövid kivonatban előadja a rónyai uradalom erdőgazdászátát s a nográdmegyei erdészeti viszonyokra vonatkozó közleményeit. *)

A közgyűlés a tegnapi napon tett kirándulás alkalmával szerzett tudomása alapján, a Hermann ur által megjelölt eljárást azon erdőkre nézve, melyeket tegnapi vizsgálata alkalmával szemügyre vehetett a viszonyokból folyólag czélszerűnek ismeri el és örömmel értesül arról, hogy a volt urbéresesek a számukra kihasított erdőtérekkel meg vannak elégedve s hogy az erdei szolgálmányok Nográdmegyében már nagy részt meg vannak váltva s ez elkülönítés csak a kevésbé jó talaju erdőknél van még hátra.

XXIV. Az erdei legelő elkülönzésére nézve: Sz i g y á r t ó urnak azon észrevétele van, hogy a felsőbb és erdősebb vidékeken, hol a nép által használt legelő egyszersmind erdő is, ott a legelő elkülönzésnél az illető birtokos egyszersmind erdeje egy részét is veszti; miért kívánná, hogy az erdő vagy is a talajon meglévő fakészlet az urbéreseseknek kiadandó legelő értékébe beszámíthatnák és óhajtaná, hogy az egyesület e tárgyban lépéseket tenne, hogy így az ennek kifolyásából eredő erdőpusztításoknak eleje vétetnék.

Bedő az előtte szóló véleményét nem oszthatja, mert a volt urbéreseseknek kiadandó legelő azok csonkithatlan jogát képezvén, nekik nem lehetne mindegy, ha például a számukra kiadandó legelőtér pénzszerinti értékébe a rajta meglévő faértéke is beszámíthat, mert nem tekintve egyebet, lehet azon eset, hogy a jogosultaknak elegendő erdejük van, s hogy jól folytatható mezeigazdászatauk vagy egyáltalában élelmük megszerezhetése inkább azt kívánná, hogy minél nagyobb marhatartást fejtsenek ki, mihez képest minél nagyobb legelőre is van szükségük, s így reájok nézve nem lehet egyenlő, ha a javukra legelőül kihasítandó erdőrészeknek fakészletét, mely igen sok esetben lehet, hogy nem is hasznosítható, a legelő értékébe beszámítják s ők például 100 holdnyi legelőtér helyett talán csak 70 holdat vagy még kevesebbet kapnak, mi által kétségkívül jog csorbulást szenvednek.

*) L. alább. Sz.

Szigyártó: nem akarja a jogokat csorbitani sem a földes ur, sem az urbéresekre nézve, de úgy véli, hogy a később kifejlődhető kereskedés sem vehető tekintetben.

Bedő: a földesur jogai még nem szenvednek csorbulást az által, ha az erdő fakészlete az általa előbb megjelölt esetben a legelő értékébe nem számítódik be s bár lehet eset, hol ez rá nézve kellemtelen, de megnyughat benne, mert az a méltányosság- és jogban gyökeredzik s mert a népjólét kifejlődhetésének érdeke is kívánja.

Jeszenszky felemliti, hogy az erdő csak a fa levágása után válhatik legelővé.

Keglevich gr.: miután ugy is különösen a felsővidékekről van szó, hol elég bő az erdő, azért ott a fenforgó kérdésre nézve kevésbé lehetnek szigoruak.

Török S. felolvassa az erdészeti törvényjavaslat idevonatkozó 85, 86, 87 és 88 §§-ait.

Balás P. megjegyzi, hogy az erdő és legelő megválasztására kellene különös figyelemmel lenni, mert már is történt az eset, hogy azt választották erdőnek, melyik legelőre alkalmas és azt legelőnek, melyik használhatóbb lett volna mint erdő.

Divald A. a törvény részletekbe nem bocsátkozhatik s ezt a szakértőkre kell bizoni.

Keglevich gr. absolut elvet a részben, hogy hol legyen az erdő s hol a legelő felállítani nem lehet, mert ez a szakértők belátásától függ s eljárásukért ők felelősek.

A közgyűlés azon véleményt, hogy a legelő értékébe a faértéke is beszámítassék, ott a hol a viszonyok és a nép jól felfogott érdeke is azt kívánják, czélszerűnek tartja, azonban mint általában kimondandó elvet nem fogadhatván el, az e részben érvényben álló jogok tisztán tartása mellett ohajtandónak véli, hogy az erdei- és legelői szolgálmányok megváltása akár kapcsolatosan, akár elkülönítve, de olyképen eszközöltessék, hogy az okszerű alap megtartása mellett sem egyiknek sem másiknak megrövidítése ne történjék.

XXV. Az egyesület által tárgyalásra kitűzött tételek alapján a vizmosások használhatóvá tétele felett Desewffy Gyula és Bozó Pál urak érdekekkel fogadott közleményeket mondtak el.

Hajnik J. az egyesületnek elismerést szavaz, hogy az e kérdés felemlítésével a hazának jó szolgálatot tett s hogy így az elmondott élő példák remélt közlésével a hazai közönség figyelmét a honunkba mindinkább terjedő vizmosások meggátlására felhívja.

Jeszenszky az e részbeni jó eredményt a tagosításnak s a tulajdonjog ebből folyó szabad használatának köszöni.

Török S. kívánja, hogy ez a gazdasági egyletekkel is közöltessék.

A titkár tudatja, hogy az egyesület közleményei a gazdasági egyleteknek mint eddig, úgy ezután is meg fognak küldetni s így a fentisztelt urak által tett eljárások leírása az évkönyv útján a nevezett egyleteknek és a közönségnek is tudomására hozatik :

A közgyűlés elhatározza hogy Bozó P. és Dessewffy Gy. uraknak a vizmosások meggátolása körül tapasztalatokon alapuló és a gyakorlatban is helyesnek bizonyult eljárásaiknak leírása, ha azt a t. tudósítók írásban beadják az egyesület évkönyvében felvétessék.

XXVI. Az elnök kívánatosnak tartja, hogy a közgyűlés az erdőadó tárgyában törvény-javaslatot készítő bizottmány számára az általa követendő főbb elveket kijelölné.

Divald A. ezen tárgy körüli nézeteit terjedelmesebben fejtegeti, különösen kiemelvén, hogy az erdei adónál az anyagtermés valódi nagyságát és értékesíthetésének arányait kell megállapítani s az adót annak alapján kiróni.

A közgyűlés, miután az erdei adónak csakugyan a felhasználható fatömeg és az értékesíthető mellékhasználatokból nyerhető jövedelem képezhetik ésszerű alapját, a fennebbi főelvet a bizottmány által követendőnek nyilvánítja.

XXVII. A pénztári számadások felülvizsgálatára kinevezett bizottmány következő jelentését adja be :

Tisztelt közgyűlés !

A folyó évi Augusztus 7-én tartott közgyűlés határozata nyomán az 1866. évi pénztári számadások, felülvizsgálatával megbiztatván, van szerencsénk jelenteni, hogy mi említett számadást mindenben helyesnek találtuk és az okból egyleti titkár Bedő Albert urnak a felmentvényt kiadatni véleményezzük, — megjegyezvén egyéb-iránt, hogy miután irodai költségek fejében az 1866-ik és deczember 31-én már az 1867. évi I. évnegyedi illeték 22 ft. 50 kr. kiadásba hozatott, ennélfogva az 1867. évi pénztári számadásba csak is a II. III és IV. évnegyedekre járandó illeték hozandó kiadásba ; az 1866. pénztári maradvány fejében pedig 84 ft. 17 kr. beszámítandó.

Rónyán, august 8-án 1867.

Haske Emil.

Giller János.

Brecz Sándor.

E jelentés tudomásul vétetvén e közgyűlés számadást-tevő Bedő Albertnek felmentvényt szavaz.

XXVIII. A jövő évi költségvetés megállapítását a közgyűlés az igazgató választmányra bizza.

XXIX. Kovács István erdész urnak az egyesülethez kiadás végett beadott „Erdészeti utmutató“ czimű és az erdőnevelést és használat leírását tartalmazó művének megbíráása Wagner Károly, Scholz Rezső és Bedő Albert tagokra bizatik, kik is e feletti jelentésüket az igazgató választmányhoz adandják be, a kiadást illetőleg pedig a végintézkedés a jövő közgyűlés számára leend fenntartva.

XXX. Az egyesület székhelye Pozsonyból Pestre tétetvén át, ennek folytán ez előbbi város viszonyaihoz mért titkári fizetés ujbóli megállapítása tárgyalatván Divald A. indítványozza, hogy az, figyelemben vétetvén a Pesten való költséges élet, valamint a titkári teendőknek az egyesület erélyesb munkálkodásából folyó megszapordása, évenkénti 1000 frtra emeltessék.

A közgyűlés tekintetben vévén jelenlegi titkár Bedő Albertnek az egyesület ügyei körül tanusított buzgó működését, titkári fizetését eddigi szorgalma elismerése jeléül, folyó évi július 1-től számítva titknoki fizetés czime alatt a mostani 725 frtról, havonkénti részletekben kivehetőleg, évi 1000 oszt. é. frtokban állapítja meg.

XXXI. A titkár jelenti, hogy az egyesületbe lépő új tagok a régebben is szokásban volt tagsági oklevelek megküldését kérik; mivel azonban az eddig használt oklevelek többé ki nem adhatók, kívánatos volna, hogy a közgyűlés e tárgyra nézve is intézkedjék s ki mondja, hogy a tagoknak jövőre is adandók-e oklevelek vagy nem, s ha igen, milyenek?

A közgyűlés kinyilatkoztatja, hogy mind az alapító-, mind a rendes- és tiszteletbeli tagoknak minél egyszerűbben kiállítandó oklevelek adassanak s az e részbeni további intézkedéseket, valamint az oklevelek szövegének megállapítását az igazgató választmányra bizza.

XXXII. Az elnökség bemutatja az egyesület számára tervezett új pecsét rajzát s tudatja hogy abból ha az elfogadtatnék, miután az illető metsző kevesebbre nem vállalkozik, levelekre ragasztható 10000 példány lenne készítendő, melynek ára 90 frt.

A közgyűlés a bemutatott pecsétnek a jelen jegyzőkönyvhöz mellékelt mintáját egyetértően elfogadja s azt az egyesület pecsétjének ismervén el, kijelenti, hogy jövőre minden az egyesület által kiadandó levél azzal zárandó és egyszersmind a 10000 példány ké-

szítési díjára 90 frtot, valamit sárgarézből egy annak mintája szerint készitendő pecsétnyomóra- nem különben egy a pecsétet domborun lenyomó kézi sajtóra a szükséges összegeket utalványozza.

Zárulás Losonczon aug. 10-én.

XXXIII. Jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése Divald Adolf és Morócz István tagtársakra bízatik.

XXXIV. A közgyűlés Losonczi tisztelt városának és a rónyai uradalmat biró Szentiványi családnak a gyűlésen résztvevő tagok szives elfogadásáért és a tanusított vendégszerető kitüntetésekért, valamint Nógrádmegye hölgyeinek is az alapítványi tőke javára a tagok ismerkedési összejövele napján rendezett tánczvigalom megtartásáért, az egyesület elismerő köszönetét nyilvánítja s annak írásban leendő közlését az elnökségre bizza.

Ezek után az elnök egy alkalmi bezáró beszédet tart, melyben az egyesületet elfogadó házigazdáknak, valamint Török S. és Hermann J. ügyvezetőknek is az egyesület köszönetét nyilvánítja, bucsu szavai közben felhívja még a tagokat és résztvevő vendégeket, hogy az egyesület munkálodása iránt ez alkalommal tanusított érdekeltségüket jövőre is megtartván, annak ügyei elősegítésére ezután is közreműködjenek.

Ezzel a közgyűlés bezáratott.

Keglevich Béla.

elnök.

Hitelesítésül :

Divald Adolf

választmányi tag.

Morócz István.

rendes tag.

A közgyűlés folyamáról.

Ezen közgyűlés Losonc városában és Rónyán f. é. aug. 6—10 napjain tartatott meg; ismertetését a történetek sorrendjében tesszük, mellőzve itt a jegyzőkönyvben leírt tárgyakot.

Losonc városa és a rónyai uradalmat bíró Szentiványi család a vendégszerető szivélyesség különös figyelmét tanusíták azzal, hogy augst. 6-án a Losoncztól majd nem 3 órányi távolságra eső tarjáni vasutállomáshoz az érkezők elébe és azok használatára számos kényelmes fogatot küldöttek, Losonczon pedig magán-házakhoz szállásolták el; a megjelentek első találkozása a casino teremben délután 6 órakor volt: Isten hozott, barátságos kézszorítások, ismerősök utáni kérdések s a mult utáni tudakozódás foglalá el a régebbi barátokat, míg más-részről az egymást nem ismerő ügybarátok kölcsönös bemutatása folyt; erdészek és gazdák, ügyvédek és tudósok keresték egymás közelét s gyorsan ismerkedve cseréltek eszméket, míg egyszerre susogva terjedt a meglepő hír, hogy az est kezdetén gróf Keglevich Béla elnök tiszteletére fáklyás-zene leend, — örömmel lett fogadva e hír s csupán az elnök volt ki nem sejté s kihez nem jutot el; e közben a casino előtti téren Losoncz minden rendü polgárai gyülekeztek, hogy résztvegyenek a hazafiság tiszteletére megtartott ünnepélyen; nagy nép-tömeg lepte el a tért s a közelgő hosszú fáklyás-menet zenéjét dörgő éljennel üdvözölvén mély ihlettel hallgatá végig az elnök lakása előtt énekelt nemzeti dalt, mire a tisztelgők szónoka Busbak ur az elnököt s annak személyében az Erdészeti-Egyesületet is köszöntő hazafias szellemü beszédet tartott, kiemelvén a nemzeti szabadság buzgó harczosainak s Keglevich Béla grófnak érdemeit, melynek befejeztével a résztvevő nép zajos és ismételt éljene hangzott; — csend következett, a város több százra menő lakóinak figyelme várta a választ s mindenki az elnök ablaka felé közeledett, hogy első forrásból

vegye a szót, mely bizalmat önt a kebelbe, s honfiai erény nemes követésére buzdít, — ünnepélyes csend jelzé a nagy közönség együtt érző szívét s gróf Keglevich egyesületi elnök meleg elismeréssel fogadta az üdvözlést, elmondva, hogy a kitüntetést nem személyének tulajdonítja, de azon polgári erény nyilatkozó elismerésének, a melyet Losonc városának hívei is osztanak, s melyet a haza anyagi ügyeinek előmozdítására törekedő Erdészeti-Egyesület mai fogadása alkalmával is tanusítani kívántak; beszédjét röviden egybefoglalva az egyért élő keblek ez óhajával végzé „éljen a szabad, a boldog és független haza,“ melyet a szívben és lélekben honfiérezelmű losonci polgároknak nagyja és kicsinyje számtalanszor viszonzott; dal és zene emelte az ünnepélyt, mely még szorosabbra füzte az egymást szerető polgártársak kebelét.

Az est örömeinek azonban még nem lett vége, mert hiszen a kiváló disszel ékesített losonci tánczterembe siettünk, hol Nógrádmegye lelkes hölgyei az erdészeti-egyesület alapítványi tőkéjének javára, sorsjátékkal összekötött tánczvigalmat rendeztek; kellemes bevezetése volt ez a másnap megnyitandó közgyűlésnek, résztvettek abban Nógrád legszebb leányainak szépei s kiváló érdekét a sorsjátékra adott ajándékaikkal emelték; a nagy számú nyereség tárgyak a rendező bizottság által — melynek szives közreműködését elismerő köszönettel említjük meg — festői csoportozatban voltak előtérbe állítva s az erdészeti jelvényekkel találóan díszített terem és jó zene még jobb kedvre hangolák az érkezőket; a vigalom részletes ismertetésébe nem bocsátkozhatva, legyen elég, ha a honleányi erényekben ez alkalommal is kitünt nógrádmegyei hölgyeknek a sorsjátékra adott ajándékait és résztvétüket megköszönve, csupán annyit írunk ide, hogy e bál, mely a közgyűlés résztvevőinek ismerkedésével is össze volt kötve, diszes és kedélyes magyar mulatság volt, közügy javára szánt jövedelme pedig az egyesület alapítványi tőkéjét 342 frttal növelte, s hogy a buzgó honleányok emléke, „Nógrádmegyei-hölgyek alapítványa“ czim alatt leend az erdészeti-egyesület történetében is megörökítve.

Auguszt. 7-én reggel Losonc városa tanácsa és a közgyűlésben küldötteik által résztvett egyletek és városok képviselői tisztelegtek az elnöknel, ez alkalommal az előbbieknél szónoka szép szavakban tolmácsolta Losonc városa azon örömét, hogy az országos Erdészeti-Egyesület körébe jött, melyet a mindenütt kitűnő figyelemmel és ovatióval fogadott elnök hasonló eszmedús szavakkal viszonzott; $\frac{1}{2}$ 10 órakor volt a közgyűlés megnyitása, Keglevich Béla gr. elnöki beszéde,

mely az erdőgazdászatra vonatkozólag több nevezetes indítványt foglalt magában nagy elismeréssel lön fogadva.

Ezután Török Sándor országgyűlési képviselő és a közgyűlés ügyvezetője Losonc városára és vidékére nevében fogadván az egyesületet a következő üdvözlő beszédet tartotta.

„Tisztelt közgyűlés!

Bocsánatot kérek, hogy, mielőtt a tárgyaláshoz fognánk, figyelmöket egy pár perczre igénybe vegyem.

Azt hiszem nem kell bővebben fejtegetnem azon hatást, melyet a socialis mozgalmak az általános művelődés fejlődésére gyakorolnak, — ez ismeretes előttünk; de mivel e mozgalmak ereje nem egyes tényezők különvált-, hanem azoknak egy célra egyesült törekvéseiben rejlik, bebizonyítá a tapasztalás, hogy az egyesülés az mivel nagyobb eredményeket lehet eszközölni. Ennek felismerése szülte hazánkban azon egyleteket, melyek a foglalatosságok különféle ne-
meiben honunkban nagy haladást idéztek elő. Hogy mily- és méltó-
helyet foglal el ezek között az Országos Erdészeti Egyesület bizonyítja azon érdekltség, melyet az ország minden részében maga
iránt ébresztett.

És mi e város és vidék lakosai kétszeres örömet érzünk akkor, midőn az egyesület tagjait itt körünkben megjeleneni látjuk, mert a midőn ez által igen megtisztelve vagyunk, másrészt abban pangó er-
dészeti gazdálkodásunk felvirágzásának előjelét szemléljük. Azt hisz-
szük, hogy az Erdészeti-egyesület akkor felel meg feladatának, ha a magasabb nemzetgazdászati szempontokon felül, a magán er-
dészeti gazdálkodás viszonyaira is kiterjesztendi figyelmét; mit szem-
lélet és tapasztalás által lehet elérni, mire nézve a közgyűléseknek az ország különböző vidékein leendő megtartása a legcélszerűbb eszköznek mutatkozik.

Örömmel ragadom meg tehát az alkalmat, hogy e vidék és város nevében üdvözlőmet fejezzem ki az egyesület körünkben meg-
jelent tagjainak; — üdvözljem annak elnökét, ki megjelenése által — nem csak boldogult édes atyjának, e megye hosszú évek során volt szerez-
tett főispánjának kedves emlékének melegíté fel keblünkben; hanem egyszersmind alkalmat nyújtott arra, hogy ismert hazafiúi buzgalma s különösen az egyesület vezetésében tanúsított erélye iránt a biza-
lom őszinte szavaival fejezzük ki elismerésünket.

Fogadják tehát a tisztelt egyesület tagjai a legszivélyesebb üdvözlő-
letet. Éljenek!”

A jegyzőkönyvben már fennebb ismertetett tárgyalások bevégeztével délután 3 órakor a casinoi teremben a Losoncz városa által adott diszebéd vette kezdetét, irnunk sem kellene, hogy Ceres gazdag áldásai mellett válogatott felköszöntések, vig zene, és jó pezsgő eleveniték az ész szikráit.

Délután 6 órakor a társaság utra kelt, hogy a következő két napra, melynek nagyobb része a vidék erdőségeinek megnézésére volt szánva, Rónyán a lelkes Szentiványi család vendége legyen, fél 8-ra értünk a kies völgyben fekvő helységbe, hol derék házi urak fogadtak s a fenyvesek alatt csinosan diszitett mulató hely várt. Ez alkalommal szomoruan láttuk az utunkban eső erdők másodszori levezelését az egyenetlen gyaponez (phalena bombix-dispar) pusztítása miatt, melynek rendkívüli nagy mértékben lerakott tojásai a jövő évre még kevesebb fatermést jeleznek, ha a hernyók kibuvásakor nem leend pár napi hideg esős idő.

A tagok elszállásolását Hermann erdőmester ur és segédje Kostyál ur buzgó előzékenységgel végezték, mi megtörténvén a nagyobb rész nem sokára a családi lakhoz tartozó szép és tágas kert sétányaira jött s minden részről élénk társalgás fejlett ki, mig többen a kuglihoz álltak s pár harcziátszmát dobtak; estére gazdag vacsora volt, mondhatni tündéri fényvel diszitett asztalnál, melynek közepén egy friss virágokból készített nagy virágbokor ugyancsak virágokból kirakva e szavakat tünteté fel „Eljen gróf Keglevich Béla“; a Losonczról kihozott jó zene itt is megtevé hatását s tán reggelig is eltart vala a jó kedv ömlengése, ha nem tudjuk, hogy más nap a csehbrezói erdőket szándékunk megnézni.

Auguszt. 8-án reggel 7 órakor utra indultunk, Zelene, Poltár, Csehbrezó községeken és a gyenge szalagu Ipoly vizén át Zah n ur zlatnói üveggyárához értünk; Csehbrezóról menve az üveghutánál jóval alább feltűnnek balfelől a jó arányban vegyült lucz- és erdei fenyőből álló szép fiatal állabok, melyek kora 14—18 év, mesterséges tenyésztés eredményei s egészséges állapotuk és szép növésük azt igazolja, hogy helyükön állanak; a lucz- és erdeifenyő levélzetének világosb és sötétebb zöldje valódi festői árnyalatban jelennek meg egymás mellett s nem egy pillanatra vonták magukra a természet képeiben gyönyörködők figyelmét. Zah n ur üveggyáranak megnézése a visszatérés alkalmára volt fentartva, innen gyalog folytattuk utunkat azon száraz ergettyühez, melyen említett gyár számára szállítják a fát; az erdő szélén diszkapu volt állítva e felirattal: „üdv a hazai er-

dészet buzgó pártolónak“; a két sorban felállított diszruhás erdőőrök tisztelegtek, Herman úr pedig, mint az ottani erdők kezelője, szép szavakban foglalt rövid alkalmi beszédet tartott. Az ergettyü mintegy 35 foku hajlással bír s a fával bélelt usztató csatorna közvetlenül alatta van, mely aztán a fát egész az üvegyárig szállítja; mire oda értünk, az ergettyü főpontján álló tótok megkezdték a munkát, mit a lassu dörgésszerű moraj előre jelezvén, ki-ki azon igyekezett, hogy az ergettyü ütközőjének vetületi határán kívül foglaljon helyet, hogy édes énjét az 50 ölnyre magas ivben kiugró hasábok ellen biztosítsa; gyorsan érkeztek le a hasábok e 120 ölnyi hosszú ergettyün, nem szorultak össze és nem is ugrottak ki annak öléből, hanem hely-könnyűséggel hulltak egymásután az usztató csatorna partjára.

A Szentiványi családnak általunk látott csehbrezói erdei a gazdaságzat szabályai szerint vannak kezelve, az uralkodó kőzet, melyen állanak, nagyobbára zöldegypala, a talaj elegendő mélységű, s a mesterséges tenyésztéssel nevelt lucz- és erdeifenyők 25—30 évesek, 5—8 hüvelyk vastagok, egyforma zárlatban állanak; növésük szép egyenes s vágatásuk korára kitűnő szerszámfát ígérnek, melynek jó értéket adhat a Tarjánból Losonc felé folytatólag kiépítendő vasut; elszórtan néhány szépnövésű veres fenyőt (*pinus larix*) is láttunk, oda nem értve azokat, melyek nedves vagy vizenyős helyen állottak. Utunkat az ergettyütől a 25—2600 lábnyi magas Bradlora folytattuk, e hegycsucs felé haladva utközben gyéritett tölgyesekre akadtunk, ez állabok, kivéve az eshető gyér makktermést, csupán mint legelő adnak némi hasznót, a szebb növésű fák, miként a hátramaradt tuskók is mutatják, ki vannak véve, a meglevők pedig igen kevés hasznót ígérnek és tulajdonosuk előnyére válnék, ha a megromlott zárlatu tölgyest és bikkest letaroltatva az alantabb szépen diszlő túlevelűek példájára fenyvesekké alakítja át, s ha a szerszámfának szükségelt keményfát a hegység alsóbb és szelidebb fekvésű részein fogja neveltetni. Az itteni erdőgazdaságzat az ugynevezett erdei mezőgazdasáttal van összekötve, s ennek sokat köszön a vidék szegényebb népsége, mely az eképen nyerhető termőföldön mindennapi kenyerét könnyebben beszerzi.

Mielőtt a Bradlora érheténk, egy terjedelmes culturán mentünk át; ezt a mult évek szárazsága több helyt nagyon meggyéritette, miért nem kevés utánpótlást kíván; egyébiránt a megmaradt lucz- és erdei fenyők szépek, s a felnőtt bozót, mely néhol ugyan kárakra van, a még gyengébbeket kedvesen fogadott árnyékban részesíti.

A Bradlón szép kilátás nyílt a látványó szemnek, s a nap ünnepejét mozsarak dörgése hirdeté; kevés esőnk is volt, s bár a jelen alkalomra készített sátor alatt megvizesedtek az asztal abroszai, de azért szakácsunk gulyásosa, meg a mindenféle peccsenyék jó pártfogásnak örvendhettek, míg az eső okozta hideget a kifogyhatlan tokaji és pezsgő üzték el; itt se hiányzott a zene s az elmés köszöntéseket sűrű pohárcsengés követte.

Visszatérve, Zahn úr üveggyárát s Wallner tagtársunk vezetése mellett a gyártmányok készitési modját néztük meg; itt nem hagyhatjuk elismerő megemlités nélkül a lengyel születésű Pantocsek úrnak üvegből készített numismaticai gyűjteményét: Pantocsek úr a régi pénzeket oly bámulatos hűséggel utánozza üvegből, hogy az, ki anyagukat nem ismeri, akár halálra állitaná azok valódiságát, nem csak rajzuk, de a rajtok levő penész is oly hű, hogy csupán eredeti példányt vélünk látni; Pantocsek úr e találmányaért külföldi elismerést is nyert, de úgy tudjuk, hogy nálunk kevesen tudnak róla, mi pedig azt nem csak azért, mert hazai és müvegytani szempontból is kitűnő, de pénzismeit tekintetből is kiváló fontosnak tartjuk, miután muzeumok számára és iskolai használatra, a történelem tanításánál segédeszközül, ez által vélnők a legritkább példányok leghűbb másolatát nyerhetni, s így a másként meg nem szereshető ritka pénzemeit, melyek miatt sok gyűjtemény hiányos a használatra, kipótolni.

Estére ismét Ronyára jutottunk, hol az egyesület tagjai folyvást az erdészetkedvelő Szentiványi család vendégei voltak.

Auguszt. 9-én Rónyan ülés tartatott; a jegyzőkönyvből már ismert ügyek tárgyalása után az ülés bezáratván, a tagok a rónyai határban lévő veresfenyő állapot nézték meg; hol Divald ur felhivás folytán **a törzsök elemzésről** a következő érdekes előadást tartotta:

„Az erdőgazdaságnak legtöbb esetben az a célja, hogy lehető legnagyobb tartamos pénzjövedelmet szolgáltatasson; e cél azonban főleg csak oly fanemek tenyésztése által érhető el, melyek a termőképességi s egyéb beható viszonyokat tekintetbe véve minő- és mennyiség szerint legértékeseb anyagot szolgáltatnak. — Hogy tehát e részt okszerűen intézkedhessünk, szükséges biztosan tudnunk, hogy az egyes fanemek minden termőhelyen téregységenként különböző korban mily fatömeget szolgáltatnak; átlag véve a fák mily számával és azok ismét mily átlagos méretekkel birnak. Mindezekre nézve az ugynevezett termési táblák szolgáltatnak felvilágosítást. Ezek fölállítására nézve pedig az összes adatokat egyetlenegy helyesen meg-

választott fából nyerhetjük, ha azt elemezve évgyűrűiről élettörténetét leolvassuk s abból a gazdaság legfontosabb kérdésére nézve tanuságos következtetést vonunk.

Ez átlagfa megválasztásának- s az abból nyert adatok alapján a termési-táblák föllállításának módját leírni, mai földadatunkhoz nem tartozván, röviden csak magát a törzselemzést fogjuk tárgyalni.

Tudjuk, hogy honunk erdeinek minden fája úgy növekednek, miszerint a tenyészeti évszakban képződött anyag az előbbi év fája és kérge közt foglal helyet, s hogy az évi faképződmény külső körzése nagyobb nyílású edényekből állván a fatörzsek harántmetszetén a megkülönböztető gyűrűk száma ugyanannyi év befejezett fanövését jelzi; minélfogva a választott fa földszinti harántmetszetének gyűrűit megszámlálván, annak jelenlegi korát tudjuk meg. Ha pedig e harántmetszet körületétől a központ felé e gyűrűk minden ötödikét vagy 10-dikét az átlagos átmérőn megjelöljük, s a törzs vastagságát a megjelölt gyűrűk közt meg-meg mérjük, annak tudomásához jutunk, hogy az átlagfa 5—5 vagy 10—10 évi korszakaiban mily átlagos alsó átmérővel birt.

Fürészeljük továbbá a törzset 6—6 láb hosszú tőkecsekre, számláljuk meg az egyes tőkecsek felső harántmetszetein az évgyűrűket, vonjuk le sorrendben e számok mindenikét a legalsó harántmetszet gyűrűinek számából és a nyert különbségek kimutatandják, hogy e fa hány éves volt 6—12—18 sat. lábnyi magassága mellett, a miből ismét egyszerű közbesítés útján könnyen kitudható, hogy az 10—20 30—100 éves korában mily magasságu volt.

Ha most még valamenyi tőkecs mindig 10—10 gyűrűvel beljebb vett átlagátmérőinek körlapjait a tőkecsek hosszával szorozzuk, úgy e tíz évi sorrendben vett szorzatok összeadása által a törzs mindenkori köbtartalmát is meghatároztuk.

Vegyük végül tekintetbe, hogy a szabályszerű állabok különböző életkoraiban az egyes fák átlagnőtérei úgy aránylanak egymáshoz mint ugyanazon fák átlagmagasságainak négyzetei; hogy bármi állab fájnak átlagnőterét megtudjuk, ha annak térségét a rajta álló fák számával elosztjuk: — hogy a kiindulási pontul szolgáló állab nőteréből és annak jelenkori és 10 évvel fiatalabb átlagfája magasságából az állab 10 év előtti korszakára eső fák, számát, és megfelelő fatömegét kiszámíthatjuk; megnyugvással állíthatjuk miszerint folytatólagos ily eljárás útján a természettudományok és a matematika segítségével az átlagtörzs

egyszerű elemzése alapján az erdőgazdaság legtöbb életkérdéseit megoldani képesek vagyunk.“

A veresfenyő, mely hazánk számos helyein előnyvel tenyésztethető fa, előre felhívta a tagok figyelmét, mivel gyors növése és sokoldalú használhatósága folytán a véle gazdálkodónak szép jövedelmet ígér; — a hely, melyen a rónyai veresfenyő állab elterül, 20—25 foku déli lejtő, fái 30—35 évesek s nagyobbára 7—10 hüvelyk vastagok, egyenes tiszta növéssel és jó zárattal; egész mostanig jól tenyésztek, azonban már csupaszályosok kezdenek lenni s a kellőnél nagyobb mértékben gyérülnek, minek oka a helyiség melegebb fekvésében van; e lejtőn láttunk még néhány jó-magvu gesztenyefát is közép terméssel, s másik részében jó karban lévő fiatal erdeifenyő állatot.

Ezután Rónyára visszatérve a diszebéd következett lucullusi gazdag teritékkel, a Szentiványi család vendégszerető szivélyessége ez alkalommal is az e részbeni fogalom legszéleseb határáig terjedt, a jó kedv, jó zene, meg mulattató köszöntések és kifogyhatlan pezsgő most is csak ugy járta mint eddig.

Ebéd után a társaság egy része Rónyáról a vidék gyári életének egyik hatalmas mesteréhez Kuhinka Ferencz urhoz rándult ki, hogy megismerje a regényes szinobányai völgyet, — a ki nem hiszi, hogy Magyarország a gyári élet kifejtésére alkalmas, az tekintse meg Kuhinka urnak a szinobányai völgyben levő vaskohóját meg Kossuch ur üveggyárát, hol a munkás népnek százai, kicsinyek és nagyok egyaránt találnak keresetet életük szükségéinek kielégítésére, s áldják kényeretadó gondviselőjüket. Szinobánya még nem oly rég pusztá volt, mig ma munkás élettől pezsgő gyarmat, hol Kuhinka meg Kossuch urak szorgalma dologra törekvő népet nevelt, s hol az ifju kedélyü Kuhinka bácsi vendégeinek a fenyvesek aljában önmaga termelte ananással kedveskedik.

Szinobányán az ép oly szivélyes mint kedves háziasszonyok nem engedék, hogy frissitők nélkül távozzunk s nagy társaságunknál még nagyobb asztal diszes és gazdag teritéke, mindenekelőtt pedig a társaságunkat szerencsétető házinők jelenléte csábitottak a tányérok meg poharak közelébe.

Estére ügyvezetőnk és országgyűlési képviselő T ö r ö k Sándor ur podrecsányi birtokára értünk: T ö r ö k ur laka Podrecsány faluja átellenében szép fekvésü halmon áll, honnan az egy órányi távolságra eső Losoncz felé virágszőnyeggel borított völgyön át nézhetni, a ház

átnem ölelhető óriásfenyők árnyában van s gazdája szívélyes figyelme és magyaros barátsága a jelenvoltak emlékében sokáig fog élni — a szép fekvésű kert, az alatta levő fácskányos s a kiválón gazdákat érdeklő látnivalók kedves időtöltést nyújtanak.

Két tárgy van még mit az itt leirt közgyűlésre vonatkozólag e helyen is megemlíteni szükségesnek vélünk: egyik, hogy az 1866. évi közgyűlés amaz ohajának miszerint az erdő birtokosok erdőtiszteiket uradalmaik költségén az egyesület közgyűléseire küldjék s ott általok a reájok nézve égetőbb erdészeti kérdések tárgyalását eszközöljék, ez első alkalommal nem igen kívántak eleget tenni, miután a sok közül — ide nem értve néhány erdőbirtokos kir. város küldötteit — csupán egy volt ki hasonló szándékkal járt el; reméljük azonban, hogy erdőbirtokosaink lassanként saját érdekükben is megbarátkoznak e kívánatos eljárással.

Másik — hogy az állam szolgálatban lévő erdészek is gyengén voltak képviselve, a korona uradalomtól csupán egy, az alapítványi erdészek közül is csak kettő volt jelen, azok közül pedig, kik a bánya-erdők kezelésénél vannak egy sem; szabadjon ezért megemlítenünk, hogy az állam szolgálatában lévő erdész uraknak is érdekükben lehetne az erdészeti közügyek iránt több buzgósággal viseltetni, vagy nem tudják-e, hogy az állam is kedvesen fogadja ha az általuk szerzett tapasztalatokat, mennyiben azok jóknak bizonyultak be, a hazai erdőgazdászati javára másokkal is közlendik? — azért csak félre a kényelmes indolentiával s meg kell mutatni, hogy a magyar államnak is vannak erdészei, kik nem csak azt végzik el mit rájuk parancsolnak, hanem arra is nyerne időt mi által a közjónak használhatnak; hisszük azért, hogy a jövő közgyűlésről irandó tudósításban az illető részéről hasonló megjegyzésre nem leend ok.

A zárlás Losonczen **aug. 10-én** reggel volt, a közgyűlés résztvevői losonczyi derék polgártársaiknak s a vendégszerető Szentiványi családnak kitüntető barátságát kedves emlékül vitték az ország minden részeibe, hogy a látott, tapasztalt és hallott tanulságos dolgok mellett a szív örömeit is megőrizték.

Titkári-jelentés.

Az 1867-ik évi közgyűlésen.

Egyesületünknek az utolsó közgyűlés óta vitt ügyvezetéséről szólva a tisztelt közgyűlésnek röviden emlékébe akarom idézni azt, mi az 1866. évi decz. 9-én történt ujjaszületésnek kifolyása, és egyesületünk életében a mindnyájunk által remélt szebb jövőnek előpostája.

Tudjuk hogy, ugy a magán mint közéletben nehézséggel jár valamely megszokott irány vagy meglevő állapotnak ellenkezőre-avagy jobbra való vátoztatása, s ez az mit átmeneti időnek neveznek, ily átmeneti időszakot tölténk mi is mostanig azon majdnem 8 havi időköz alatt, mely alapszabályaink kézhez nyerhetésére szükséges volt.

Egyesületünk működésének uj- és olyan irányban kellett megindulni, mely mindenekfelett Magyarország erdészeti ügyeinek emelésére, minden kitelhető módon és általa felhasználható téren, törekedjék.

Az uj alapszabályok, melyeket a mult közgyűlés hozott ilyen irányt tűznek ki, és az egyesület hazafias czéljáról tanuskodnak, azok szellemében s az ott megjelölt célok elérésére kezdett tehát ez egyesület működni s itt különösen tagjainak kitartó gyámolításában bízunk, és tudjuk, hogy a pályatér sem szűk, melyen az erdészeti egyesület a magyar birodalom összes erdeinek szogálatot tehet.

Szép jövő vár az összetartó és egyesült munkásságra, azonban a közelmult 8 hónap sem homályos korszak életünkben, melynek legszebb fényét hazánk azon elismerő ajándéka teszi, mely leginkább igazolja az ujjaszületés feletti érdekeltség s az életrevalóság szükségét, értem azon hazafias és készséges pártolást, melyben elnök ő méltóságának hazánk erdőbirtokosaihoz és erdészeti ügybarataihoz, szellemi és anyagi segélyezés érdekében, intézett felhívása, a jók legjobbjai részéről oly meleg résztvétre talált, hogy egyesületünk ma 17,469 frt. alapítványi tőkével bír. Rendkívüli nagy, szép, és házával fogadható összeg ez azon nemzettől, melynek hazájában megfogyasztották a pénzt, és az egykor boldog földön élő jó nép között általánossá tették a szükségét s majdnem mindennapivá a nélkülözést.

Kedvező jelek közt és a munka után eredményt ígérő jövő reményével indult meg működésünk, és a Pozsonyból Pestre már áttett székhely közelebb vitt azon kutfőhöz, melyből a hazai cultura fejlesztésére, az ország miveltségének és iparának központjában, erdészeti ügyeink előmozdítására mi is könnyebben merithetünk; könyv- és iratárunk meg szakgyűjteményeink átköltöztetése szintén megtörtént s itt csupán azt hozom a tisztelt közgyűlés tudomására, hogy gyűjteményeinknek az állat és ásványország körébe tartozó azon részét, mely inkább csak iskolai használatra vala alkalmas — melyet eleink is azon czélból gyűjtöttek volt, hogy Pozsonyban egy netalán állítandó erdészeti szakiskolának taneszközeihez a szükségeseket megszerezzék — az egyleti igazgatóság a pozsonyvárosi realiskolának adományozta, hogy ott eredeti rendeltetésének megfelelően ismeretterjesztő eszközé válják.

Az erdészeti szak, mely hazánk jövedelmi forrásainak egyik fontos erét képezi, minden eddig nyilatkozott elismerés mellett sem juthatott a közfigyelem azon fokára, mely megilletné, és ennek kifolyásául tekinthetjük azt is, hogy azon ifiak, kik az erdészeti szakismeret megszerzésében fáradoznak, katonai kötelezettség tekintetében — a fennálló rendelet hiányos intézkedése folytán — illető sorozó-bizottságaik kegyétől függenek, hogy nem részesülnek azon kedvezményben, melyben más felsőbbtanintézetek hallgatói, kik velük egyenlő előképzettség után lépnek pályájukra; egyesületünk ez állapoton segitni ohajtván, a honvédelmi miniszteriumhoz e tárgyban tett felterjesztésében indokoltan kifejté, hogy az erdész-akademiák rendes hallgatóinak esetleges vagy szándékos besoroztatása mennyire káros lenne, s kérte, hogy a más tanintézetek hallgatóira nézve fennálló kedvezmény ezekre is kiterjesztessék: fájdalom azonban kérésünknek még sem lett azon általunk ohajtott eredménye, melyszerint kimondatott volna, hogy az erdészeti akademiák rendes hallgatói is mint más felsőbb tanintézeteké egyszerüen menteseknek nyilvánítatnak, hanem csupán azon választ nyertük, hogy a selmeczi akademia növendékei a katonakötelezettség alól ez évre, felvannak mentve, — e szerint kérésünk érdemére nézve ugyszólva választ sem kaptunk; remélhetjük egyébiránt, hogy a honvédelemnek törvényhozás utján leendő rendezése alkalmával az erdészeti akademiák hallgatói más tanintézetek növendékeivel egyforma előnyöket fognak élvezhetni.

Az se hagyható még említés nélkül, hogy ugyanakkor midőn a fennebbi tárgyra nézve folyamodtunk előterjesztésünk zárszávaiban

a selmeczi akadémia megmagyarosítását is kértük, s melyre legkedvezőbb válaszul most már biztosan remélhetőleg azt fogjuk nyerni, hogy ott az erdészeti tantárgyak magyar előadása még ez év folytatásban meg fog kezdetni. *)

Egyesületünk közleményeit, melyből új alapszabályaink később lett jóváhagyása folytán az 1-ső füzet csak közelebről jelenhetett meg, magyar és német nyelven szerkesztettük — utóbbit is használtuk azért, hogy azok is megértsék igazra törekvő célunkat, kik nyelvünkben járatlanok.

Belső ügykezelésünk egészen magyar s ezt azért hozzuk fel, mert ez is örvendetes újjászületésünk eredménye s mert eltérő a régitől, mennyiben az 1851-ik évtől kezdve egész a múltévi deczemb. 9-ig a magát magyarnak nevező Erdészegylet által minden levelezés ügykezelés németül folyt — míg ma csak azoknak irunk németül, kikről tudjuk, hogy a magyar nyelvet nem értik.

A múlt közgyűlés óta 4 választmányi ülésünk volt s ezek alkalmával a még akkor jóvá nem hagyott alapszabályainkban utóbb célszerűnek felismert némi módosítások tétettek, melyekről annyival inkább hitte a választmány, hogy a t. közgyűlés helyeslését fogják nyerni mivel azok lényegesebbje az, hogy az egylet tagjai ne csak az egyesület jegyzőkönyveit, de minden esztendőben egy évkönyvet is kapjanak.

Egyesületünknek a múlt közgyűlés alkalmával 4 alapító és 755 rendes tagja volt, azóta kilépett 15 évdijas tag, nagyobbbrészt azonban olyanok, kik az új irány életbeléptetését kevésbbé barátságos szemmel nézik, s kik helyett már is ugyanannyi csatlakozott.

A tisztelt közgyűlésnek tudomására kell még hoznom hogy az évdijastagok előbb említett számának egy igen jelentékeny része inkább csak névleg az egyesület tagja, olyanok ezek kik régebbi években iratták be magukat, de évdijaikat nem fizették; többen közülök mint utólagosan megtudhatók elhaltak, sokan lakhelyüket változtatták s most meg nem találhatók, némelyek pedig talán a részvétellel is beléfáradtak; az egyesületnek pedig minderről nem lévén biztos tudása őket a tagok névjegyzékében a növekedő hátrálékokkal évről évre tovább kell vezetni. Nehogy azonban jövőre hasonló körülmény előfordulhasson az új alapszabályok és ügyvezetés értelmében gondoskodva van arról, mikép minden tag az egyletbeli belépését írásban nyilatkoztassa ki, és a mai nap tartott választmányi ülés határozata

*) Valóban megkezdett. Sz.

folytán, ezen írásbeli nyilatkozatok nyomtatott példányai közelebbről nem csak az ujon belépő — de az eddigi tagoknak is meg fognak küldetni, miért csak is e felhívások visszaérkezte után fogjuk biztosan tudni, hogy a következő 3 évre kik az Országos Erdészeti-egyesület évdijas tagjai.

Ezen a mult időkben gyökeredző kevésbé kedvező tudositás után kétszeres örömmel fogadhatjuk az 1867-ik év azon ajándékát, mely az Országos Erdészeti-egyesület jövőjét biztosító alapot tette le.

És itt engedelmet kérek arra, hogy felolvashassam azok neveit, kik egyesületünk 17,469 frtnyi alapítványi tőkéjének összegéhez hazafias adományaikkal járultak : *)

Könyvtárunk is szaporodott néhány erdészeti és közgazdasági művel, ezeket részint mint cserepéldányokat kaptuk közleményeinkért, részint pedig a kormánytól és más társulatoktól.

Erdészeti műtani gyűjteményeink száma azonban nem nevedett s legujabb szaporodásunk e részben a Rombauer Emil ur, marmarosi erdésztanácsos, által ajándékozott erdészeti szerszámok. Reméljük egyébként, hogy szaktársaink az alkalmazásba jöhető újabb eszközök és szerszámok-, valamint az erdészeti szakgyűjtemény körébe tartozó tárgyak ajándékozásával segélyünkre fognak lenni, vagy azoknak legalább méltányos ároni megszerezhetésére közreműködni.

A választmány folyó teendői mellett, minők a pénztári s belkezelési ügyek elintézése, az egyesület ügyrendjének kidolgozása felől is intézkedett, s az illető bizottmány e tárgyban beadott javaslatát a tisztelt közgyűlés határozata alá bocsátja.

Ezek után eljutánk a mai naphoz, melynek kedves és kellemes bevezetése a megelőző este volt, s melynek egyesületünket kitüntető erkölcsi és anyagi ajándékáért, valamint örömeiért Losonez városa mélyen tisztelt közönségének és Nográdmegye nemes keblü hölgyeinek, a honleányi készségben egymást megelőző jó magyarnőknek és leányoknak, úgy hiszem, hogy mindnyájunk legszivélyesben elismerő köszönetét nyilváníthatom.

És most a mai napon történtek után is jó reménnyel hisszük, hogy a losonczy közgyűlés állit magának oly maradandó emléket, melyre a hazai erdőbirtokosok és erdőbarátok mindig csak örömmel fognak gondolhatni.

Bedő Albert.

*) Ezen, a közgyűlésen felolvasott, névsor a 22, 23 és 24 lapokon látható. Sz.

Az erdőadó ügyében.

Az 1867-ik évi közgyűlésen előadta Divald Adolf.

Hogy a földbirtokra általában és nevezetesen az erdőre rótt adó mérsékelt-e vagy tulságos, azt az állami pénzszükség szempontjából eldönteni nem szándékom; de az erdőgazdaságra annak olyan a vizsgálata, mikép el nem mulaszthattam befolyásos férfiakat már néhány évvel ezelőtt figyelmeztetni a pusztulásra, melynek általános tulterheltségünknel fogva az erdők napról napra gyorsabban indulnak; és — hogy az önfentartás hatalmas ösztöne, mely csak az erkölcsi erő legnagyobb megfeszítése által győzetik le — vagy a kislelkűség elcsüggedésében lankad el, sorban arra készíti erdőbirtokosainkat: hogy a kamattal együtt a tőkét is támadják meg s az ösöktől öröklött, általuk megtakarított vagyonnal az adódanaidák hordóit töltögetni igyekezzenek.

Tulzás ez uram! — azt felelték erre az illetők; a földadó a tiszta jövedelemnek 16%-át képezi, s a pótagókkal együtt annak vagy 30%-jára rug. Nem tagadjuk, hogy ez sok és egy kicsit terhes, de kérem szépen, miért pusztulna még el az olyan birtokos, a kinek nagy jövedelmei vannak, s ezek minden forintja után tiszta rendelkezésére 70 kr. marad. — Tessék elhinni, hogy kár volna e követ nagyon mozgatni; a jelenlegi adóba az emberek már beleérték magukat és őket másra szoktatni valóban nem a legkönnyebb feladatok közé tartoznék.

Megdöbbenve hallgattam el és nem tagadhattam egyrészt, miszerint az, kinek minden forintjából 70 krajczárt meghagynak, csakugyan nem állíthatja még, hogy őt teljesen kifosztották; másrészt meg tudtam, hogy az új adóviszonyokba a birtokosok közül igen számosan — behaltak, de hogy azokba magát hacsak egy is beleélte volna, azt nem láttam és hallani sem volt alkalmam soha.

Keresve kerestem tehát a rejtély kulcsát; — kifürkészttem egyes erdőbirtokok valóságos tiszta jövedelmét, összehasonlítottam azt a reájok rótt adóval és ime — a Sphinx megszólalt.

Igaz hogy a birtokos a tiszta jövedelemnek csak 16 és illetőleg 30%-ját fizeti erdőadónak, de azért annak markát még sem szorítja a jövedelem minden forintja után 70 krajczár — mert a tiszta jövede-

lem, mely után a birtokos fizet — nem valami közönséges, emberileg elérhető, de — katasztrális tiszta jövedelem; az az olyan, eszményi, kézzel soha meg nem fogható jövedelem, amit papirosra reá teremteni igen — de az erdőből a kamatélvezet rendes útján kiteremteni nem lehet.

A katasztrális tiszta jövedelem 16 és illetőleg 30%-ját fizetni tehát annyit jelent sok esetben, mint az összes valódi tiszta jövedelemmel — s azonfelül még valamicskével adózni!

A jelenlegi erdőadórendszer hibáit részletesen kimutatni az ok orvoslására a megfelelő utat megjelölni azon bizottmánynak lesz föladata, melyet a t. gyülekezet e célra kiküldött, s én csak egész általánosságban ohajtom a figyelmet az okok legfőbbjeire fölhívni, melyeknél fogva a mostani erdőadó kiállhatatlanná vált; erdőségeinket végromlással és erdőgazdaságunkat a kezdetlegesség állapotába való visszاسülyesztéssel fenyegeti; a veszély nagysága ugyanis arra kényszerítvén a birtokost, hogy ott és annyit vegyen, a hol és a mennyit lehető legolcsóbban lehet; csapjanak bár össze a pusztulás árjai gyermekeinek fejei fölött. — Azon okokat kívánom tehát — nem taglalni de megnevezni, melyeknél fogva az erdők okszerű kezelése lehetetlenné, a rablógazdaság pedig életszükséggé válván, mindinkább régi jogába lépett ismét azon már már elhangzott közmondás, miszerint az erdőgazda legkiválóbb tulajdonságai — *t om p a é s z* — *d e é l e s f e j s z é b ő l á l l a n a k*.

Annak tehát, hogy a katasztrális tiszta jövedelem oly nagyra számított, miszerint 16—30%-ja sok esetben az egész valódi tiszta jövedelmet is tulszárnyalja, három főoka van.

1. A lehető fatermés kiszámításánál csak a talaj átlagos termőképessége vétetett tekintetbe, elfelejtetvén a második tényező, a tövön álló fatömegnek is számbavétele. Már pedig azt mindenki tudja, hogy a legjobb talaj, ha azon semmi fa sem áll, fatermést és így erdei jövedelmet sem szogáltathat; ennél fogva pedig az is könnyen megfogható, hogy az erdőtalaj annak termőképességéhez mért fatermést tartamosan csak oly arányban adhat, a milyenben azon a tartamos erdőgazdaság fogalmának megfelelő fatömeg a korosztályzatok szükséges fölosztása mellett feltalálható. — A főtenyezők egyikének elhanyagolásával mindazon erdőbirtokosok sujtattak, kik fájukat értékesíthetik ugyan, de kiknek erdeiben a lábán álló megfelelő fatömeg már föl nem található, mely eset a nagyobb városok s egyáltalában a fogyasztás helyeihez közel eső erdőkre nézve rendesen fönnáll.

2. Nem vették tekintetbe, hogy van hazánknak sok erdeje — annak hegyes vidékein, ahol ugyan a talaj termőképes, rajta tövin álló fatöke is fölösen található — de hiányzik az a bizonyos csekélység, mi nélkül jövedelem még sem képzelhető — hiányzik az érték; — mindennek lévén fája, azt megvenni senki sem ohajtja; nincsen ára; és hasztalan kínálgatja a birtokos nemesek fáját, de egész erdejét is örökbe, csakhogy adójától meneküljön, mert az bizony ingyen sem kell senkinek; ebben is nyilvánulván a nemzetünkbe oltott önfentartás hatalmas ösztöne!

A h a r m a d i k o k, mely a katastralis tiszta jövedelmet megteremteni, segített — különös természete legjobban lesz a következő szám-tani példa által megfejtendő: mulhatlan szükségem van 100 millió forintra; ennek az erdők tiszta jövedelme 16—30%-ból kell kikerülnie — mekkorának muszáj tehát okvetlenül lennie a holdankénti tiszta erdőjövedelemnek?

Ha a kiküldött bizottmány az erdőadórendszer fölhozott e három hiányán segítvén — a megadóztatást a tényleges viszonyokkal összhangzásba hozandja s ez alapon elfogadható törvényjavaslatot készítend: — akkor ama boldog állapot elérhetőnek látszik még, melynél fogva a mostani adórendszerbe belehalt birtokosok fölledni és magukat az új viszonyokba lassanként beleélni csakugyan képesek leendenek.

A rónyai uradalom erdőgazdászata köréből.

Ez uradalom erdőgazdászataról 32 évi tapasztalataim alapján a következőket van szerencsém közleni:

E r d e i g a z d á s z a t: azon pagonyokban, melyekben kevés vagy épen semmi utánnövés nem mutatkozik, erdei mező gazdaságat alkalmaztatik és pedig úgy, hogy legelőször is a meglevő fakészlet letartogatván, a talaj minden tavaszon az arra váró nagy számú vállalkozóknak három évre haszonbérbe adatik; az első két évben burgonya termelésre, a harmadik évben pedig futórozs alá (Staudekorn), mely is tavaszon árpával vagy zabbal vegyítve vettetik el. — Az erdei fenyő csemeték az eként készített talajba a legegyszerűbb módon mivelletnek; — a vegyes vetésnek azon előnye van, hogy a fenyő-csemeték a nyári hőség ellen, az első évben az árpa, vagy zab által

a másodikban pedig a rozs által vannak védve, s így a legjobb sikernek örvendenek. A vállalkozók kötelesek minden 100 □ ölért 3—4 kézi napszámot adni, mely napszámok ertvényesítésekre használatnak s az uradalmat az erre szükséges kiadásoktól megmentvén, legfeljebb a külföldi erdei magvak megszerzése kerül költségben. A felsőbb s nagyobb bikkes erdőségekben ugyanezen eljárás foganosítottatik, — sajnos megjegyzésével azonban annak, hogy az elmúlt száraz évek ezen eljárás mellett is sok kárt okoztak, s újbóli pótültetéseket igényeltek, úgy annyira, hogy faoskoláinkból a fenyőcsemeték egészen kifogytak, miért javításaink sem tétethettek meg kellő mértékben.

Az alsóbb cseres és tölgyes sovány talajú pagonyokban erdei fenyőmaggal tányérvetés eszközöltetik, vagy a pusztá térek faiskolákban nevelt csemetékkel ültettetnek be.

A lucz- és erdeifenyőcsemeték nevelése, a következő sikeresnek mondható eljárás szerint történik; a fentebb említett vetőmagvak közé elvetéskor minden pozsonyi mérőbe 10 font fenyőmag vegyítettik, igaz ugyan, hogy a fiatal fenyők növése nem oly sebes hogy azokat úgy mint a faiskolákból három éves korukban kiültetni lehetne, de ez itt azért is czélszerű, mert azok nem nőnek — oly egyformán mint az elkészített talajú faiskolákban s nem fogynak ki egyszerre, hanem több éveken át faiskola gyanánt is — szolgálnak.

A faoskola elkészítése: a kijelelt helyiségen, hol a faoskola készitendő őszszel az ott maradt rözse fát elégetjük, felásván a talajt is, tavasszal e felásás ismétlődik és a föld kigereblyéztetvén vető ágyakra osztatik el, a mag elvetése után pedig $\frac{1}{4}$ hüvelyknyi jó erdei földdel szóratik be; — az ágyak körül minden irányban két láb magas ágas karók üttetnek, s azok rudakkal látatnak el, melyekre lombfa galyakot teszünk, mi által csemetéink a forró nap hevétől mentve vannak; — a mag kikelése, után a lombfa galyak ritkítását, addig ismételjük, mig csemetéink a szabad éghajlathoz szoknak. A vörösfenyőt két éves, a lucz- és erdei fenyőt három éves korukban ültetjük el.

Forda, használat, vágatásiárak és napszám: erdeink 60 éves fordában kezeltenek, a fa az uradalomban álló üveg- és vasgyárakban használatatik fel; egy köből fának ára 3 ft. 15 kr. o. é. az ölfát a gyáros urak kötelesek elkészitetni, s gyáraikhoz két év alatt kihordatni; egy bécsi öl tüzi fának vágatási dija 50—52 kr. a fuvaroztatási díj különféle, átlagos számítás szerint midőn az ölfá már a gyárnál van köbölle 8 ftba kerül; — munka bérek: egy sze-

keres napszám 2 ft. férfi napszám 40—50 kr. női napszám pedig 24 kr.

Mellékhasználatok: a felső nógrádmegyei erdei mellékhasználatok igen silányak; magtermésre csak minden öt vagy hatodik évben lehet számítani és akkor is kevés haszonnal, tölgymakk terméskor egy darab sertés után 3 ft., bikmakk terméskor pedig 1 ft. 50 kr. fizettetik. — **Gubacs,** minthogy az uradalomban kevés-mocsárfa van, igen ritkán terem, ha pedig megterem, akkor becslés után — a termés a fán adatik el.

Az uradalmi erdei jövedelem, minden mellékhasználatokat ide értve, holdanként legfeljebb 80 kr-ra számítható.

Szolgálmányok: a rónyai uradalomhoz tartozó tiz községben az urbéri szabályozás és tagosítás már megtörténnén, a volt úrbéreseknek erdei illetőségük kiadatott, s így az erdők teljesen elkülönítettek. — Az urbéri erdő illetőség meghatározásánál alapul az urbéri faizási haszonvétel vétetett és az ezen haszonvételnek megfelelő erdőterület nagyságának meghatározásánál kiszámított az, — hogy egy urbéri házhely után a volt haszonvételhez aránylag az urbéresek évenként hány öl fát kaphattak; a helybeli árak szerint, mennyit ért ölenként azon fa mennyisége, mennyit vágási — és fuvarozási bére; az ölfa árából levonatván az urbéri vizsorszolgálat, vagy is a fuvarozás, és a fa vágás-dija, az urbéri faizási haszonvételnek megfelelő erdőterület nagysága szakértői becslés útján határozott meg; — mivel azonban a rónyai uradalomban a volt urbéreseknek az urbéri legelő és erdő-illetőség többnyire barátságos egyesség útján adatott ki, ennél fogva az, a becslés alapján meghatározott mértéknél, mindennütt nagyobb mennyiségben lett kiszolgáltatva.

Erdőkárok: 184⁸/₉-ki hazai események után eleinte az erdőkben sok kihágások tétettek a volt urbéresek által, és sajnálattal lehet mondani, hogy a volt rendszerek alatti hivatalos hatóságok az erdei rendőrség tárgyában kevés erélyt fejtettek ki; — s ha most a kihágások kevesednek, ezen kedvező körülményt nem annyira az erdei rendőrség erélyes alkalmazásának, hanem azon körülménynek lehet köszönni, hogy a behozott tagosítások által az urbéresek erdeitől, az uradalmi erdők el lévén különítve és így azokba a volt urbéresek többé be nem járhatván, a károsításra kevesebb alkalom nyílik.

Rónya augusztus 7-én 1867.

Hermann Imre,

Rónya urad. erdőmester.

Tölgyerdeink aranyzagáról — a gubacsról.

Irta Erdődi Adolf.

Ha június második felében tölgyerdeink szélén végig megyünk, a kopáncsból előtörő apró makkocska mellett néhol gömbölyüded vagy fonálalaku sötétzöld kinövéseket veszünk észre, melyek e részt jó esztendőben hova tovább, mind gyakrabban tűnnek szemünkbe.

E nagyságra és alakra nézve végtelenül különböző, szabálytalan, hegyes és tompa kidudorodásokkal ellátott, néha csupán vékony fonalakkal alkotott kinövések eleinte sötét — később világos zöldek, majd sárgások puhák és husosak, mázos zsiradéktól fénylők, végül sötét sárgák vagy piszkos barna színűek, kemények és szárazak.

E kinövéseket gubacs-nak nevezzük. S ha kocsányos tölgyeink ágai annak terhe alatt hajladozván, már messziről sárgallának, Israel fiai azt szokták, mondani, hogy az erdőnek aranyzagavan; és valóban nem ok nélkül, miután ezen augusztus végefelé már erősen hulló kinövések közülük már nem egynek, de az illető erdőbirtokosnak is aranynyal tölték meg zsebeit.

Ez értékes erdei termékről való tárgyalásunkat a magyar gubacs ama vegyelemzésének eredményével kezdjük, mely 1854-ben a selmeczi akademián eszközöltetett, — s mely szerint:

Ép	penészes
g u b a c s	
százalékok	
40 ⁰⁰	41 ⁸¹
43 ⁶⁵	41 ⁴⁰
16 ³⁵	16 ⁷⁹
100 ⁰⁰	100 ⁰⁰

A légszáradt gubacs tartalmazott:

Vizben oldhatlan részeket

„ oldható szilárd részeket

„ „ illó részeket

Súlyapadás tartós szárítás után:
 légfürdőben 100 Cels. foka mellett
 vízfürdőben „ „ „ „
 a légszáradt } gubacs cser-
 a 120 Cels. fok mellett szárított } nye tartalma
 az oldhatlan maradék }
 a szárított kivonat . } hamutartalma
 a légszáradt gubacs hamutartalma
 ebből esik { az oldhatlan maradékra
 { a kivonatra
 Az oldhatlan maradék szárított állapotban való
 tüzezeje

Ép penészes	
g u b a c s	
százalékok	
15. ₁₀	15. ₄₆
10. ₉₄	11. ₇₀
22. ₆	17. ₄
26. ₆	20. ₅
2. ₉	2. ₆
6. ₇	8. ₀
4. ₀₈	4. ₄₀
1. ₁₆	1. ₀₃
2. ₉₂	3. ₃₁
42	45
a tiszta széneny tüzezejéből	

A fentebbi táblából kitűnik, hogy a magyar gubacs tetemes csernye-mennyiséget tartalmaz, még pedig egyéb kísérletek nyomán jelentékenyen nagyobb, mint más cserzőanyagok, például a tölgy — a vörös- és luczfenyő, az éger és nyírfa kérge; nagyobb, mint a Valonea, a gubacs eme mindinkább terjedő vetélytársa, melynek főpiacjai Triest és Velence és melyet eleinte főleg csak Olaszországban, újabb időben Némethonban is oly mértékben használnak, miszerint annak bevitele a legújabb időben évenként már 30—80 ezer mázsányira rugott.

Közbevetőleg legyen mondva, hogy számosan és sok ideig a Valoneát is gubacsnak tartották, holott az nem egyéb, mint bizonyos főleg Török- és Görögországban honos tölgyfajok, nevezetesen a Quercus aegylops és a Quercus Valonea makkjainak kopáncsa.

A magyar gubacs azonban nemcsak a főt említett egyéb cserzőanyagoknál, de az éjszakiabb fekvésű országok, például Cseh- és Morvaország gubacsainál is több csernyével bír, talán ugyanazon okból, a miért déliebb vidékek virágjai is illatosabbak, gyümölcsei izletesebbek mint a ridegebb klíma alattiaké.

A gubacsot bőr- nevezetesen talpbőr cserzésre használják; és habár nem tagadhatni, hogy az evvel készített árú minőségre nézve a Némethon-, Schweiz- és Belgiumban tölgykéreggel cserzett bőrrel nem versenyezhet, úgy a gubacs iránt nevezetesen az osztrák monarchiában mégis nagy előszeretettel viseltetnek, miután az a tölgykéregnél egyrészt olcsóbb, másrészt meg sokkal gyorsab cserzést lehetit.

Használat előtt a gubacs e célra berendezett zuzdákban durva porrá töretik, s az így készült gubacsaszt szinte — bár csekély jelentőségű kereskedelmi cikket képez, mely azonban soknemű hamisításoknak van alávetve.

A gubacsból kivonatot is készítenek. Ennek könnyebb szállíthatása és eltarthatása nagy előnyül szolgálna, csak hogy eddig még nem sikerült azt a gubacsossal hasonló hatású minőségben előállítani.

A kicserzett gubacsasztet kerti trágyául használják.

A gubacsot minősége szerint négy osztályba sorozzák: a legelső, első, második és harmadrendűbe. (Hochprima, Prima, Sekunda, Terziawaare). Az egyes osztályok használhatósága azok áraiban leli kifejezését, melyek szerint a legesekélyebb gubacsot a legjobb árának 55—70 százalékján szokták eladni.

Magyarország és Slavonia azon helyein, melyek a kereskedés fővonalaitól nem esnek túlmesszire, a gubacs árai 1830—1860-ig következőleg állottak:

Évtized	Egy mázsa ára forintokban.
1830—40	4—8
1840—50	5—9
1850—60	8—12

Bécsben pedig a legelső osztály mázsánkénti ára 1831-től 1863-ig következő volt:

Év	a mázsa			Év	a mázsa		
	legkisebb	legnagyobb	átlagos		legkisebb	legnagyobb	átlagos
	ára o. é. forintokban				ára o. é. forintokban		
1831	$5\frac{3}{4}$	$7\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{2}$	1847	$6\frac{3}{4}$	$9\frac{1}{2}$	8
1832	$6\frac{1}{4}$	$7\frac{3}{4}$	7	1848	$6\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{4}$
1833	$5\frac{3}{4}$	$7\frac{3}{4}$	$6\frac{3}{4}$	1849	$6\frac{3}{4}$	9	$7\frac{3}{4}$
1834	$5\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{4}$	$5\frac{3}{4}$	1850	9	$11\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{4}$
1835	$5\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{4}$	$5\frac{3}{4}$	1851	$10\frac{2}{4}$	$11\frac{2}{4}$	11
1836	$5\frac{3}{4}$	$7\frac{3}{4}$	$6\frac{3}{4}$	1852	$10\frac{1}{2}$	13	$11\frac{3}{4}$
1837	$6\frac{3}{4}$	$7\frac{3}{4}$	$7\frac{1}{4}$	1853	$9\frac{1}{2}$	$11\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{2}$
1838	$6\frac{3}{4}$	$8\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	1854	$7\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$
1839	$6\frac{3}{4}$	$7\frac{1}{4}$	7	1855	$7\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$
1840	$6\frac{3}{4}$	11	9	1856	$7\frac{3}{4}$	10	9
1841	$10\frac{1}{2}$	$12\frac{1}{2}$	$11\frac{1}{2}$	1857	$9\frac{1}{4}$	$11\frac{3}{4}$	$10\frac{3}{4}$
1842	$10\frac{1}{2}$	$17\frac{3}{4}$	$14\frac{1}{4}$	1858	$11\frac{1}{4}$	$27\frac{1}{2}$	$21\frac{2}{4}$
1843	$11\frac{1}{2}$	19	$15\frac{1}{4}$	1859	$11\frac{1}{2}$	30	$21\frac{3}{4}$
1844	$7\frac{3}{4}$	10	9	1860	$8\frac{3}{4}$	$14\frac{1}{4}$	$11\frac{1}{2}$
1845	$7\frac{1}{4}$	$10\frac{1}{2}$	9	1861	8	$11\frac{1}{2}$	$9\frac{3}{4}$
1846	$7\frac{3}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	1862	$7\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{4}$
				1863	$7\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{2}$

A gubacs árai tehát, bárha az árki mutatók elseje nyomán következetesen növekednek, évenkénti nagyságukban mégis igen ingadozóak. — Oka ennek az, hogy a termések sem minden évben egyformák, a gubacsot pedig terjedelmessége miatt és mert hosszú fekvés által minőségében szenved, soká tartogatni épen nem szeretik. Miért is a vevők legjobb árt oly gubacsért fizetnek, melyben, ha néhányat föl vágnak, a pondrót benn és élve találják, a mi az alantabbiak szerint csak akkor lehetséges, ha a gubacs még nem egészen egy esztendő.

Hiányévekben (a mikor ugyanis semmi gubacs sem terem) a gubacs kettős árt is elérhet. Így midőn 1858-ban ősszel a nyári időjárás mostoha s a nagyszerű hernyófalás előre mutatták a gubacs termés elmaradását, annak ára Bécsben 13-ról 27 forintra emelkedett.

Eddigi tapasztalások szerint a legdusabb termések, valamint a hiányévek is 5—9 évi korszakokban, átlagosan pedig minden 7 évben szoktak beállni, a mi gubacs kereskedőkre nézve érdekes adatnak tekinthető.

A gubacs egyedül a kocsános tölgy enyhe klíma alatt fekvő erdeiben szokott bővebben megteremni.

Valaha egész Németországban és az osztrák monarchia éjszaki nyugoti tartományaiban is sok gubacs teremhetett, mert századok előtt a tölgyesek ott is tetemes tért foglaltak, melyet azóta az eke vasa hódított meg vagy túlevelű s egyéb lágyszerűk elleptek. Krain és Stajerhon melegebb vidékei még nem rég terjedelmes tölgyállatokkal bírtak, de legújabb időben nagy mennyiségű hajóépítőfa készítése ezeket is annyira megritkította, miszerint az ott termő gubacs még saját ebbeli szükségletök földözésére sem elegendő.

Nevezetesebb gubacs terméseket tehát jelenleg már csak a magyar birodalom déliebb fekvésű részei, nevezetesen Slavonia, a Végvidék és Magyarország szolgáltatnak. — De az újabbkori erdőmivelés minálunk is elfogadott elvei e terményre nézve itt is hátrányos befolyást gyakorolnak. A terebélyes, századokat élt ritkán álló tölgyeket, fiatal jó zárlatu állatok helyettesítik, minélfogva a holdankinti évi fatermés ugyan lényegesen növekedett, a gubacs termés azonban rendkívüli mód megapadt. — És az öreg erdők aránytalanul gyorsan tünedeznek, mert egyrészt a faértéke növekedett, a népesség szaporodott az ipar és vele a faszükséglet emelkedett; a tölgyfa addig használhatlan mennyiségeit a tenger hullámai s a vasutak talpazatai veszik igénybe; másrészt a szántó föld utáni tudakozódás is

gyarapodott, végül pedig az utolsó korszak általános tulterheltetései alatt görnyedező erdőbirtokosok önfentartásukért folytatni kényszerült kétségbeesett küzdelmökben nem érhatték be többé erdeik évi fatermésével, de az erdőgazdaság állandó tökéjének anyagkészletét is kisebb nagyobb mérvben megtámadni voltak kénytelenek.

Pusztulnak a községeknek faizási illetékjük fejében átengedett erdőrészek s így a gubacstermő államok gyéritésében számos viszony közreműködése találkozott.

Nincsenek ugyan biztos adataink, mik szerint hazánk gubacstermő erdőségeinek terjedtségét s azok átlagos gubacstermését meghatározhatnók, de annyit tudunk: mikép e termés nemcsak az összes osztrák monarchia bõrcserzésének nagyszerü szükségletét legnagyobbára fedezi, hanem, hogy abból még a külföldre és nevezetesen Németországba is vitetik bizonyos mennyiség.

1847-ig míg a magyar birodalmat az osztrák monarchia tartományaitól vámsorompók választották, a kivitel e tartományokba átlagosan évenként 1831—40-ig 152,000—1845—47-ig 138,000 mázsányira rugott.

Az osztrák monarchia gubacskereskedelmének főpiacjai: Pest, Sopron, Pécs és Bécs, a budapesti piac maga vagy 40,000 mázsát vesz évenként igénybe s ebből helyben vagy 25,000 mázsát szoktak fölhasználni.

Közel ily nagy lehet Bécsnek szükséglete is.

A pesti kereskedelmi kamara 1863-ki hivatalos jelentésében a magyar birodalom országainak termését igen jó években 180,000 mázsára teszi; e szám azonban, ha azt az osztrák monarchia tartományaiba való fönt kimutatott kivitelhez hasonlítjuk, szembeötlőleg csekélynek tűnik föl.

Azon legnagyobbbrészt még főnálló gyakorlatnál fogva, miszerint a gubacsot a fán szokás eladni, az egyes gazdaságok évi termését meghatározni igen bajos, de annyit mégis kimutathatnánk, hogy a közvetlen pénzjövedelem, mit a gubacs szolgáltat, mennyire rug átlagosan évenként és erdeink gubacstermő részeire számítva holdanként. Közöljük itt azon kevés adatot, a minek e részt birtokába jutnunk sikerült: a végvidék bródi ezredének és a vukovári urodomnak évi gubacs jövedelmét. Tesszük azt azon reményben, hogy példánkon indulva ezután többi szaktársaink is közlékenyebbek lesznek és az évkönyv szerkesztőségének, ha nem egyebet, úgy legalább az illető száraz számokat fogják beküldeni.

A végvidék bródi ezredének vagy 75,000 holdra terjed gubacsterm erd ségei e termény után az utolsó öt év átlagában évenként 7994 forintot jövedelmeztek. — A vukovári uradalom erd ségei kerekszámban 12,500 holdra terjednek, ezekb l a gubaesterm részek legfeljebb 5000 holdat tesznek s a jövedelem, mit a gubacs 1840-t l 1865-ig bezárólag évenként szolgáltatott, a következ táblában van kimutatva.

Év	Jövedelem		Év	Jövedelem		Év	Jövedelem	
	frt.	kr.		frt.	kr.		frt.	kr.
	o s z t r á k é r t é k b e n							
1840	4158	63	1847	—	—	1857	307	
1841	3339	—	1848? 1849\$ i	5742	—	1858	477	50
1842	—	—	1850	2048	34	1859	2000	—
1843	32655	—	1851	2772	—	1860	13615	—
1844	47399	52	1852	1553	60	1861	7102	—
1845	1260	—	1853	—	—	1862	208	80
1846	—	—	1854	1078	75	1863	4200	—
			1855	477	50	1864	1401	—
			1856	588	—	1865	650	—
			összesen			134033		64

E táblázatból látjuk, hogy 26 év alatt csak 4 hiány év volt, ellenben 4 dúsan, 7 középszerűen és 11 szegényesen jövedelmez . Átlagosan pedig e fontos mellékhasználat évi jövedelme 5155frtra rúgott.

Tegyük hozzá, mikép mai nap is számos erd gazdaság van házánkban, mely csak akkor tud tiszta jövedelmet kimutatni, mid n a mellék-használat tárgyai s ezek között nevezetesen a gubacs jól terem s hogy ez az osztrák monarchiában már majdnem kizárólagosan honunk termékének mondható; végül pedig, hogy e cserz anyag után való tudakozódás a borkészítés emelkedésénél fogva napról napra élénkebbé válik s így a gubacs ára következetesen növekedik; ha — mondom — mindezeket tekintetbe vesszük, tölgyerd gazdaságaink s erdészetünk általános jövedelmez ségének érdekében hiszszünk cselekedni, a mid n t. szaktársaink teljes figyelmét az értékes termékre s arra irányozni iparkodunk, hogy gubaesterm erdeinket lehet leg kíméljük, s olyakat utánnöveszteni iparkodjunk ; a gubacs legczélszerűbb kezelési és eladási módjával, végül pedig azon föltéte-

benne az, hogy e családnak eddig csak nőtagjait ismeri a világ, a mi-
ből következtetik, hogy köztök him nincsen, vagy oly csekély szám-
ban, miszerint szaporodásuk a nők öntermékitése folytán történik,
vagy egy termékenyítés több ivadékra kihat, mint a levelészeknél.

Neveztesek e család tagjai arról, hogy petéiket mindennemű
növényrészekbe rakván, gubancsokat (Gallen) idéznek elé s a mi
igen megjegyzésre méltó: a gubanczok minden egyes ne-
me külön alakú gubancsot hoz létre. — A gubancsok
különféle idomai tehát nem a növénynek vagy növényrészek, de a gu-
banczok különféleségéből erednek, mert ugyanegy növényen, sőt
ugyanegy levelen különmemű gubancsokat lelünk, miglen a kocsános
és kocsántalan tölgyön, sőt kertjeink amerikai tölgyein ugyanegy
rovar után mindig ugyanegy memű gubancsra akadunk.

De miután észleletek által be van bizonyítva, hogy a gubanc-
sok különféleségeit nem a növény, de a rovar okozza, kérdés, hogy
e különféleség mi által idéztetik elő? Tekintsük a tölgyek levelein
található gubanczok számos nemeit s úgy fogjuk találni, hogy azok
majdnem mindenike a levél alapjának bordáihoz van tűzve, ép úgy a
bimbó gubancsok a virágcsésze mélyébe. Mindkét esetben a sebzés
helye vagy módja mindig ugyanaz és miután a gubanczok minden
nemeinek tojócsöve is egyforma és olyan, hogy avval egyáltalában
csak egyszerű szurást létesíthetni, nem marad egyéb hátra, mint föl-
tenni, hogy a gubancsok különfélesége a sebbe szivárogtatott külön-
memű, a gubanczok minden nemének sajátos nedvétől ered.

Anyagtartalmuk szerint a gubancsok két csoportra oszlnak :
nedv- és lisztgubancsokra

A utóbbiak felbőre gyakran hajnemű, hosszú, összevisszaku-
szált szálakkal van sűrűen benőve, a felbőr alatt pedig közvetlenül
a fatest vagyis igen vastagfalú sejtekből álló réteg fekszik. A liszt-
gubancsok továbbá egy vagy több rekeszüekre,
meztelen vagy beburkolt gubancsokra oszlnak.
Ez utóbbiak ugyanis látszólag szabadon feksze-
nek egy szinte a rovar szurása által létrehozott
burokban, mint ez például a gubancslégy
(*Cynips Quercus calicis*) gubancsát metszeté-
nek mellékelt ábrájából látható.*)

*) Ez értekezésben közölt ábrákat mind a természet után rajzolta
Belházy Emil, a vukovári uradalom erdészeti mérnöke és pénztárnoka.

A rovarok e csoportjából tehát a gubacslegy az, mely érdekközösségnél fogva mi hozzánk legközelebb áll, és miután családi és rokonsági viszonyaival a mennyire az minket illetett, megismerkedtünk, illő lesz, hogy ezután kizárólag ő vele és lakházával a gubacs csal, vagy a nógrádiak szerint — „suskával“ foglalkozunk.

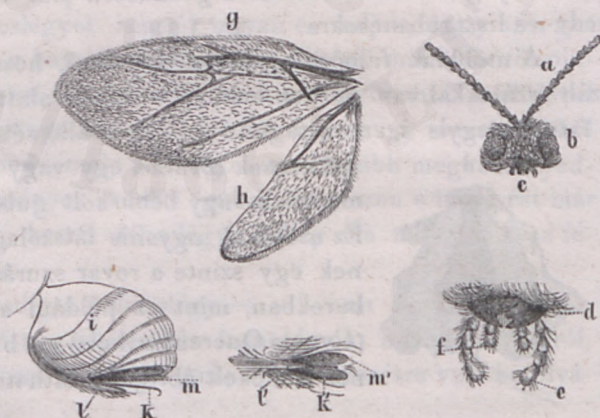
A hártyaröpükhöz (Hymenoptera) tartozó gubacslegy, melynek, mint említők — himtársát sem mi nem láttuk, sem tudunkkal más emberfia még nem szemlélte — igen apró állatocská, mint az e rajzból, mely a gubacslegyet természetes nagyságában ábrázolja, kitünik.

Feje két reczés szemmel, éles rákonyokkal és minden szem fölött egy-egy izelt — a test felénél hosszabb csáppal van ellátva. Tora feltűnően puposhátú, piszkos szürke és mezelt; a hozzá illesztett négy szárny közül a két melső sokkal hosszabb, mint a hátsó; öt láb-

tőizzel bíró hat lábuk barna.

Potrohuk fölül fekete és igen fényes, összenyomott; alul szürkén mezelt, és tojócsővel ellátott, mely egy hüvely alatt és egy tok két oldalfala között majdnem egészen elrejtve, hajszálnyi vékony, igen hegyes, szarukemény, vörösbarna és a végén lekonyult fulánk-nemü testből áll.

Érdekesnek tartjuk t. olvasóinknak e rovarakák egyes részeit tetemesen nagyítva is bemutatni.

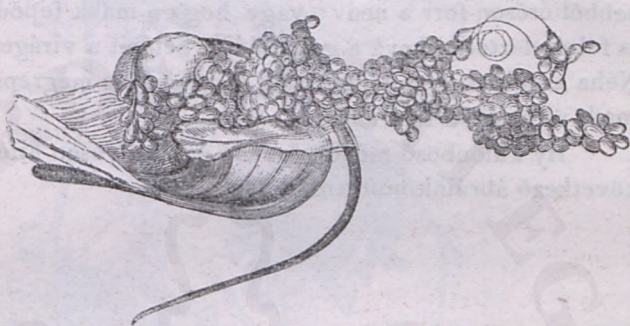
a) csáp; b) szem; c) szájrészek; d) rákonyok; e) állkapocs falámok; f) ajkfalámok; g) melső szárny; h) hátsó szárny; i) potroh; k) tojócső; l) hüvely; m) a tok két oldalfala; k) l) m) a tojócső, hüvely és tok alulról nézve.

A gubacslegy legnagyobb részét a kocsános tölgy virágzása ide-

jében rágja magát keresztül ama tojásalaku 1-ső ábránkban természetes nagyságban rajzolt gubanesből, melyben az időjárás viszontagságai ellen vastag és kemény burokja — a gubacs által védve egész addigi életét eltöltte. Az így kiszabadult légy rendszerint csak a kocsános tölgy nővirága csészéjének alját szokta, még pedig belül megfurni s a furlyukba egy petét rakni. Miután azonban minden légy

potrohában számos pete található — mint azt a természet után nagyított mérvben rajzolt ábránk mutatja, úgy majdnem bizonyos, hogy egyetlen egy

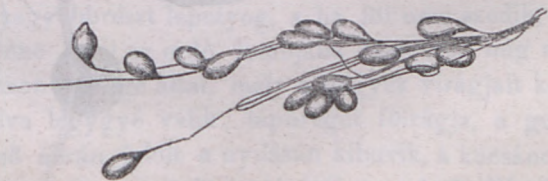

légy igen számos virágot képes megtermékiteni, különben ugyanis a sok petének nem lenne czélja; pazar vesztegetést pedig a természet háztartásában nem ismerünk.

A fönt rajzolt peték továbbá egy a szoba téli melegében kifejlett légy potrohából voltak véve, melynek a közösülésre nem volt módja, s ez ismét a gubacslegyek öntermékitése mellett szól.

Néha azonban a légy a kocsántalan tölgy virágját, vagy a kocsános tölgy virágkocsánját is megfurja, mi kétséget nem szenvedhet, miután 1855-ben köztisztjeletben álló szaktársunk Greiner ur Pozsonyban az erdészek akkori gyűlésén, galyakat mutatott a kocsántalan tölgyről, melyek makkkopáncaiban gubacsok ültek, valamint makkkocsánt is, melyen két gubacs volt látható.

A gubacslegy petéi nagyobbak a tojócső átmérőjénél, s hogy mindamellet is azon át az illető növényrészbe jöhetnek, következőleg magyarázható. A tojásalaku, folyadékmal megtölt pete igen hosszú és vékony nyulvánnyal bir, melyet a légy tojó-

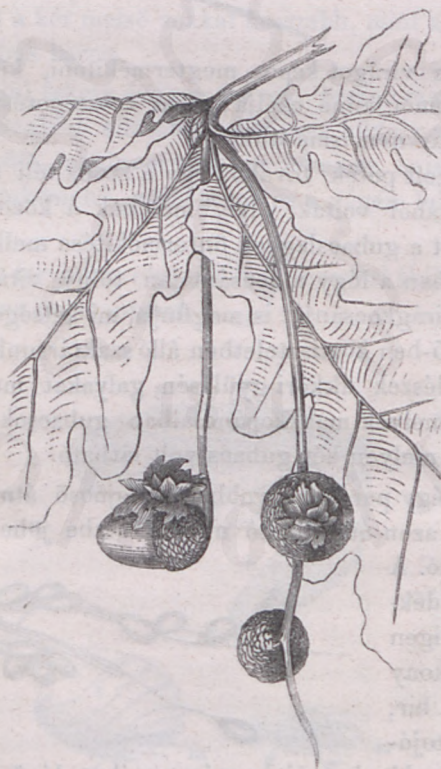

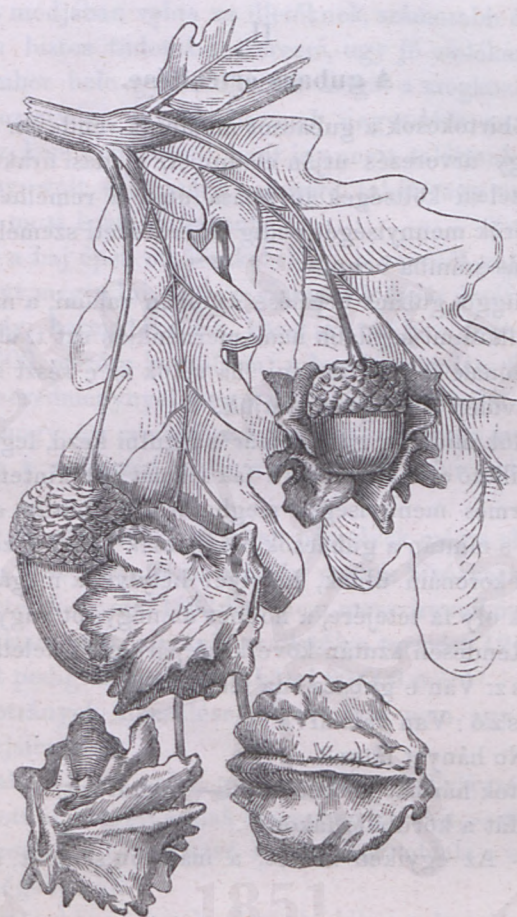
csövén át a furlyukba bocsájt, a még testében lévő pete megtölt végéből a folyadékot lassanként beleszorítja, mi által a vastag vég is annyira megalapul, hogy a csövön átmehet. — A furás által megseb-

zett növényrészéből kiforró nedv a petét az 1-ső ábrában rajzolt gubancs alakban fogja körül, miglen az utánszivárgó folyadék e gubancsnak védköpenyévé vagyis gubacs sá fejlődik.

Nagyrészt a gubacs elnyomja a makkot, a kopancsot egészen betöltvén és azon túlradván; sok esetben azonban a gubacs mellett makk is fejlődik. Lehet, hogy az előbbi eset akkor áll be, midőn a sebből erősen forr a nedv; vagy hogy a makk fejlődhetése a helytől is fültételeztetik, hová a gubacslégy petéjét a virágcsészébe rakta.— Néha a gubacs a fejlődő makk hártáját is megrepesztí s az így támadt repedéken forr elő.

Ily különböző módon fejlődő és tökélyesen kifejtett gubacsokat következő ábráink mutatnak.

A petékből rövid idő alatt kibuvó hengerded, sárgásfehér, lábatlan, fején fekete ponttal ellátott pondróféle alakokkal a gubacs is egyre nő, sárgul, keményedik, auguszt. második felében és szeptember hóban a fákról legnagyobbbrészt leptyog, s ha föl nem szedik, a gubacslégy alakja benne telel az erdő lombjába temetve, míg az rendszerint a hőség azon összege által, mely a tölgyek virágjait kifejti, teljesen átalakulva légygyé válik; tápüregét fölragja, a gubacsnak a föntebbi első ábrán jelölt *a* nyílásán kibuvik, a kocsános tölgy virágjait megfúrván neme föntartásáról gondoskodik és meghal.

II.

A gubacs értékitése.

Az erdőbirtokosok a gubacsot minálunk rendszeren a fán szokták ajánlatok vagy árverezés útján eladni. Az eladási árak alapjául mérőnként a kezelesi költségek levonása után a remélhető piaci ár szolgál. A mérők mennyiségét pedig az erdészeti személyzet becslése nyomán szokás számba venni.

A fán függő gubacs becslése azonban valami, a miért csak némileg is jót állani mi legalább nem mernénk, s ezt t. olvasóink igen megbocsáthatónak fogják tartani, ha velők az e részt szokásos eljárást habár röviden is megismertetjük.

A becslők midőn a gubacs már sárgulni kezd, legelőször is végig járják az illető erdők széleit s a fák számát is tekintetbe véve iparkodnak a termés mennyiségét meghatározni. Azután at erdő belsejébe mennek s miután a gubacsok ott, hacsak némileg zárolt erdőben is főleg a fák koronáin ülnek, helylyel helylyel a magával vitt fakuszót fölküldik oly fa tetejére, a honnét az négy, öt vagy több tölgyet is beláthat. Rendszeren azután következő párbeszét keletkezik:

Erdész: Van e gubacs oda fent?

Fakuszó: Van valami!

Erd. No hányat látsz?

Fk. Látok hármát — kilenczet — huszat sat.

Erd. Hát a körülálló fákon?

Fk. — Az egyikén kettőt, a másikon semmit, a harmadikon hatot sat.

Erd. Vágj le hát oly galyat a melyiken van valami, dobd le s gyere te is utána.

E kívül az ember az átvágatokat, tisztásokat is bejárja, minden hozzáférhető fát még megvizsgál, megörül, ha sokat lát — elbusulja magát ha nyaka is belefájult a sok nézésbe s még sem tudott egy kettőnél többet észrevenni. Járásközben lába alá is néz, összeszedegeti a talált gubacsot, zsebre rakja s gyakran oly helyen a hol gondolja, hogy a vevők megbizottjai is meg fognak fordulni, szépen ismét elszórogatja sat. — Ezek tehát az adatok, melyek a becslés alapjául szolgálnak. Ezek birtokában a becslők összeütik fejeiket és némi gondolkodás, számítgatás — nevezetesen előbbi évek eredményeire való visszaemlékezés után kimondják, hogy ez erdő részben összesen — vagy holdanként ennyi gubacsra lehet számitanunk.

És ha módjában volna az illetőknek, számosabb év eredményeiről valóban biztos tudomást szerezní, úgy jó emlékező tehetségnek örvendő ember bele gyakorolhatná magát a megközelítő becslésbe, így következtetvén: tavaly, harmad, negyedéve az erdő szélei körülbelöl oly képet mutattak, bent is annyit találtunk, mint most — az eredmény volt ezer mérő, annyira tehát vagy valamivel többre kevesebbre most is számíthatunk.

Ámde a baj épen ott fészkel, hogy a vevőtől vajmi ritkán lehet az eredményt megtudni, s így e visszaemlékezés értéke is csak odáig megy: tavaly, harmadéve sat. közel azt találtam, mit az idén; akkor a termést 500 mérőre becsültem: e becslés alapján fizettek a vevők ennyit s az eredménynel meg voltak elégedve, tehát sat.

Csakhogy ez eredmény igen gyakran nem annyira az én — mint inkább a szomszéd meg sem vett erdei gubacs termésétől függ.

Az ily becslők közöl azonban némelyek mégis elhitetik magukkal, hogy a föntebbi eljárás alapján nem is hibázhatnak, bárha nem egyszer történik, a mit 1863-ban nem messzire mihozzánk saját szemimmell láttam. Ott ugyanis az illetők a termést 12199 mérőre becsülték, lett pedig az eredmény közel 80,000 mérő!

Ily botrányok kikerülése végett már nem egy birtokos az eladás más utjaira tért.

Vannak, kik az egész gubacsszedést vállalkozókra bizzák és meghatározott ár helyett annak bizonyos részletét, — felét vagy $\frac{3}{4}$ -ét fogadják fizetésül; e rendszer legrosszabb oldala a szigorú ellenőrködés szükségében áll.

Legbiztosabban járnak el azok, kik a gubacsot saját költségükön szedetik, s annak idejében mint kész árut eladják.

Ez állítás helyessége mellett — általában véve nem csak a józan ész, de számos példák is bizonyítanak.

Igy t. szaktársunk Greiner elmondá a magyarországi erdészek 1852-ki gyűlésén, miszerint tud urodalmat, hol azelőtt a makk és fán eladott gubacsért együttesen is legfeljebb 10—12,000 forintot kaptak évenként — 1840 óta azon uraság önköltségen szedeti a gubacsot, s azóta az maga is gyakran 20—30,000 forintot jövedelmezett egy évben.

Továbbá: „egy kis erdő gubacstermését árverezés alkalmával 50 ftért ajánlgatták, de nem akadt vevő reá. Az eladó egyik ismerője azonban, hogy az árverezést folyamatba hozza, 51 ftot ígért s többet

ígérő nem lévén, a gubacsot szedetnie kellett, s — annyit kapott, hogy eladás után 400 ft. tiszta haszon nyomta a markát.“

Egy község a határbeli erdőben megvette a makkot és a gubacsot 300 fton s a gubacsért 2000 ftot vett be.

Ismét egy erdőrészben 600 ftért kínálták a gubacsot, a vevők csak 500 ftot adogadtak, a birtokos tehát önköltségén szedette és 3000 forintot kapott sat.

Másrészt azonban tekintetbe kell venni, hogy e rendszer gyakran nagyobb előleges költekezést, jól rendezett és aránylag nagyszámu őrszemélyzetet igényel.

Vannak ugyan, kik azt mondják, hogy a gubacszedés és kezelés aránylag rövid idejére a birtokos csakugyan szerezhet alkalmasb őrszemélyzetet, mint a vevő; s ez elméletileg véve nem is eshetik kifogás alá, de a gyakorlati életben a dolog még sem áll egészen ugy. Mert ha én mint birtokos a gubacsot eladom, a vevő biztos lehet benne, hogy nem fogom őt meglopni, de ha magam szedetem azt — s mérőnként szedésbérül, mint rendesen 1 ft. vagy 1 frt. 30 krt fizetek, ugy korantsem esküszöm reá, hogy szomszédom termésének megvevője nem fogja-e az én gubacsomat mérőnként saját szedőimtől 1 frt. 60 krjával beváltani.

Ha azonkívül gubacstermő erdeim nem egy testben feküsznek, de apró, egymástól távol eső részletekben szétszórva, a megörzés, szedés, kezelés annyival több bajjal jár. Sőt megesik, hogy néha — főleg ha szomszédomban nagy erdők termését más vette meg, — saját igazán csekély terméséért váratlan összeget adnak, a nélkül, hogy a vevő rossz üzletről panaszkodhatnék.

Ha tehát az önköltségén való szedés és kezelés általában és rendszerint a legokoszerűbb is, mert a birtokos érdekeinek leginkább megfelelő, ugy mégis vannak körülmények és helyi viszonyok, melyek mellett a kevés biztosságot nyújtó becslés nyomán való eladás ajánlhatóbb.

III

A gubacs kezelése.

A gubacs szedése legelőnyösebben mindjárt annak a fákról való lepotyogása után történik, s rendszerint augustus közepétől september végéig tart, mely idő alatt a gubacs termő erdőrészekbe semminemű marhát sem szabad bocsájtani, nehogy az a gubacs ellopása vagy földbe turása által a birtokost vagy bérlőt károsítsa.

A szedést nevezetesen száraz esőtlen időben kell eszközölni, s

ha közben eső állana be, félbeszakasztani. Tekintettel kell lenni reá, hogy éretlen zöld gubacs — mit a pajkos gyerkőcz szedők gyakran a fáról leütnek — az érett és száraz közé ne vegyüljön; hogy egyáltalában csak jó gubacs szedessék.

A szedőnek nem szabad a gubacsot egész napon át vagy azonnal zsákban vagy zárt helyiségben tartani, nehogy az megpenészedjék, mi által tekintetre és jóságra nézve egyaránt veszítene. Mennyire értékteleníti a gubacsot penészedése, már e termény vegyelemzésének kimutatása alkalmával közöltük, mely szerint a jól kezelt áru 22 $\frac{1}{2}$ — a penészes ellenben csak 17 $\frac{1}{2}$ % csernyét tartalmazott.

A szedés különben vagy napszámban vagy és pedig legelőnyösebben mérőszámra eszközöltetik.

A fölszedett gubacsot, hogy az rövidebb vagy hosszabb, néha több évre terjedő raktározása alatt értékéből ne veszítsen tökéletesen meg kell száritani.

E célra lehetőleg közel a raktárhoz — minek rendszerint kukoricza görét szoktak használni, szellős szabad helyen a gubacs várt mennyiségének megfelelő nagyságu tért kell előkészíteni, melyre deszkahidlast raknak metszett léczekre úgy, hogy azt a levegő átjárhassa, s hogy annak némi lejtése is legyen, miszerint rögtöni eső beálltával a víz könnyebben lecsuroghasson.

Ez állványokon a gubacs sekély rétegben szétterítettetik s abból legelőször is a szedésközben még benn maradt éretlen és penészes kikülönnítettén, a hátramadt rész — az időjáráshoz képest 2—6 napig tartó lapátolás által teljesen megszáritva a raktárba vitetik.

E lapátolás által a gubacs a reá ragadt földtől, homok- s egyéb pizsoktól megtisztul és hegyes csucsa leütődvén gömbölyüded idomot nyer, minőt az illető kereskedők leginkább kedvelnek.

Ha szellőztetés vagy száritás közben eső áll be, a gubacsot rákásra lapátolják és gyékényekkel betakarják; ugyanazt teszik vele éjszaka is, nehogy azt eső érje vagy a harmattól megnedvesedjék.

Különben a raktározott gubacsot is nevezetesen tavasszal és ősszel gyakran ismételve kell lapátolni, hogy a romlástól bizton megóvassék.

A kiválogatott éretlen vagy nedves, penészes, földdel vagy egyéb pizsokkal csunytott gubacsnak értékesithető áruczikké való elkészítése valamivel több bajjal jár. E célra ugyanis oly tért kell készíteni, melynek alja is, oldalai is deszkával kirakvák, a mi igen könnyen eszközölhető a kukoricza görék alatt, ha azok oszlopokon állanak. — E zárt hidlason a szellőztetett vagy légszáritott gubacsot

lapáttal erősen és addig ismételve vetik a falnak, míg az a piszoktól telhetőleg megszabadult.

Az egészen friss gubacs szellőztetés és hegyes csucsainak lekopatása folytán sulyának közel ötödét, további fekvés és tökéletes megszáradás után pedig sulyának és tériméjének még 8—12%-ját veszíti.

Minálunk a gubacs mázsáját 120 fontjával számítják és ezt gubacsköbölnek is nevezik, mely három pozsonyi mérővel egyenlő.

A gubacsot jól letaposva és tetőzve szokás a szedőktől átvenni; s a friss gubacs ily mérőjének sulya 53 font, a szellőzötté 44 font, és a teljesen száradt, hosszabb ideig raktározott gubacs lecsapott mérőjének sulya 36 font.

Azon szokás, friss gubacsot tetőzve és betaposva átvenni s ez áru mázsáját 120 fontjával számítani, aligha nem oly célból eredt, hogy a megszáradt gubacsból is ugyanannyi rendes mázsa vagy mérő kerüljön, a mennyi abból eredetileg átvétetett.

IV.

A gubacstermések bőségének és gyakoriságának előmozdításáról.

Képesek vagyunk-e egyáltalában a gubacstermések bőségének és gyakoriságának előmozdítására és mily mértékben befolyjni, e kérdésre legjobban felelhetünk, ha a gubacskeletkezés tényezőit vesszük szemügyre. — Tudjuk az eddigiek után, hogy a gubacs majdnem kirekesztőleg csak a kocsános tölgy makk-kopáncsain terem s hogy az úgy keletkezik, miszerint a gubacslégy a gyöngye virágocska zöld csészéjét megfúrván, abba rakja petéjét. Mondhatjuk tehát, hogy általában véve tölgyvirágzás nélkül nincsen gubacs; de másrészt meg e tekintetben egészen hasztalan virágozik a tölgy, ha gubacslégy nincsen.

A gubacskeletkezés egyik fő tényezője tehát a tölgyvirágzás s ennek gyakoriságát vagy bőségét erdeink okoszerű növelése és ápolása, rendszeres gyéritése útján némiképp ugyan szinte előmozdíthatjuk, általában véve azonban e részt igen csekély a befolyásunk. Már meglevő öreg erdeinkre nézve pedig majdnem épen semmi; hacsak azon — a fa teljes értéktelensége korában célszerűnek látszhatott vandalizmust nem akarjuk követni, melylyel Borsod-, Abauj-, Tornamegyében s egyebütt is egész állabokat 2—3 ölnyi magasságban a virágzás s így a makk- és gubacstermés gyarapítása céljából letetőztek. — Mert ugyanis mit tehetünk ellene, ha szépen virágzó erdeinket a késői fagy leforrázza, a jég elveri, a hernyók mindenféle nemeinek beláthatlan sokasága megessi, melyek

közül például a *Phalena Bombix chrisorhoea* a fakoronák galyvégein szétszórva fészkel? — Ezek ellen nagyban csak Isten oltalmazhat, ki mindennek megszabta határát. Így e hernyók is rendesen úgy pusztulnak, ha annyira elszaporodtak, hogy az erdők összes lombzatját fölfalván, a fákról a cserjékre ereszkednek s miután ezeket is megették, a fűnek indulnak s mégsem tudnak annyi tápanyagra szert tenni, a mennyi teljes kifejlésükhöz szükséges; — vagy ha korai tavasz verőfénye kicsalja őket fészkeikből, erre eső kerekedik s ez a lég rögtön meghűlése folytán reájok fagy.

De miután tölgyeseink virágzására csak oly kevés befolyást tudunk érvényesíteni, világos, hogy a gubacstermés előmozdításában minden behatásunk egyedül a gubacslegynek föntartásában összepontosulhat, s hogy e részt minden lehető megtettünk, ha odáig fogtuk vihetni a dolgot, hogy tölgyerdeink gubacslegyek hiánya végett hasztalan ne virágozhassanak.

E kérdés további tárgyalásánál tehát csak azon eszközökről leendő szó, melyek a gubacslegynek erdeinkben folytonos és nagyobb mennyiségben való föntartását létesíteni alkalmasak.

Tisztelt szaktársunk Kemmel Ferencz, ki már több mint 20 éve

gazdálkodik gubacstermő erdőkben, — s ki mint jó szomszéd — e részt számos fölvilágosítással szolgált, a gubacslegynek erdeinkben való föntartására nézve is ajánlott módot, mely célhoz ugyan semmiképen sem vezethet, de melyet czáfolva közölni mégis érdekeseznek sőt szükségesnek tartunk,

mert lehet, hogy t. olvasóink közül vannak még többen is, kik az általa nagy előszeretettel éveken át ápolt csalódásban élnek.

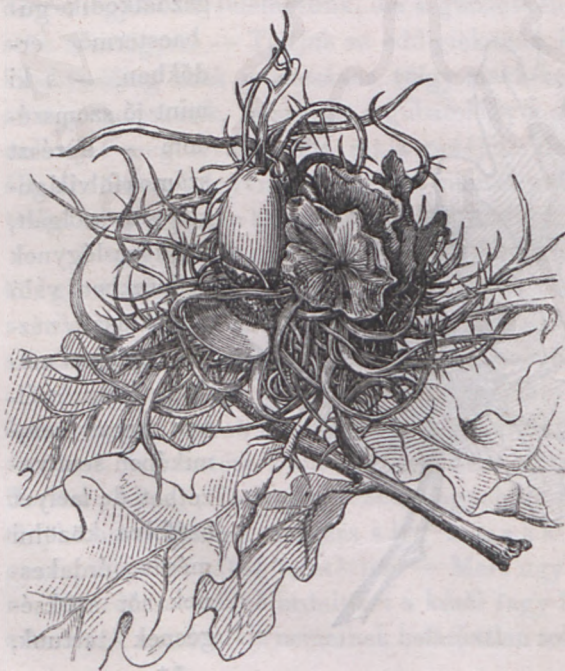
K. ugyanis kocsántalan tölgyeken gyakran látott olynemű szőrös gubanczokat, a minőt 67. lapon ábránk természetes nagyságban mutat. — Ezeket vizsgálgatván, bennök a gubacslégy pondrójához hasonló pondrót lelt, s az abból fejlett rovar is a gubacslégygyel azonosnak tartotta.

Látván továbbá, miszrint e szörgubanczot nem szedi föl senki, ebben a gubacslégy föntartásának anyagát biztosítva gondolá s egyszerűen azt javaslá, hogy a mit e célból maga is gyakorolt — új erdők ültetésénél kocsántalan tölgyeket elegyítsünk a kocsánosak közé; öreg állabjainkban pedig a meglevő kocsántalanokat kimélettel tartogassuk.

Fájdalom; hogy e föltevések alapja — csalódás. A mint ugyanis már megjegyeztük, közvetlen észleletek nyomán teljesen bebizonyítottnak tekinthető, hogy a gubanczok ugyanegy neme mindig csak ugyanazon gubacsformát idézheti elő; miszerint tehát a gubacslégy szurása folytán a kocsántalan tölgy is csak gubacsot teremhet, a mint azt Greiner a kocsántalan tölgy — valóságos gubacsot termelt galyainak előmutatása által kézzelfoghatólag bizonyította,

s a mit mi a jelen ábrával erősíteni hiszünk.

Itteni rajzunk ugyanis egy kocsános tölgyről szakasztott galyacskát mutat, melyben világosan látható, miszerint a szörgubancz anyja és a gubacsé nem lehet egy, mert az már csakugyan igen bajosan lenne magyarázható, hogy ugyanazon rovar ugyanazon galyacskára egyik virágján gubacsot, annak

szomszéd virágján pedig szőrgubanczot szüljön. Sőt ebből az következik, hogy szőrgubancz okozója, talán a *Cynips rosae* folii — a kocsános tölgy virágján is csak hasznavehetlen szőrgubanczot szül; ennél fogva pedig gubacsterméseink gyarapítását a kocsántalan tölgy semmi részben sem közvetítheti.

A gubacslegy föntartása eszközlésének kérdését 1855-ben a magyar erdészegylet is értekezletei állandó tárgyául — se részt mindenek előtt szükségesnek a *Cynips Quercus calicis* életmódja kipuhatólását nyilatkoztatta. Ennélfogva az egyesület akkori titkára, most a dárдай uradalom t. igazgatója Kolaczek ur a szakembereket következő kérdések megoldásában való részvétre szólította :

1. Mikor jelenik meg a tökéletes rovar — a légy? mily hőmérsék és micsoda időjárási viszonyok között; minő befolyással vannak ezek a rovar gyarapodására és nevezetesen közösülésére nézve?

2. Hol tartózkodik a rovar?

3. Mikor szállja meg a légy nagyobb számban a tölgy nővirágjait; mikor furja meg azokat, hogy petéit oda rakhassa? mely részeket éri a szurás; hány petét rak a légy egy szurás után; mily alakja és egyéb minőségei vannak a petének; a rovar csak egyszer tojik-e vagy többször is?

4. Mikor buvik elő a pondró? mily alakja van annak? mily változásokon megy át a pondró rovar állapotjából, míg tökéletes légyalakot nyer és a rovar egyes átalakulásai közben hogyan változik a szenvedő rész, az illető virág?

5. Mit tesz a rovar, hogy lakhelyéből a gubacsból szabadulhasson és mikor történik az?

Hogy e kérdések megoldásához járult-e valaki, köztudomásra eddig nem jutott. Ugy hiszszük azonban, mikép jelen értekezésünkben azokra nem ugyan kimerítően, de mégis annyira kielégítőleg sikerült felelnünk, hogy e válasz nyomán a gubacslegy föntartása körüli teendőink iránt némileg tájékozhatjuk magunkat.

Tudjuk ugyanis, hogy a gubacslegy minden átalakulásain a gubacs üregében ülő tojásalaku gubacsban esik át; hogy a pondró a gubacsban telel; hogy annak légygyé változása a hőség ugyanazon összegét veszi igénybe, mely a tölgy virágjainak kifejléséhez szükséges; s hogy a légy öntermékités által szaporodik.

Tudjuk továbbá, hogy a légy a tölgyeket virágzásuk egész ideje alatt szokta megszállani, s petéit akkor a virágcsészékbe lerakni; hogy az egy virágcsészébe rendszeren csak egy petét helyez s hogy a

legyek pondrójában található peték száma szerint azok egyike igen sok virágot képes megtermékiteni, és végül, hogy a rovar a gubancot erős rákonyaival fölragván, a gubacs üregéből annak kész nyílásán át szabadul.

Következik pedig mindezekből, hogy igen természetesen a bőven termő gubacsévek csak ritkán következhetnek egymásra, miután az augusztus — szeptemberben fölszedett gubacsokban a légy szaporodásának majdnem minden anyaga széles világgá vitetik. A légy tehát csak a földön felejtett egyes gubacsokból kénytelen lassankint ismét annyira fölszaporodni, hogy minden egyéb körülmények kedvező összevágása alkalmával újra bő gubacstermésre számithassunk.

És meglehet, hogy e részt még sokkal rosszabbul állana a dolog, ha Slavoniában és a végvidéken is oly szorgalmasan szednék a gubancot, mint az Magyarország némely részeiben már régibb idő óta történik.

Itt azonban szerencsénkre főleg bőtermő években a gubacsok egy része még fekvé marad s úgy látszik, hogy a gubacslégy meszsibb vidékekre is vándorolhat, mert az előhegyek erdeiben gyakran számos évig nem látni gubancot, még jó makktermő években sem; de oly esztendőkből igen, melyekben mindenfelé bő gubacstermés uralkodik. — Hitünk szerint a gubacslégy egyedül a gubacsban fejlődik, s azon imitt-amott nyilvánított nézetnek, hogy az a levelekbe, a fák fiatal részeinek kérgébe, vagy a tölgy korhadó ágaiban is lerakja petéit, s ott fejlődik, semmi alapját sem látjuk.

Ez elméletnek azon tényként elfogadott eset szolgált támaszául, mely szerint a gubacslégy oly években sem vész ki, midőn makktermés, vagyis inkább tölgyvirágzás nincsen. De ilyen esztendő véleményünk szerint nem igen létezhetett még eddig, mert tölgyeseink annyira terjedelmes láncolatában imitt-amott csak mindig volt egy kis virágzás, és hihetőbb, hogy az egy helyütt elszaporodott legyek más vidékek felé vándorolva, azokat is megtermékitették.

Az előrebocsátottak után kimondhatjuk immár, hogy gubacsterméseink egyik főtenyezőjének — a gubacslégynek — erdeink e leghasznosabb állatkájának folytonosan nagyobb számban való fönntartásáról úgy fogunk gondoskodni legszélszerűbben, ha azt, mi jelenleg imitt-amott esetlegesen történt, minden tölgyeseinkben — a birtokosok által közösen elfogadott tervezet szerint — rendszeresen létesíteni iparkodnánk; azaz: ha a gubacstermések mindenikéből az illető

erdők alkalmos helyein mindaddig, míg a tölgyek el nem virágoztak, legalább egy százalékot visszatar-
tanánk.

És e részt nemcsak az elmélet, de a tapasztalás is mellettünk szól. — Így Horváth János álladalmi erdész Sz. Péterén a Bánátban beszéli, mikép pagonyában dus tölgyvirágzás és kedvező esős idő dacára is csak igen kevés — a becslés nyomán 50—60 mérő gubacs termett s ez szedetlen maradt az erdőben. A következő évben oly dus termés volt, miszerint 4000 mérőt szedtek ugyanazon erdőben. A szedési bér, 1 ft. 12 kr. pengőben pozsonyi mérőnként, a népességre annyira csábítóan hatott, hogy a gubacsot majdnem tisztára fölszedték; ennek következése pedig az volt, hogy 1854-ben, bár egyébként kedvező föltételek mellett, ismét semmi sem termett.

A gubacsnak erdőben való telettetése mellett főtekintettel arra kellen lenni, hogy az:

1-ször a levegő szabad járásának igen, de a nedvességnek ne legyen kitéve, mert különben hasznavehetlenné válnék;

2-szor, hogy a tavasszal kibuvó legyek szabadon elrepülhesenek és

3-szor, hogy a gubacs lopás ellen védve legyen.

Legjobb volna e szerint az erdőben elhelyezett örök lakházai közelében rakhelyeket állítani s azokban az e szélra szánt gubacsot, helykimélés végett több egymás fölébe helyezett hidláson száraz lomb és szalma közé temetve eltartani.

Ezzel jelen értekezésünket befejezzük, de korántsem azon hitben, hogy annak tárgyát kimerítettük; sőt ismételve mondjuk, mikép ez csak az első — további közlésekre serkentő lépés akart lenni és kérjük t. szaktársainkat, téves nézeteink helyreigazítására, a hiányok kipótlására; nevezetesen pedig t. Kolaczek urat is kérjük, hogy 1855-ben kilátásba helyezett utasítását a tölgyvirágok górcső általi vizsgálatát illetőleg — évkönyvünkben közzétenni sziveskedjék.

Erdészeti jegyzetek,

az 1867-ik évi közgyűlés alkalmával.

Az Országos Erdészeti-Egyesület feladatául tüzvén ki azon alapotok ismertetését, melyekben hazánk erdőgazdaságai jelenleg vannak, ennél fogva a rónyai uradalom erdészeti viszonyaira vonatkozó következő jegyzeteinket, melyek adatait Hermann erdőmester urnak köszönhetjük, kötelességünknek tartjuk közölni.

A rónyai uradalom, mely Nográdmegyében fekszik Szentiványi Ferencz örökösének közös birtoka s Pesttől 22, a salgótarjáni vasut állomástól pedig 6 mértföldnyire van; földirati fekvése az északi szélesség $48^{\circ} 25'$ és $48^{\circ} 35'$ és a keleti hossz $37^{\circ} 20'$ meg $37^{\circ} 30'$ közt esik; az újabb catastralis mérések szerint az uradalomban levő magasabb hegy a Bradlo a tengerszin fölé 2580 lábnyira emelkedik erdőségei azonban ennél alsóbb fekvéssel birnak; kiterjedése 21,800 hold, holdját 1200 □ ölével számítva. Fekvése és inkább sovány agyagos földje természeténél fogva kiválóbban erdei gazdaságra van utalva. Az előbbi területből 16,784 hold erdőség a többi 5016 hold pedig beltelek, szántóföld és rét. A szolgálmányok megváltása előtt 24,987 holdat birt.

Erdészeti viszonyaira nézve Magyarországon egyike a leg-szerencsésebbeknek, miután fáját a határában fennálló 3 fafogyasztó gyár utján értékesíteni tudja, s bár minden felől terjedelmes erdőkkel határos de földje kedvező alakulata s erdeinek az említett gyárhoz közelebb való fekvése miatt versenytárstól nem igen tarthat, mostani erdőadójának kivetésekor pedig kedvező lények pártolván nem fizeti minden jövedelmét, vagy annak nagy részét adóba; szerszám és épületifa kereskedésének kifejtésére is reményteljes jó kilátása van, mivel a Miskolcz felé kiépítendő Pest-tarjani vasutnak közelében vagy mentében fekszik.

Az erdők állapota: ez a most és közelebb vágható állaboknál jobbra közép minőségű, a fiatalosok tenyésztők dicséretére kitűnő

szépek; az egész területnek pedig mintegy ötöd részét mondhatni gyérebb zárlatunak, melyben gyakoribbak a tisztások. Az erdők mostani hű képét tartalmazható állableírás hiányzik, valamint az ok-szerű erdőgazdászat életkérdései alapjának a becslés- és rendezés munkálatainak keresztülvitele is a mostani kezelők- vagy a jövőben arra hivatottaknak nem annyira könnyű, mint az uradalomra nézve valóban háladatos feladata leend.

Üzem mód és forda: a szálerdő gazdaszat van alkalmazásban s miután az egész erdőterület több gazdaszati egészet képez a forda a 60—120 évek közt változik.

Állabok és fanemek: az állabok vegyesek és az elterjedés sorrendjében a következő fanemekből állanak: bikk, tölgy- és cserfa, lucz-, jegenyé és veresfenyő, továbbá juhar, kőris, szil, éger, gyertyán-, nyir- és nyárfák.

Vágástér: évenként 180 holdnyi erdő taroltatik le, ennek hold-dankénti fakészlete az eredmény átlagát véve 45 bécsi öl.

Használat: az előbb említett vágástérről évenként 8100 bécsi öl fa jön használat alá; ennek legjelentékenyebb részét Zahn ur zlath-nói — és Kossuch ur szinobányai üveggyára meg Kuhinka F. ur ugyancsak szinobányai vasöntődéje veszik igénybe. A gyártulajdo-nosok az uradalomtól tövén megvásárolt fát saját költségükön dol-goztatják fel és szállítatják gyáraikhoz. Az uradalom csak saját szüksé-gére dolgoztat fel fát s ilyenkor öléért 50 krt. fizet.

Fűrészgépek és erdei gyártmányok: az uradalomnak a Málnapataki erdőkben két fűrészgépe van, melyek hajtására a vizet tartókban fogják fel; e két gép évenként 5—6000 darab hüvelyk vas-tag-ságu deszkát állit elő. Száz szál 1" vastag 12" széles és 12' hosszú deszka előállítás költsége 25 frtban kerül s helyben a fűrészgépnél 32 frton adatik el. Az málnapataki erdőkben még 14 fűrészgép van, ezek a volt urbéreseké, kik az uradalom uri-joga elismerése fejében annak 4 ft. 80 kr. évidíjt fizetnek; mint szavatosunk a rónyai erdőmester tudatja, e gépek eddigelé a herezeg Esztezházy erdeiből dolgoztak legtöbb fát fel s míg azokból az anyagot tilos úton is nagymértékben megszerezhatték, addig az alföldön értékesített áruk után jó virágzás-ban álltak, most azonban az előbbi gyakorlat korlátok közé szorulván, lassanként meg fognak szünni, mely körülmény, a málnapataki fü-részárúk üzletének emelésére kedvező lévén, hajlandók vagyunk hinni. hogy az uradalom az előbbieik szerént előnyösnek mutakozó deszkagyártás kifejtésére figyelemmel leend.

Erdei gyártmányokra: u. m. gazdasági-faeszközök és faedényekre, továbbá szerszámfára is az uradalom kevés fát ad el; egy bécsi-öl küllőfának ára 8 frt; keréktalpagnak való bikkfa bécsi öle 5 frt; egy kétfogatu szekér abroncs ára 3 frt. Erdői gyártmányok készítésével a csehbrezói lakosok foglalkoznak, kik a szükséges fát a kincstári erdőkből szerzik meg s készítményeiket hol készpénzért, hol más terményekért, részint Rimaszombatban részint pedig az alóbb vidékeken értékesítik.

Erdőmivelés: az uradalom legtöbb figyelmet fordít a lucz-, erdei- és veresfenyő tenyésztésére, s ezek csemetéit a vetés útján erdősített vágások utánpotlására 16 faiskolában növelteti. A vetés mindig tavaszon történik, mivel tapasztaltatott hogy az őszi vetésből kelt növényké a tavaszi hidegebb éjjelek által okozott földfelfagyás miatt nagy veszteséget szenvedtek. Egy hold ertési költsége 2 ft. 50 krba kerül.

A vágás alá jövő erdők nem tilalmasak s csak az ujon nevelendők lesznek azzá, melynek ideje 10—16 évig tart.

Az erdők a mostaniak tudása szerint haszonbérbe soha sem voltak adva s ez idők szerént sem adatnak.

Beerdősítés: az 1860-ik évtől kezdve 1867-ig a magasabb hegyeken 150 holdnyi kopár tér erdősítettetett be.

Szállító eszközök és szállítási költségek: az uradalomban egy száraz-ergettyü és egy uszacsatorna van, előbbinek hossza 120 öl mintegy 35 foknyi hajlással; 1860-ban készült s öle 1 ftba került, az uszacsatorna hossza 3000 öl s építési költsége ölenként 2 frt. volt. Az ergettyü és uszacsatorna fenntartási költségeit, mely évenként 60—120 frtra megy, a zlatnói üveggyár birtokossa és egyik fafogyasztó viseli. Az usza vizet a hó és eső adják. Usztatáskor naponként 40 felügyelőre van szükség kiknek átlagos napidija 40 kr; a mintegy 2000 ölnyi fa usztatására 25—35 nap kívántatik egy ölfá vizbedobásának dijja 6—8 kr, a vizbőlítésnek 8—12 kr. Az usztatási veszteség (calo,) 3%. Egy bécsi öl usztatási költsége átlagosan véve 40—50 kr. Az erdei utak fenntartási költsége mértföldenként 40 frtba kerül.

Erdői jövedelem: az erdők jövedelme ez előtt 40—50 évvel csupán a hamuégetésből nyert csekély összegre szorult, most azonban, mintegy 30 év óta rendszeresebb gazdászat lévén folytatva, jelentékeny fordulatot nyert s az 1852-ik évtől kezdve egész 1866-ig évenkénti brutto átlagosan véve 16,000 frtra tehető, ebből

azonban 6000 frt. kezelési-, adó- és ertési költségek fejében levonandó lévén a tiszta jövedelem 10000 frt.

Erdőadó: A rónyai uradalom széles e kétországban azon nappal is lámpával kereshető szerencsés erdőbirtokosok közé tartozik, kiknek erdőadóját nem mondhatni tulterhelőnek, miután erdőségeinek összes évi adója 1594 ft. 48 kr. melyből holdjára 9⁵/₁₀ kr esik.

Fa-árak: Faeladás csak télen van és tövin adatik el; az árak négy osztályra vannak felosztva: I. rendű ára van a tülevelűeknek, köblábjától 8—10 kr; II. rendű, a tölgy, köris, juhar és szil fának köblábjától 6 krral; III: rendű ára van a bikk- cser- és gyertyánfának köblábjától 4 krral. IV. rendű a nyár és más lágyfáknak köblábjától 3 krral.

Kezelő-személyzet és annak fizetése:

Egy erdőmester, ki egyszersmind pénztárnok s az uradalom minden erdészeti és gazdasági ügyeinek vezetője, évi fizetése	1000 frt
Egy erdész — kinek évidija	700 „
Egy vadász „ „	300 „
Egy irtók „ „	200 „
12 erdőőr kiknek évdija egyenként 140 ft. és összesen 1680 „	
Ezenkívül mindeniknek van földje, kertje és rétje.	

Mellék-használatok: az ezekből nyerhető jövedelem csekély, makktermés gyéren van s a gubacstermés is igen ritkán fordul elő. Utóbbi évtized alatt a luczfenyő háromszor hozott magot s a szedőknek egy font kirázott tiszta magért 20 kr. díj fizettetett.

Az erdei legelőket a községek veszik bérbe, mivel azonban ők is birnak legelővel s másfelől az állatok is többhelyt jó zárlatban vannak a gyenge legelőért csekély árt fizetnek.

Erdő-károsítás: az elidegenített fa és más károsítások értékéről következő adatokat kaptunk; az 1851-ik évben megkárosították az uradalmat 409 frt. értékig; 1852-ben 454 frtig. 1857-ben 1118 frt. 1858-ban 755 frt. 1861-ben 590 frt. 1862-ben 497 frt. és 1866-ban 505 frtig.

Erdőégés: addig mig az erdei legelő a volt urbéresekkel közösen használtatott gyakrabban volt erdőégés s tetemes károk is történtek, melynek indító oka különösen az erdei legelő javítása és szaporítása volt az utóbbi három évben azonban miután az urbéri erdők legnagyobb része elkülönített egyetlen eset sem fordult elő.

Rovarpusztítás: a most élők tudása szerint jelentékenyebb mértékben nem fordult elő.

Szolgalmányok megváltása: az erdő elkülönzés 10 községben történt meg s az illetők a faizás- s erdei legelő fejében következőleg lettek kielégítve.

				Hold
Berzencze	10 ⁴ / ₈	házhely	8 zsellér és a jegyző	140 . —
Bisztricza	12	„ 6	„ „ „	124 . 03
Csehbrezo	24 ² / ₈	„ 33	„	367 . 18
Hradistya	22	„ 35	„ és a jegyző	238 . 79
Málnapatak	31 ⁴ / ₈	„ 50	„ „ „ erdőt	318 . —
„			erdei legelőt.	422 . —
Mlágycs	8	„ 11	„ és a tanító	62 . —
Ozdin	19 ⁴ / ₈	„ 24	„ „ „	404 . —
Rónya	10 ⁴ / ₈	„ 3	„ „ „	136 . 50
Szinobánya	16	„ 46	„ a lelkész és tanító	476 . —
Uhorszka	37	„ 34	„ „ „	259 . 50

Az itt elősorolt erdőterület nem egészen az uradalmi erdőkből adatott ki, hanem megfelelő arányban a közbirtokosokéból is.

Az elkülönítés nem történt még meg Lónyabánya és Udornya községekben, melyek összesen még mintegy 4—500 holdat kaphatnak.

Vadászat: az uradalmi tiszték által rendszeresen kezeltetik s csupán a rendes időben van megengedve; az ejtett vadak az uradalom tulajdonosait illetik.

Az 1866-ik évben a következő vadak ejtettek el: 1 medve, — 25 róka, 2 vadmacska, 30 nyul, 2 nyest, 3 őz, 54 szalonka, 9 császármadár, 6 fogoly, 2 kánya, 6 héja. Lődíj: egy medvétől 8 frt, farkastól 4 frt, rokától 1 frt, vaddisznótól 4 frt, őztől 2 frt, nyultól 20 kr, császármadártól 20 kr, erdei szalonkától 20 kr, fogolytól 10 kr, galamb és fenyvesmadártól 6 kr.

A vadállomány ez utolsó évtizedben szépen szaporodik s míg ez előtt pár évvel a vaddisznónak csak hirhozói jártak addig most kisebb falkákat is találhatni.

A vizmosások használhatóvá tételéről.

Az eső-vizek által mosott árkok az erdő- és mezőgazdának, kivált hegyes vidékeken igen sok kárt okoznak, miért nem vélem érdektelennek a vizmosások meggátlására és hasznosítására vonatkozó, tapasztalatimból meritett, igénytelen nézeteimet közleni.

E tárgyban figyelmünket két irányban kell kiterjeszteniünk.

1-ör Földeinket a vizmosások szaggatásától megőrizni;

2-or. A meglévő árkokat vagy vizmosásokat a cultura számára ismét visszaszerezni.

A vizmosások terjedésének meggátlása vagy az elárkosodástól való megőrzés igen könnyű, mivel ide csak előrelátó figyelem kell;

a) Ne pusztítsuk ki a nagyobb vizesésnek kitett és meredekebb lejtők területén álló fát.

b) A kevésbé kötött vagy lazább talaju földeken, gyakran egy terhes szekér kerekének megkötése, ha az a hegyről egyenes irányban jött le mély kerekvágást hagy hátra melyet aztán a közelebbi zápor elébb kis, később pedig rendkívül nagy árokká moshat; — ezt azonban kikerülhetjük úgy, ha a terhes szekeret mindig rézsutosan kigyodzó alakban vezetettjük a hegyről le; míg a sebes esők által történhető elárkosodás egyik legbiztosabb óvszere a víz esése ellenében való folytonos keresztbe szántás, miért a meredek oldalakon álló szántó földeket soha sem kell a vizesés irányában szántani, mert ez által bármely barázda tátongó árokká válhatik.

c) Azon tereket, melyek fekvésüknél fogva könnyen elárkosodhatnak rögtön ültessük be fával, még pedig akáccezal mert ennek gyökerei leginkább terjednek.

2. A meglévő árkok- vagy vizmosásoknak a cultura számára leendő visszaszerzése már sokkal több munkában kerül.

Nógrádmegyében az agyagos homokkal kevert talajon, annak hegyes fekvése valamint az erdőknek sok helyen lett kipusztítása miatt, a vizmosások terjedése vagy a földek elárkosodása igen gyakori, mert vannak községek hol egész-dülő szántóföldek 5—6 év alatt az árkosodás miatt parlagokká váltak. A megyei hatóság a vizmosások meggátlására még 1848 előtt figyelmet fordított; bizottmányokat

küldött ki, terveket készítettett, körözteté; de mind ezen üdvös intézkedésnek igen kevés eredménye lett. Mig utóbbi időkben a tagosítások által szabaddá vált birtokon, midőn a tulajdonos kizárólag rendelkezik földjével s a szorgalom tág és hálás tere nyitva van, az elárkosodás megszűnte bámulatos arányban halad, és ezer holdra tehető azon tér, mely az utolsó években, a vizmosások betöltése által az ekének ismét visszaadatott.

Az e részbeni haladást illetőleg megemlítendőek a következők:

Pusztá Szalatna, Gróf de le'Motte birtoka, Lehozky által kezelve. Berinke Gróf Berényi birtoka, Illés által kezelve; a rapi uradalom, herczeg Koburg birtoka; — Nándorban báró Prónay Albert rész-birtoka, Ritter Péter által kezelve, és több más határ, de különösen Becske és Szécsényke, hol több kisebb birtokos, és a nép hangya szorgalma a tagos-kihasítás után 2—3 év alatt a tátongó árkok három negyed részét használhatóvá tette.

A szántás alá nem alkalmas téreken melyeket legelőnek használunk a költséges árok behuzás, ritkán fizeti ki magát; itten czélszerűbbnek találnám az árkok terjedésének meggátlását, egyszerűen az által eszközölni, hogy a hegyélen egy kis sáncz huzassék, mely az eső- és hóvizet felfogva, azt egy árokba vezesse, hogy jövőre minden lefolyó viz egyedül azon egy árkon futhasson le, s a többi árkokat egyszerűen akáczfával ültetjük ki, melyek partjai idővel begyepesedve jó legelőkké válnak. — A főárkot, melyen az összes vizet eresztjük, figyelemmel kell kezelni, hogy az, daczára az összevezetett viznek, nagyobb ne legyen, mit azáltal érünk el, ha az árok két oldalát akácczal sűrűn beültetjük, — az árok fenekén azonban másféllábnyi fogásokat teszünk, ezen fogások ott hol kő van legjobban abból készülhetnek, ha kő nincs sövényfonást kell alkalmazni, s azt földdel, iszappal, felfelé menedékes irányban kitölteni, különben a lerohanó viz átszakítja, — ha az árok nem túlságos magas, és a viz rohamra ellen menedékes emelkedést nyújt, akkor azt az iszappal lefutó viz maga fogja betölteni. — Az ilyen viz levezető árok azonban folytonos figyelmünket igényli és apróbb kiigazításokra mind addig szükség leend, mig a megerősödött akácz gyökerei elegendőleg ki nem fejlettek.

A szántás alá czélszerű talajban igyekeznünk kell a vizmosásokat megszüntetni, hogy az ekének tért nyerhessünk.

Mielőtt azonban az árkok behuzásához fognánk gondoskodnunk kell a hó- és esőviz czélszerű levezetéséről, kisebb emelkedéseknél,

a keresztbe szántás elegendő, de hol sok az árok, meredekebb a hegy, ott ép úgy, mint feljebb említém, a bérczélen egy kis keresztcsáncz vezetendő, és egy a hely fekvésének legjobban megfelelő árok az összes víz levezetésére, a felyebb leirt kezelés mellett, meghagyandó. Ha így a rendnélküli esső árjának lerohanásától megóvtuk a tért, az árkok kiegyenlítéséhez fogunk: — ez két féle.

a) A kisebb árkoknál azok fenekén egymástól 6—10 öl távolságra mint azt a lejtősebb, vagy meredekebb fekvés igényli kis karókat ütünk le, melyek a behányandó föld felfogására szolgálnak; — ezután egyszerűen az árok partját bevágjuk, és annyi földet hányunk annak fenekébe, míg azon az eke keresztül mehet; a többit maga a gyakori szántás eszközli, és pedig oly eredménnyel, hogy ott hol az igavonó marha először alig birt átmenni már a 3—4-dik szántás után igen csekély hajlás marad.

b) A nagy, mély és hosszú árkok betemetése azonban nehezebb. — Ezeket a rendkívüli költségek miatt ugyszólva kézimunkával nem lehet betölteni, de könnyűnek bizonyult az árkot éppen árokkal betemetni, és pedig úgy, hogy a nagy árok mellett mind két oldalról azal egyközű kisebb árkokat huzunk; — ezeknek a betemetendő főárok-tól való távolsága annak mélységétől s szélességétől függ, tudni illik mennyi föld szükségeltetik a mélyedés kitöltésére. — Rendesen 3—6 láb távolság elegendő, az egyközű ároknak nem kell mélyebnek lenni 2—3 lábnál. — Ha a nagy árok oldalai mellett az ily árkok elkészítettnek fent a nagy árok kezdeténél a víz lefolyását a két mellék-árokba vezetjük; egy év alatt a lerohanó víz a két mellék árkot sokkal mélyebre mossa, ekkor a két árok között fent álló földet a betemetendő nagy árok oldaláról kapával aláássuk, melynek folytán a közön álló föld két oldalról a mély árokba omlik, és így a három árok egy nagy mélyedést képez, melynek két partját aztán addig egyengetjük, míg azon igavonómarháink átmehetnek, ekkor az ekével keresztülszántjuk, s egy nyereg-alakú területet nyerünk, melynek még azon előnye van, hogy a rigolirozotthoz hasonló új és mélyen porhanyított földünk lett, mely jobb termő mint a mellette lévő régi talaj.

Megjegyzendő még hogy az egyközű ároknak a betemetendő vízmosást minden fordulatainál egyenlő távolságban kell követni. Továbbá, hogy a betöltendő ároktól a vizet gondosan el kell zárni, és a két egyközű árokba vezetni; minél több víz fut le az egyközű árkokban annál előbb fogjuk, munkánk eredményét látni. — Az árok fenekén ott, hol szükségesnek látjuk, néhány gyenge karót ütünk le a

beomlandó föld feltartására, de csak akkor midőn már a földet beakarjuk omlasztani.

A beeskei határban tagosítás után egyik birtokosnak egy 8000 □ ölnyi terület adatott mely 8—12 öl széles, hosszú árkokkal volt összeszaggatva; két év mulva ezen rendszer jó sikerű alkalmazása után, az egész tér meg lévén egyengetve megtrágyáztatott s ma egyik része teljesen kielégítő luczernással diszlik, míg a másikon igen szép tiszta buza termett. Az egyközű árkok által való átalakítás a közben eső kissebb árkok kapávali behuzásával együtt az egyik dűlőben holdanként 1200 □ ölével számítva 17 ftban, egy másik dűlőben pedig hol 10—12 öl mély 20—25 öl széles árkok voltak 31 osz. ért. frtban került.

Én ezen árkot árokkal betöltő rendszert, elméletben sehohsem olvastam, de a gyakorlatban a beeskei nép által láttam alkalmaztatni és utánnok indulva teljes sikerrel használtam saját földemen Beeskén, hol jelenleg a tagos-kihasítás alkalmával kapott földön százakra menő vizmosásokból alig maradt az első víz levezetésére szükségelt néhány árkon kívül 3—4, melyek folytatólagos működés által rövid idő alatt szinte szántó földekké válnak.

Desseffy Gyula.

Pénztári-tudósítás az 1866-ik évről.

Az igazgató választmány a titkárt a következő pénztári tudósítás előterjesztésével bizza meg:

Egyesületünknek az 1866-ik évben összesen 4099 ft. 77 kr. bevétele és 3915 ft. 33 kr. kiadása volt, melyszerint az 1867-ik évre készlet gyanánt 184 ft. 44 kr. maradt; ebből azonban 53 ft. 32 kr. a pénztárnok változása miatt az első félévi bevételből a második félévre készlet gyanánt menvén át, így a különszámvitel következtében kétszeresen vétetett számitásba, miért is az 1867-ik évre valóságban átjöhett pénztári készlet 131 ft. 12 kr.

A pénztár külön számadásttevők által kezeltetvén az I-ső és II-ik félévben, ezért az egyes félévek számadásának főrovatai is külön-külön hozatnak a t. közgyűlés tudomására annak felemlítésével, hogy az első félévről közölt számadás felülvizsgálata az igazgatóválasztmány f. é. május 19-én tartott ülésének közzétett jegyzőkönyve folytán ez alkalommal nem szükséges.

Az 1866-ik évi I. félévi pénztári számadás.

Bevétel.

Tagsági díjakból	}	2827 ft. 40 kr.
„ díjak hátralékából		
Kamatokból		
Rendkívüliekből		
Összesen	2827 ft. 40 kr.	

Kiadás.

Hivatali fizetésekre		906 ft. 90 kr.
Egyleti közlemények kiadása, }	}	917 „ 65 „
Nyomda és irodai költség		
Rendkívüli bevételek visszafizetése és a bécsi kiállítási költségek }	}	672 „ 12 „
Posta díjak		
Benem jegyzett kiadás		220 „ 54 „ 9 „ 92 „
Összesen	2727 ft. 13 kr.	

Ezen bevétel és kiadás összehasonlítása szerint a második fél-
évre készlet gyanánt maradt 100 ft. 27 kr. mely összegből azonban
Mack Ede ur csak is 53 ft. 32 kr t. szolgáltatván utódának által, en-
nélfogva az egyesületnek még 46 ft. 95 kr. pénztári készlettel
tartozik.

Az 1866-ik évi II. félévi pénztári számadás.

Bévételet.

Pénztári maradék az első félevről		53 ft. 32 kr.
Tagságdíjakból és azok hátralékából		838 „ 23 „
Rendkívüliek- és ideiglenes bevételekből		357 „ 54 „
Kamatokból		17 „ 28 „
Oklevéldíjakból		6 „ — „
Összesen	1272 ft. 37 kr.	

Kiadatott.

Az egylet közleményeinek nyomdai és kiadási költségeire		331 ft. 61 kr.
Hivatali fizetésekre		460 „ — „
Szállásbérre		75 „ — „
Posta díjakra		103 „ 11 „
Irodai költségekre		67 „ 50 „
Szolgálatra		9 „ — „
Könyvkötőnek		31 „ 20 „
Rendkívüliekre		23 „ 34 „
Utazási költségekre		87 „ 44 „
Összesen	1188 ft. 20 kr.	

A bevételek és kiadások ez összegét összehasonlítván az 1867. évre az utóbbi félévről készpénzben átjött 84 ft. 17 kr. valamint az ezt 131 ft. 12 kr. kiegészítő 46 ft. 95 knyi első félévi pénztári maradvány is, melyet azonban akkori pénztárnok Mack Ede pozsonyi realtanár ur egyesületünk pénztárába többszörös felszólítás és intésre se szolgáltatott be, valamint a számadási hiánylatban terhére kitett 9 ft. 78 krral is mindeddig adós maradt, miért is egyesületünk kénytelen volt a Mack Ede ur irányában levő 56 ft. 73 knyi követelése érvényesítése végett Pozsony városa tanácsánál a szükséges lépéseket megtenni.

A második félévről szóló s fennebb közölt számadásoknak megvizsgálásával Divald Adolf és Gombossy János tagtársak lévén megbizva, a választmányhoz intézett és 254 jegyzőkönyvi sz. alá vett jelentésükben kimondják, hogy a II-ik félévi fennebbi bevételeket és kiadásokat mindenekben helyesnek és igaznak találva, számadást tevő Bedő Albertnek felmentvény megadását ajánlják.

Végül azon kevésbé kedvező körülményt kívánja a választmány a t. közgyűlés tudomására hozni, hogy a tagsági díjak hátráléka az 1866-ik év zárszámadásai szerint 3168 frt. 85 kr. volt.

Az Egyesület alapítványi tőkéje.

Aug. 7-én 1867.

Az igazgatóválasztmány f. é. május 19-én hozott határozata szerint a készpénzben befizetett alapítványi tőkével 1000 frton felül földhitelintézeti levelek vásároltatván, ennél fogva az alapítványi-tőke jelenleg következőleg áll:

a) Készpénz a takarékpénztárban	1219 frt.
b) Magyar földtehermentesítési kötvényekben	850 „
c) Földhitelintézeti záloglevelekben	3600 „
d) Alapítványi kötvényekben	11800 „
	<hr/>
	Összesen 17469 frt.

Az 1867-ik évi erdészeti-államvizsga.

Az erdőgazdászati önálló vezetésére képesítő erdészeti államvizsga a magyarországi erdészjelöltek számára, Wagner Károly királyi erdőtanácsos és selmeczi akadémiai tanár elnöklete alatt, Pesten a gazdasági egyesület köztelkén f. é. október hó 7, 8, 9 s

10-ik napján tartatott meg. Vizsgáló biztosok voltak P r i n d l András kir. erdőmester és B e d ő Albert az országos erdészeti-egyesület titkára. A közgazdasági miszteriumot G r u b i c z y Géza min. t. fogalmazó képviselte.

Említett miniszterium által vizsgára bocsátott 29 olyan erdészjelölt, kik vagy az erdőakadémia elvégzését vagy a szükséges elméleti ismeretek megszerzését s az erre megkívántató gyakorlati időt kimutatták. Ezek közül a selmeczi akademiát végezte 22; Mariabrunnban végzett 5; az aussei iskolában tanult 1, és olyan ki erdészeti intézetben nem tanult, volt 1.

Az írásbeli vizsgán october 7-én következő kérdések lettek feladva:

I. A vigályítás elméleti és gyakorlati kivitele.

II. Hol alkalmaztatik a vetés, hol az ültetés, mely nemeit különböztetjük meg a vetés és ültetési módoknak, ezek előnyeiről és hátrányairól, továbbá a talaj megmunkálás különféle módjairól.

III. A fatermés kiszámításának melyik módja a legezélszerűbb, ezen módnak fő alapvonaláiban leendő leírása.

A szóbeli nyilvános vizsgálatok october 8, 9, és 10-én tartattak meg, ezekről ha általában véve nem is kitűnőleg de kedvező értelemben tudósíthatunk, és a most tapasztaltak után a még államvizsgát tevők számára csupán azt jegyezzük meg, hogy ne elégedjenek meg azzal, ha egy vagy más tárgyról némi sejtelmük van, mert az még nem tudás s ha a vizsgát a kellő sikerrel akarják letenni, arra alapos készütséggel álljanak elő.

A Selmeczen végzett 22 jelölt közül „j e l e s e n k é p e s i t e t t” osztályzatot kapott 3; „k é p e s i t e t t” osztályzatot 16; a vizsgát nem állotta meg 3.

A Mariabrunnban végzett 5 jelölt közül „j e l e s e n k é p e s i t e t t” 1; k é p e s i t e t t 2; a vizsgát nem állotta meg 2.

Az a ki Aussében tanult a vizsgára nem jelent meg.

A ki sehol sem végzett a vizsgát szintén nem állotta meg.

Olvasóink a korábbi vizsgálatokról az Erd. lapokban közölt jelentésekből tudni fogják, hogy az államvizsga tárgyában eredetileg német nyelven kiadott rendeletnek ezen osztályzatait „befähigt” és „vorzüglich befähigt” az eddigi vizsgáló biztosok, a volt Helytartótanács utján kiadott bizonyítványokban „a l k a l m a t o s.” és „i g e n a l k a l m a t o s.”-nak fordították; most tudatjuk, hogy a bizottmány a német kifejezésnek helyesebben megfelelő magyarosítást kívánt adni s a „k é -

pesített“ és „jelesen képesített“ osztályzatokat választá; hogy ez osztályzatok a régebbi igen alkalmas és alkalmas kifejezésekkel és azok viszont egyenlők, erre nézve a hivatalos lap a földművelési ministerium tudósítását is közölte.

Az alsóbbrendű vizsgára 5 erdőtanoncz jelent meg, ezek közül az erdei segédszolgálatra 4 „igen használhatónak“ és 1 „használhatónak“ találatott.

A vizsgát tevő jelöltek írásbeli dolgozataiknál, valamint szóbeli feleleteiknél is tetszés szerint a magyar vagy német nyelvet használták.

Az 1867 évi, augusztus 7-én Losonczon tartott választmányi ülés Jegyzőkönyve.

I. Az 1866. év második-feléről vezetett pénztári számadások megvizsgálása az elnökség által Divald Adolf és Gombossy János urakra bízván, nevezett tagtársak abbéli jelentésüket adják be. Az igazgató választmány e jelentést, valamint az 1866. évről annak alapján szerkesztett pénztári kimutatást is elfogadja és utóbbit a közgyűlés elé terjesztendőnek véleményezi.

II. A mult választmányi ülés óta jelentkezett alapító- és évdijas-egyleti tagok névsora felolvastatván, az a jelen jegyzőkönyvhöz mellékelten a közgyűlés tudomására hozatik.

III. A titoknok jelenti, hogy az utóbbi választmányi ülés azon határozata, melyszerint a készpénzben befizetett alapítványi tőkéknek 1000 frton felül lévő összege földhitelintézeti-záloglevelekben helyeztessék el végrehajtatott, és a takarékpénztárból kivett 2280 ft. 42 kr. készpénzzel 2600 frtról szóló záloglevél vásároltatott, melynek $5\frac{1}{2}\%$ kamatja az egyesületi pénztár javára f. é. máj. 1-től foly.

Továbbá, hogy Rowland Villiam ur a mult választmányi ülés XI. pontja szerint tett felszólításnak eleget tett és 19 ft. 32 kr. adosságát az egyesület pénztárába befizette. Ezen pénztári követelés kielégítése után az 1865. év számadásaira nézve T. Brenner Miklós urnak adandó felmentvényt, az igazgató választmány kiszolgáltatni rendeli.

IV. Olvastatik Kovács Ignác Szécheny uradalmi erdősz ur beadványa, melynek kapcsában „Erdészeti útmutató“ czimű és az erdőnevelést és használatot leíró munkáját küldi be, az egyesületet annak

megbírálása- és kiadására kérvén fel. További intézkedés végett a közgyűlés elé terjesztetik. (L. 30-ik l. XXIX. p)

V. A titkár előterjeszti azon nyilatkozat szövegét, mely az egyesület tagjai által az új alapszabályok értelmében aláírandó s mely következőleg hangzik: „Alólirt ezzel kijelenti, hogy az 18 . . 18 . . 18 . . évekre az országos erdészeti egyesület tagjainak sorába lépett.“ . . A választmány e nyilatkozatot elfogadja s Wágner Károly alelnök és Divald Adolf urakat felkéri, hogy azt egy a titkárral együttesen aláírandó felvilágosító körlevél kíséretében minden egyleti tagnak megküldjék, felkérve, hogy azt neveiknek az új alapszabályok értelmében leendő aláírása után a titkári hivatalnak, mint a további tagságra vonatkozó okmányt, visszaküldeni sziveskedjenek.

VI. Az I. pont alatt említett pénztári tudosítás szerint számos egyleti tag lévén tagsági díjával hátrálékban az igazgató választmány az egyesület sikeres működésének érdekében elrendeli, hogy a díjaikkal hátrálékban lévő tagok Wágner alelnök, Divald Adolf választmányi tag és Bedő Albert titkár által közösen aláírandó levelekben tartozásaik törlesztésére azon megjegyzés kíséretében szólíttassanak fel, hogy azon esetben ha a levél vétele után tartozásaikat legfellebb 21 nap alatt be nem fizetik — az egyesület jogait más uton fogja érvényesíteni. E jegyzőkönyv hitelesítése Török Sándor és Divald Adolf urakra bízatik. Hitelesítésül:

Gr. Keglevich Béla. Török Sándor. Divald Adolf.

Az Országos Erdészeti-Egyesület tagjai.

I. Alapítók.

Aczél Péter földbirtokos Arad. 500 ft.

Aczél Lajos báró földbirtokos. Pest. 100 ft.

Almásy Edmund földbirtokos Terenye. 200 ft.

Almásy Edmunné Gyürky Lilla Ő Nagysága Terenye 100 ft.

Almásy Pál földbirtokos. Pest. 200 ft.

Augusz Antal báró földbirtokos. Buda 100 ft.

A Cs. kir. szab. Államvasut-társulat * — K. K. P. Staats-Eisenbahn-Gesellschaft Bécs. 200 ft.

*) A * jeggyel megjelölt alapítók az alapítványi tőkét befizették.

- Balázs Vincze** kir. faraktár gondnok. Buda 100 frt.
Bánffy Albert * báró földbirtokos. Kolozsvár. 100 frt.
Bánhidi Albert földbirtokos. Csermő. 100 frt.
Batthyány Ede gróf földbirtokos. Rohonez. 100 frt.
Batthyány Ferencz gróf földbirtokos. Gyimatfalva 100 frt.
Batthyány Fülöp herceg földbirtokos. Bécs. 200 frt.
Batthyány Géjza gróf földb. Pest. 100 frt.
Batthyány Lajosné grófnő. Dáka. 200 frt.
Bedő Albert egyesületi titkár. Pest. 100 frt.
Beniczky Alajos földb. Pest. 100 frt.
Beszterozebánya sz. kir. város. 100 frt.
Bezsán János * báró föld. Győr. 100 frt.
Bornemisza János báró földb. Kolozsvár. 100 frt.
Bozó Pál * földb. Szirák, 300 frt.
Chottek Rezső gróf. Korompa. 100 frt.
Coburg Koháry Ágoston * herceg. Pest. 500 frt.
Csekonics János gróf. Pest. 100 frt.
Debreczen * sz. kir. városa. 200 frt.
Degenfeld Imre gróf. Pest. 100 frt.
Divald Adolf. k. pénzügyministeri osztálytanácsos. Buda 100 ft.
Eltz Károly gróf földb. Vukovár. 100 frt.
Erdődy Ferencz gróf földb. Bécs. 100 frt.
Erdődy István gróf földb. Pest. 1000 frt.
Esztergom érseki káptalan. 100 frt
Festetics György gróf kir. miniszter Bécs. 500 frt.
Festetics Pál gróf földb. Pest. 200 frt.
Forgách Kálmán * gróf földb. Kassa. 100 frt.
Gerdovéháki Ernszt Kelemen. földb. Ólad. 100 frt.
Ghyczy Ignác földb. Pest. 100 frt.
Ghyczy Kálmán földb. Pest. 100 frt.
Giller János urad. főerdőmester. Környe. 100 frt.
Gyürky Ábrahám, gróf földb. Terenye. 500 frt.
Gr. Gyürky Ábrahámné szül. Orczy Sarolta bárónő. Terenye 500 ft.
Hajnald Lajos * Kalocsai érsek. 100 frt.
Hajós József kir. tanácsos. Pest. 100 frt.
Hideghéthy Antal. k. kereskedelmi ministeri tanácsos. Pest. 100 ft.
Inkey József földb. Pest, Iharos Berény. 100 frt.
Ivánka Imre földb. Pest. 100 frt.

- Jankovich Gyula * gróf földb. Daruvár. 500 frt.
 József cs. kir. főherczeg * Lincz. 300 frt.
- K**alocsai érseki káptalan. 100 frt.
 Kárász Imre földb. Szeghalom. 100 frt.
 Keglevich Béla gróf * Pest. v. Ság. 250 frt.
 Kelemen Albert. Pest, v. Szerep. 100 frt.
 Kelemen Sándor. Pest, v. Szerep. 100 frt.
 Kende Kanut földb. Pest 100 frt.
 Kolozsvár szab. kir. város. 100 frt.
 Kovács Sándor. földb. Losoncz. 100 frt.
 Kugler József * kir. erdőmester. Arad. 100 frt.
 Kuhinka Ferencz földb. Szinobánya 100 frt.
- L**aszly István földb. Losoncz. 100 frt.
 Liphay Albert báró föld. Pest. 100 frt.
 Lónyai Gábor földb. Pest. 200 frt.
- M**ajtényi László báró földb. Pest. 100 frt.
 Mátray Mihály földb. Maczonka. 100 frt.
 Marczibányi Antal földb. Pest. 100 frt.
 Mednyánszky Dénes báró földb. Selmeéz. 100 frt.
- N**achtnébel Ferencz sen. kir. főerdész. Arad. 100 frt.
 Nádasdy Lipót gróf. Pest. 100 frt.
 Nagyváradi * káptalan 100 frt
 Németh Sámuel ügyvéd. Pest. 100 frt.
 Nográdmegye gazd. egyesülete. * 100 frt.
 Nográdmegyei hölgyek alapítványa. * 342 frt.
- P**álffy Antal herczeg. Malaczka 200 frt.
 Pálffy József gróf. Pozsony. 200 frt.
 Pálffy István gróf. Pozsony. 100 frt.
 Pálffy János gróf. Pozsony. 100 frt.
 Papi Balogh Péter gazd. akademia igazgatója. Debreczen 200 ft.
 Pécs. szab. kir. város 500 frt.
 Pesti ifjak alapítványa * 500 frt.
 Piller Gedeon földb. Pest. v. Peclén 100 frt.
 Prély István ügyvéd. Pest. 100 frt.
 Prindl András kir. erdőmester. Visegrád. 100 frt.
- R**epczky Ferencz földbirtokos. Kis Terenye. 100 frt.
 Rezacsek Antal * zirczi apát Zircz. 100 frt.

- Rimamurányvölgyi vasmű-társulat R.-Brezó. 100 frt.
 Rosenthal Jakab földbirtokos. Losonez. 100 frt.
 Szaniszló Ferencz * nagy-váradi püspök. 200 frt.
 Szápáry Imre gróf. Pest. 100 frt.
 Széchenyi Gyula gróf. Soprony. 100 frt.
 Szentiványi Család rónyai uradalma. 200 frt.
 Simon Vincze prépost. * Csorna. 100 frt.
 Sina Simon * báró. Pest. 500 frt.
 Szilárdy Ödön földbirtokos. Kis Terenye 100 frt.
 Szöcs Károly okleveles erdész. Alvincz. v. Kolozsvár. 100 frt.
 Szombathelyi káptalan 100 frt.
 Szontagh Tivadar földbirtokos. Losonez 100 frt.
 Soprony szab. kir. város. 100 frt.
 Teleky Domokos * gróf id. földb. Kolozsvár. 100 frt.
 Thieriot Albert cs. kir. erdőtanácsos. * Triest 100 frt.
 Tisza Kálmán földb. Pest. v. Geszt 100 frt.
 Tisza Lajos földb. Pest v. Kovácsi. 200 frt.
 Tisza László földb. Torda 100 frt.
 Török Sándor földb. Pest, vagy Podrecsány. 100 frt.
 Ujvidék szab. kir. városa. 100 frt.
 Wágner Károly kir. erdőtanácsos. Selmecz 100 frt.
 Wenckheim Béla báró. Buda. 100 frt.
 Wenckheim László báró. Körösladány 100 frt.
 Wenckheim Károly * gróf. Gerla. 100 frt.
 Weszprémi káptalan * 100 frt.
 Wodianer Albert báró. * Pest. 100 frt.
 Zala megye gazd. egyesülete 100 frt.
 Zalka János * győri püspök. Győr. 100 frt.
 Zay Albert gróf. 200 frt.
 Zichy Domokos gróf. * Al. Lugos. 100 frt.
 Zichy Nep. János. gróf. Lengyeltóti v. Pest 200 frt.

II. Pártoló-tagok.

- Albrecht cs. kir. Főherczeg Belyei és Óvári uradalmi részéről
 105 frt. évi járulékkal.
 Eszterházy Miklós gróf 50 ft. évi járulékkal.
 Kassa szab. kir. Város 42 frt. évi járulékkal.

III. Évdijas tagok.

A. Aue József erd. ellenőr. Ardriányi Arnold kir. erdész. Akantisz Rezső erd. segéd. Aberthy Károly. Aschenbrier Ágoston kir. erdész. Adriány Antal kir. erdész.

B. Babics József fő erdész. Balázs Pál erdőmester. Balsar Wenczel erdőmester. Bartha Albert jogtudor és tanár. Bauersdorf Adolf * faárus. Balhauszer József erdőmester. Baier Károly * kir. erd. titkár. Bayer Vilmos kir. erdőmester. Beiregard Lajos * főerdész. Beke Gyula bányaigazgató. Benjovszky Lajos földbirtokos. Berger Károly főerdész. Beust Ödön * báró földbirtokos. Blasek Frigyes erdőmester. Bochánovics Sándor földbirtokos. Boboth Ede kir. erdész. Bothó János erdész. Böhm József * erd. ellenőr. Brandl József főerdész. Brecz Sándor * városi erdőmester. Brezenheim Karolina hercegnő * földbirtokos. Brenner Miklós kir. erd. fogalmazó. Bun János ügyvéd. Bundsman Vilmos k. erdész. Belházy Emil * erdő mérnök. Bükkel Antal. püspöki főerdész. Brunner Károly erdész. Berzewicz Tivadar * földbirtokos. Brussek Henrik erdőbiró. Bartl József erdőmester. Bradl Károly erdőtiszt.

C. Csáky Ludmilla * grófné. Csáskóczy Mihály * kir. erdész. Csechmann Ferencz erdész. Csenkey Albert * földbirtokos. Cservenka József * erdész. Czauper Károly * földbirtokos. Czobor Adolf erdészjelölt. Csiky Sándor * képviselő.

D. Danhelovszky Adolf erdőmester. Degenfeld Adolf * gróf földbirtokos. Degenfeld Pál * gróf. Deván Károly * cs. kir. orv. tanácsos, Ferencz József rend lovagja. Dietrich Ernő Konstantin * erdész. Dittrich Lajos erdőmester. Demián Elek erdész. Draskóczy Gyula földbirtokos. Driesz Frigyes kir. erdőmester. Dluhovics Ferencz * erdész. Draschdiansky János kir. erdész. Divald Jozsef pénzügyministeri számtiszt.

E. Ehrenhelms János k. főerdész. Eggenhoffer Sebestyén * jószágberlő. Ehrenstein Fülöp k. főerdész. Erdély Lajos k. főerdész. Eszterházy Antal * gróf. Eszterházy Géza * gróf. Eszterházy Pál * herceg ifj. földbirtokos. Ellsler Róbert ellenőr. Eckel Vincze erdész. Eckert József főerdész.

*) A * jeggyel megjelölt t. cz. urak az új alapszabályok szerinti nyilatkozatot az egyesületnek még nem küldötték meg. Szerk.

F. Faller Károly kir. erdőmester. Farkas József * városi fő-reáltanoda igazgató. Feigler Ignác * építész. Fekete Lajos kir. erdész. Fenczel József vadász. Fest Károly * kir. erd. szám-vezető. Felsenfest Ferencz kir. erdész. Festetich Elek * gróf. Fichtacher Marián * lelkész. Fiedler László kir. erdőmester. Fikker Albert k. erdész. Finger Victor erd. mérnök. Firbas Adolf erdőmester. Fischer Antal erdőmester. Forgách Gyula * gróf földbirtokos. Frankner Antal földbirtokos. Frauhoffer Alajos kir. erdész. Frech József * erdőmester. Friedl Mátyás nyug. erdőmester. Frits Albert erdész. Fritsche János * erdész. Fritz Lipót * kir. erdész jelölt. Fröhlich Ferencz * erdőmester. Fuchs Szilárd kir. erdész. Fuchs Frigyes erdőmester. Fuchs János * urad. erdész. Fugerth Károly erd. számvezető. Fülöp Lajos kir. erdész. Fürster Péter erdőmester. Füstös Kálmán k. erd. gyakornok. Fröhlich Ágoston kir. koronai erdész. Frank Pál kir. erdész.

G. Garlathy Kálmán erd. mérnök. Geiszler József kir. erdész. Geramb János báró kir. udv. kam. tanácsos. Gervay Nándor ügyvéd. Ghyczy Sándor Johanna * ő Nagysága földbirtokosné. Girtl Adám főerdész. Glanz József * cs. kir. erdész. Gogel Konrád főerdész. Gombossy János ministeri titoknok. Göttmann Ferencz főerdész. Gräszman János főerdész. Greger Péter * főerdész. Greiner Lajos * idősb Coburg herceg erdőtanácsosa. Grund Hugó kir. erd. becselő. Guha Károly kir. erdész. Győröcskey Mihály * földbirtokos. Grünwald Felix vadász. Gubodi Sándor * országgy. képviselő. Geisinger József kir. erdész. Graf Károly kir. erdész. Gömöry Simon. Galló József kir. erd. jelölt.

H. Heidinger János * jószág igazgató. Hajek Károly öregebb főerdőmester. Halmay Ágoston kir. erdőmester. Hampel Ferencz kir. erdész. Hangel Ferdinánd érseki erdész. Hangel Ignác érseki erdőmester. Harczér Antal kir. erdész. Harczér Imre kir. erdész. Haske Emil városi főerdész. Hauszner József kir. erd. inspector. Haaz Rudolf kir. főerdész. Hecke Venczel * gazd. akadémiai tanára Heindl György erdész. Helm Ervin idősb Coburgh-hercegi erdőmester. Helm Ervin ifj. Cob. hercz. erdész. Henni János erdész. Herbster János * erdőmester. Herfourth László erdész. Hermann Imre erdőmester. Herczog Károly erdőmester. Heuffel János gazd. tanácsos. Hirsch Béla főhercegi

főerdész. Hirsch Menyhért * urad. igazgató. Hlubutshék Antal * főerdész. Hodunn János her. Pálffy vadásza. Hoffmann Sándor erdész. Hoffman Sándor * de Kamnietz vár. erdőmester. Hoffmann Antal * kir. erdész. Horn József erdész. Horváth János * kir. erdész. Huber Mihály gróf Apponyi urod. igazgató. Horváth Antal urad. alerdész. Horváth Imre kir. erdész. Hensler Lipót gr. Eszterházy P. számadó erdésze. Hidassy Vincze. Hajnik János mezőgazda. K. Hoffman Antal erdőmester.

I. J. Jambrich János * kir. erdész Jankovich László földbirtokos. Jankovich Róza Ó Nagysága. Jansky Imre kir. erdész. Jarinay Vilmos kir. erdész. Jelinek Pál erdőmester. Ihrig Eberhardt * erdőmester. Ihrig Vilmos főerdész. Illés Ferdinánd * Coburg hercz. erd. segéd. Jurkovich Ede erd. számvevő. Ivánka Zsigmond * földbirtokos. Janik Rudolf urod. erdőmester.

K. Kádár István erdőmester. Kájaba Lajos erdész. Kalich Vincze * kir. erdész. Kalkant Jakab urad. főerdész. Kalmár Tivadar kir. erdész. Kalvar Valentin * urad. erdész. Kamler János kir. erd. ellenőr. Kampfmüller Ferencz * kir. tanácsos. Kanka József * erdész. Kania Frigyes * polgármester. Kapfinger János gr. App. urad. erdész. Karácsonyi Gedő gróf. Károlyi Ede gróf. Karvan Antal Sina báró erdésze. Kasch József * erdőmester. Kastner Ferdinánd. kir. erdész. Kaute Ferencz gr. Károlyi erdésze. Kayszrál Károly gr. Batthyány erdőmestere. Kegel Ede Anh. Dessau h. erdész. Keglevich István gróf. Kellner Chistián * urad. erdész. Kellner Gustav erdész. Kellner Tadé kir. főerdész. Khun Belassy Henrik gróf. Kiss Antal * erdész. Klika Mátyás * főerdész. Koch Ede erdőmester. Kolbenheyer József erdőmester. Kolonics Miksa * gróf. Komoróczy Daniel főerdész. Kopitlansky József gr. Zichy fővadásza. Koppmann Albert főerdész. Korényi Ferencz erdész. Kossuch János üveggyáros. Kostyál György erdész. Kovách József * erdész. Köller Peregrin kir. erdész. Kölln Gyula * városi erd. számvivő. Königsegg-Aulendorf Gusztáv gróf. Köpl Flóris * erdész. Kozelka Pál erdész. Kozinczky Ferencz urad. erdész. Krautil János főerdész. Kremszer János kir. erdőmester. Kremszner Ferdinánd. kir. erdőmester. Kriegel Venczel * kerületi erdész. Kripolszky István * főerdész. Krug József urod. főerdész. Kubés Károly * urad. segéderdész. Kubin Antal.

* főh. erdész. Kubinyi Ágoston nem. Muzeum igazgatója, kir. tanácsos. Kudella József erdészjelölt. Kund Ferdinánd * kir. erdészeti ellenőr. Kwapiel Rómedius erdőmester. Kutrovác Károly erdész. Krivácsy Elek kir. erdész. Kallina Károly korona urod. erdész. Kállay Béni képviselő. Karl Lipót. kir. erdész. Koppe Mór főerdész. Kodolányi Antal, az orsz. gazd. egyesület segéd titoknoka. Kovács Ignác. Kellner Valerián kir. erdőgondnok. Klipunowszky Károly. kir. erdőtanácsos.

L. Lachnitt József főhercegi erdész. Laitner Elek kir. erd. gyakornok. Landa Venczel * főerdész. Landshut Venczel gr. Keglevieh erdőmestere. Landerer Ferdinánd * bánya főtanácsos. Láng Gábor kir. erdész. Laszner Gusztáv kir. erdész. Lázár Jakab kir. erdőmester és erdészeti tanár. Lechner Gábor kir. főerdész. Leischner Flóris városi erdőmester. Lenhard Antal főerdész. Leschak Károly Sina báró főerdésze. Linsky Antal gr. Széchényi erdőmestere. Linzboth János * fakereskedő. Liptay Ferencz erdőinspector. Liszt Alajos főerdész. Löhlein Christján főerdész. Ludikár Ágoston * urad. főerdész. Lukáts Károly főerdész. Lutonszky Mór körerdész. Luczenbacher Pál * földbirtokos. Luzsenszky Károly * báró. Losonczy Dénes müegy. hallgató. Landerer Arthur kir. erdész. Lehoczky Geleon földbirtokos és országgy. képviselő. Lindl Aladár kir. erd. gyakornok. Linhard Vincze erdész. Leyrer Ferencz kir. erd. gyakornok.

M. Magerle Ede kir. erdőmérnök. Makay Ágoston ny. vasmű igazgató. Mangold Károly * ügyvéd és földbirtokos. Markus József kir. főerdész. Maron Lmre gazdatiszt. Marsovszky Mór földbirtokos. Martinkovics Antal erdész. Mazanez János erdőmester. Migazzy Vilmos * gróf földbirtokos. Mihály István * erdőinspector. Mocsáry János * kir. faraktár gondnok. Motesiczky Roza * ő nagysága földbirtokos. Müller Sándor kir. erd. számvivő. Mikusch József * erdőbecslő. Makonyi Samuel. Murgós János kir. erdész. Merenyi (Müller) Ferencz ny. pénzügyi titkár. Morótz Miklós mezőgazda. Mihálovics Károly kir. erdőmester. Morótz István az orsz. magy. Gazd. egyesület titoknoka.

N. Nachtnébel Ferencz ifj. kir. erdész. Nagy Pál földbirtokos. Neumann Antal erdész. Nickl Zsigmond hely. segédtanár. Nikl Adolf urad. erdőmester. Noisser Sándor * kir. er-

dész. Novák József kir. erdész. Neográdi Ignác. urod. fő-
erdész.

O. Obele Ferencz földbirtokos. Odescalchy Artur
herceg. Olajossy Antal * erdész. Orbán György * inspector.
Opluschtil Heribert erdész. Otter Albert kir. erd. számvezető.
Osterlamm Armin kir. erd. jelölt. Oveeska Antal urod. főer-
dész. Olgyay Zsigmond urod. inspector.

P. Pálffy Lipót * gróf földbirtokos. Pálffy Rudolf *
gróf földbirtokos. Pallisch Károly urad. inspector. Párvy Lajos.
k. erdőmester. Paulik János k. erdőmester. Peller Ferencz k. erdész
Peltzl János kir. erd. számvivő. Perlaky Károly ny. kir. alap.
urod. igazgató. Peschan Károly erdész. Pfliegel Rudolf urod.
* erdész. Piácsek Ferencz erdész. Pintér Károly erdőmester.
Pischl Pál kir. erdész. Pokorny Antal kir. erdész. Pokorny
Jakab * fővadász. Pokorny János * erdőmester. Pospisch Ant-
tal segéderdész. Pospischil Ferencz erdész. Pöschl József kir.
erdőmester. Preissig Adolf * fakereskedő. Preysz Ágoston * gaz-
dasági tanácsos. Prinster Károly erdőmester. Prodanovics
János erdészjelölt. Prodanovics Ignác kir. erdőmester. Petz-
rik Antal segéderdész. Peschke József főerdész. Prugberger
József * orsz. képviselő. Pap Lajos * orsz. képviselő. Pencz Antal
kir. erdész Pohl Venczel * erdőtiszt.

R. Rákossy József * kir. erdész. Ranolder János * Exc.
püspök Rappensberger Márton kir. erdész. Raue n Ferencz kir.
kohó-inspector. Reichard Sándor főerdész. Ribiczey Ferdinánd
kir. ker. erdész. Rick Antal * gr. Schönborn erdőmestere. Rieder
Jakab főerdész. Riedl Eugen főerdész. Rináldi János erdőmes-
ter. Rodler Gyula * erdész. Rozinszky Béla erdészjelölt.
Rombauer Emil királyi erdőtanácsos. Roze Henrik királyi
erdőtanácsos. Rosenzweig Ferdinánd * de Drauwehr lovag
császár királyi őrnagy. Roth József * földbirtokos. Roszinszky
János * királyi főerdész. Roskoványi Boldizsár * urodalmi
igazgató. Rowland Vilmos * erdőmester. Roxer Vilmos. erdő-
mester. Ruder János püsp. erdész. Rümerskirch Arthur * báró
földbirtokos. Rziha Alajos * erdőmester. Ragályi Nándor orsz.
képviseelő. Ruttner Antal erdész. Roller Adolf kir. kor. urod. er-
dész. Reichl József kir. erdész. Russ Ágoston * erdőmester.

S. Samec Wladimir kir. erdész. Sárkány Miklós * apát,
Ferencz József rend lovagja. Sárnpék József főerdész. Scharl

György * erdész. Scharl János kir. erdész. Scheint Adolf kir. erdész. Schell-Bauschlott Rudolf báró cs. kir. kamarás. Scherfel Samuel kir. erdőmester. Schertl Emanuel jegyző. Scherz Rudolf * cs. kir. kapitány. Schirulsky Ferencz erdőmester. Schlesinger János * erdész. Schlick János fővadász. Schmeering Adolf * báró földb. Schmidl Ferencz fővadász. Schmiding Károly főerdész. Schmit Ferdinánd * udvarbíró. Schneider Adolf kir. erd. jelölt. Schönborn Ervin gróf földb. Schuster Ferencz gr. Eszterh. főerdőmestere. Schuster József kir. erdőmester. Schvanda Antal * kir. erdőtanácsos. Schweinitzer Ignác * kir. főerdész. Schvecz Ferencz főhercegi erdész. Sermány János * birtokos. Seyffert Ede * kir. erd. számvivő. Siebenfreund Herman * erdőmester. Simensky Ferencz főerdész. Simonek János erdő ellenőr. Sipos Ferencz * erdész. Skála János püspöki főerdész. Spech Lajos érs. urod. igazgató. Sperling Ede erdőmester. Stanik Samuel * kir. erdészhelyettes. Stark György gr. Waldstein alerdésze. Stark János erdész. Stegman Vincze gr. Andrassy főerdésze. Stein Lajos urad. igazgató. Stengel Daniel kir. erdőmester. Stefecius József kir. Reclambiztos. Steyrer József kir. erdőmester. Stirba János* erdőmester. Storch Vendel * erdész. Strobel János főerdész. Strobel Sándor főerdész. Swoboda Frigyes igazgató. Szájbély József kir. erdőmester. Szeder János kir. erdész. Szentivány Ferencz földb. Serényi László * gróf földb. Szilnitzky Jakab * kir. bányatiszt. Szkiecsák István főerdész. Szopkó János * erdész. Sztudinka Rudolf * ker. erdész. Schuszteck Jakab * ügyvezető. Starzikofsky Ferencz erdész. Szentkirályi Albert * földbirtokos. Szumrák Frigyes * mérnök. Sporzon Pál * akad. igazg. Skór Ignác kor. urad. erdész. Samarjai Mihály realtanár. Stiasny Alajos főerdész. Spanyol Antal kir. erdész. Szájbély Norbert kir. erdész. Schaitl Károly erdész. Seengel Lajos kir. erdész. Svób Sándor kir. erdész. Szopkó Sándor. erdő tiszt. Scheda Isván erdész. Schnobel János erdőmester. Sesták Venczel főerdész Seyfried Károly kir. erdészjelölt. Schemmel Samuel kir. erd. mérnök. Schreder Norbert urad. erdőmester. Scholecz Rezső pénzügy-miniszteri fogalmazó.

T. Tafferner Ferencz főerdész. Teschler János püspöki erdész. Teselszky János * titoknok. Teszár Ferencz * erdész. Thalherr Károly főerdész. Thomka Ferencz * főerdész.

Tindly József * főerdész. Tóbiás Mihály erdőmester. Tomory János * erdőmester. Tóth Daniel * urad. igazgató. Trattner Mihály kir. erdész. Trauttnér János * erdész. Trnovszky Károly * kir. erdész. Trumauer Mór * kir. erdész. Tschapek József báró Sina erdőmérnöke. Török Elek erdész. Török Pál erdőmester. Terbócs Bertalan városi erdész. Tóthi Szabó Sándor kir. erd. gyakarnok.

U. Ujsághy Zsigmond kir. erdész. Urbán József * h. Lippe-Schaumburg erdésze. Ujházy Dénes kir. erdész.

V. Vanke Sándor főerdész. Várjon Géza de Mumok kir. erdész. Vécsey József báró földbir. Vilt Vincze * kir. erdész. Viola Sándor gr. Zichy erdésze. Volbrecht Ferdinánd kir. erdőmester. Vorreith János erdőinspektor. Vragassy Ignác gr. Erdődy erdőmestere. Vlkolinszky Károly * kir. erdőmester. Vozab József erdész. Vinopál Vincze kir. főerdész. Vessely Károly főerdész.

W. Wachtel Lipót báró Sina erdésze. Wágner József erdész. Waldstein János de Wartemberg gróf, * cs. kir. kamarás. Walterskirchen Ernest * báró földb. Wanke Venczel * erdőmester. Warsilek Vilmos erdész. Weichinger Lipót erdész. Weiskopf Alajos h. Coburg erdésze. Wenckheim Rudolf * gróf földbirtokos. Weszter Sándor kir. erdész. Wieser Alajos kir. erdész. Witzel József * kir. erdész. Wolf Antal kir. erdész. Wrabecz Ferencz erdőmester. Wrchowina János * erdész. Wild János cs. kir. erdész. Wieringer Engelbert * városi erdőmester. Walner Gusztav erdőfelügyelő. Weis János mező gazda. Wesselenyi József báró. Wokral Vilmos főerdész. Wondrák Ferencz kir. erd. mérnök. Wessely János Gr. Keglevich B. erdő inspectora.

Z. Zachar József h. Coburg főerdésze. Zahn J. G. Üveggyáros. Zajczek Ignác erdész. Zeidler János * erdész. Zins Károly * erdőmester. Zsidovics Mihály erdőinspektor.

Évdiástagok még a következő testületek.

Bazin sz. k. város.	Gölniczbánya sz. k. bányaváros.
Béla szepességi város.	Igló szepességi város.
Bélabánya sz. k. város.	Jolsva sz. k. város.
Breznóbánya sz. k. város.	Köszeg sz. k. város.
Buda sz. k. főváros.	Körmöczbánya sz.k. bányaváros.
Dobsina bányaváros.	Meczenzéf (felső) bányaváros.
Eperjes sz. k. város.	Módor sz. k. város.

Mühlenbach községe.
Nagy-Szombat sz. k. város.
Nagy-Röcze sz. k. város.
Pozsony sz. k. város.
Remete sz. k. bányaváros.

Rima-Szombat sz. k. város.
Selmeczbánya sz. k. város.
Szt. György sz. k. város.
Veszprém püspöki város.
Wagendrüssel mező-város.

Árvai uradalom erdészeti-hivatala. Árva Váralja.

Eszterházy Gróf, Pápa-Ugod-Deveveseri erdészeti-hivatalai.

Felsőmagyarhoni erdőtársulat, Igló.

Sina báró, Belatincezi és Simontornyai erdészeti hivatalai.

Szepesi püspökség erdészeti-hivatala. Schavnik.

Fejér- megye gazdasági egylete.

Heves „ „ „

Nyitra „ „ „

Pozsony „ „ „

Somogy „ „ „

Szathmár „ „ „

IV. Tiszteletbeli-tagok.

(Ehren-Mitglieder.)

a.) *Hazaiak:*

Andrássy György gróf.

Hajós József, kir. tanácsos.

Koburg Koháry Ágoston herceg.

Korizmic László, az Országos Gazd. Egyesület alelnöke.

Lónyay Gábor, „ „ „ „

Sina Simon báró.

Szathmári Károly, közgazdasági író.

b.) *Külföldiek:*

Feistmantel Rezső és **Weber Henrik** erdészeti írók.

† Elhalt egyleti tagok.

(Verstorbene Vereinsmitglieder.)

Bérczy Károly, az igazgató választmány tagja.

Kelemen Albert, alapító tag.

Hála József, Kossuch János, Lánosz Lajos, Nagerl Károly, Siebenfreund János, Thomayer Miklós, Marcks Károly és Vilt Vincze rendes tagok.

Az egyesület igazgató választmánya.

(Directions-Ausschuss.)

Elnök:

(Präsident.)

Keglevich Béla gróf, lakása Pest vagy Tápio-Ságh.

Alelnökök:

(Vicepräsidenten.)

Pálffy István gróf, l. Pozsony v. Vöröskő.

Wágner Károly, kir. erdőtanácsos és a selmeczi erdőakadémia vezérlő tanára. l. Selmecz.

Választmányi tagok:

(Ausschuss-Mitglieder.)

† **Béreczy Károly,** a „Vadász és Versenylap“ szerkesztője l. Pest.

– **Divald Adolf,** kir. pénzügyministeri osztálytanácsos. l. Buda.

Gervay Nándor, ügyvéd l. Pozsony.

Giller János, Eszterházy Miklós gróf főerdőmestere l. Környe.

Haske Emil, Kassa-város főerdésze l. Kassa.

Hideghéthy Antal, kir. ministeri tanácsos l. Pest.

Inkey József, földbirtokos. Pest v. Iharos Berény.

Németh Samu, ügyvéd l. Pest.

Piller Gedeon, földbirtokos Pest v. Peclén (Sáros megye)

Prindl András, kir. erdőmester. Visegrád.

– **Tisza Lajos,** Biharmegye főispánja Pest v. Kovácsi.

Zichy N. János gróf, Pest v. Lengyeltóti.

Egyesületi titoknok:

(Vereins-Sekretär.)

Bedő Albert, l. Pest. egyetemter 5 sz.

„Nógrádmegyei Hölgyek alapítványa“

Alaptőke 342 frt.

Ennek létesítésére közreműködtek.

Baintner-né.	Ligetkuthy Blanka.
Balázs Wilibáldné.	Mátyás Andrásné.
Baratta Alajosné.	Mocsáry Emilia.
Benyiczky Gyuláné.	Mocsáry Dánielné.
gr. Berchtold Richárdné.	Okulicsányi Miksáné.
Bozó Pálné.	Okulicsányi Mihályné.
gr. Cebrián Lászlóné.	Oroszi Ferenczné.
gr. Degenfeld Lajosné.	Ottlík Ákosné.
Desseffy Hermin.	Petykó Ilka.
Desseffy Etelka.	Plichta Sománé.
Desseffy Tituszné.	b. Podmaniczky Lajosné
Desseffy Róza.	b. Pongrácz Katinka.
Desseffy Ottó-né.	Pongrácz Mihályné.
Fáy Józsefné.	Prónay Pálné.
Fáy Lóra.	Schmidl Juliánna.
Fáy Hermin.	Scitoveczky Janka.
Füzy Sámuel.	Scitovszky Gizella.
Gellén Lajosné.	Sándor Károlyné.
Hermann Imréné.	Schvören kapitányné.
Horthi Kovács Paula.	Szabó Ferenczné.
Jankovich Istvánné.	Szakáll Barnáné.
Jankovics Béniné.	Szentiványi Ferenczné.
Jakabfalvy Róza.	Szentiványi Amália.
Jeszenszky Danóné.	Szilassy Józsefné.
Károlyi Miksáné.	Szilárdyné
gr. Keglevich Béláné.	Szontagh Tivadarné.
Keller Sámuelné.	Szontagh Ferenczné.
Koch Piroska.	Thomka Málvin.
Kossuch Gyuláné.	Vattay Lajosné.
Kovács Kuhuinka Adél.	Veres Jánosné.
Kovács Lajos	Vörös Pálné.
Köviné.	Vörös Gyuláné.
Kuhuinka Hermin.	Weiskopf Emilia.

Az Egyesület hálás köszönettel fogadja a fentisztelt honleányok ajándékát s Benyiczky Gyuláné ó Nagyságának, az e tárgyban működő bizottság elnökének tisztelendő Kis Gábor urnak és a többi t. tagoknak is szíves fáradozásaikért hazafias elismerését nyilváníti.

Pályázat erdészeti kézikönyvre.

Az Országos Erdészeti-Egyesület Losonczon tartott f. é. közgyűlése 200 frt. pályadíjt tűzött ki egy az alsóbbrendű műszaki-segéd személyzet tanítására szánt és az erdészet alapvonalait népszerű nyelven röviden fejtegető kézikönyvre, melynek tartalma 4—8 nyomatot ivre terjedhet egyedül azt tárgyalhatván minek ismeretes az érintett erdészeti személyzet számára mulhatlanul szükséges.

Az idegen kézzel leiratott pályaművek a szerző nevét tartalmazó és lepecsételt jeligés levelek kíséretében legkésőbb az 1868. évi július 31-ig az Országos Erdészeti-Egyesület igazgató választmányához Pestre küldendők. Az említett határidő eltelte után érkező művek pályázatra nem bocsátatnak. A nyertes mű szerző sajátja marad s díja a Debreczenben tartandó 1868. évi közgyűlésen fog kiadatni.

Az Országos Erdészeti-Egyesület igazgató választmánya nevében. Pesten, deczember 21-én 1867.

Bedő Albert,
egyesületi titkár.

Pártoló adományok az „Erdészeti kézikönyv“ pályadíjára.

E célra aláírtak Keglevich Béla gróf 50 frtot.

Kubinyi Ágoston 25 „

Kézpénzben befizetett Bozó Pál alapítótag 25 frtot.

Az igazgató választmány az egyesület tagjait, kik adományaikkal a fennebbi összeghez bármí mértékben járulni kívánnak, tisztelettel felkéri, hogy küldeményeiket „Az Erdészeti-Egyesület titkári hivatalához Pestre“ intézzék. A kitűzött célra befizetett összegről a lapokban nyilvános nyugta fog közöltetni.

Tudósítás az Egyesület t. cz. tagjaihoz.

Az 1868-ik évi közgyűlés Debreczen városában fog megtartatni; ideje az egyesület közlönyében és a lapokban is nyilvánosságra hozatik. Az igazoló jegyek, melyek előmutatásával ugy a vaspályákon, mint a Dunán is leszállított díjért utazhatni, minden egyleti tagnak posta útján jó előre meg fognak küldetni.

Ki a közgyűlés alkalmával valamely helyi vagy általános érdekel biró erdészeti vagy vadászati tárgy megvitatását kívánja, kéri ezt az igazgató válaszmánynak mielőbb tudomására hozni, hogy így a kérdést alaposabb tárgyalhatás végett a tagokkal előre közölni lehessen.

Ha valaki az egyleti tagok közül elhal a rokonok és ismerősök a gyászeset bejelentésére kéretnek.

Ki lakhelyét változtatja sziveskedjék azt a titkári hivatal tudomására hozni, hogy így számára az egyesület közleményeit a legközelebb eső postára lehessen megküldeni.

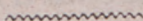
Az egyesület alapító tagjai azok, kik legalább 100 frtnyi tőkét készpénzben vagy 5% hitelpapirokban letesznek vagy az alapítványi tőkéről kötelezvényt állítanak ki s attól évenként 5%-nyi kamatot pontosan fizetnek. Az alapítványi tőke a válaszmány által csak akkor mondható fel, ha a kamatok pontosan nem fizettetnek.

Évdijas tagok azok, kik 3 évig 5 frtnyi évi illeték fizetésére az egyesületbe való belépés által magukat kötelezik.

Az egyesület évkönyve és minden másnemű kiadványa a tagoknak díjtalanul küldetik meg.

Tagsági évdijaikat az újabb évkörre előrefizették: Balhauszer József ur erdőmester Tapolesánból, és Friedl Mátyás ur nyug. erdőmester Gödöllőről.

Igazítandók: 41 lap alólról 10-ik sorban érdekeltség helyett **érdekeltséget** olvasandó; 86 lap felülről 10-ik sorban Alajos helyett **Gyula** olvasandó; 86 lap alólról 2-ik sorban 100 helyett **200** olvasandó; 87 lap felülről 3-ik sorban a * jegy kimaradott.

JAHRBUCH
des
UNGARISCHEN
LANDES-FORST-VEREINES

für das Jahr

1 8 6 7.

Redigirt von

ALBERT BEDŐ,
Vereins-Secretär.

PEST, 1868.

Gedruckt bei Alex. Kocsi (Érkövy, Galgóczy und Kocsi's Buchdruckerei).
Untere Donauzeile Nro. 9.

JAHREBUCH

LEHRERBUCH

LEHRERBUCH

LEHRERBUCH

LEHRERBUCH

LEHRERBUCH

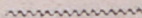
LEHRERBUCH

LEHRERBUCH

LEHRERBUCH

I n h a l t:

	Seite.
Präsidentalrede des Grafen Béla Keglevich	1
Statuten des Landes-Forst-Vereines	11
Protocoll der General-Versammlung vom Jahre 1867	19
Über die General-Versammlung vom Jahre 1867	36
Secretariats-Bericht in der General-Versammlung vom Jahre 1867	48
In Angelegenheit der Forststeuer	53
Forstwirthschaftliches von Rónya	56
Die Knopper, oder: der goldige Geruch unserer Eichenwäldungen	59
Forstliche Notizen bei der General-Versammlung vom Jahre 1867	83
Über die Nutzbarmachung der Wasserrisse	89
Cassabericht über das Jahr 1866	93
Stamm-Capital des Vereines am 7. August 1867	95
Die Forststaatsprüfungen im Jahre 1867	96
Protocoll der Ausschusssitzung vom 7. August 1867	97
Mitglieder des Landes-Forstvereines :	
I. Stiftende	Seite 85 ung. Theil
II. Unterstützende	88 „ „
III. Ordentliche	89 „ „
IV. Ehrenmitglieder	96 „ „
Verstorbene Vereinsmitglieder	96 „ „
Directions-Ausschuss des Vereines	97 „ „
Neograder Damen-Stiftung	98 „ „
Concurs auf ein forstliches Lehrbuch	99
Beiträge zur Deckung des Concurspreises für das Lehrbuch	100
An die P. T. Vereins-Mitglieder	100

Inhalt

1	1	Einleitung
11	11	I. Die Bedeutung der Landes- und Kreisverwaltungen
15	15	II. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
25	25	III. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
35	35	IV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
45	45	V. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
55	55	VI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
65	65	VII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
75	75	VIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
85	85	IX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
95	95	X. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
105	105	XI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
115	115	XII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
125	125	XIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
135	135	XIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
145	145	XV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
155	155	XVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
165	165	XVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
175	175	XVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
185	185	XIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
195	195	XX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
205	205	XXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
215	215	XXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
225	225	XXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
235	235	XXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
245	245	XXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
255	255	XXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
265	265	XXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
275	275	XXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
285	285	XXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
295	295	XXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
305	305	XXXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
315	315	XXXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
325	325	XXXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
335	335	XXXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
345	345	XXXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
355	355	XXXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
365	365	XXXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
375	375	XXXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
385	385	XXXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
395	395	XXXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
405	405	XXXXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
415	415	XXXXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
425	425	XXXXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
435	435	XXXXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
445	445	XXXXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
455	455	XXXXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
465	465	XXXXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
475	475	XXXXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
485	485	XXXXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
495	495	XXXXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
505	505	XXXXXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
515	515	XXXXXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
525	525	XXXXXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
535	535	XXXXXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
545	545	XXXXXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
555	555	XXXXXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
565	565	XXXXXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
575	575	XXXXXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
585	585	XXXXXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
595	595	XXXXXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
605	605	XXXXXXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
615	615	XXXXXXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
625	625	XXXXXXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
635	635	XXXXXXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
645	645	XXXXXXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
655	655	XXXXXXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
665	665	XXXXXXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
675	675	XXXXXXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
685	685	XXXXXXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
695	695	XXXXXXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
705	705	XXXXXXXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
715	715	XXXXXXXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
725	725	XXXXXXXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
735	735	XXXXXXXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
745	745	XXXXXXXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
755	755	XXXXXXXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
765	765	XXXXXXXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
775	775	XXXXXXXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
785	785	XXXXXXXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
795	795	XXXXXXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
805	805	XXXXXXXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
815	815	XXXXXXXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
825	825	XXXXXXXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
835	835	XXXXXXXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
845	845	XXXXXXXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
855	855	XXXXXXXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
865	865	XXXXXXXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
875	875	XXXXXXXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
885	885	XXXXXXXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
895	895	XXXXXXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
905	905	XXXXXXXI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
915	915	XXXXXXXII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
925	925	XXXXXXXIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
935	935	XXXXXXXIV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
945	945	XXXXXXXV. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
955	955	XXXXXXXVI. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
965	965	XXXXXXXVII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
975	975	XXXXXXXVIII. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
985	985	XXXXXXXIX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen
995	995	XXXXXXX. Die Bedeutung der Kreisverwaltungen

Präsidentialrede des Grafen Béla Keglevich,

gehalten in der Generalversammlung des Landes-
Forst-Vereins.

Losoncz, 7. August.

Es ist kaum länger, als ein halbes Jahr, seitdem der Landes-Forstverein seinen Sitz nach Pest verlegt und neue Statuten verfasst hat. Gestatten Sie mir, meine Herren, dass ich die nach den neuen Statuten begonnene Thätigkeit des Vereins mit Freuden begrüsse und erklären dürfe, wie ich es für meine angenehmste Pflicht erkenne, mit dem vollem Aufgebote meiner individuellen Kraft unermüdet und gewissenhaft zur Erreichung der Vereinszwecke auch meinerseits beizutragen.

Gestatten Sie mir, meine Herren, auch das, dass ich, wenn auch ein wenig ausführlicher, so doch die Eingebungen meiner Überzeugung hinsichtlich unseres Vereins, nach jeder Richtung hin, darlege.

Wenn wir unsere Aufmerksamkeit der Geschichte der gesammten Menschheit zuwenden, so weist die Vergangenheit der einzelnen Völker jenes ewig wahre Resultat auf, dass der Hauptfactor, der Hervorrufener des wirklichen Wohlseins oder aber des stetigen Fortschrittes, dessen Ausdruck wie in der permanenten Freiheit, in dem materiellen Wohlsein und der Civilisation auffinden, Niemand Anderer sei, als die Wissenschaft.

Diese vercheucht die Finsterniss des Aberglaubens, die Verirrungen der Leichtgläubigkeit, sie erzeugt Licht und die durch gründliche Berechnungen und Versuche gekräftigte unüberwindliche Wahrheit.

Je verbreiteter die Wissenschaft, desto aufgeklärter ist jedes einzelne Individuum und demnach auch die gesammte Nation; desto empfänglicher ist sie für die Annahme rationeller Institutionen, und von selbst hilfreich bemüht, solche Institutionen ins Leben zu rufen,

welche das Wohlsein befördern : während dort, wo die Wissenschaft auf einen kleinen Kreis beschränkt ist, das Individuum, folglich auch die ganze Nation minder aufgeklärt ist, die abergläubische Leichtgläubigkeit grössere Wirkung hat, als die wissenschaftliche Wahrheit, und nicht geneigt, weil auch nicht befähigt ist, alle jene Neuerungen zu acceptiren, welche der immerwährende Fortschritt der Wissenschaft, zur Erleichterung des Schicksals der Menschheit, unaufhaltsam aufweist.

Daraus wird die auf den ersten Blick verkehrt scheinende Erscheinung erklärbar, dass bei Völkern, die, auf einer verhältnissmässig niederen Stufe der Wissenschaft standen, hervorragende Herrscher, weise Gesetzgeber und Staatsmänner wohl im Stande waren, eine gewisse Zeit lang für die ganze Nation eine, in jeder Beziehung glänzende und ruhmreiche Epoche hervorzurufen, besser gesagt, hervorzuzaubern ; sie hatte aber keinen Bestand, und konnte ihn auch so lange nicht haben, so lange der sichere, einzig und allein zum Ziele führende Weg : die Wissenschaft, die Verbreitung des Wissens, nicht geebnet war.

Je allgemeiner letzteres ist, desto aufgeklärter ist die ganze Nation. Und während in obigem Falle mit dem Ableben eines einzelnen guten Fürsten oder Staatsmannes der Übergang der Schicksals-Entscheidung der Nation in ungeschicktere oder schlechtere Hände einen Rückfall, ja sogar den Untergang verursachen kann : hat ein solches Ereigniss bei einer aufgeklärteren Nation keine solche Tragweite, weil die Garantie ihres Wohles und Fortschrittes auf ihren aus sich selbst geschöpften Kraft, auf der Wissenschaft basirt. Bei solchen Völkern lassen die Reformen bleibende Spuren zurück, weil sie auf sichere Grundlage gebaut sind, weil jeder vorwärtsstrebende Sohn sämtlicher aufgeklärten Nationen sich beeilt, wenn auch nur mit seiner Samkorns-Arbeit, aber gleichförmig, an dem Riesenwerke der Völkerentwicklung theilzunehmen.

Dem Allem nach muss dahin gewirkt werden, dass vor Allem und überall sich der wissenschaftliche Gemeingeist entwickle, dass sich die Aufklärung verbreite und dass es je mehr solcher Landesbürger gebe, die vermöge ihres entwickelten Verstandes nicht nur alles das zu begreifen vermögen, was heilsam, was gut ist, sondern sich durch die ermüdende Arbeit des Denkens dahin bilden, dass sie ihr Wohl nicht stets nur in Allem von der väterlich-thuenden Fürsorge erwarten, sondern bemüht sind, mit, aus ihrer eigenen Kraft

geschöpften Hilfsmitteln das zu Stande zu bringen, was sie für gut, für richtig erkannt.

Vor Allem, überall und in Allem ist also die Wissenschaft die belebende Kraft.

Ich glaube nicht fehl zu gehen, wenn ich, nur die bescheidene Function unseres Vereines zu beleuchten, mit einem der Geschichte der Völker entnommenen Beispiele, Alles diess vorgebracht, weil ich die Überzeugung hege, dass es auch für uns eine, und zwar eine Haupt-Aufgabe ist, auf jede mögliche Weise dahin zu wirken, dass die Wissenschaft an allgemeiner Ausbreitung gewinne, obzwar ich anerkenne, dass wir hierzu nur über verhältnissmässig geringe Mittel verfügen können; dass sich jeder Zweig der Naturwissenschaft, insbesondere der Forstwirthschaftlichen Fachwissenschaft verbreite, welch letztere uns als Wegweiser befähigt, alle jene Prinzipien festzustellen, von welchen ausgehend, wir über jedes, in unser forstwirthschaftliches Fach einschlagende Interesse, zweckmässige Verfügungen treffen können.

Nach dieser meiner, vorzüglich auf theoretischem Felde gehaltenen Einleitung, die vielleicht Manche geneigt sein werden, für ungebührlich lang und nicht ganz streng zum Gegenstande gehörig zu betrachten, die ich aber nicht umgehen konnte, weil ich sie, meiner Überzeugung nach, als die Deduction wahrer Prinzipien von grosser Tragweite und heilsamer Wirkung betrachte — gehe ich auf das praktische Feld über, und werde ich so frei sein, einige auf die Thätigkeit des Vereins bezügliche Bemerkungen der geehrten Generalversammlung zu unterbreiten.

Vor Allem theile ich die Agenden des Forstwirthschafts-Vereins in zwei Theile; ich glaube erstens solche Agenden erkennen zu können, welche ausschliesslich, oder zum grossen Theile, von uns selbst abhängen, wie unsere innere Organisation, die Aufstellung der Prinzipien, die Debatte über einzelne Gegenstände und dergleichen mehr; zweitens aber solche Agenden, welche zwar ebenfalls die Ausflüsse unserer Initiative sein, jedoch in der Praxis nur in dem Falle zur Geltung erhoben werden können, wenn ausser oder über uns stehende Individuen, Körperschaften und Organe, welche dazu berufen sind, die von uns ausgesprochenen Prinzipien zur Geltung zu bringen, die an sie gerichtete Erinnerung acceptiren, der Bitte oder Unterbreitung aber Genüge leisten.

Und gerade desshalb, weil es derlei Agenden nicht blos geben

kann, sondern auch gibt, halte ich es für eine unserer ersten Pflichten, in dieser Richtung energisch zu handeln und auf die Förderung und Wahrung der in unsere Sphäre einschlagenden Interesse zu wirken. Und diess zu erfüllen ist unsere Pflicht nicht nur Einzelnen, sondern auch der Regierung gegenüber.

Agenden solcher Natur gibt es auch heute Angesichts solcher Institutionen, als die Organisation der Regierung eine ist, indem wir sie vom Standpunkte der forstwirtschaftlichen Interessen beurtheilen.

Wir kennen zwar nicht die Motive, welche das Ministerium dazu bewogen, dass es die Angelegenheiten der gesammten ungarischen Forstwirtschaft nicht vereinigte, sondern auf drei Theile spaltete; genug an dem Factum, dass:

a) die Beaufsichtigung der Forstwirtschaft von Privaten- und Rechtspersonen;

b) die endgültige Entscheidung grösseren Forstbenachtheiligungs-Prozesse;

c) die Ablösung der Servituten;

d) die Bewaldung der Rodungen, der Öden und Waldblössen;

e) die forstwirtschaftlichen Lehranstalten und Staatsprüfungen als eben so viele wichtige Agenden der Forstwirtschaft, der Entscheidung des Ackerbau-Ministeriums anvertraut wurden.

Die Oberaufsicht über die Wälder der Fundationsgüter wurde dem Cultusministerium übertragen.

Die Leitung der übrigen Forste hat sich das Finanz-Ministerium vorbehalten; aber auch diese Verfügung ist nicht sonderlich geeignet, die Interessen des Forstwesens zu fördern.

Während einerseits im Ackerbau-Ministerium für die Feldwirtschaft und das Rinder-Sanitätswesen ja ein besonderes Departement geschaffen wurde, ist die Forstwirtschaft nicht einmal durch einen einzigen Fachmann dort vertreten.

Ich will nicht erwähnen, ob eine solche Trennung der Landwirtschaft von dem Rinder-Sanitätswesen zweckmässig sei, oder nicht; aber jedenfalls ist diese bedachte Verfügung eine Ursache mehr dazu, dass auch für eine andere Section, namentlich im Interesse unserer Forste, mit Recht eine besondere Aufmerksamkeit gefordert werden kann, denn nach der gegenwärtigen Organisation kann ich nicht begreifen, wie das Acker-

bau-Ministerium mit den, sonst ausgezeichnet talentirten, in dieser Beziehung aber nurencyklopädische Kenntnisse besitzenden Individuen, alle jene hochwichtigen Angelegenheiten mit Erfolg erledigen können wird, die ihm untergeordnet sind; dasselbe gilt auch vom Cultus-Ministerium, wo die technische höhere Leitung der inneren Ökonomie, und die Entscheidung der darausfließenden, tief ins Leben einschneidenden Fragen, vor allem einen Fachmann verlangen.

Auch beim Finanz-Ministerium ist die Leitung der Forstangelegenheiten der Montan- und Salinen-Wälder einem solchen Departement anvertraut dessen sämtliches Personal der Fachbildung entbehrt.

Es ist zwar möglich, dass die Regierung, um diesen Fehler gut zu machen, gebildete Fachmänner anstellen würde, was auch abgewartet werden könnte, wenn wir nicht wüssten, dass in der gegebenen Situation ein Austausch der noch vorhandenen Individuen fast unmöglich ist; die Durchführung dieser Verfügung würde ein Dezennium mehr Zeit kosten, überdiess liessen sich diese Arbeitskräfte nur so herstellen, wenn man die gesammte äussere Oekonomie ihrer Leiter berauben möchte. Ich glaube, es ist also unsere Pflicht, ohne Aufschub Einsprache zu erheben, und indem wir das Ministerium auf diese äusserst nachtheilige Organisation des Forstwesens aufmerksam machen, dasselbe gleichzeitig zu bitten, dass es dem gegenwärtig bestehenden Forst-Departement die Leitung des gesammten Landesforstwesens anvertraue. Denn es wird viel leichter sein, die aus der Mannigfaltigkeit der Rechtstitel der Wälder entsprungenen Interessen-Verzweigungen unter einheitlicher technischer Leitung auszugleichen und zu befriedigen, als das zu erreichen, dass ohne fachlich gebildete Männer dieser sehr bedeutungsvolle Theil des Nationalvermögens, den Anforderungen der Zeit und Interessen gemäss, zweckmässig verwaltet werde, und zwar durch drei verschiedene Ministerien.

Wenn also die ganze Generalversammlung, wie ich hoffe, diese meine Ansicht billigen sollte, wäre ein Comité zu delegiren, welches die hierauf bezügliche Unterbreitung auszuarbeiten hätte und aufgefördert würde, dieses Elaborat behufs weiterer Verfügung dem Ausschusse je eher einzureichen.

Mit Erlaubniss der geehrten Generalversammlung gehe ich auf einige Agenden über, welche zum Theil in unserem eigenen Wirkungskreise aufzufinden sind, theils unter dem Zusammenwirken der ausserhalb derselben stehende Kräfte zum Erfolge führen können.

Die Wissenschaft ist es, welche uns als Wegweiser dazu dient, wie wir, vom nationaloekonomischen Standpunkte aus, am zweckmässigsten über Waldboden verfügen können; wie es nicht nothwendig, weil auch nicht motivirbar ist, dass wir den gegenwärtigen Forstbestand im Lande unverändert aufrechterhaltend, einen bedeutenden Theil des gesammten fruchtbaren Landesbodens zur Holzproduction benützen; dass wir hingegen die an steilen Abhängen grösserer Berge, oder auf dem Flugsande der Niederungen stehenden Wälder, wenn auch mit Opfern, nicht nur erhalten, sondern dort, wo sie mangeln, schaffen sollen; und es ist aus allem diesem, bei der Leuchte der Wissenschaft, sehr leicht jene Grenzlinie erkennbar, innerhalb welcher die Einschränkung der freien Benützung des Waldbodens, im Interesse des öffentlichen Wohles rätlich, ja nothwendig erscheint. Wir wissen; von welcher wohlthätiger Wirkung der Baumwuchs auf den steilen Abhängen grösserer Berge ist, wie er mit dem Fallenlassen seiner Blätter und Nadeln die Produktionsfähigkeit seines Bodens fortwährend unmittelbar aufrecht erhält und auch fähig ist, selbst kahle Felsklippen mit Jahrhundert langer Ausdauer fruchtbar zu machen; wir wissen, dass die Bäume die aus den, von der Oberfläche des Meeres sich erhebenden Dünsten in der kühlen Atmosphäre der Gebirge zu Regen, oder zu verheerenden Wolkenbrüchen entwickelten Gewässer mit ihren Armen aufhalten und mit Hülfe ihrer Belaubung, bei gleichzeitigem Zusammenwirken ihrer Stämme und Wurzeln in die Spalten der Felsen tropfenweise einführen, dass sie sich dort wieder findend und Quellen bildend, sich zur pulsirenden Lebenskraft der Länder, zu Bächen, und Flüssen vereinigen.

Wir wissen wie sie die am Fusse der Gebirge sich hinziehende Ebene von verheerender Überschwemmungen und der zerstörenden Wirkung fortwährender Verschlemmung schützen. Man soll daher nirgends mit dem Walde und Waldboden unbedacht verfahren; zur Erkenntniss der obenerwähnten beklagenswerthen Folgen ist das auf solche Weise verödete Territorium eines Theils von Spanien, Griechenland und Frankreich, mehr als einer Gegend unseres Vaterlandes eines nicht geringen Theiles dieses Komitats lehrreich genug! Ich wiederhole daher; auf Grundlage der Wissenschaft und der

mit ihr Hand in Hand gehenden Erfahrung können wir den entscheidenden Grundsatz aussprechen, dass — Wald auszurotten oder unbedacht mit selben zu verfahren, nirgends erlaubt sei, wo dadurch die Productionsfähigkeit des Bodens entweder unmittelbar, oder mittelbar, die eines Nachbarbodens gefährdet wird. Dieses Prinzip müssen wir zur Geltung zu bringen suchen, sammt den darausschliessenden Consequenzen. Die Beschränkung der freien Verfügung und Benützung darüber hinaus wäre schädlich für das allgemeine Wohl; weil sie die, andauernd den grössten Ertrag gewährende, aus den gegenseitigen Wirkung von Nachfrage und Absatz sich entwickelnde, rationelle Benützung des Bodens verhindern würde, so wie auch die Entwicklung der Steuerfähigkeit und die Production der den Menschen zur Nahrung dienenden Produkte, was in unserem Vaterlande von dem hochwichtigen Gesichtspunkte der Volksvermehrung als deren mächtigster Faktor, eine Hauptrücksicht verlangt. Der umfangreichen Sandwüsten und kahlen Berglehnen gibts in unseren Vaterlande ohnehin genug, durch deren Bewaldung wir das einbringen, was wir durch Ausrottung von zum Getreidebaue geeigneten Waldes vom Forstbestande verlieren.

In Vorübergehen möge es mir gestattet sein, zu erwähnen, dass wir von diesem allgemeinen Principe bei solchen Wäldern eine Ausnahme machen müssen, welche sich zum Beispiel in den Händen des Staates, von Communen und Rechtspersonen befinden, die blos die Zinsen des ihnen anvertrauten Capitals zu benützen berechtigt und demnach bei strenger Beaufsichtigung und eingeschränkter Benützungsfreiheit durch ihre Eigenthümer zu verwalten sind.

Wir haben aber auch andere Dinge zu thun, wenn wir das Aufblühen der vaterländischen Forstwirthschaft zu bewerkstelligen wünschen:

I. Müssen wir dahin wirken, dass wir dem heiligen Principe des Eigenthumsrechtes practische Geltung verschaffen.

II. Dass wir auf Grundlage der Billigkeit den Wald von jeder Servitutanlass befreien.

III. Dass wir solch' fachgebildete Arbeitskräfte schaffen, die auch unter den drückendsten Verhältnissen fähig sein, auf dem möglichst zweckmässigem Wege fortzuschreiten und dadurch die Wälder zu einen rentablen Vermögen zu entwickeln.

Viel vermag der Einzelne, noch mehr die durch Zusammenwirken Einzelner sich bildenden und dadurch vervielfachte Kraft-

anstrengung eines Vereines; aber zu einen bleibenden Resultate wird sie nur so gelangen, wenn alle Mitglieder des Gesamtstaates insgesamt ihre Pflicht thun.

Darum machen wir auch die Regierung auf das Forstdepartement aufmerksam und werden nicht ermangeln, das bereits redigirte Forstgesetz, welches uns vorliegt, wenn wir es, nach vorhergegangener Debatte, für zweckentsprechend halten, sowohl der Regierung, als der Landeslegislative vorzulegen und zur Annahme zu empfehlen, so wie wir auch das erwähnen werden, dass der todte Buchstabe des Gesetzes nur so zum Leben erwachen kann, wenn die zu seiner Durchführung berufenen Organe zweckmässig organisirt sind.

Es ist unsere Pflicht, die Aufmerksamkeit der Gesetzgebung und Regierung, auf die, unsere Forste gegenwärtig belastende und auf keiner rationellen Grundlage beruhenden Steuer aufzurufen, denn diese ist, auch bei der zweckmässigsten Oekonomie, mit dem jetzigen Ertrage in keiner Proportion. Es ist demnach zu wünschen, dass wir eine Commission ernennen, welche sich mit der Ausarbeitung eines auf diesen Gegenstand bezug habenden Gesetzesvorschlages befasst, und ihr Operat auf erschöpfende Weisse motivirend, falls dasselbe die Prüfung besteht und gutgeheissen wird, dem Direktions-Ausschusse übergibt, und es den Betreffenden zur Beachtung zu empfehlen.

Es gibt einen Gegenstand, meine Herren, den ich Ihrer besondern Aufmerksamkeit und Fürsorge zu empfehlen wage. Als einen mächtigen Factor unserer Forstwirthschaft müssen wir das erkennen, wenn unsere Fachmänner, von den drückendsten Lebensfragen befreit, mit voller Geisteskraft und unbefangenen Gemüthe, ihr Leben der gewählten Laufbahn widmen können. Der Faktor zum Besitze dieser Selenruhe ist jenes Bewusstsein, dass sie auf dem Wege der Selbsthilfe, bei Einzahlung einer unbedeutenden Jahresprämie für sich — oder im Falle ihres Absterbens für ihre Familien, in einer aus Arbeitsunfähigkeit oder anderem, nicht selbst verschuldeten Mangel an Verdienst möglicherweise entstehender Noth, auf sichere Hilfe rechnen können. Wesshalb ich auch beantrage, dass gleichfalls eine Deputation den hierauf bezug habenden Entwurf, unter folgendem Titel: „Statuten der Pensions- und Unterstützungs-Anstalt des Landes-Forstvereins“ als Ergänzung unserer jetzigen Statuten in Angriff nehme, wobei

darauf nicht zu geben ist, dass wir sowohl die einzelnen Vereinsmitglieder, als ihre Witwen und Familien der eingezahlten Summe entsprechend, oder dem Stammfonde angemessen, mit einer Pension, dagegen jene, welche aus Mangel an Arbeit oder in Folge anderer nicht entehrenden Fälle Noth leiden, mit moralischer und materieller Unterstützung theilnehmen können. Es ist die Aufgabe der Commission, den vollständigen Entwurf sammt der entsprechenden Ergänzung der Statuten und Geschäftsordnung zugleich längstens binnen sechs Monaten dem Directions-Ausschusse behufs der Revidirung einzureichen, damit die nächste Generalversammlung endgültig über diesen Gegenstand entscheiden könne. Ich behalte mir gleichzeitig jene Rechts- und Pflichterfüllung vor, dass ich bei Gelegenheit der von der Generalversammlung auszusprechenden Constituirung zur Förderung dieses heiligen Zwecks mein bescheidenes Schärfflein beitragen dürfe.

Indem ich so frei bin, die ganze Generalversammlung auch darüber in Kenntniss zu setzen, dass das Ministerium unsere, durch die letzte Generalversammlung modificirten Statuten genehmigt hat, und einige Mitglieder des Vereins ersucht worden sind, eine denselben entsprechende Geschäftsordnung zu entwerfen, wird es nöthig sein, diese uns vorliegende Geschäftstordnung jetzt der Discussion zu unterziehen, dieselbe festzustellen und behufs der Approbation der Regierung einzusenden.

Um aber alle diese weitläufig hergezählten Verfügungen einigermaßen systematisch durchzuführen, schlage ich vor, in nachstehender Reihenfolge zu verhandeln:

A) Die um die einheitliche technische Leitung des gesammten Landes-Forstwesens petitionirende Adresse an die Regierung und die Wahl des mit der Redaction derselben zu betrauenden Comités.

B) Die Debatte über das hier vorgelegte Forstgesetz.

C) Die gearbeitete Geschäftsordnung.

D) Die Forststeuer.

E) Wahl einer Commission zur Ausarbeitung eines nothwendigen Gesetzesvorschlages in Jagdangelegenheiten.

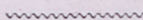
F) Endlich die Entsendung einer Commission, um die auf die Pensionirung und Unterstützung bezügliche Statuten-Modification und einen Entwurf auszuarbeiten.

Und indem ich diese Frage an die geehrte Generalversammlung zu richten mir erlaube, ob wir die Verhandlungen in dieser Reihen-

folge beginnen sollen? — schliesse ich meinen Vortrag damit, womit ich ihn vor Allem hätte eröffnen sollen. Gestatten Sie mir, meine Herren, dass ich in warmen Worten, mit wahrer Freude allen Jenen für ihren Eifer und ihre Theilnahme Dank sage, welche während meiner halbjährigen Function als Präses, meinem Aufrufe hochherzig Folge leistend, an Eifer mich weit überflügelten und es durch ihre Spenden und unermüdlichen Sammlungen möglich machten, das Stammkapital des Vereines, wenn auch nicht auf 100.000 fl. so doch auf eine solche Summe zu erhöhen, welche jedenfalls schon darum von grossem Werthe für uns ist, weil sie einerseits den moralischen Werth der freiwillig geleisteten patriotischen Spenden besitzt, andererseits aber zur Möglichkeit der Fortbestehung des Vereines materiellen Garantie dadurch gewährt, dass die Interessen dieses Kapitals das Bestehen und die Function des Vereines auch dann noch sicherstellen, wenn in Folge misslicher Zeiten eine auch noch so geringe Jahresprämien-Einzahlung eintreten sollte.

Dank den begeisterten Landestöchtern und allen Jenen, die uns in diesem unsern Streben unterstützten; Sie aber meine Herren heisse ich freudigst willkommen und indem ich Sie zu weiterer Thätigkeit auffordere, empfehle ich mich, auch während der Dauer der eröffneten Berathung, Ihrem herzlichen Wohlwollen!

Statuten des Landes-Vorstvereines.

Zweck des Vereines.

§. 1.

Der Zweck des Landes-Forstvereines ist: Durch die im §. 2. angegebenen Mittel hinzuwirken auf die Förderung aller Zweige der Forstwirtschaft und der ungarischen Forstliteratur.

§. 2.

Zur Erreichung der Vereinszwecke werden folgende Mittel dienen:

a) periodische Versammlungen der Mitglieder, in verschiedenen Gegenden des Landes, zur Berathung forstwirtschaftlicher Angelegenheiten;

b) möglichste Erweiterung der Kenntniss des Zustandes, in welchem gegenwärtig in Ungarn sämtliche Zweige der Forstwirtschaft sich befinden, und Bekanntmachung der Hindernisse, welche ihrer Entwicklung im Wege stehen;

c) die Unterstützung der ungarischen Forstliteratur durch Förderung der Herausgabe geeigneter forstwissenschaftlicher Werke;

d) die Ausbildung ausgezeichneter, aber unbemittelter junger Leute in der Forstwirtschaft auf Kosten des Vereines;

e) die Entsendung geeigneter Fachmänner auf Reisen im In- und Ausland im Interesse der Hebung der Forstwirtschaft;

f) die Mitwirkung zur Errichtung ungarischer Forstlehranstalten und zum Gedeihen der bestehenden;

g) die Gründung und Vermehrung von Sammlungen forstwirtschaftlicher Gegenstände aller Art und von Fachbibliotheken;

h) die Abgabe von Gutachten über dem Verein von der Regierung vorgelegten forstwirtschaftlichen Frage;

i) die Unterbreitung auf forstwirtschaftliche Angelegenheiten jeder Art bezüglich Werke und Vorschläge an die Regierung;

k) die Aufforderung sämtlicher Landwirthschaftsvereine des Landes zu gegenseitigen Verkehr mit dem Forstvereine zur Betreibung der beiden gemeinsamen Interessen;

l) auf Ersuchen der Waldbesitzer: die Empfehlung fachmännisch gebildeter Individuen zu forstlichen Bedienstungen.

Der Vereinsorganismus.

§. 3.

Der Verein besteht aus Protektoren-, Ehren- und ordentlichen Mitgliedern, welche letzteren gründende oder jährlich beiträgende sind.

§. 4.

Zum Mitglied des Landes-Forstvereines kann jeder unbescholtene und die nöthige Bildung besitzende Staatsbürger gewählt werden.

§. 5.

Ordentliche Mitglieder nimmt entweder die Generalversammlung oder der Ausschuss auf; im letzteren Falle zeigt derselbe die neuen Mitglieder der nächsten Generalversammlung an.

§. 6.

Zu Ehrenmitglieder wählt die Generalversammlung auf Vorschlag des Ausschusses solche ausgezeichnete Individuen, die um den Verein oder um die Hebung der Forstwirthschaft überhaupt sich besondere Verdienste erworben haben.

§. 7.

Ausländer können zu ordentlichen oder Ehrenmitgliedern nur unter Vorbehalt der Bestätigung durch die vaterländische Regierung gewählt werden.

§. 8.

Als gründende Mitglieder sind jene Individuen, Körperschaften oder Vereine zu betrachten, welche für den Verein ein

Kapital von mindestens 100 Guden baar oder in 5 petigen Kreditpapieren erlegen, oder über das Stiftungskapital eine Obligation ausstellen, und davon jährlich die 5 petigen Interessen pünktlich zahlen. Solche Stiftungskapitalien sind nur in dem Falle durch den Ausschuss kündbar, wenn die Interessen nicht pünktlich gezahlt werden.

Baar erlegte Kapitalien sind bei irgend einem vaterländischen Kreditinstitut fruchtbringend anzulegen.

§. 9.

Jährlich beitragende Mitglieder sind diejenigen, welche durch den Eintritt in den Verein sich auf drei Jahre zur Zahlung eines Jahresbeitrages von 5 Gulden verpflichten.

Rechte und Pflichten der Vereinsmitglieder.

§. 10.

Der Verein bekleidet seine Mitglieder mit folgenden Rechten :

a) jedes Vereinsmitglied kann an den Ausschuss- und Generalversammlungen des Vereines theilnehmen und ausserdem in welcher vaterländischen Sprache immer dem dirigierenden Ausschusse Vorschläge einsenden :

b) in der Generalversammlung hat jedes Mitglied Stimmrecht, in den Ausschusssitzungen aber nur das Recht der Meinungsäusserung.

c) Ehrenmitglieder besitzen die Rechte der ordentlichen Mitglieder ;

d) jedes Mitglied erhält vom Verein die Ausschuss- und Generalversammlungs-Protokolle, so wie das Jahrbuch des Vereines gratis, und erlangt im Wege derselben auch jährlich Kenntniss von dem Kassastand und den Schlussrechnungen ; die Zusendung der Protokolle und des Jahrbuches geschieht gegen Zahlung des Mitgliedsbeitrages mittelst Postnachnahme.

§. 11.

Der Generalversammlung steht das Recht zu, jene Mitglieder, gegen welche im Sinne des §. 4. Einwendung erhoben werden kann, vom Verein auszuschliessen.

§. 12.

Der Genuss der aufgezählten Rechte erstreckt sich:

a) bei den gründenden Mitgliedern auf Lebenszeit;

b) bei den jährlich beitragenden ordentlichen Mitgliedern auf die Dauer der im §. 9. bezeichneten Verpflichtungszeit.

Der Eintritt in den Verein ist auch vor Gericht bindend. Die im Rückstand befindlichen Beiträge treibt der Verein vor dem frei von ihm zu wählenden Gerichte im summarischen mündlichen Processwege ein.

Das Vereinsjahr beginnt mit dem 1. Januar und so wird die Verpflichtung der im Laufe des Jahres eintretenden Mitglieder vom 1. Januar desselben Jahres gerechnet.

Vereinsleitung.

§. 13.

Der Directionssitz des Landes-Forstvereines ist Pest. Die Leitung ist dem dirigirenden Ausschusse übertragen.

§. 14.

Den Landes Forst-Verein repräsentirt Behörden und Anderen gegenüber das Präsidium; dieses leitet im Einvernehmen mit dem Ausschusse sämtliche Angelegenheiten desselben im Sinne der Statuten und der in der Generalversammlung gefassten Beschlüsse.

Der Ausschuss besteht aus dem Präses des Vereins, aus 2 Vicepräsidenten, 12 Ausschussmitgliedern und dem Sekretär. Diese der Sekretär ausgenommen, wählt die Generalversammlung auf 3 Jahre, und zwar den Präses mit allgemeiner, die Ausschussmitglieder aber mit verhältnissmässiger Stimmenmehrheit.

Die Ausschussmitglieder, mit Ausnahme des Sekretärs, beziehen für diese Ehrenämter keinerlei Bezahlung.

Den Sekretär und den Kanzlisten wählt der Ausschuss und bestimmt dieser auch ihren Wirkungskreis; ihre Gage aber stipulirt die Generalversammlung.

Die Reisekosten der Ausschussmitglieder, nichtminder jene der Fachmänner, welche in Folge einer Betrauung im Interesse des Vereines thätig sind, werden denselben ersetzt.

Generalversammlungen und Ausschusssitzungen.

§. 15.

In den Generalversammlungen sowohl, wie in den Ausschusssitzungen hat der Präses, in Abwesenheit desselben einer der Vicepräsidenten, in Abwesenheit aller drei Präsidenten aber das von der Generalversammlung oder Ausschusssitzung mit allgemeiner Stimmenmehrheit gewählte Mitglied den Vorsitz.

§. 16.

Die Generalversammlung sowohl, als die Ausschusssitzungen bringen ihre Beschlüsse mit allgemeiner Stimmenmehrheit. Im Falle die Zahl der Stimmen gleich ist, entscheidet das Votum des Präsidenten.

§. 17.

Der Ausschuss kann nur dann Beschlüsse fassen, wenn ausser dem Präsidenten und Sekretär wenigstens 3 Ausschussmitglieder anwesend sind.

§. 18.

Die Generalversammlung ist entweder eine regelmässige, oder ausserordentliche.

Die regelmässige Generalversammlung wird alle Jahr einmal, die Ausschusssitzung aber wenigstens vierteljährig abgehalten; die Abhaltung ausserordentlicher Generalversammlungen bestimmt in dringenden Fällen der Präsident oder der Ausschuss.

Sowohl die regelmässigen, als ausserordentlichen Sitzungen sind der Landes-Regierung anzumelden.

Die Diskussion politischer Fragen ist von allen Sitzungen des Vereins ausgeschlossen.

§. 19.

Gegenstände der regelmässigen Sitzungen sind folgende:

a) Bericht über die seit der letzten Generalversammlung verfloffenen Geschäftsführung,

- b) Revidirung der Jahresrechnungen,
- c) das Budget für das nächste Jahr,
- d) Verfügungen in Betreff des Vereinsvermögens 21. §.
- e) Wahl oder Ergänzung der Vereinsdirektion,
- f) die Feststellung des Ortes und der Zeit der nächsten regelmässigen Generalversammlung,
- g) Anträge hinsichtlich der Berathungsgegenstände der nächsten Generalversammlung,
- h) Vorschläge zur Förderung der Vereinszwecke überhaupt,
- i) die Debatte über Gegenstände, welche von der vorhergegangenen, Generalversammlung aufgestellt oder durch einzelne Mitglieder dem dirigirenden Ausschusse 3 Monate vor der im Zuge befindlichen Versammlung angemeldet wurden.
- k) Etwaige Abänderung der Vereins-Statuten, in welchem Falle dieselben der Landesregierung behufs ihrer Bestätigung vorzulegen sind.

§. 20.

Der Ausschuss veröffentlicht die Reiheder in den regelmässigen Generalversammlungen zu verhandelnden Gegenstände 2 Monate vor der Sitzung, im Wege der öffentlichen Blätter und des Protokolls der betreffenden Ausschusssitzung.

§. 21.

Der Verein kann blos in Folge einer Generalversammlungsbeschlusses eine Anleihe auf sein eigenes unbewegliches Vermögen aufnehmen.

§. 22.

Das Protokoll der Generalversammlung unterfertigt der Präses, ein Ausschuss und ein vom Präsidium bezeichnetes ordentliches Mitglied.

Geschäftsführer.

§. 23.

Der Ausschuss wählt zu jeder Generalversammlung ein in der Nähe des Sitzungsortes wohnendes Mitglied als Geschäftsleiter, wel-

cher auf die Dauer der Sitzung in den Ausschuss, als Mitglied desselben, tritt und den Sitz neben dem Präsidenten einnimmt. Der Name des zum Geschäftsleiter gewählten Mitgliedes ist bei der Landesregierung anzumelden.

Gewählte Gerichte.

24. §.

Aus den Vereinsverhältnissen entstehende Streitigkeiten sind durch gewählte Gerichte zu entscheiden, zu welchem Zwecke jedes der streitenden Mitglieder einen Richter benennt und diese sich einen Präsidenten wählen, hinsichtlich dessen, falls sich jene über ihn nicht einigen könnten, das Los zwischen den Empfohlenen entscheiden wird. Gegen das Urtheil des Gerichts gibt es keine Appellation.

Wenn eines der streitenden Mitglieder keinen Richter wählen wollte, entscheidet das durch den Verein zu wählende ordentliche Gericht über den Streit im Wege des summarischen mündlichen Verfahrens.

Auflösung des Vereins.

25. §.

Falls sich der Verein auflösen wollte, kann diese Frage zuerst nur von sämtlichen Mitgliedern des Vereins in Anwesenheit eines Drittels derselben verhandelt und durch wenigstens eine Zweidrittel-Stimmengleichheit entschieden werden. Wenn bei der zu diesem Zwecke festgesetzten ersten Generalversammlung mindestens ein Drittel der Mitglieder nicht erschienen war, wird von dieser Zeit an gerechnet eine neue Generalversammlung ausgeschrieben, in welcher zwei Drittel der Anwesenden entscheiden.

Im Falle der Auflösung werden die Gründungskapitalien den Gründern oder ihren gesetzlichen Nachkommen ausgefolgt. Über den Rest des Vereinsvermögens verfügt die Generalversammlung zum Besten vaterländischer Zwecke; den diessfälligen Beschluss bringt der Verein zur Kenntniss der Landesregierung.

Geschäftsordnung.

26. §.

Die den Statuten anzupassende Geschäftsordnung arbeitet der Ausschuss aus und unterbreitet selbe behufs Bestätigung der Landesregierung.

Graf Béla Keglevich.

Präses.

Albert Bedö

Sekretär.

Diese Statuten wurden laut Verständigung des königl. Ministeriums für Ackerbau, Industrie und Handel vom 25. Juni 1867. Z. 2657. Allerhöchsten Ortes genehmigt.

Protocoll der Generalversammlung

in Losonez am 7. 8. 9. 10. August 1867.

Anwesende

Ordentliche Mitglieder.

- Béla Graf Keglevich Präsident.
 August Kubinyi Direktor des Nat. Museums.
 Franz Szentiványi Direktor der Herrschaft Rónya.
 Alexander Török Geschäftsleiter.
 Emerich Hermann „ „
 Josef Br. Wesselényi Repräsentant des Landwirthschafts-
 Vereins v. Siebenbürgen.
 Stefan Morócz Repräsentant des Landwirthschafts-Vereins
 v. Siebenbürgen.
 Theodor Szontagh Repräsentant des Neograder Land-
 wirthschafts-Vereines.
 Anton Balog Repräsentant des Neograder Landwirthschafts-
 Vereines.
 Paul Bozó Repräsentant des Heveser Landwirthschafts-Ve-
 reines.
 Paul Török Repräsentant der Stadt Debreczin.
 Emil Haske Ausschusmitglied und Repräsentant der Stadt
 Kaschau.
 Alexander Breecz Repräsentant der Stadt Dobschan
 Adolf Divald Ausschusmitglied.
 Karl Szöcs diplomirter Forstmann.
 Franz Kuhinka Eisenwerksbesitzer.
 Julius Beniczky Grundbesitzer.
 Alexander Kovács „ „
 Jakob Rosenthal „ „ und Holzhändler.
 Ludwig Párvy kön. Forstmeister.
 Dionis Ujházy kön. Fondsförster.

Josef Krug Oberförster.
 Wenzel Lands hut Forstmeister.
 Jakob Rieder Oberförster.
 Ignacz Kovács Förster.
 Josef Kolbenheyer Forstmeister.
 Alois Schmitt Förster.
 Georg Kostyál Forstmeister.
 Wenzel Seszták Oberförster.
 Eduard Kegel Förter.
 Josef Mikusch Forstaxator.
 Alois Weiskopf Forstmeister.
 Stefan Kádár subst. Forstmeister.
 Johann Giller Forstmeister.
 Vinzenz Balás Forstcontrolleur.
 Viktor J. Weisz Grundbesitzer.
 Rudolf Janik Forstmeister.
 Ladislaus Herfourth Förster.
 Johann Hajnik Landwirth.
 Albert Bedö Vereins-Secretär.

Gäste.

Józsa Eleöd Advocat.
 Moriz Schenk Arzt.
 Coloman Herman Forstcandidat.
 Karl Krupár Forstbeamter.
 Karl Jakabfalvy Grundbesitzer.
 Ferd. Thomka städt. Beamter.
 Andreas Kenczy Unternotär.
 Gustav Gaber Grundbesitzer.
 A. H. Busbak Kaufmann.
 Samuel Plichta Dr. d. Med.
 Samuel Jeszenszky Gerichtsrichter.
 Daniel Jeszenszky Advocat.
 Samuel Doleschal Ingenieur.
 Adolf Gonda Herrschaft-Controllleur.
 Alexand. Polomi Grundbesitzer.
 Johann Tóth Förster.
 Josef Szabó Kaufmann.
 Emil Balás dipl. Forstman.
 Josef Berdus Bibliothekar.

Franz Halász y Ingenieur.

Julius Lankáry Grundbesitzer.

Barnabás Szakál „

Stefan Szentpétery Advocat u. Rath.

Josef Szentpétery Advocat.

G. Kovarcz priv. Lehrer.

Georg Alk Baumeister.

Georg Csemöczky Grundbesitzer.

Samuel Szigyártó Advocat und Grundbesitzer.

Zoltán K. Szentiványi Hörer der Theologie.

Julius Desewffy Grundbesitzer.

Gabriel Kiss ref. ev. Pfarrer.

I. Der Präsident eröffnet die Generalversammlung mit einer Rede, welche mehrere Vorschläge von allgemeinem Interesse enthält, worauf der Geschäftsleiter Alexander Török im Namen des Neográder Komitats und der Stadt Losoncz den Präses und die Versammlung bewillkommt.

II. Indem der Präses die zur gegenwärtigen Generalversammlung entsendeten Repräsentanten der vaterländischen Vereine und Städte vorstellt, — begrüsst die Generalversammlung mit Freuden die g. Vertreter, so wie ihre Committenten, die auf diesem Wege zur Förderung unserer Vereinszwecke mitzuwirken wünschten.

III. Der Präses gibt zu wissen, dass der erste Vize-Präses, Graf Stefan Pálffy seiner geschwächten Gesundheit wegen zur gegenwärtigen Generalversammlung nicht erscheinen konnte. Wird mit Bedauern zur Kenntniss genommen.

Dessgleichen meldet A. Divald, dass der zweite Vize-Präses Karl Wagner an dieser Versammlung desshalb nicht theilnehmen könne, weil er vom k. ung. Finanz-Ministerium in Angelegenheit der Reorganisirung der Schemnitzer Forstakademie und beziehungsweise der im kommenden Schuljahre zu beginnenden ungarischen Vorlesungen nach Schemnitz geschickt wurde: aus diesem Anlasse erklärt der Präsident, er sei überzeugt, dass er die Gesamtstimmung der Generalversammlung richtig verdolmetsche, wenn er erwähnt, dass diese Verfügung der Regierung, welche zwar den g. Vizepräses verhinderte, an dieser Versammlung Theil zu nehmen, einem lang gefühlten Mangel abhelfe, dass sie ein heilsames Resultat sichere und im ganzen Lande allgemeine Befriedigung finden werde, dass sie

auch von der Generalversammlung des Vereins mit Freude begrüsst wird.

IV. Die von Präsidium in Vorschlag gebrachten Anträge sind folgende:

- a) es werde die Regierung ersucht, das sämmtliche Landes-Forstwesen unter einheitliche technische Leitung zu nehmen;
- b) es werde in Sachen der Forststeuer ein Gesetzentwurf redigirt, welcher die im Wege irriger Auffassung ausgeworfene dermalige Forststeuer auf gerechte und billige Grundlagen zu stellen hat;
- c) es werde ein Jagdgesetzvorschlag ausgearbeitet;
- d) es werde in Verbindung mit dem Vereine ein Hilfs- und Pensions-Institut errichtet, welches den Mitgliedern je nach dem Verhältnisse ihrer Einzahlungen nöthigen Falls Unterstützung oder Pension gewährt.

Die Generalversammlung nimmt diese Vorschläge an und wünscht sie zu verhandeln.

V. Bevor die in der Präsidialrede unterbreiteten und motivirten Vorschläge in Verhandlung genommen würden, wünscht Adolf Divald der Generalversammlung zur Kenntniss zu bringen, dass hinsichtlich sämmtlicher beim k. ung. Finanz-Ministerium vorkommenden forstwirtschaftlichen Angelegenheiten in Beziehung auf die technische Ökonomieleitung das Gutachten des bestehenden Forst-Departements vernommen wird.

A. Kubinyi. Nachdem bloß eine richtige Vertheilung der Arbeit einen guten und raschen Erfolg sichern kann und nachdem eine heilsame Entwicklung der Forstwirtschaft auch nur unter der Leitung wahrhaft Sachverständiger zu erwarten steht, erkennt er die, die einheitliche technische Leitung des gesammten Landesforstwesens behandelnde Petition für recht und besonders wichtig an und spricht für die je frühere Eingabe dieses dem Ministerium zu unterbreitenden Gegenstandes.

Stefan Morócz erklärt sich für den referirten Antrag, indem er hervorhebt, dass seines Wissens nach auch der Landes-Agriculturverein die homogene Vertheilung der Gegenstände für wünschenswerth erachtet und dass die noch heute bestehende Absonderung derselben bloß von dem, in der älteren Verhältnissen wurzelnden Fiskalitäts-Gesichtspunkte aufrechtsteht, und deren, gerade die Gerechtigkeit des Antrages unterstützender Ausfluss es ist, dass sie ebendesshalb so wenig rentiren.

Von mehreren Seiten werden noch Stimmen laut, dass es Pflicht des Vereines ist, vom Gesichtspunkte der öffentlichen Angelegenheiten die Aufmerksamkeit der Regierung auf die erwähnten Umstände zu lenken und indem er ihr hinsichtlich der zweckmässigsten Verfügung Vorschläge unterbreitet, die Durchführung derselben zu verlangen.

Nachdem die Generalversammlung den verhandelten Antrag einstimmig angenommen, betraute sie die Mitglieder Koloman Tisza, Josef Inkey, Karl Bérozy und Albert Bedő unter dem Präsidium des Grafen Béla Keglevich mit der Verfassung der Ministerial-Unterbreitung.

VI. Auf Grundlage mehrseitig aufgetauchter Wünsche erklärt die Generalversammlung, dass, um bei den Commissions-Arbeiten ein erfolgreicherer Fachgutachten zu gewinnen, das Präsidium zu den Verhandlungen der Commissionen auch solche Fachmänner berufen könne, die nicht Mitglieder des Vereines sind.

VII. Hinsichtlich des in Angelegenheit der Forststeuer auszuarbeitenden Gesetzesvorschlages gibt die einstimmige Erklärung der Generalversammlung dem in allen Theilen der Schwesterländer schon längst gefühlten und geäußerten allgemeinen Wunsche Ausdruck, dass jene Waldsteuer, welche auf unsere Forste in der Weise ausgeworfen wurde, dass die nicht verwerthbare Materialproduction derselben mit den ertragreichen Forsten des Auslandes, z. B. Mährens und Böhmens verglichen wurde und wodurch selbst die am glücklichsten situirten Forste in den abnormen Zustand geriethen, dass sie ihre Steuer auch bei einer, die angestrengteste Thätigkeit entwickelnden Forstökonomie nicht erschwingen können, je eher auf gerechte und billige Grundlagen gestellt werden soll.

Nachdem die Ziffer des Besteuerungs-Schlüssels vernünftiger Weise sich eben nur so weit erstrecken kann, als dadurch das besteuerte Kapital nicht gefährdet ist — wie dieses Verhältniss hinsichtlich unserer Wälder seit dem Beginne des neueren Besteuerungs-Systems besteht und die Devastirung derselben zum grossen Theile verursacht hat — erkennt demnach die Generalversammlung die Herabsetzung der Waldsteuer für ein hervorragendes Bedürfniss und ernennt eben darum unter dem Präsidium des Mitgliedes Koloman Ghiczý eine aus den Herren A. Divald, K. Wagner, Rudolf Scholz, Josef Csinszky und Albert Bedő bestehende Commission, damit selbe hinsichtlich der Besteuerung der Wälder

einen unseren forstwirtschaftlichen Verhältnissen entsprechenden Gesetzentwurf auszuarbeiten.

VIII. Jagdgesetzvorschlag:

A. Kubinyi schildert mit lebhaften Worten den traurigen Zustand unserer Jagdverhältnisse, wie auch das, dass die Jagd zum grossen Schaden des Landes ausser der Zeit ohne Mass und Ziel unordentlich ausgeübt wird, wesshalb er mit Freuden die Absicht des Vereins acceptirt, dass er den so nöthigen Jagd-Gesetzentwurf zu besorgen wünscht; mit Betrübniß erwähnt er, dass auch die Fischerei ihren Verfall entgegen geht und wünschte, dass der Verein sowohl hierauf, als auch bezüglich des nachtheiligen Vogelfanges gewisse, zum Ziele führende Verfügungen treffen möge.

St. Morócz erklärt, dass die Fischerei zum Wasserrechte gehört.

J. Hermann wünscht, dass in dem Jagd-Gesetzentwurf auch die Fischerei verhandelt werde.

A. Divald theilt die Ansichten des Morócz und erwähnt: dass der Forst-Gesetzentwurf in Betreff der Schonung der nützlichen, die forstschädlichen Insecten vertilgenden Vögel Verfügungen treffen werde und glaubt, dass die Verfasser des Gesetzentwurfes auch der Regelung des Vogelfanges, als einem Zweige der Jagd, ihre Beachtung schenken werden.

Die Generalversammlung erkennt an, dass die Regulirung der Fischerei in den Bereich des in Sachen des Wasserrechtes zu bringenden Gesetzentwurfes gehört und indem sie so auch nur die Ausarbeitung des im klareren Sinne genommenen Jagd-Gesetzentwurfes beschliesst, wählt sie folgende Comitémitglieder, als: Ludwig Tisza, Präses, Aug. Kubinyi, Johann Frivaldszky, Emerich Frivaldszky, Joh. Xantus, Br. Béla Orczy, Br. Friedr. Podmaniczky, Br. Béla Lipthay, Karl Bérczy, Karl Wagner, Joh. Giller und Albert Bedő.

IX. S. Hochgeborenen der Präses ersucht, den Entwurf des durch ihn beantragten Hilfs- und Pensions-Instituts einer Commission hinauszugeben, auf dass selbe den ganzen Entwurf prüfe, denselben mit der, den Statuten und der Geschäftsordnung entsprechenden Ergänzung binnen 6 Monaten dem Directions-Ausschusse einreiche, damit hernach die künftige Generalversammlung definitiv darüber entscheiden könne.

Nachdem die so viele Mitglieder zählende herrschaftliche und Privat-Beamtenschaft die Nothwendigkeit eines derartigen Hilfs- und

Pensions-Instituts schon längst fühlt, bei welchem sie mit einer noch geringeren Summe, als sie von ihrer kargen Bezahlung entbehren und wie sie bei anderen Instituten noch weniger plaziren kann, sich oder ihren Familien auf unvorhergesehene Fälle eine gewisse Garantie verschaffen soll, und nachdem die, nach dieser Hoffnung ins Leben zu rufende Institution den Mitgliedern bei moralischer Unterstützung auch noch materielle Hilfe verspricht, nimmt die Generalversammlung den Antrag einstimmig an und wählt zur Ausarbeitung des diessbezüglichen detaillirten Entwurfs eine Commission, welche unter dem Präsidium Gabriel Lónyay's das Operat binnen 6 Monaten zu vollenden hat und aus folgenden Mitgliedern besteht, als: Adolf Divald, Josef Hajós, Karl Szathmáry, Stefan Morócz, Br. Josef Wesselényi und Albert Bedö.

X. Nachdem unser Verein zu der demnächst in Rimaszombat abzuhaltenden Generalversammlung der ungarischen Aerzte und Naturforscher eingeladen ist und an selber sonst auch Theil zu nehmen wünscht, wählt er zu seinem Vertretern folgende Mitglieder: Paul Bozó, Stefan Morócz, Johann Hajnik, Alexander Török, Alexander Brez, Franz Huhinka und Rudolf Janik.

XI. Der Sekretär referirt über die seit der letzten Generalversammlung geschehene Geschäftsleitung und meldet bei dieser Gelegenheit folgende Stiftende-Mitglieder des Vereines an:

a) *Im baarem Gelde:*

Graf Julius Jankovich 500 fl. Pester Jünglinge aus dem Reinerträge des zum Besten des Vereines abgehaltenen Balles 500 fl. Baron Simeon Sina 500 fl. Fürst August Coburg 500 fl. Domkapitel des lat. Ritus zu Grosswardein 100 fl. Graner Erzdomkapitel 100 fl. Baron Albert Wodianer 100 fl. Graf Dominik Zichy zu Alsó-Lugos 100 fl. Graf Karl Wenckheim 100 fl. Vinzenz Simon Csornaer Probst 100 fl. Baron Johann Bezán 100 fl. Veszprimer Domkapitel 100 fl. Forstrath Albert Thieriot 100 fl. Anton Rezusek Abt von Zircz 100 fl. Franz Szaniszló kath. Bischof zu Grosswardein 200 fl. Landwirthschafts-Verein des Neograder Comitats 100 fl. Erzherzog Joseph 300 fl. Johann Zalka kath. Bischof zu Raab 100 fl. Ludwig Haynald Erzbischof zu Kalocsa 100 fl. Paul Bozó 300 fl. Stiftung von Neograder Damen 342 fl.

b) *In ung. Grundentlastungs-Obligationen.*

Graf Béla Keglevich 250 fl. Baron Albert Bánffy 100 fl.
Graf Dominik Teleki 100 fl. Erzdomkapitel zu Kalocsa 100
fl. Graf Coloman Forgách 100 fl.

c) *Stiftungs-Urkunden haben ausgestellt :*

Graf Stephan Erdödy für 1000 fl. Graf Georg Festetics 500 fl.
Peter v. Atzél 500 fl. k. Freistadt Fünfkirchen, 500 fl. Fürst Philipp
Batthyányi 200 fl. Joseph v. Inkey 200 fl. Graf Albert Zay 200 fl.
Gräfin Ludwig Batthyányi 200 fl. Josef Graf Pálffy 200 fl. Fürst An-
ton Pálffy 200 fl. Gabriel v. Lónyai 200 fl. Graf Franz Batthyányi
100 fl. Ignatz v. Ghiczý 100 fl. Kanut v. Kende 100 fl. Edmund
Graf Batthyányi 100 fl. Domkapitel zu Steinamanger 100 fl. Baron La-
dislaus Wenkheim 100 fl. Graf Johann Pálffy 100 fl. Graf Julius
Széchenyi 100 fl. Baron Ladislaus Majthényi 100 fl. Samuel v. Né-
meth 100 fl. Anton v. Marczibányi 100 fl. Baron Anton August 100 fl.
Graf Leopold Nádasdy 100 fl. Baron Ludwig Aczél 100 fl. Stefan v.
Prély 100 fl. Graf Stephan Pálffy 100 fl. Ladislaus von Tisza 100 fl.
Graf Emerich Degenfeld 100 fl. Emerich von Ivánka 100 fl. Graf
Emerich Szápáry 100 fl. Emerich v. Kárász 100 fl. Baron Adalbert
Wenkheim 100 fl. Rimamurányvölgyi-er Eisenwerksgesellschaft 100 fl.
Gedeon v. Piller 100 fl. Baron Adalbert Liphay 100 fl. kön. Freistadt
Neusatz 100 fl. Albert v. Kelemen 100. fl. Alexander v. Kelemen
100 fl. Graf Geisa Batthyány 100 fl. Baron Johann Bornemisza 100
fl. Landwirthschaftsverein des Zalaer Comitates 100 fl. Coloman v.
Ghyezy 100 fl. Graf Johann N. Zichy 200 fl. Ludwig v. Tisza 200 fl.
Baron Dionis Mednyánszky 100 fl. Graf Franz Erdödy 100 fl. Adal-
bert v. Bánhidý 100 fl. Joseph v. Hajós 100 fl. Graf Carl
Eltz 100 fl. Anton v. Hideghéthy 100 fl. Graf Paul Festetics 200 fl.
Rudolph Graf Chotek 100 fl. Paul Almásy 200 fl. Frau
Abraham Gyürky geb. Charlotte Baron. Orczy 500 fl. Edmund
Almásy 200 fl. Frau Edmund Almásy geb. Lilla Gyürky 100 fl. Carl
Szöcs 100 fl. Coloman Tisza 100 fl. Abraham Gyürky 500 fl.
Michael Mátray 100 fl. Franz Repeczky 100 fl. Edmund Szilárdy
100 fl. Adolf Divald 100 fl. Carl Wagner 100 fl. Albert Bedő
100 fl. Johann Graf Csekonic 100 fl. Franz Kuhinka 100 fl.
Johann Giller 100 fl. Theodor Szontagh 100 fl. Jakob Rosen-
thal 100 fl. Stefan Laszly 100 fl. Alexander Kovács 100 fl.

Franz Szentiványi hersch. Director für die Herrschaft Rónya 200 fl. Julius Beniczky 100 fl. Alexander Török 100 fl.

Die Generalversammlung begrüsst mit der innigsten Freude die geehrten Gründer und spricht ihnen für den Eifer, mit welchem sie die Zukunft unseres Vereins zu sichern wünschen und dessen, dem allgemeinem Wohle gewidmeten Bestrebungen sie auch mit Opfern zu unterstützen bereit sind, ihren anerkennenden Dank aus, dessgleichen auch dem Präses für sein im Interesse des Vereins bewiesenes unermüdliches und energisches Wirken.

XII. Der Genehmigung des Ausschusses zu Folge wurde der Kassenbericht pro 1866 vorgelegt, von der Generalversammlung zur Kenntniss genommen und die Superrevision der betreffenden Rechnungen den Vereinsmitgliedern Emil Haske, Johann Giller und Alexander Brez derart übertragen, dass sie ihren Bericht noch während der Dauer der Generalversammlung dem Vereine zur Kenntniss zu bringen haben.

XIII. Nachdem die Allerhöchsten Ortes genehmigten neuen Statuten unter die Mitglieder vertheilt und publizirt wurden, nahm sie auch die gegenwärtige Generalversammlung an.

XIV. Der Sekretär referirt den von der betreffenden Commission bezüglich der Geschäftsordnung ausgearbeiteten Vorschlag:

Diesen Vorschlag nimmt die Generalversammlung mit geringen Modificationen an und überträgt dem Präses die Unterbreitung derselben behufs Bestätigung beim volkswirtschaftlichen Ministerium.

XV. Da die Debatte über den in den Mittheilungen des Vereines herausgegebenen, so wie in den „Gazdasági“ und „Erdészeti lapok“ erschienenen Forstgesetzvorschlag auf diese Generalversammlung bestimmt ist, setzt ihn das Präsidium auf die Tagesordnung und indem es mit der Vorlesung desselben den Sekretär betraut, fordert der Präses die Mitglieder auf, nachdem sie den Gesetzvorschlag durchgehends kennen, ihre Ansichten über die von ihnen als mangelhaft oder vielleicht nicht als zweckmässig erkannten Einzelheiten zu offenbaren.

Es wurden Stimmen laut über die Ablösung der Forst-Servituten, und zwar in solchem Sinne, wie nothwendig es sei, dass die Regierung dieselbe mit allen ihr zu Gebote stehenden Mitteln und je früher durchführe; ebenso in Bezug auf die Anstellung der Komitats Forstinspectoren, wobei besonders hervorgehoben wurde, dass

ein Forstinspector nicht in jedem Komitate hinreiche und dass z. B. im Gömörer Komitate deren so viele erforderlich wären, als es Hauptthäler in dem besagten Komitate gibt und dass die Forstinspektoren insbesondere dann keinen guten Erfolg aufzuweisen vermöchten, wenn selbe von der Regierung ernannt in's Komitat kommandirt werden, weniger Vertrauen beim Publikum fänden, als die von ihm gewählten Beamten.

In Bezug auf das Erwähnte wird den Betreffenden erklärt, dass der Gesetzesvorschlag über die je frühere Ablösung der Waldservituten derart verfügt, dass er die Präklusivfrist derselben festsetzt hinsichtlich dessen aber, wenn ein Forstinspector nicht hinreichen sollte, er es vollkommen frei stellt, dass der Betreffende einen Adjunkten erhalte, oder wenn in Bezug auf irgend ein Komitat auch einer zu viel wäre, dass dort mehrere Nachbarkomitate vereinigt werden; ferner aber, dass nach dem Gesetzesvorschlage die Forstinspektoren auch nicht von der Regierung ernannt, sondern auf Grundlage der in dem Gesetzesvorschlage bezeichneten fachlichen Befähigung grade so von der Kommunität gewählt werden, wie die Aerzte und Ingenieure des Komitats.

Nach ertheilter Aufklärung über sonstige aufgetauchte kleinere Zweifel, wurde der besagte Gesetzesvorschlag seinem ganzen Umfange nach angenommen und das Präsidium ersucht, denselben im Einverständnisse mit dem Landes-Agrikultur-Vereine der Gesetzgebung sowohl, als dem Justizministerium zu unterbreiten und zu verlangen, dass er möglichst bald verhandelt und ins Leben gerufen werde.

XVI. Der Debreziner Forstmeister und Debreziner Stadtpresident Paul Török fordert die Mitglieder auf, dass der Verein seine nächste Jahresversammlung in der der, 45 tausend Joch Waldung besitzenden Stadt Debrezin abhalten wolle, damit er so nicht stets blos die reichste Heimath der Wälder, sondern auch das Alföld in den Kreis seiner Beobachtungen ziehe:

Indem die Generalversammlung in Betrachtung zieht, dass die Stadt Debrezin in dem Forstwesen des Alföld zu einer hervorragend wichtigen Rolle berufen ist und dass die Bekanntmachung einer rationalen Forstwirthschaft auf die Entwicklung des Alfölder Forstwesens und der Baumzucht von wohlthätigem Einflusse sein kann, nimmt sie demnach die Einladung des Herrn P. Török an, und bezeichnet Debrezin als Sitz der nächsten Jahres-Generalversamm-

lung, überlässt jedoch die definitive Entscheidung hinsichtlich der Abhaltung der Sitzung, sowie über die Festsetzung der dort zu verhandelnden forstwirthschaftlichen Fragen, ferner die Bestimmung des Zeitpunktes und mehrerer regelmässigen Agenden dem dirigirenden Ausschusse.

XVII. Da die Verbreitung gründlicher, forstwirthschaftlicher Sachkenntnisse nach jeder Richtung hin zu den Zwecken des Vereins gehört, nahm demnach die Generalversammlung jenen vom Herrn Ludwig Tisza laut Punkt XVI. der vergangenen Ausschusssitzung gestellten Antrag: der Verein möge einen Preis aussetzen auf ein für angehende Forstmänner untergeordneter Klasse kurz und in populärer Sprache zu verfassendes forstwirthschaftliches Handbuch, in Verhandlung und nachdem die Nothwendigkeit eines solchen in der That vorliegt und es auch zu wünschen ist, dass die hier verstandenen angehenden Diener des Forstwesens, bei den bisher in der Prax erworbenen Kenntnissen, die durch sie zu effectuierenden Agenden ihres zukünftigen Faches sich gleichsam zu motiviren wissen und dass sie hinsichtlich des Verstehens ihres Berufes und ihrer Agenden im Besitze der allernothwendigsten Grundkenntnisse schon auch dadurch mehr Eifer, Wille und Energie bestimme, in den ihnen anvertrauten Geschäften je erfolgreicher vorzugehen; eben deshalb setzt die Generalversammlung einen Preis von 200 fl. auf das obenerwähnte, 4—8 Druckbogen umfassende Handbuch aus. Den Preis verleiht die künftige Geneneralversammlung; das Werk bleibt Eigenthum des Verfassers; die Bestimmung der weiteren Details des Concurses überlässt sie dem dirigirenden Ausschusse.

XVIII. Da der Verein zur Deckung des vorerwähnten Concurspreises keinen regelmässigen Geldfond besitzt, wünscht demnach die Generalversammlung zur Beschaffung derselben eine Subscription zu eröffnen, indem sie erklärt, dass jene Summe, die auf diesem Wege nicht gedeckt werde, aus dem Vereinscassa zu ergänzen ist.

Nachdem zu diesem Zwecke die Subscriptionen begonnen, zeichnet Gf. Béla Keglevich 50 fl. August Kubinyi 25 fl. und übermittelte Herr Paul Bozó zu demselben Zwecke der Vereinskasse 25 fl. in Baaren.

XIX. Man verhandelt den laut P. XVI. der vergangenen Ausschusssitzung von Herrn Josef Inkey gemachten Antrag, dass für

das Schutz- und Aufsichts- Forstpersonal komitatsweise Staatsprüfungen abgehalten werden sollen :

Die Generalversammlung erkennt die Richtigkeit dieses Antrages im Principe an, hält ihn jedoch nur dann für ausführbar, wenn der Forst-Gesetzvorschlag ins Leben tritt.

XX. Der Sekretär meldet, dass Herr Dr. Bela Bartha Professor der Pressburger Rechtsakademie und Mitglied des Directions-Ausschusses unseres Vereines, desshalb, weil er fern vom Sitze des Vereines wohnt, und weil er vermöge seiner Amtsstellung nicht immer in den Ausschusssitzungen erscheinen kann, auf die Mitgliedschaft des Ausschusses Verzicht leistet, um einem näher wohnenden Mitgliede, welches den Sitzungen beiwohnen kann, Platz zu machen:

Die Generalversammlung nimmt den Austritt des Herrn Bartha, welcher für die Vereinsangelegenheiten lange Zeit patriotischen Eifer und anerkennungswerthe energische Thätigkeit entwickelt, aus dem dirigirenden Ausschusse mit Bedauern auf, — da sie jedoch denselben durch die Umstände gerechtfertigt findet, sucht sie darin Beruhigung, dass ihr verdienter College auch in seinem an den Verein gerichteten Schreiben erklärte, wie er es für sein Pflicht erkenne, als Mitglied des Vereines, auch in Zukunft die Zwecke desselben zu fördern.

XXI. Da in Folge des Rücktrittes des Herrn Bartha die Ergänzung des Directions-Ausschusses erforderlich ist, wählt die Generalversammlung den Forstmeister des Herrn Grafen Nikolaus Eszterházy, Herrn Johann Giller mit allgemeiner Stimmenmehrheit als Mitglied desselben.

XXII. Vermöge des in den Statuten vorbehaltenen Rechtes, laut welchem der Verein über sein Vermögen endgültig beschliessen kann, — genehmigt die Generalversammlung jene zweckmäßige Verfügung des dirigirenden Ausschusses, laut welchem die, 1000 fl. überschreitende, Summe des im Baaren eingezahlten Stammkapitals in Pfandbriefen des ungarischen Bodenkredit- Instituts anzulegen ist.

Fortsetzung der Generalversammlung in Rónya am 9. Aug.

XXIII. Auf Grund der durch den Verein ausgeschriebenen forstwirthschaftlichen Fragen trägt Forstmeister Hermann in gedrängtem Auszuge seine Mittheilungen über die Forstwirthschaft

der Rónyaer Herrschaft und die Forstverhältnisse des Neograder Komitats vor.

Die Generalversammlung erkennt auf Grund der Kenntniss, welche sie gelegentlich des am gestrigen Tage unternommenen Ausfluges sich verschafft hat, das von Herrn Hermann bezeichnete Verfahren rücksichtlich jener Waldungen, welche sie bei der gestrigen Besichtigung in Augenschein nehmen konnte, als ein unter den gegebenen Verhältnissen zweckmässiges an und erfährt mit Vergnügen, dass die gewesenen Urbarialisten mit den für sie ausgeschiedenen Waldflächen zufrieden sind, dass im Neograder Komitat die Waldservituten zum grossen Theil schon abgelöst sind und dass die Segregation nur mehr bei den Waldgründen mit schlechteren Boden noch im Rückstande ist.

XXIV. Anlangend die Segregation der Waldweide macht Herr Szigyártó die Bemerkung, dass in den oberen und waldigeren Gegenden, wo die vom Volk benützte Weide zugleich Wald ist, der betreffende Grundbesitzer bei der Weide-Segregation zugleich einen Theil seines Waldes verliert, wesshalb er wünschen würde, dass der Wald oder der auf dem Grund befindliche Holzbestand den Urbarialisten in den Werth der ihnen herauszugebenden Weide eingerechnet werde; er wünscht, der Verein möge Schritte thun, damit auf diese Weise der in Folge davon entstehenden Waldverwüstungen ein Ende gemacht werde.

Bedő kann die Ansicht des Vorredners nicht theilen, denn die den gewesenen Urbarialisten herauszugebende Weidefläche bildet ein unverkürzbares Recht derselben und so würde es ihnen nicht einerlei sein, wenn z. B. in den Geldwerth der ihnen abzutretenden Weidefläche auch der Werth des darauf befindlichen Holzes eingerechnet würde, da, von Anderem abgesehen, sich der Fall ergeben kann, dass die Berechtigten Wald genug haben und dass sie zu einem gedeihlichen Wirthschaftsbetrieb oder zu ihrem Lebens-Unterhalt überhaupt weit mehr das Bedürfniss haben, ihre Viehhaltung möglichst zu erweitern, wozu sie auch einer je grösseren Weide benöthigen, so dass es ihnen also keineswegs einerlei sei kann, wenn man ihnen den Holzbestand der als Weide für sie auszuscheidenden Waldtheile, der in sehr vielen Fällen vielleicht gar nicht benützbar ist, in den Werth der Weide einrechnet und sie z. B. statt einer 100 Joch grossen Weidefläche nur 70 Joch oder noch weniger empfangen, wodurch sie eine unweifelbare Rechtsverkürzung erleiden würden.

Szigyártó: Er wolle weder dem Grundherrn, noch den Urbalialisten ihr Recht verkürzen, glaube aber, dass auch auf eine möglich spätere Entwicklung des Handels nicht Rücksicht genommen werden könne.

Bedő: Die Rechte des Grundherrn erhalten dadurch noch keine Schmälerung, wenn der Holzbestand des Waldes in dem früher von ihm bezeichneten Falle in den Werth der Weide nicht eingerechnet wird, und obwohl Fälle vorkommen können, wo ihm diess nicht angenehm sein mag, so kann er doch seine Beruhigung darin finden, dass es im Recht und in der Billigkeit wurzelt, und dass das Interesse der Entwickelung der Volkswohlfahrt es so erheischt.

Jeszenszky erwähnt, dass ja der Wald erst nach der Abholzung zur Weide wird.

Graf Keglevich: Da ohnehin hauptsächlich von den oberen Gegenden die Rede, wo die Waldungen reichlich genug, so könne man dort in der obschwebenden Frage minder rigoros sein.

A. Török verliert die einschlägigen §§. 85, 86, 87 und 88 des Forstgesetz-Entwurfes.

P. Balás bemerkt; dass bei der Wald- und Weide-Bestimmung mit grosser Aufmerksamkeit vorzugehen sei, denn es sei schon der Fall vorgekommen, dass zum Wald ausersehen wurde, was zur Weide geeignet war, und wiederum zur Weide, was besser als Wald zu benützen gewesen wäre.

A. Divald: Das Gesetz kann sich in Details nicht einlassen, es muss dies den Sachkundigen überlassen bleiben.

Graf Keglevich: Ein absoluter Grundsatz, wo Wald zu sein hat und wo Weide, lässt sich nicht aufstellen, das hängt von der Einsicht der Sachverständigen ab, die für ihr Vorgehen verantwortlich sind.

Die Generalversammlung hält die Ansicht, dass in den Werth der Weide auch der Holzwerth einzurechnen sei, dort wo, auch die Verhältnisse und das richtig aufgefasste Interesse des Volks es erheischen, für zweckmässig, da dieselbe jedoch als ein allgemein auszusprechender Grundsatz nicht angenommen werden kann, so erachtet sie bei Klarhaltung der diesbezüglich in Kraft bestehenden Rechte als wünschenswerth, dass die Ablösung der Wald- und Weide-Servituten, sei es im Zusammenhang, sei es abgesondert, doch derart bewerkstelligt werde, dass unter Beibehaltung der rationellen Basis

weder dem einen, noch dem andern Theile eine Verkürzung zugefügt werde.

XXV. Auf Grund der von dem Vereine für die Verhandlung vorgezeichneter Themata tragen die Herren Julius Dessewffy und Paul Bozó ihre mit Interesse aufgenommenen Mittheilungen über Nutzbarmachung der Wasserrisse vor.

J. Hajnik spricht dem Vereine Anerkennung dafür aus, dass er durch Anregung dieser Frage dem Vaterlande einen guten Dienst geleistet und dass er so durch die angehoffte Mittheilung der vorgebrachten lebenden Beispiele die Aufmerksamkeit des heimischen Publikums auf die Verhinderung der im Lande immer häufiger werdenden Wasserrisse wach ruft.

Jeszenszky: Der hierin erreichte gute Erfolg sei der Commassation und der freien Benützung des Privateigenthums, welche sie zur Folge hat, zu verdanken.

A. Török wünscht, dass dies auch den Landwirthschafts-Vereinen mitgetheilt werde.

Der Sekretär macht zu wissen, dass die Vereinsmittheilungen, wie bisher, auch in Hinkunft den Landwirthschafts-Vereinen zugesendet werden; im Wege des Jahrbuchs werde daher auch die Beschreibung des von den obbelobten Herren eingeschlagenen Verfahrens zur Kenntniss der genannten Vereine und des Publikums gebracht werden.

Die Generalversammlung beschliesst, dass die Beschreibung der auf Erfahrungen gegründeten und auch durch die Praxis als zweckmässig erprobten Verfahrensweisen der Herrn P. Bozó und Julius Dessewffy gegen das Umsiegreifen der Wasserrisse, wenn dieselbe von den g. Dissertenten schriftlich eingereicht wird, in das Jahrbuch aufgenommen werde.

XXVI. Der Präsident hält für wünschenswerth, dass die Generalversammlung der Commission zum Entwurf eines Gesetzes in Betreff der Waldsteuer die zu befolgenden Haupt-Grundsätze bezeichne.

A. Divald entwickelt ausführlicher seine Ansichten über diesen Gegenstand, und hebt insbesondere hervor, dass es bei der Waldsteuer nöthig sei, die wirkliche Grösse der Material-Erzeugung und die Proportionen ihrer Verwerthbarkeit festzustellen und darnach die Steuer zu bemessen:

Da allerdings die benützbare Holzmenge und das Erträgniss,

dass sich aus dem verwerthbaren Nebenutzungen erzielen lässt eine rationelle Basis für die Waldsteuer abzugeben vermögen, so erklärt die Generalversammlung, dass obiges Hauptprinzip von der Commission zu befolgen sei.

XXVII. Die zur Uiberprüfung der Kassarechnungen ernannte Commission reicht folgenden Bericht ein.

Geehrte Generalversammlung!

Durch Beseschluss der am 7. August l. J. abgehaltenen Generalversammlung mit der Uiberprüfung der Kassarechnungen des Jahres 1866 betraut, haben wir die Ehre zu berichten, dass wir die besagten Rechnungen in Allem richtig befunden haben und auf Grund davon die Ausfolgung des Absolutoriums an den Vereinssekretär, Herrn Albert Bedő beantragen, — ausserdem haben wir noch zu bemerken, dass nachdem die Kanzleikosten für das I. Quartal 1867 bereits am 31 December 1866 mit 22 fl. 50 kr. in Ausgabe gestellt wurden, in der Kassarechnung des Jahres 1867 bloss die für das II. III. und IV. Jahresquartal entfallenden Quoten in Ausgabe zu bringen sein werden, und dass als Kassarest vom J. 1866. 84 fl. 17 kr. einzurechnen sind.

Rónya 8. August 1867.

Emil Haske.

Johann Giller.

Alexander Brecz.

Diesen Bericht zur Kenntniss nehmend, votirt die Generalversammlung dem Rechnung-legenden Albert Bedő ein Absolutorium.

XXVIII. Die Feststellung des Budgets für das künftige Jahr überträgt die Generalversammlung dem leitenden Ausschuss.

XXIX. Das vom Herrn Förster Stephan Kovács dem Verein zur Herausgabe eingereichte, „Forstwirthschaftlicher Wegweiser“ betitelte, und eine Beschreibung der Forstzucht- und Benützung enthaltende Werk wird den Mitgliedern Karl Wagner, Rudolph Scholz und Albert Bedő zur Beurtheilung zugewiesen, welche ihren Bericht darüber dem leitenden Ausschuss einreichen werden; die definitive Entscheidung betreffs der Herausgabe bleibt jedoch der künftigen Generalversammlung vorbehalten.

XXX. Da in Folge der Verlegung des Vereinssitzes von Pressburg nach Pest eine neue Feststellung des nach den Verhältnissen der ersteren Stadt bemessenen Sekretärgehaltes zur Sprache kam, beantragte A. Divald dass derselbe, mit Rücksicht auf das kostspieli-

gere Leben in Pest und auf die in Folge der regeren Vereinsthätigkeit vermehrten Geschäfte des Sekretärs, auf 1000 Gulden jährlich erhöht werden.

Die Generalversammlung, das eifrige Wirken des gegenwärtigen Sekretärs Albert Bedő um die Angelegenheiten des Vereins in betracht ziehend, beschliesst als Zeichen der Anerkennung seines bisherigen Fleisses die Bezahlung des Sekretärs vom 1. Juli l. J. an gerechnet, unter dem Titel Sekretärgehalt von den jetzigen 725 fl. auf 1000 fl. Ö. W. jährlich, welche in Monatsraten zu beheben, zu erhöhen.

XXXI. Der Sekretär zeigt an, dass die in den Verein tretenden neuen Mitglieder die Zustellung der auch früher üblich gewesenen Mitglieds-Diplome verlangen; da nun aber die bisher benützten Diplome nicht mehr ausgefolgt werden können, wäre es wünschenswerth, das die Generalversammlung auch rücksichtlich dieses Gegenstandes Vorkehrung treffe und es ausspreche, ob den Mitgliedern auch in Zukunft Diplome auszustellen sind, und wenn ja, in welcher Form?

Die Generalversammlung erklärt, dass sowohl den gründenden, als den ordentlichen und Ehrenmitgliedern so einfach als möglich auszustattende Diplome ausgefertigt werden sollen, und stellt die diesfälligen weiteren Veranlassungen, so wie die Feststellung des Textes der Diplome dem leitenden Ausschusse anheim.

XXXII. Das Präsidium weist die Zeichnung eines für den Verein projektirten neuen Siegels vor und gibt bekannt, dass davon, wenn es angenommen wird, 10,000 auf Briefe anlebbare Exemplare — da auf weniger der Kupferstecher sich nicht einlassen kann — anzufertigen wären, die auf 90 fl. zu stehen kämen.

Die Generalversammlung nimmt einhellig das dem gegenwärtigen Protokoll beigelegte Muster des vorgewiesenen Siegels an, dass es als Vereinssiegel anerkennt, und erklärt, dass in Hinkunft alle vom Verein auszugebende Briefe mit demselben zu verschliessen sind; zugleich weist sie 90 fl. für die Anfertigungskosten von 10,000 Exemplaren so wie die nöthigen Summen für ein nach diesem Muster anzufertigendes Petschaft aus Messing und für eine Handpresse zum Conwexdruck des Siegels an.

Schlussitzung in Losonez am 10. August.

XXXIII. Mit der Authentisirung des Protokolls gegenwärtiger

Generalversammlung werden die Mitglieder Adolph Divald und Stephan Morócz betraut.

XXXIV. Die Generalversammlung spricht der geehrten Stadt Losonez und der Rónyaer Herrschaft besitzenden Szentiványischen Familie für den herzlichen Empfang und gastfreundschaftlichen Auszeichnungen, welche sie den an der Versammlung theilgenommenen Mitgliedern angedeihen liessen, so wie den Frauen des Neograder Komitats für die Abhaltung des zum Besten des Stiftungsfondes am Begrüssugstage der Mitglieder veranstalteten Balles, den anerkennenden Dank des Vereines aus und beauftragt des Präsidium mit der schriftlichen Mittheilung desselben.

Der Präsident hält hierauf eine, der Gelegenheit, angepasste Schlussrede, in welcher er den Hauswirthen, welche den Verein bei sich aufgenommen, so wie auch den Geschäftsführern A. Török und J. Hermann den Dank des Vereins ausspricht und in seinen Abschiedsworten die Mitglieder und theilgenommenen Gäste ersucht, bei dieser Gelegenheit an den Tag gelegte Interesse an dem Wirken des Vereins auch für die Zukunft ihm zu bewahren und auch fernerhin mitzuwirken zur Förderung seiner Angelegenheiten.

Hiemit wurde die Generalversammlung geschlossen.

Zur
Authentisirung:

Béla Keglevich.
Präsident.

Adolph Divald.
Ausschuss-Mitglied.

Stephan Morócz.
Ordentliches Mitglied.

Über die Generalversammlung.

Diese Generalversammlung wurde in der Stadt Losonez und in Rónya in den Tagen vom 6—10 August l. J. abgehalten; wir halten in der Beschreibung derselben die chronologische Reihenfolge ein ohne aber die im Protocolle bereits Erwähnten nochmals zu wiederholen.

Die Stadt Losonez und die Familie Szentiványi, welcher die Herrschaft Rónya gehört, hatten die besondere gastfreundliche

Aufmerksamkeit, am 6. August zu der beinahe 3 Stunden von Losoncz entfernten Tarjaner Eisenbanstation den ankommenden Gästen eine grosse Anzahl bequemer Fahrgelegenheiten zu ihrer Benützung entgegen zu senden, und dieselben in Losoncz in Privatwohnungen einzuquartiren. Die erste Begegnung der Angekommenen fand Nachmittags 6 Uhr im Casino-Saale statt. Während die älteren Freunde Begrüssungen und warme Händedrucke austauschten, sich nach Bekannten erkundigten, und sich von der Vergangenheit unterhielten, erfolgte andererseits die gegenseitige Vorstellung der sich noch nicht kennenden Fachgenossen, Forst- und Landwirthe, Advokaten und Gelehrte suchten sich einander zu nähern, und tauschten, schnell bekannt geworden, ihre Ideen aus, als plötzlich die Kunde im Sale sich verbreitete, dass dem Vereinspräsidenten, Grafen Béla Keglevich zu Ehren Abends eine Fackelserenade sein werde, welche Kunde überall freudig berührte; der Präsident war der Einzige, der keine Ahnung davon hatte, und dem sie nicht zu Ohren gelangte. Mittlerweile hatten Losoncz'er Bürger aller Stände sich auf dem Casinoplatz versammelt, um theilzunehmen an der dem patriotischen Verdienst dargebrachten Huldigung; eine grosse Volksmenge bedeckte den Platz, welche die Musik des herannahenden langen Fackelzuges mit donnerndem Éljen begrüsst und die vor der Wohnung des Präsidenten abgesungene Nationalhymne andächtig bis zu Ende anhörte, worauf der Festredner, Herr Busbak, eine den Präsidenten und in seiner Person den Forstverein begrüssende, von patriotischen Geiste durchwehte Rede hielt, in welcher er die Verdienste der eifrigen Vorkämpfer der nationalen Freiheit und des Grafen Béla Keglevich hervorhob, und an deren Schluss die versammelte Volksmenge ein stürmisches und wiederholtes Éljen ertönen liess; — dann trat Stille ein; die Aufmerksamkeit der auf viele hunderte sich belaufenden Stadtbewohner war gespannt auf die Antwort und Jedermann suchte die Nähe des Fensters, an welchem der Präsident stand, zu gewinnen, um aus erster Quelle die Worte zu vernehmen, welche Vertrauen in die Brust giessen und zu edler Nachfolge patriotischer Tugend anfeuern; — die feierliche Stille verkündete den gleichen Herzschlag des grossen Publikums und der Vereinspräsident, Graf Keglevich, nahm mit warmer Anerkennung die Bewillkommung entgegen, er betrachte, sagte er, die ihm zu Theil gewordene Auszeichnung nicht als eine seiner Person geltende, sondern als eine Anerkennung jener Bürgertugend, an der auch die Getreuen der Stadt Lo-

soncz theilhaben und welche sie auch bei dem heutigen Empfange des um die Förderung der materiellen Landesinteressen bemühten Forstvereines an den Tag zu legen wünschten, und schloss, seine Rede kurz zusammenfassend, mit dem alle Herzen erfüllenden Wunsche: „Es lebe das freie, das glückliche und unabhängige Vaterland!“ den die, durch und durch patriotisch gesinnten Losoncz'er Bürger, alt und jung, unzählige Male erwiderten; Gesang und Musik erhöhte die Feier, welche die Herzen der Compatrioten noch inniger in Liebe aneinanderschloss.

Damit hatten jedoch die Freuden des Tages für uns noch nicht ihr Ende erreicht; eilten wir doch in den mit ausgesuchter Eleganz geschmückten Losoncz'er Tanzsaal, wo die beseelten Frauen des Neograder Komitats zum Besten des Forstverein-Gründungsfondes einen mit einer Lotterie verbundenen Ball arrangirt hatten; der eine angenehme Einleitung bildete zu der am andern Tage zu eröffnenden Generalversammlung. Die Schönsten der Schönen des Neograds hatten sich eingefunden und durch ihre für die Lotterie gespendeten Geschenke das Interesse des Balles noch besonders erhöht. Die überaus zahlreichen Gewinnstgegenstände waren durch das Comité der Festordner — dessen freundliche Mitwirkung wir mit anerkennendem Danke erwähnen —, malerisch gruppiert, im Vorsaal aufgestellt, und der mit forstmännischen Emblemen sinnig geschmückte Saal und die gute Musik versetzten die Ankommenden in eine noch animirtere Stimmung. Da hier nicht den Ort zu einer umständlichen Beschreibung des Ballabends, genüge es, wenn wir den Frauen des Neograder Comitats, die auch bei dieser Gelegenheit sich als gute Patriotinnen hervorthaten, unser Dank für ihre Betheiligung und die zur Lotterie gespendeten Gaben aussprechend, hier nur so viel niederschreiben, dass dieser Ball, der auch dazu diente, die Theilnehmer der Generalversammlung näher mit einander bekkant zu machen, eine glänzende und gemüthliche ungarische Unterhaltung war, durch sein dem Gemeinwesen gewidmetes Erträgniss aber den Gründungsfond des Vereines um 342 fl. vermehrte, und dass das Andenken der eifrigen Landestöchter unter dem Titel: „Stiftung Neograder Damen“ auch in der Geschichte des Forstvereines verewigt werden wird.

Am Morgen **des 7. August** machten der Magistrat der Stadt Losoncz und die Vertreter der durch Abgeordnete bei der Generalversammlung repräsentirten Vereine und Städte ihre Aufwartung bei

dem Präsidenten, bei welcher Gelegenheit der Sprecher des ersteren die Freude verdollmetschte welche die Stadt Losoncz darüber empfinde, dass der Landes-Forstverein in ihre Mitte gekommen; der überall mit besonderer Aufmerksamkeit und mit Ovationen aufgenommene Präsident sprach geistreiche Worte der Erwidrerung. Um halb 10 Uhr wurde die Generalversammlung eröffnet; die Präsidial-Rede des Grafen Béla Keglevich, welche mehrere auf die Forstwirthschaft bezügliche wichtige Anträge in sich fasste, wurde mit grossem Beifall angenommen.

Hierauf hielt der Reichstagsdeputirte und Geschäftsführer der Generalversammlung Alexander v. T ö r ö k folgende Begrüssungsrede, in welcher er den Verein im Namen der Stadt Losoncz und der Umgegend Willkommen hiess.

Geehrte Generalversammlung!

Gestatten Sie mir, bevor wir die Verhandlungen beginnen, Ihre Aufmerksamkeit auf ein Paar Augenblicke in Anspruch zu nehmen.

Ich glaube nicht erst des Weiteren jene Wirkung schildern zu müssen, welche die socialen Bewegungen auf die Entwicklung der allgemeinen Cultur üben, — sie ist uns bekannt. Da jedoch die Kraft dieser Bewegungen nicht in den abgesonderten, sondern in den zu einem Zwecke vereinten Bestrebungen einzelner Faktoren liegt, hat die Erfahrung bewiesen, dass es die Association ist, mit welcher grössere Erfolge erzielt werden können, diese Erkenntniss gebend, in unserem Vaterlande jene Vereine, welche in den verschiedenen Arten der Beschäftigungen einen grossen Fortschritt im Lande hervorgerufen. Was für einen und welch würdigen Platz unter selben der Landes-Forst-Verein einnimmt, beweist jenes hohe Interesse, welches er in allen Theilen des Landes für sich wach gerufen hat.

Und wir, die Bewohner dieser Stadt und Gegend fühlen dann doppelte Freude, wenn wir die Mitglieder des Vereines hier in unserem Kreise erscheinen sehen, weil wir einerseits dadurch besonders geehrt sind, andererseits darin die Vorzeichen des Aufblühens unserer stagnirenden Forstwirthschaft erblicken. Wir glauben, dass der Landes-Forst-Verein dann seiner Aufgabe entsprechen werde, wenn er über die höheren nationalökonomischen Gesichtspunkte hinaus, seine Aufmerksamkeit auch auf die Verhältnisse der Privat-Forstwirthschaft erstrecken wird, das lässt sich durch Beobachtung und Erfahrung erreichen und erweist sich die künftige Abhaltung

der Generalversammlung in den verschiedenen Gegenden des Landes als zweckmässigstes Mittel hiezu.

Mit Freuden ergreife ich daher die Gelegenheit, den in unserem Kreise erschienenen Vereinsmitgliedern meinen Gruss im Namen dieser Stadt und Gegend auszudrücken; — seinen Präses willkommen zu heissen, welcher durch sein Erscheinen nicht nur das theure Angedenken an seinen seligen Vater, den durch eine lange Reihe von Jahren gewesenen geliebten Obergespan dieses Komitats, in unserem Busen aufgewärmt, sondern zugleich auch Gelegenheit dazu gebothen, ihm ob seines bekannten patriotischen Eifers und insbesondere ob seiner in der Leitung des Vereins bewiesenen Energie mit den aufrichtigen Worten des Vertrauens unsere Anerkennung auszusprechen.

Genehmigen daher die geehrten Mitglieder des Vereines unsern herzlichsten Willkommen. „Eljenek“!

Nach Beendigung der im Protokolle bereits mitgetheilten Verhandlungen um 3 Uhr Nachmittags nahm im Casinosaale das von der Stadt Losonez gegebene Festessen seinen Anfang; wir brauchen nicht zu sagen, dass neben, den reichen Gaben der Ceres, gewählte Toaste, heitere Musik und guter Champagner die Funken des Geistes belebten.

Nachmittags um 6 Uhr brach die Gesellschaft auf, um für die nächsten zwei Tage, die zumeist die Besichtigung der Waldungen der Umgegend bestimmt waren. in Rónya der Gast der edlen Szentiványi'schen Familie zu sein. Um halb 8 Uhr erreichten wir den in einem reizenden Thale gelegenen Ort, wo die wackeren Hausherren uns empfangen und unter dem Fichtengehölz ein nett geschmückter Unterhaltungsplatz unsrer harrte; — bei dieser Gelegenheit sahen wir betrübt das zweite Ausschlagen der an unseren Weg gelegenen Wälder in Folge der durch die Phalena bombix-dispar angerichteten Verwüstungen, deren in Unzahl gelegte Eier für das künftige Jahr einen noch spärlicheren Holzzuwachs gewärtigen lassen, wenn zur Zeit des Auskriechens der Raupen nicht ein paar Tage nasskaltes Regenwetter sein wird.

Der Forstmeister Herr Hermann und sein Adjunkt Herr Kostyál besorgten mit eifriger Zuvorkommenheit die Einquartierung der Mitglieder. Als dies geschehen war, eilte der grössere Theil in die zum Familienschloss gehörigen schönen und ausgedehnten Parkanlagen, wo allenthalben sich eine lebhaft Conversation entwi-

ckelte, während Andere sich an die Kegelbahn begaben und ein paar Kriegspartien spielten; Abends war ein reiches Souper, an der, man kann sagen, mit feenhaften Glanz herausgeputzten Tafel ein riesiges Bouquet aus frischen Blumen gleichfalls in Blumenschrift die Worte zeigte: „Éljen gróf Keglevich Béla“; die aus Losonez herübergebrachte gute Musik hat auch hier ihre Wirkung gethan und vielleicht hätte die Tafellust bis in den Morgen hinein gedauert, hätten wir uns nicht daran erinnert, dass für morgen die Besichtigung der Csehbrezoer Waldungen auf dem Programme stand.

Am 8. Aug. machten wir uns um 7 Uhr früh auf den Weg, und gelangten die Ortschaften Zelene, Poltár und Csehbreznó und schmalen Wasserfaden der Eipel passierend, zur Zlatnoer Glasfabrik des Herrn Z a h n.

Auf dem Wege vom Chehbreznó noch ein gutes Stück unterhalb der Glashütte zeigen sich links aus in guten Verhältniss gemischten Fichten und Weissföhren bestehende, schöne junge — 14- bis 18 jährige — Bestände, welche das Resultat künstlicher Zucht und deren gesundes Aussehen und schöner Wuchs darthun, dass sie an ihrem Platze sind; das hellere Grün der Fichte wechselt mit dem dunkleren der Föhren so malerisch ab, dass das Auge an dem schönen Bilde sich nicht satt sehen konnte. Die Besichtigung der Zahn'schen Glasfabrik für die Rückkehr uns vorbehaltend, setzten wir unsern Weg von da zu Fusse fort bis zu der trockenen Riese, auf welcher das Holz für die erwähnte Fabrik herabgefördert wird. Am Waldrande war eine Triumpfpforte errichtet mit der Inschrift: „Üdv a hazai erdészeti buzgó pártolónak!“ (Heil den eifrigen Förderern der vaterländischen Forstwirthschaft); die in zwei Reihen en parade aufgestellten Waldhüter salutirten; Herr Herrmann aber, als Verwalter der dortigen Waldungen, hielt in gut gesetzten Worten eine kurze Gelegenheitsrede. Die Riese hat eine Neigung von ungefähr 35 Grad, knapp unter derselben befindet sich der mit Holz ausgefütterte Schwemmkanal in welchem dann das Holz ganz bis zur Glasfabrik geschwämmt wird. Als wir dort angelangt waren, begannen die auf dem obersten Punkt der Riese stehenden Slowaken ihr Werk, das sich aus der Ferne durch ein dumpfes, dem Grollen des Donners ähnliches Geräusch ankündigte; ein jeder von uns trachtete einen Platz zu gewinnen, wo er sich ausserhalb dem Bereiche der Schleuderkraft der Riese befand, um sein theures Ich vor den in 50 Klaftern hohen Bogen aussprin-

genden Scheitern in Sicherheit zu bringen. Die Scheiter schossen pfeilgeschwind auf der beinahe 200 Kl. langen Riese herab, schoppten sich nicht und sprangen auch nicht aus der Bahmulde heraus, sondern fielen eins nach dem andern mit der Leichtigkeit von Flaumfedern auf das Ufer des Schwemmkanals herab.

Die von uns gesehenen Csehbrezó-er Wälder der Familie Szentiványi sind nach den Regeln der Wirthschaft behandelt, das vorherrschende Gestein, auf welchem sie stehen, ist zum grössten, Theile Chloritschiefer, der Boden hat hinreichende Tiefe und die mittelst künstlicher Fortpflanzung erzeugten Fichten und Weissföhren sind 25–30 jährig, 5–8 Zoll dick und vom gleichen Schlusse; ihr Wuchs ist ein schön grader und versprechen für die Zeit des Schlagens ausgezeichnetes Werkholz, welches die von Tarján nach Losoncz fortsetzungsweise auszubaenude Bahn prächtig verwerthen kann. Hie und da sahen wir auch einige Lerchenbäume (*pinus larix*) von schönem Wuchse, abgerechnet diejenigen, welche an feuchten oder wasserhaltigen Plätzen standen. Vom Schwemmcanal setzten wir unseren Weg nach dem 25–2600 fuss hohem Bradló fort; indem wir gegen die Bergspitze fortschritten, stiessen wir unterwegs auf gelichtete Eichenwälder; diese Bestände geben, mit Ausnahme einer zufälligen spärlichen Eichelerte, bloss als Weide einiger Nutzen. Die schöner gewachsenen Bäume sind, wie die zurückgebliebenen Stöcke zeigen, herausgenommen, die noch stehenden aber versprechen sehr wenig Nutzen und es würde ihrem Besitzer nur zum Vortheile gereichen, wenn er den schlecht geschlossenen Eichen- und Buchenwald ausholzt und selben nach dem Beispile der tiefer unten vorkommenden Nadelhölzer in einen Nadelwald umgestaltet und wenn er das zu Werkholze erforderliche harte Holz am unteren Theile des Berges, welcher eine mildere Lage hat, ziehen möchte. Die hiesige Forstwirtschaft ist mit der sogenannten Waldfeldbau verbunden und hat dieser die ärmere Bevölkerung der Gegend viel zu verdanken, welche auf dem solcherweise zu gewinnendem Boden ihr tägliches Brod leichter erwirbt.

Bevor wir den Bradló erreichen konnten, durchschritten wir eine ausgedehnte Kultur. Die Trockene der vergangenen Jahre hat dieselbe an mehreren Stellen sehr gelichtet, weshalb sie nicht wenig nach Hilfe verlangt; die übrig gebliebenen Fichten und Weissföhren sind übrigens schön und das aufgeschossene Schilf, welches sie an

manchen Stelleu beeinträchtigt, gewährt den Schwächeren einen willkommenen Schatten.

Auf dem Bredló eröffnete sich für das schaulustige Auge eine schöne Aussicht und verkündete das Krachen der Pöller die Festlichkeit des Tages. Wir hatten hier einen kleinen Regen und obgleich unter dem für diese Gelegenheit hergerichteten Zelte die Tischtücher nass wurden, so liessen wir uns doch das Gulyásfleisch und die verschiedenen Braten unseres Koches herrlich münden, während der unerschöpfliche Tokajer und Champagner die Nasskälte vertrieben; auch hier fehlte die Musik nicht und auf jeden geistreichen Toaste folgte heller Gläserklang.

Auf dem Rückwege nahmen wir die Glasfabrik des Herrn Zahn und unter Führung unseres Freundes Wallner die Erzeugungsmethode der Fabrikate in Augenschein. Hier können wir nicht ohne anerkennende Erwähnung die von Herrn Pantocsek, einem geborenen Polen, aus Glas fabrizirte numismatische Sammlung lassen. Herr Pantocsek macht die alten Münzen mit so staunenswerther Treue aus Glas nach, dass derjenige, der ihr Material nicht kennt, Stein und Bein darauf scwören würde, dass dieselben echt sind. — Nicht nur ihre Zeichnung, auch der auf ihnen befindliche Schimmel ist so getreu, dass man nur Original-Exemplare zu sehen vermeint. Herrn Pantocsek ist für diese Erfindung auch die Anerkennung des Auslandes zutheilgeworden; soviel wir aber wissen, ist bei uns Wenigen hievon bekannt, wir aber halten diese Erfindung nicht blos deshalb, weil sie eine vaterländische, und auch vom kunst-chemischen Gesichtspunkte aus eine vorzügliche ist, sondern auch mit Rücksicht auf die Numismatik für überaus wichtig, nachdem wir der Ansicht sind, dass wir durch sie die getreuesten Copien der seltensten Exemplare für die Mustern und zum Gebrauche der Schulen als Hilfsmittel beim historischen Unterrichte erlangen, und so die auf keine andere Weise mehr beschaffbaren seltenen Münzen — wegen welchen viele Sammlungen mangelhaft zum Gebrauche sind — ersetzen, resp. ergänzen könnten

Des Abends gelangten wir wieder nach Rónya, wo die Mitglieder des Vereins fortwährend die Gäste der, das Forstwesen liebenden Familie Szentiványi waren.

Am 9. Aug. wurde in Rónya eine Sitzung gehalten; nach Verhandlung der bereits aus dem Protokolle bekannten Angelegenheiten wurde die Sitzung geschlossen und besichtigten die Mitglie-

der den im Rónyaer Hotter befindlichen Lärchenbestand, wo Herr Divald, hiezu aufgefordert, über die Stammanalyse folgenden interessanten Vortrag hielt:

„Die Forstwirthschaft hat in den meisten Fällen den Zweck, den gröstmöglichen, nachhaltigen Geldertrag zu liefern; dieser Zweck ist jedoch hauptsächlich nur durch Cultivirung solcher Holzarten zu erreichen, welche mit Berücksichtigung ihrer Wachstumsfähigkeit und sonstiger einwirkenden Verhältnisse der Qualität und Quantität nach das werthvollste Material biethen. — Um daher rationell verfahren zu können, ist es nothwendig, sicher zu wissen, welche Holzmasse die einzelnen Holzarten auf jedem Productionsplatze, bei gleichem Flächeninhalte, im verschiedenen Alter liefern, welche die Durchschnittsanzahl der Bäume und welche wieder die Durchschnittliche-Holzmasse derselben. Über alles dieses geben die sogenannten Erfahrungstafeln Aufschluss. Zur Aufstellung dieser aber können wir die sämtlichen Daten aus einem einzigen, richtig gewählten Stamme gewinnen, wenn wir denselben analysirend aus dessen Jahresringen hinsichtlich der wichtigsten Fragen der Wirthschaft lehrreiche Folgerungen ziehen.

Da es nicht zu unserer heutigen Aufgabe gehört, auf Grundlage der Wahl des Mittelstammes und der daraus gewonnenen Daten die Art und Weise der Anfertigung der Erfahrungstafeln zu beschreiben, werden wir blos in Kürze die Stammanalyse behandeln.

Wir wissen, das alle Bäume unserer Wälder so wachsen, dass der in den Jahreszeiten des Wachsthumes gebildete Stoff zwischen dem Holze des vorhergegangenen Jahres und der Rinde Platz nimmt und dass der äussere Kreisrand, aus Gefässen grösserer Oeffnung bestehend, die an dem Querschnitte der Baumstämme unterscheidbare Zahl der Ringe den vollendeten Holzwuchs eben so vieler Jahre bezeichnet; wesshalb wir, wenn wir die Ringe des an der Erde vorgenommenen Querschnittes des gewählten Baumes zählen, das gegenwärtige Alter desselben wissen. Wenn wir aber vom Rande dieses Querschnittes gegen den Mittelpunkt hin jeden fünften oder zehnten dieser Ringe an dem durchschnittlichen Durchmesser markiren, und die Dicke des Stammes zwischen den markirten Ringen messen, gelangen wir zu den Kenntniss dessen, was der Durchschnittsbaum in seinen 5—5 oder 10—10 jähri-

gen Perioden für einen durchschnittlichen unteren Durchmesser hatte.

Sägen wir ferner den Stamm in 6—6 Fuss lange Klötze, zählen wir an dem oberen Querschnitte jedes einzelnen Klotzes die Jahresringe, ziehen wir in der Reihenfolge jede dieser Zahlen von der Ringzahl des alleruntersten Querschnittes ab, so werden die gewonnenen Differenzen nachweisen, wie alt der Baum bei einer Höhe von 6—12—18 Fuss u. s. w. war, woraus man wieder auf dem Wege der einfacher Interpolirung leicht eruiren kann, wie hoch der Baum im 10—20—30—100-ten Jahre gewesen.

Wenn wir nun noch die Kreisflächen der immer um 10—10 Ringe weiter hinein genommenen Durchschnitts-Durchmesser sämtlicher Klötze mit der Länge der Klötze multiplizieren, so haben wir durch Zusammenaddirung dieser in zehnjähriger Reihenfolge genommenen den jederzeitigen Kubikinhalt des Stammes bestimmt.

Nehmen wir schliesslich in Betracht, dass in den verschiedenen Altern der normalen Bestände die Durchschnittliche Wachsräume der einzelnen Bäume sich derart zueinander verhalten, wie die Quadrate der Durchschnittshöhe der nämlichen Bäume; dass wir den Durchschnittlichen Wachtraum der Bäume was immer für eines Bestandes erfahren, wenn wir seine Fläche durch die Zahl der darauf stehenden Bäume dividiren: — dass wir aus dem Wachtraume des zum Ausgangspunkte dienenden Bestandes und aus der Höhe seines gegenwärtigen und um zehn Jahre jüngeren Mittelstammes die Zahl der auf das 10 Jahre jüngere Alter entfallenden Bäume des Bestandes und die entsprechende Holzmasse berechnen können, — so können wir mit Beruhigung behaupten, dass wir auf dem Wege eines derart fortgesetzten Verfahrens mit Hilfe der Naturwissenschaften und der Mathematik auf Grundlage der einfachen Analyse des Mittelstammes die meisten Lebensfragen der Forstwirtschaft zu lösen im Stande sind.“

Die Lerche, welche an zahllosen Orten unseres Vaterlandes mit Vortheil, kultivirt werden kann, forderte a priori die Aufmerksamkeit der Mitglieder heraus, da er in Folge seines raschen Wachstums und seiner vielseitigen Brauchbarkeit dem mit ihm Wirthschaftenden einen schönen Ertrag verspricht. Der Platz, auf welchem sich der Rónya-er Lerchenbestand erstreckt, hat eine südliche Neigung von 20—25 Grad; seine Stämme sind 30—35 jährig und ha-

ben einen Durchmesser von 7—10 Zoll, einen graden reinen Wuchs und gut geschlossenen Stand. Bisher gedeihen sie sehr gut, jedoch fangen sie schon an kahl zu werden und lichten sich mehr, als sie sollten; die Ursache ist in der zu warmen Lage der Oertlichkeit zu suchen. Wir sahen an dieser Berglehne noch einige Kastanienbäume mit gutem Saamen und von mittleren Wuchse, und in dem anderen Theile einen im guten Stande befindlichen Weissföhrenbestand.

Hierauf nach Rónya zurückgekehrt folgte das Festbankett mit lukullisch reichen Gedecken; die gastfreundschaftliche Herzlichkeit der Familie Szentiványi erstreckte sich auch bei dieser Gelegenheit bis an die äussersten Gränzen dieses Begriffes, auch jetzt mangelte es weder an guter Laune, guter Musik, noch an heiteren Toasten und den unerschöpflichen Champagner.

Nachdem Diner machte ein Theil der Gesellschaft von Rónya einen Ausflug zu Herrn Kuhinka, einem der Beförderer des Fabriklbens dieser Gegend, um das romantische Thal von Szinobánya kennen zu lernen. Wer nicht glaubt, dass Ungarn für die Entwicklung des Fabrikwesens geeignet ist, der betrachte das im Szinobánya-er Thale liegendes Eisenwerk des Herrn Kuhinka und Herrn Kossuch's Glasfabrik, wo hunderte des Arbeitsvolkes, Klein und Gross, zur Befriedigung ihrer Lebensbedürfnisse Erwerb finden und ihre Brotgeber segnen. Szinobánya war vor noch nicht langer Zeit verlassen, während heute die Kolonie von thätigem Leben überschäumt, wo der Fleiss der Herrn Kuhinka und Kossuch ein arbeitsliebendes Volk erzogen und wo Herr von Kuhinka seine Gäste am Fusse der Wälder mit selbstgezogenenen Ananasen bediente.

In Szinobánya gaben es die eben so herzlichen, als lebenswürdigen Hausfrauen nicht zu, dass wir ohne Erfrischungen scheiden, und die zierlichen, reichen Couverts des noch grösseren Tisches als unsere Gesellschaft, vor Allem aber die unsere Gesellschaft verschönernden Frauen des Hauses verlockten uns in die Nähe der Teller und Gläser.

Des Abends trafen wir auf den Besitzthum unsers Führers und Landtags-Deputirten Alexander v. Török, in Podrecsány ein. Das Wohnhaus des Herrn Török steht auf einem, dem Dorfe Podrecsány gegenüber schön gelegenen Hügel, von welchem man die Aussicht über ein mit einem Blumentepich bedecktes Thal nach dem eine Stunde entfernten Losoncz geniesst; das Haus steht im Schatten un-

umgreifbarer riesiger Tannen und wird die herzliche Aufmerksamkeit und echt ungarische Freundschaft seines Besitzers lange in der Erinnerung der Anwesenden leben; — der schön gelegene Garten, die unterhalb desselben befindliche Fasanerie und die hauptsächlich Oekonomie interessirenden Sehenswürdigkeiten gewähren einen angenehmen Zeitvertreib.

Zwei Gegenstände sind es noch, die wir mit Bezug auf die Hier geschilderte Generalversammlung an dieser Stelle zu erwähnen für nöthig halten: erstens, dass jenem Wunsche der 1866-er Generalversammlung, laut welchem die Forstbesitzer ihre Forstbeamten auf Kosten ihrer Dominien zur Generalversammlung des Vereins schicken und dort durch dieselben die Verhandlung der für sie wichtigeren forstwirtschaftlichen Fragen bewirken sollen, sich diese bei dieser ersten Gelegenheit nicht nachzukommen bewegen fanden, da sich unter den vielen — wir rechnen die Deputirten der forstbesitzenden königl. Städte nicht dazu — blos ein Einziger befand, der eine ähnliche Absicht hatte. Wir hoffen jedoch, dass unsere Forstbesitzer nach und nach in ihrem eigenen Interesse mit diesem wünschenswerthen Vorgehen sich befreunden werden.

Der zweite Gegenstand ist der, — dass auch die im Staatsdienste befindlichen Forstbeamten nur schwach vertreten waren; von der Kronherrschaft war nur einer, von den Forstbeamten der Fondsherrschaften waren nur zwei zugegen, von jenen aber, die bei der Verwaltung der Montanforste angestellt sind, nicht ein einziger. Man gestatte uns desshalb die Bemerkung, dass es auch im Interesse der im Staatsdienst befindlichen Herren Forstbeamten gelegen sein könnte, ein wenig mehr Eifer für die allgemeinen Forstangelegenheiten zu hegen, oder wissen sie etwa nicht, dass es auch der Staat gern sieht, wen sie ihre erworbenen Erfahrungen, so weit sich dieselben für gut bewährt, zum Besten des vaterländischen Forstwesens, auch Anderen mittheilen? desshalb nur bei Seite mit der bequemen Indolenz und zeige man, dass auch der ungarische Staat Forstmänner besitzt, die nicht nur das vollziehen, was man ihnen befiehlt, sondern auch dafür Zeit gewinnen, wodurch sie dem öffentlichen Wohle nützlich sein können. Wir glauben desshalb, dass in dem künftigen Generalversammlungsberichte keine Ursache zu ähnlichen Bemerkungen über die Betreffenden vorhanden sein wird.

Die Schlussitzung fand **am 10. Aug.** in Losoncz statt; die Theilnehmer der Generalversammlung nahmen ein liebes Andenken

an die ausgezeichnete Freundschaft unserer wackeren Losonczter Mitbürger und der gastfreundlichen Familie Szentiványi nach allen Theilen des Landes mit, um neben den gesehenen, erfahrenen und gehörten lehrreichen Dingen auch die Freuden des Herzens zu bewahren.

Sekretariats-Bericht.

In der Generalversammlung v. J. 1867.

Indem ich darüber spreche, was seit der letzten Generalversammlung unseres Vereins geschehen, will ich der geehrten Generalversammlung nur kurz die Resultate unserer am 9. Dec. 1866. stattgefundenen Reorganisation in Erinnerung bringen, und darauf hindeuten, dass diese für den Verein der Vorbote einer von uns Allen erhofften schöneren Zukunft war.

Wir wissen, dass sowohl im Privat, als im öffentlichen Leben die Abänderung einer gewöhnten Richtung oder eines bestehenden Zustandes ins Gegentheil oder zum Besseren mit Schwierigkeiten verbunden ist, und das ist's, was man die Übergangszeit nennt. Eine solche Übergangsperiode vollbrachten auch wir bis jetzt während einer fast 8 monatlichen Epoche, die nothwendig war, um unsere Statuten in die Hände zu bekommen.

Die Function unseres Vereines musste in einer neuen, und zwar in einer solcher Richtung beginnen, welche vor Allem die Hebung der Forstangelegenheiten Ungarns auf jede mögliche Weise und auf dem ihm benützbaren Terrain anstreben soll.

Die neuen, von der vorigen Generalversammlung gebrachten Statuten schreiben eine solche Richtung vor und legen vor dem patriotischen Ziele des Vereins Zeugniß ab; in ihrem Geiste und zur Erreichung der dort bezeichneten Zwecke begann demnach der Verein zu wirken und hier besonders vertraut er auf die dauernde Unterstützung seiner Mitglieder, auch wissen wir, dass die Laufbahn, auf welcher der Forstwirthschaftsverein den Gesamtforsten Ungarns nützlich sein kann, durchaus keine beengte ist.

Eine schöne Zukunft harret der zusammenhaltenden und vereinten Thätigkeit, jedoch sind auch die jüngst vergangenen 8 Monate

keine dunkle Periode in unserem Leben ; ihren schönsten Glanz bildet jenes anerkennende Geschenk unseres Vaterlandes, welches am meisten die warme Theilnahme über die Wiedergeburt und die Nothwendigkeit der Lebensfähigkeit rechtfertigt, ich meine damit jene patriotische und bereitwillige Unterstützung, in welcher der von S. Hochgeboren dem Herrn Präses im Interesse geistiger und materieller Beihülfe an die Forstbesitzer und Forstfreunde gerichteter Aufruf von Seite der Besten unter den Guten eine so warme Aufnahme fand, dass unser Verein ein Gründungskapital von 17,469 fl. besitzt. Es ist dies eine ausserordentlich grosse, schöne und mit Dank annehmbare Summe von einer Nation, in deren Vaterlande man das Geld verringert und unter dem, einst aus seiner Scholle so glücklich lebendem, Volke die Noth verallgemeinert und die Entbehrung fast zur alltäglichen gemacht hat.

Unsere Function hat unter günstigen Anzeichen und mit der Hoffnung auf eine Erfolg versprechende Zukunft begonnen und der von Pressburg bereits nach Pest verlegte Sitz des Vereins hat uns jener Quelle näher gebracht, aus welcher auch wir zur Entwicklung der vaterländischen Cultur, im Centralpunkte der Bildung und Industrie des Landes, zur Förderung unserer forstwirthschaftlichen Angelegenheiten leichter schöpfen können ; die Übersiedlung unseres Archives, unserer Bibliothek und Fachsammlung ist gleichfalls geschehen und hier bringe ich blos das zur Kenntniss der geehrten Generalversammlung, dass die Vereins-Direktion jenen Theil unserer, zum Thierreiche und Mineralreiche gehörenden Sammlungen, welcher meist nur zum Schulgebrauche geeignet ist — welchen auch unsere Vorgänger nur zu dem Zwecke gesammelt hatten, um zu den Unterrichtsmitteln einer in Pressburg etwa zu errichtenden forstlichen Fachschule das Nöthige zu beschaffen — der Pressburger städtischen Realschule geschenkt hat, damit er dort, seiner ursprünglichen Bestimmung entsprechend zu einem Kenntnissverbreitenden Expediens werde.

Das forstliche Fach, welches eine wichtige Ader der Einahmsquellen unseres Vaterlandes bildet, konnte bei aller bisher geoffenbarten Anerkennung nicht jenen Grad der öffentlichen Aufmerksamkeit erringen, welcher ihm gebühren würde, und als Ausfluss dessen betrachten wir auch das, dass jene Junge-Leute, welche sich mit der Erwerbung forstwirthschaftlicher Kenntnisse abmühen, hinsichtlich der Militärpflicht — in Folge einer mangelhaften Aus-

legung der bestehenden Verordnungen von der Gnade Ihrer betreffenden Assentirungs-Commissionen abhängen, und nicht der gleichen Begünstigung theilhaftig sind, wie die Hörer anderer höheren Lehranstalten, welche mit gleicher Vorbildung ihre Laufbahn betreten. Unser Verein, welcher diesem Zustande abhelfen wollte, setzte in seiner dem Landesvertheidigungs-Ministerium unterbreiteten motivirten Eingabe auseinander, wie nachtheilig die zufällige oder absichtliche Einreihung der ordentlichen Hörer der Forstakademien wäre und bath, dass die für die Hörer anderer Lehrinstitute bestehenden Begünstigung auch auf diese ausgedehnt werde. Leider hatte unsere Bitte keineswegs jenen von uns erwünschten Erfolg, nach welchem ausgesprochen worden wäre, dass auch die ordentlichen Hörer der Forstakademien, wie jene anderer höheren Lehranstalten, einfach für militärfrei erklärt werden, sondern wir erhielten bloß die Antwort, daß die Zöglinge der Schemnitzer Akademie für dieses Jahr von der Militärpflicht enthoben sind, — demnach haben wir auf das Meritum unserer Frage, so zu sagen, gar keine Antwort erhalten; übrigens hoffen wir, daß bei Gelegeheit, wenn die Landesvertheidigung im Wege der Gesetzgebung geordnet werden wird, die Hörer der Forstakademien gleiche Vortheile mit den Zöglingen anderer höheren Lehranstalten genießen werden.

Ich kann auch das nicht ohne Erwähnung lassen, daß zur selben Zeit, als wir hinsichtlich des obigen Gegenstandes einkamen, wir in den Schlussworten unserer Unterbreitung auch um die Reformirung der Schemnitzer Akademie petitionirten, worauf wir als günstigste Antwort jetzt schon mit sicherer Hoffnung das gewinnen werden, daß daselbst mit dem ungarischen Vortrage der Lehrgegenstände schon im Laufe dieses Jahres begonnen werden wird. *)

Die Mittheilungen unseres Vereines, von welchen in Folge der spät erlangten Genehmigung der neuen Statuten das I. Heft erst jüngst erscheinen konnte, sind in ungarischer und deutscher Sprache verfaßt; — letzterer haben wir uns auch deshalb bedient, daß auch Jene, die unserer Sprache nicht mächtig sind, unser nach dem Rechten strebendes Ziel erkennen mögen.

Unsere innere Geschäftsleitung wird ungarisch geführt und dies erwähne ich deshalb, weil auch dieses ein erfreuliches Resultat unserer Wiedergeburt ist und die jetzige Geschäftsfüh-

*) Es ist auch in der That begonnen worden. D. R.

zung von der früheren insofern abweicht, als vom Jahre 1851 an bis zum 9. December v. J. von dem sich ungarisch nennenden Forstvereine sämtliche Correspondenz und Geschäftsleitung deutsch geführt wurde — während wir heute nur an Jene deutsch schreiben, von welchen wir wissen, dass sie die ungarische Sprache nicht verstehen.

Seit der letzten Generalversammlung hatten wir 4 Ausschusssitzungen und wurden bei dieser Gelegenheit einige später als zweckmässig erkannten Modificationen in unserer damals noch nicht genehmigten Statuten gemacht, von welchen der Ausschuss um so mehr glaubte, dass er der Billigung von Seite der g. Generalversammlung begegnen werde, da das Wesentliche derselben darin besteht, dass die Mitglieder des Vereines nicht nur die Protokolle des Vereines, sondern alljährlich auch ein Jahresschrift erhalten sollen.

Unser Verein bestand gelegentlich der letzten Generalversammlung aus 4 gründenden und 755 ordentlichen Mitgliedern, seit dem sind 15 ausgetreten, jedoch grösstentheils solche, welche das Inslebentreten der neuen Richtung mit minder freundlichem Auge betrachten, anstatt ihrer sind aber eben so viel Jahresbeitrag zahlende Mitglieder eingetreten.

Ich muss der geehrten Generalversammlung noch zur Kenntniss bringen, dass ein sehr namhafter Theil der obenerwähnten Anzahl ordentlicher Mitglieder nur dem Namen nach Vereinsmitglieder sind; es sind diess Solche, welche sich in den früheren Jahren einschreiben liessen, aber keine Jahrestaxen gezahlt haben; Mehrere derselben sind, wie wir erst nachträglich erfahren könnten, seit dieser Zeit gestorben, Viele haben ihr Domizil verändert, und sind jetzt nicht aufzufinden, Manche aber sind vielleicht auch der Theilnahme müde; da jedoch der Verein von allem dem keine sichere Kenntniss hat, muss er sie in der Namensliste der Mitglieder sammt den anwachsenden Rückständen von Jahr zu Jahr weiter führen. Damit jedoch in Zukunft kein ähnlicher Umstand vorkommen könne, so ist im Sinne der neuen Statuten und der Geschäftsordnung vorgesorgt worden, dass jedes Mitglied seinen Eintritt in den Verein schriftlich erklären muss, und dem in der heutigen Ausschusssitzung gefassten Beschlusse zu Folge werden die gedruckten Exemplare dieser schriftlichen Erklärungen demnächst nicht blos den neu eintretenden, sondern auch den bisherigen Mitgliedern zugesendet werden, wesshalb wir auch nur nach der Zurückklangung dieser Aufforderungen mit

Sicherheit wissen werden, welche für die nächsten 3 Jahre die jährlich beitragende Mitglieder des Landes-Forstvereines sind.

Nach diesem noch in den vergangenen Zeiten wurzelnden minder günstigen Berichte können wir mit doppelter Freude jenes Geschenk des Jahres 1867 annehmen, welches das, die Zukunft des Landes-Forstvereines sichernde Fundament gelegt.

Und hier bitte ich mir zu gestatten, dass ich die Namen jener Mitglieder vorlese, welche zu der 17,469 fl. betragenden Gründungs-Kapitals-Summe mit ihren patriotischen Gaben beigetragen: *)

Auch unsere Bibliothek ist um einige forst- und volkswirtschaftliche Werke vermehrt worden, wir haben dieselben theils als Tauschexemplare für unsere Mittheilungen, zum Theil aber von der Regierung und anderer Vereinen erhalten.

Die Zahl unserer forstlich-technologischen Sammlungen jedoch hat nicht zugenommen und besteht der neueste diessfällige Zuwachs in forstwirtschaftlichen Werkzeugen, welcher der Marmaroscher Forstrath, Herr Emil Rombauer gespendet hat. Wir hoffen übrigens, dass unsere Fachgenossen durch Schenkung neuerer annehmbarer Werkzeuge und Geräthe, so wie auch zur Sphäre forstwirtschaftlicher Fachsammlungen gehörender Gegenstände uns zu Hilfe kommen, oder wenigstens beitragen werden, dass wir selbe zu einen möglich billigen Preiss anschaffen können.

Der Ausschuss hat bei seinen laufenden Agenden, als Erledigung von Kassa- und innere Verwaltungsangelegenheiten, auch über die Ausarbeitung der Geschäftsordnung des Vereins verfügt, und die betreffende Commission übergibt den hierüber eingereichten Vorschlag der Beschlussfassung der geehrten Generalversammlung.

So hätten wir den heutigen Tag erreicht, dessen schöne und angenehme Einleitung der vorhergegangene Abend war und für dessen, unseren Verein auszeichnende moralische und materielle Geschenk wie ich glaube, dem tief verehrten Publikum der Stadt Loşonez und den edlen Neográder Damen der in patriotischer Bereitwilligkeit einander zuvorkommenden ungari-

*) Diese in der Generalversammlung vorgelesene Namensliste ist auf den Seiten 25, 26 und 27 zu lesen.

schen Frauen und Mädchen unser Aller verbindlichsten Dank und Anerkennung auszusprechen darf.

Und jetzt glauben wir nach Allem dem, was an dem heutigen Tage geschehen, mit guter Hoffnung, dass die Losonczer Generalversammlung sich ein solch' dauerndes Denkmal gründet, an welches die vaterländischen Forstwirthe und Forstfreunde stets nur mit Freude werden denken können.

Albert Bedö.

In Angelegenheit der Forststeuer.

In der 1867-er Generalversammlung vorgetragen von Adolf Divald.

Ob die auf den Grundbesitz überhaupt und namentlich auf die Wälder ausgeworfene Steuer eine mässige oder übertriebene sei, das will ich vom Gesichtspunkte der Geldnoth des Staates nicht entscheiden; die Rückwirkung dieser Steuer auf die Forstwirtschaft ist jedoch eine solche, dass ich nicht umhin konnte, schon vor mehreren Jahren einflussreiche Männer auf den Verfall aufmerksam zu machen, dem die Wälder vermöge unserer allgemeinen Überbürdung von Tag zu Tag immer rascher entgegengehen und — dass der mächtige Trieb der Selbsterhaltung, welcher nur durch die grösste Anstrengung der moralischen Kraft besiegt wird oder im engherzigen Verzagen erlahmt, unsere Forstbesitzer der Reihe nach dazu nöthigt, das Kapital sammt den Zinsen anzugreifen und mit dem von ihren Ahnen ererbten, durch sie zusammengescharten Vermögen das Steuer-Daneidenfass zu füllen.

Sie übertreiben, mein Herr! — das gaben mir die Betreffenden zur Antwort; die Grundsteuer bildet 16⁰/₁₀₀ des Reinertrages, und beläuft sich sammt den Zuschlägen ungefähr auf 30⁰/₁₀₀. Wir läugnen nicht, dass diess viel und nicht wenig drückend ist, aber ich bitte schön, warum sollte ein solcher Besitzer zu Grunde gehen, welcher grosse Einkünfte hat und dem von jedem Gulden 70 kr. rein zur Verfügung verbleiben. — Belieben Sie zu glauben, dass es Schade wäre, an diesem Steine zu rütteln; die Leute haben sich in die gegenwärtige Steuer schon hineingelebt und sie an etwas Anderes zu gewöhnen würde wahrlich nicht zu den leichtesten Aufgaben gehören.

Ich schwieg betroffen und konnte zum Theil nicht läugnen, dass Derjenige, dem man von jedem Gulden 70 Kreuzer lässt, in der That nicht behaupten kann, man habe ihn vollständig ausgeplündert; andererseits wusste ich, dass an den neuen Steuerverhältnissen von den Besitzern sehr viele — gestorben —, dass sich aber auch nur einer hineingelebt hätte, das sah ich nie und habe es auch zu hören niemals Gelegenheit gehabt.

Ich suchte also auf das emsigste nach dem Schlüssel des Räthfels; — ich erforschte den wirklichen Reinertrag einzelner Forstbesitzer, verglich ihn mit der ihm zugemessenen Steuer und siehe da — die Sphinx öffnete den Mund.

Allerdings zahlt der Besitzer nur 16 und beziehungsweise 30% Forststeuer von dem Reinertrage, deshalb aber bleibt ihm noch lange nicht 70 kr. von jedem Gulden des Reinertrages in der Hand: denn der Reinertrag, von welchem der Besitzer zahlt, ist nicht etwa ein gewöhnlicher, menschlich erreichbarer, sondern ein Katastraler Reinertrag; d. h. ein solcher, idealer, mit Händen niemals greifbarer Ertrag, welchen man wohl auf's Papier schreiben, aber nie auf dem Wege des regelmässigen Zinsengenusses aus dem Walde herauschlagen kann.

Den katastralen Reingewinn von 16, resp. 30% zu zahlen, bedeutet daher in vielen Fällen soviel, als den ganzen wirklichen Reinertrag — und über diesen hinaus noch ein Bischen was. auf Steuer hingeben.

Die Fehler des gegenwärtigen Forststeuersystems detaillirt nachzuweisen und zur Heilung derselben den entsprechenden Weg zu bezeichnen wird die Aufgabe jener Commission sein, welche die g. Versammlung zu diesem Zwecke delegirt hat und ich wünsche nur ganz im Allgemeinen auf die Hauptursache aufmerksam zu machen, vermöge welcher die gegenwärtige Forststeuer unerträglich geworden, geeignet ist unsere Wälder gänzlich zu ruiniren und unsere Forstwirtschaft in den Zustand der Primitivität zurückzuversenken; die Grösse der Gefahr zwingt nämlich den Besitzer, dort und soviel zu nehmen, wo und wie viel er möglichst wohlfeil bekommen kann; mögen auch die Wellen des Unterganges über den Häuptern seiner Kinder zusammenschlagen. — Ich will daher jene Ursachen — nicht zergliedern, aber benennen, vermöge welcher eine rationelle Manipulation der Wälder unmöglich, die Raubwirtschaft aber ein Lebensbedürfniss geworden und wieder jenes schon verschollene Sprich-

wort, mehr und mehr in sein altes Recht getreten ist, laut welchem die hervorragsendsten Eigenschaften des Fortwirthes aus stumpfen Verstande, aber scharfer Axt bestehen.

Das also, dass der katastral Reinertrag so hoch berechnet wurde, dass 16–30% in vielen Fällen den ganzen wirklichen Reinertrag überflügelt, hat drei Hauptursachen.

1) Bei der Berechnung der möglichen Holzproduction wurde bloß die durchschnittliche Productionsfähigkeit des Bodens berücksichtigt, wobei man auf den anderen Factor vergass, auf die am Stocke stehende Holzmasse. Nun aber wird Jedermann wissen, dass der beste Boden, wenn auf selben kein Baum steht, keine Holzproduction, somit auch kein Waldrevenue geben kann, demnach aber ist auch das leicht begreiflich, dass der Waldboden eine, seiner, Productionsfähigkeit angemessene Holzproduction auf die Dauer nur in dem Verhältnisse geben kann, als auf ihm eine dem Begriffe der normalen Forstwirthschaft entsprechende Holzmasse bei der nothwendigen Eintheilung in Altersklassen aufgefunden werden kann. — Durch Vernachlässigung eines der Hauptfactoren wurden alle jene Forstbesitzer ins Mitleiden gezogen, die ihr Holz zwar verwerthen können, in deren Wäldern aber die entsprechende stehende Holzmasse schon nicht mehr zu finden ist, und diess ist hinsichtlich jener Wälder, welche in der Nähe grösserer Städte, überhaupt in der Nähe von Consumtionsplätzen liegen, in der Regel der Fall.

2) Man berücksichtigte nicht, das unser Vaterland viele Wälder in seinen Gebirgsgegenden besitzt, wo zwar der Boden productionsfähig ist, auch Holzmassen auf selben in Überflusse zu finden sind — aber die gewisse Kleinigkeit fehlt, ohne welche dennoch kein Ertrag gedacht werden kann, — der Werth. Da Jedermann Holz besitzt, wünscht Niemand welches zu kaufen; es hat keinen Preis; umsonst biethet der Besitzer nicht nur sein Holz, sondern seinen ganzen Wald zum Verkaufe an, nur um der Steuer los zu werden; Niemand mag ihn, nicht einmal umsonst. Auch hierin äussert sich der unserer Nation eingepflichtete mächtige Selbsterhaltungstrieb.

Die eigenthümliche Natur der dritten Ursache, welche zur Schaffung des katastralen Reinertrages behülflich war, wird sich am besten durch folgendes Rechenexempel darstellen lassen: ich brauche unausweichlich 100 Millionen Gulden; diese müssen die

16—30% des Reinertrages der Wälder hergeben; wie gross muss also ohne Widerrede der Forstertrag jochweise sein?

Wenn die delegirte Commission diesen drei Mängeln des Forststeuersystems abhelfend, die Besteuerung mit den factischen Verhältnissen in Einklang bringen und auf dieser Grundlage einen annehmbaren Gesetzvorschlag ausarbeiten wird: — dann scheint jener glückliche Zustand erreichbar, vermöge welchem die an dem jetzigen Steuersysteme gestorbenen Besitzer wieder zum Leben kommen und wirklich fähig werden dürften, sich in die neuen Verhältnisse langsam hineinzuleben.

Forstwirthschaftliches von Rónya.

Auf Grundlage 32-jähriger Erfahrungen über die Forstwirthschaft dieses Dominiums habe ich die Ehre, Folgendes mitzutheilen:

Forstwirthschaft; In jenen Revieren, in welchem sich wenig oder gar kein Nachwuchs zeigt, wird die Feldwirthschaft angewendet und zwar so, dass, nachdem vor Allem der vorhandene Holzvorrath abgetrieben worden, der Boden jedes Frühjahr an die hierauf wartenden zahlreichen Unternehmer auf drei Jahre in Pacht gegeben wird; in den ersten zwei Jahren zum Kartoffelbaue, im dritten Jahre aber zu Staudenkorn, welches im Frühlinge, mit Gerste oder Hafer gemengt, angebaut wird. — In dem auf die Weise bearbeiteten Boden werden die Nadelholz-Setzlinge auf die einfachste Weise kultivirt. Die gemischte Saat hat den Vortheil, dass die junge Pflanzen gegen die Sommerhitze geschützt sind, und zwar im ersten Jahre durch die Gerste oder den Hafer, im zweiten aber durch das Korn und sich so des besten Erfolges erfreuen. Die Unternehmer sind verpflichtet, für je 100 □ Klaftern 3—4 Tage Handarbeit zu leisten; diese Tagelöhne werden zu den Culturen benützt und überheben die Herrschaft der hiru erforderlichen Ausgaben, höchstens verursachen die ausländischen Waldsamen einen Kostenaufwand. In den höheren und grösseren Buchenwäldungen wird dasselbe Verfahren eingehalten, — wobei jedoch leider zu bemerken ist, dass die verfloßenen trockenen Jahre auch bei diesem Verfahren viele Schäden verursacht haben und neue Nachpflanzungen erforderten, so zwar,

dass aus unseren Baumschulen die Weisföhrensetzlinge gänzlich verschwanden, wesshalb auch die Ausbesserungen nicht in dem gehörigen Masse vorgenommen werden konnten.

In den niederen Stiel- und Zerreichen-Revieren mit mageren Boden wird die Platzsaat mit W. Föhrensamen vorgenommen oder werden die Blössen mit Setzlingen aus der Baumschule bepflanzt.

Die Erziehung der Fichten- u. Föhrensetzlinge geschieht nach folgenden — man kann wohl sagen erfolgreichem Verfahren: Unter die obenerwähnten Samen werden bei der Aussaat unter jeden Pressburger Metzen 10 Pf. Fichten u. Föhrensamen gemengt; allerdings ist das Wachstum der jungen Föhren kein so rasches, dass man sie wie aus den Baumschulen in ihrem dritten Jahre verpflanzen könnte, es ist diess hier aber auch darum zweckmässig, weil sie nicht so gleichförmig wachsen, als in dem Baumschulen mit hergerichteten Boden und gehen nicht auf einmal zu Ende, sondern dienen mehrere Jahre hindurch gleichsam als Baumschulen.

Die Herrichtung der Baumschulen. An dem ausgesteckten Platze, wo die Baumschule zugerichtet werden soll, verbrennen wir im Herbste das dort zurückgebliebene Reisholz und graben den Boden um; im Frühjahr wird das Graben wiederholt und nachdem die Erde abgereicht worden, wird sie in Samenbeete eingetheilt, nach der Aussaat aber $\frac{1}{4}$ Zoll hoch mit guter Walderde bestreut; — rings um die Beete werden nach jeder Richtung hin zwei Fuss hohe ästige Pflöcke gesetzt und diese mit Stangen versehen, auf welche wir Laubäste legen, wodurch unsere Setzlinge vor der heissen Sonnenhitze geschützt sind; — nachdem der Saame aufgegangen, wird die Schüttermachung der Laubäste so lange wiederholt, bis sich unsere Setzlinge an das freie Klima gewöhnen. Die Lärchen verpflanzen wir im zweiten, die Weissföhren im dritten Jahre.

Turnus, Nutzung, Schlagern und Taglohn. Unsere Wälder werden in einem 60 jährigen Turnus manipulirt, das Holz wird in den auf dem Dominium befindlichen Glasshütten und Eisenwerken verbraucht, eine Kubikklafter Holz kostet 3 fl. 15 kr. Ö. W.; das Klafterholz müssen die Herrn Fabrikanten schlagen, und binnen zwei Jahren in ihre Fabriken abführen lassen; für eine W. Klafter Brennholz wird 50—52 kr. Schlaglohn gezahlt. Die Fuhrlohne sind verschieden, im Durchschnitte berehnet kommt eine Kubikklafter Holz schon zur Fabrik gestellt, auf 8 fl. zu stehen; Arbeits-

löhne: ein Wagen-Taglohn 2 fl. Männer bekommen täglich 40—50 kr. Weiber 24 kr.

Nebennutzungen. Die forstlichen Nebennutzungen des oberen Neográder Komitats sind sehr gering; auf eine Eichelernte kann nur alle fünf, sechs Jahre einmal gerechnet werden und auch dann nur mit wenig Nutzen; zur Zeit der Eichelernte wird für ein Stück Borstenvieh 3 fl., zur Zeit der Buchelernte aber 1 fl. 50 kr. gezahlt. **Knoppern** wachsen nur wenige, da es auf den Domänen nicht viel Stieleichen giebt, gerathen sie jedoch, dann wird die Fechsung im Schätzungswege am Stamme verkauft.

Der herrschaftliche Forstertrag kann mit Einrechnung aller Nebennutzungen, höchstens auf 80 Kreuzer per Joch veranschlagt werden.

Servituten. Da in der zur Herrschaft Rónya gehörenden zehn Gemeinden die Urbarial-Regulirung und Commassation schon durchgeführt ist; wurde den gewesenen Urbarialisten ihre Waldcompetenz hinausgegeben und sind so die Wälder vollkommen segregirt. — Bei der Feststellung der Urbarial-Forstcompetenz wurde der Werth der Urbarial-Holzung als Basis angenommen und bei der Bestimmung der Grösse des, dieser Nutzung entprechenden, Waldterrains ausgerechnet, wie viel Klafter Holz die Urbarialisten jährlich nach einer Session im Verhältniss zur bisherigen Nutzung bekommen können; wie viel nach den Lokalpreisen jenes Holzquantum per Klafter werth war, wie viel das Schlager- und Fuhrlohn betrug; nach Abzug der urbarialen Gegenleistung, d. i. des Fuhrlohns und Schlagerlohns, von den Klafterholzpreise wurde die Grösse des der Nutzung der Urbarialholzung entsprechenden Waldareale durch Sachverständige im Wege der Schätzung festgesetzt; nachdem jedoch in der Herrschaft Rónya die Urbarialweide und Waldkompetenz den gewesenen Urbarialisten grösstentheils im Wege freundschaftlicher Vereinbarung hinausgegeben wurde, ist ihnen dieselbe überall im grösseren Umfange ausgefolgt worden, als im Wege der Schätzung bestimmt gewesen.

Forstschäden. Nach dem 184⁹/₉-er Ereignissen wurden Anfangs durch die gewesenen Urbarialisten in den Forsten viele Ausschreitungen begangen und mit Bedauern kann man sagen, dass die Amtsbehörden während der vergangenen Systeme in Sachen der Forstpolizei wenig Energie entwickelten, — und wenn auch diese Ausschreitungen jetzt seltener werden, ist dieser günstige Zustand

nicht so sehr der energischen Anwendung der Forstpolizei, als vielmehr dem Umstande zu danken, dass, durch die eingeführten Commassationen die herrschaftlichen Wälder von jenen der Urbarialisten segregirt und somit die gewesenen Urbarialisten nicht mehr in dieselben gehen können, daher weniger Gelegenheit zum Frevel vorhanden ist.

Rónya, am 7. August 1867.

Emerich Hermann,

Forstmeister der Herrschaft Rónya.

Die Knopper,

oder: Der goldige Geruch unserer Eichenwäldungen.

Von Adolf Divald.

Wenn wir in der zweiten Hälfte des Monates Juni am Rande unserer Eichenwäldungen dahin wandeln, bemerken wir neben den kleinen aus den Kelchen hervorbrechenden Eicheln hie und da rundliche oder auch fadenförmige dunkelgrüne Auswüchse, welche in einem diesbezüglich gutem Jahre je später desto häufiger in die Augen fallen.

Diese in Gestalt und Grösse unendlich verschiedenen, unregelmässigen, mit spitzigen oder stumpfen Ecken versehenen, manchmal aus lauter dünnen Fädenbüscheln bestehenden Auswüchse sind anfangs dunkel — später lichtgrün, dann gelblich, weich und fleischig, glänzend vom klebenden Fettstoff, — und werden endlich dunkelgelb oder schmutzigbraun, hart und trocken.

Diese Auswüchse nennen wir Knoppern. Und wenn die Zweigen unserer Stieleichen sich unter der Last derselben krümmen, schon von Weitem eine gelbliche Farbe zeigen, dann sagen die Söhne Israel's: der Wald habe einen goldigen Geruch; und wahrlich nicht ohne Grund, nachdem diese gegen Ende August schon häufig herabfallenden Auswüchse bereits vielen derselben, aber auch den betreffenden Forstbesitzern die Säckel mit Gold gefüllt haben.

Die Abhandlung über dieses werthvolle Forstproduct beginnen wir mit der Mittheilung jener chemischen Analyse, welcher die

Knopper an der Academie zu Schemnitz im Jahre 1854 unterzogen worden ist:

Die lufttrockene Knopper enthielt:
 Im Wasser unlösliche Theile
 „ „ lösliche feste Bestandtheile
 „ „ „ flüchtige „

Gewichtsverlust bei anhaltender Trocknung:
 Im Luftbade bei 100° C.
 „ Wasserbade „ „ „

Gerbstoffgehalt { der lufttrockenen } Knop-
 { der bei 100° getrock. } pern.

Aschengehalt { des unlöslichen Rückstandes.
 { der getrockneten Extractes .

Aschengehalt der lufttrockenen Knopper . .

Hievon entfallen { auf den unlösln. Rückstand
 { „ „ Extract.

Brennkraft des unlöslichen Rückstandes im ge-
 trockneten Zustande

Die	
gute	geschimmelte
Knopper	
Prozent	
40. ₀₀	41. ₈₁
43. ₆₅	41. ₄₀
16. ₃₅	16. ₇₉
100. ₀₀	100. ₀₀
15. ₁₀	15. ₄₆
10. ₉₄	11. ₇₀
22. ₆	17. ₄
26. ₆	20. ₅
2. ₉	2. ₆
6. ₇	8. ₀
4. ₀₈	4. ₄₀
1. ₁₆	1. ₀₃
2. ₉₂	3. ₃₁
42	45

Aus obiger Tabelle ist zu ersehen, dass die ungarische Knopper einen bedeutenden Gerbstoffgehalt besitzt, und anderweitige Versuche haben nachgewiesen, dass ihr Gerbstoffgehalt viel grösser ist, als der anderer Gerbmaterien, wie z. B. der Eichen-, Fichten-, Erlen- oder Birken-Lohrinde; ein namhafteres als jenes der Valonea, welche ein in immer weiteren Kreisen auftretenden Concurrent der Knopper ist; die Hauptmärkte der Valonea sind nämlich Triest und Venedig und während sie anfangs hauptsächlich nur in Italien benützt wurde, fand sie neuerer Zeit auch in Deutschland so ausgedehnte Anwendung, dass ihre Einfuhr in neuester Zeit bereits 30—80000 Zentner betrug.

Nebenbei bemerkt, haben viele und lange Zeit hindurch die Valonea auch für eine Knopper gehalten, während sie doch nichts anderes ist, als der Fichelbecher einzelner in der Türkei und in Grie-

chenland einheimischer, meist strauchartiger Eichenarten, namentlich der *Quercus aegylops* und der *Quercus Valonea*.

Die ungarische Knopper hat aber nicht nur mehr Gerbstoffgehalt, als die neben gedachten Materialien, sondern auch mehr, als die Knopper mehr nördlich gelegener Länder, z. B. die von Böhmen u. Mähren; wahrscheinlich aus demselben Grunde, aus welchem auch die Blüten des Südens stärker duften und das Obst geschmackvoller ist als unter rauheren Himmelsstrichen.

Die Knopper benützt man zum Gerben von Leder, hauptsächlich von Sohlenleder. Es läst sich zwar nicht leugnen, dass das mit Eichenlohe zubereitete Leder von Deutschland, der Schweiz u. Belgien besser ist, als das mit der Knopper gegerbte; nichtsdestoweniger hat man für die Knopper insbesondere in der österreichischen Monarchie noch immer sehr viel Vorliebe, nachdem sie einestheils billiger ist als die Lohe, anderseits aber auch eine schnellere Gerbung ermöglicht.

Vor der Benützung wird die Knopper in, zu diesem Zwecke vorgerichteten Stampfen zu groben Pulver gestossen, und dieses Knoppermehl bildet auch einen Handelsartikel, obwohl von geringer Bedeutung; wahrscheinlich der vielen Fälschungen wegen, denen er unterworfen ist.

Auch Extracte bereitet man aus der Knopper; und der leichtere Transport, sowie auch die grössere Haltbarkeit würden diese sehr empfehlen; es ist jedoch noch nicht gelungen, sie in einer bezüglich der Gerbkraft mit der Knopper gleichen Qualität herzustellen.

Das ausgenützte Knoppermehl wird endlich noch als Gartendünger vrewendet.

Die Knopper wird nach ihrer Qualität in vier Klassen eingetheilt: in *Hochprima*, *Prima*, *Secunda*- und *Tertia* *waare*. Die Güte der einzelnen Klassen findet in den Preisen ihren Ausdruck, wonach die schwächste Sorte um 55—70% billiger als die beste verkauft zu werden pflegt.

An jenen Orten Ungarns u. Slavoniens, welche von den Haupt handelsstrassen nicht gar zu entfernt sind, standen die Preise der Knopper in den Jahren 1830—1860 nachstehend:

Jahrzehend	Preis pr. Ctnr. in Gulden.
1830—40	4—8
1840—50	5—9
1850—60	8—12

In Wien hingegen war der Preis von einem Centner Hochprima-ware vom Jahre 1831—1863 nachstehender :

Jahr	1 Zentner			Jahr	1 Zentner		
	Ge- ringster	Gröster	Durch- schnitts.		Ge- ringster	Gröster	Durch- schnitts.
	Preis in Gulden Ö. W.				Preis in Gulden Ö. W.		
1831	$5\frac{3}{4}$	$7\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{2}$	1847	$6\frac{3}{4}$	$9\frac{1}{2}$	8
1832	$6\frac{1}{4}$	$7\frac{3}{4}$	7	1848	$6\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{4}$
1833	$5\frac{3}{4}$	$7\frac{3}{4}$	$6\frac{3}{4}$	1849	$6\frac{3}{4}$	9	$7\frac{3}{4}$
1834	$5\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{4}$	$5\frac{3}{4}$	1850	9	$11\frac{1}{2}$	11
1835	$5\frac{1}{4}$	$6\frac{1}{4}$	$5\frac{3}{4}$	1851	$10\frac{2}{4}$	$11\frac{2}{4}$	11
1836	$5\frac{3}{4}$	$7\frac{3}{4}$	$6\frac{3}{4}$	1852	$10\frac{1}{2}$	13	$11\frac{3}{4}$
1837	$6\frac{3}{4}$	$7\frac{3}{4}$	$7\frac{1}{4}$	1853	$9\frac{1}{2}$	$11\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{2}$
1838	$6\frac{3}{4}$	$8\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	1854	$7\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$
1839	$6\frac{3}{4}$	$7\frac{1}{4}$	7	1855	$7\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$
1840	$6\frac{3}{4}$	11	9	1856	$7\frac{3}{4}$	10	9
1841	$10\frac{1}{2}$	$12\frac{1}{2}$	$11\frac{1}{2}$	1857	$9\frac{1}{4}$	$11\frac{3}{4}$	$10\frac{3}{4}$
1842	$10\frac{1}{2}$	$17\frac{3}{4}$	$14\frac{1}{4}$	1858	$11\frac{1}{4}$	$27\frac{1}{2}$	$21\frac{2}{4}$
1843	$11\frac{1}{2}$	19	$15\frac{1}{4}$	1859	$11\frac{1}{2}$	30	$21\frac{3}{4}$
1844	$7\frac{3}{4}$	10	9	1860	$8\frac{3}{4}$	$14\frac{1}{4}$	$11\frac{1}{2}$
1845	$7\frac{1}{4}$	$10\frac{1}{2}$	9	1861	8	$11\frac{1}{2}$	$9\frac{3}{4}$
1846	$7\frac{3}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	1862	$7\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{4}$
				1863	$7\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{2}$

Die Preise der Knopper sind daher, obwohl sie nach dem ersten Ausweise stetig steigen, in den einzelnen Jahren dennoch sehr schwankend. — Der Grund hievon liegt darin, dass die Fehsungen auch nicht alle Jahre gleich sind; und das man die Knopper ihres Volums wegen u. auch weil sie durch längeres liegen an Qualität verliert, nicht gerne lange am Lager hält. Desshalb zahlen die Händler auch den besten Preis für solche Knoppern, in denen wenn einige aufgeschnitten werden, die Larve noch am Leben ist, was natürlich nur bei Knoppern möglich ist, die noch nicht ganz ein Jahr alt geworden sind.

In Fehljahren kann die Knopper den doppelten Preis erreichen. Als z. B. im Herbste 1858 die Missgunst des Wetters und der grossartige Raupenfrass schon in Vorhinein das wahrscheinliche Ausbleiben der nächstjährigen Knoppernerndte andeuteten, stieg der Preis derselben in Wien von 13 auf 27 Gulden.

Nach den bisherigen Erfahrungen pflegen reiche Erndten, und gänzliche Fehljahre in 5—9 jährigen Perioden, oder durchschnittlich

alle 7 Jahre einzutreten, was zu wissen für Knopperhändler auch nicht ohne Interesse ist.

Die Knopper pflegt bloss in dem Stieleichenwaldungen milder Lagen häufiger zu gerathen.

Einst mögen in ganz Deutschland und in der öster. Monarchie auch viele Knoppern gewachsen sein, weil vor Jahrhunderten die Eiche auch dort bedeutende Flächen überschirmt hat, welche seitdem der Pflug für die Agricultur erobert oder Nadel- u. sonstige weiche Hölzer eingennommen haben.

Die wärmeren Gegenden von Krain und Steiermark besass vor nicht langer Zeit noch beträchtliche Eichenwaldungen; in neuester Zeit hat aber die Erzeugung von Schiffbauholz auch diese so weit gelichtet, dass die dort wachsenden Knoppern nicht mehr genügen, den eigenen Bedarf zu befriedigen.

Erheblichere Knoppernerndten liefern also jetzt nur mehr die südlicheren Theile des ungarischen Reiches; insbesondere Slavonien und die Militärgränze. Aber die in neuerer Zeit angenommenen Forstculturgrundsätze üben auf die Entstehung der Knopper einen ungünstigen Einfluss. — Die Stelle kronenreicher, Jahrhunderte alter, schütter stehender Stämme nehmen gutwüchsige geschlossene junge Bestände ein, wodurch der Holzmaterialertrag dieser Waldungen zwar bedeutend gestiegen ist, die Knoppernerndten aber ebenso sehr abgenommen haben. — Und die alten Waldungen verschwinden auch bei uns schnell; wass der Vermehrung der Bevölkerung, der allmählichen Hebung der Industrie; daher der vermehrten Nachfrage um Holz und der steigenden Holzpreisen zu verdanken ist. — Ungeheure, bisher unbenützbare Eichenholzmassen schaukeln sich nun auf den Wogen der Meere, oder ächzen unter den Schinnen der Eisenbahnen; ausserdem stieg auch die Nachfrage um Feld, — welches herzugeben zumeist der Eichenwald der Ebene bestimmt ist; endlich waren die Waldbesitzer in letzterer Zeit so sehr mit Steuern aller Art überbürdet, dass sie der Selbsterhaltungstrieb gezwungen, nicht nur dem jährlichen Zuwachs ihrer Bestände in Anspruch zu nehmen, sondern auch das stokende Materialcapital, mehr oder weniger, anzugreifen. — Auch verschwinden viele der den Gemeinden als Ablösung für die Beholzung überlassenen Waldungen; und so hat bereits gar mancher Umstand zur Verminderung der Knoppernwaldungen beigetragen.

Wir haben zwar keine bestimmten Daten über die Flächenaus-

dehnung und über das durchschnittliche Knoppernergebniss unserer Eichenwaldungen, soviel wissen wir aber, dass die Erndten nicht nur den grossartigen Bedarf der ganzen öster. Monarchie zumeist decken, sondern dass gewisse Mengen dieser Waare auch in's Ausland und insbesondere nach Deutschland verführt werden.

Bis 1847 — so lange nämlich das ungarische Reich von den öster. Provinzen durch Zollschranken geschieden war, hat die Ausfuhr in die letzteren jährlich vom Jahre 1831—1840—152,000, vom Jahre 1845—1847—138,000 Zentner betragen.

Die Hauptknoppernmärkte der öster. Monarchie sind: Pest, Oedenburg, Fünfkirchen und Wien. Der Pester Markt allein nimmt jährlich bei 40,000 Centner in Anspruch, wovon in Loco bei 25,000 Zentner verwendet werden.

Nun so gross mag auch der Bedarf von Wien sein. Die Pester Handelskammer hat in ihrem Berichte von J. 1863. die Ernte aller Länder des ungarischen Reiches in sehr guten Jahren auf 180,000 Ztn. gesetzt; was jedoch mit Hinblick auf die oben nachgewiesene Ausfuhr, augenfällig gering zu sein scheint.

Bei der grösstentheils noch bestehenden Sitte, der Verkauf der Knoppern am Stamme, ist es sehr schwierig die Jahreserndten der einzelnen Wirthschaften zu bestimmen, aber das unmittelbare Einkommen, welches die Knopper dem Waldbesitzer durchschnittlich jährlich und auf die Knoppertragenden Flächen vertheilt auch jochweise gewährt, könnten wir doch nachweisen. Wir theilen hier die wenigen Daten mit, in deren Besitz wir gelangen konnten: das Knoppereinkommen des broder Gränzregiments und der Herrschaft Vukovár. Wir thun dies in der Hoffnung, hiedurch auch unsere Fachgenossen zu grösserer Mittheilsamkeit zu bewegen.

Die 75,000 Joch umfassenden Knopperwaldungen des broder Regiments haben für dieses Product jährlich im Durchschnitte der letzten 5 Jahre 7994 fl. getragen. — Die Forste der Herrschaft Vukovár erstrecken sich in runder Zahl auf 12,500 Joche, wovon die Knoppertragenden Theile höchstens 5000 Joche betragen und das Einkommen, welches dieses Produkt vom Jahre 1840 bis inclus. 1865 jährlich hat, ist in der folgenden Tabelle nachgewiesen.

Jahr	Einkommen		Jahr	Einkommen		Jahr	Einkommen		
Gulden Öst. W.									
	fl.	kr.		fl.	kr.		fl.	kr.	
1840	4158	63	1847	—	—	1857	307	—	
1841	3339	—	1848}	5742	—	1858	477	50	
			1849}						
1842	—	—	1850	2048	34	1859	2000	—	
1843	32655	—	1851	2772	—	1860	13615	—	
1844	47399	52	1852	1553	60	1861	7102	—	
1845	1260	—	1853	—	—	1862	208	0	
1846	—	—	1854	1078	75	1863	4200	—	
			1855	477	50	1864	1401	—	
			1856	588	—	1865	650	—	
Zusammen							134033	64	

Aus dieser Tafel ist zu ersehen, dass in 26 Jahren nur 4 Fehljahre vorgekommen sind; dagegen 4 reiche, 7 mittelmässige und 11 geringe. Im Durchschnitte aber hat dieses wichtige Nebenproduct jährlich 5155 fl. abgeworfen.

Setzen wir hiezu, dass in unserem Vaterlande heute noch zahlreiche Forstwirthschaften gibt, welche nur dann einen Reinertrag nachzuweisen im Stande sind, wenn Produkte der Nebennutzung uns insbesondere Knoppern gut gerathen; und dass in der öster. Monarchie die Knopper beinahe als ausschliessliches Product unserer Heimath betrachtet werden muss; schliesslich dass die Nachfrage um diesem Gerbstoff bei zunehmender Lederbereitung vom Tag zu Tag lebhafter wird und demnach auch die Knopperpreise consequent im Steigen begriffen sind; — alles dieses in Rücksicht genommen, glauben wir im Interesse der Eichenforstwirthschaften, aber auch in der allgemeinen Hebung des Erträgnisses von unseren Waldungen zu handeln, wenn die volle Aufmerksamkeit unserer Fachgenossen auf dieses werthvolle Product zu lenken trachten; sie zur möglichsten Schonung und Nachzucht solcher Waldungen und dazu auffordern, durch gegenseitige Mittheilungen die beste Art der Manipulation u. des Verkaufes der Knoppern festzustellen, schliesslich aber mit den Bedingungen näher bekannt zu werden, welche auf die Entstehung u. Ausbildung der Knoppern vom Einflusse sind, damit

wir soweit dies in menschlicher Hand liegt, auf das häufigere, namentlich aber auf das reichliche Gedeihen der Knopper fördernden Einfluss üben können.

Es ist dies eine Aufgabe deren Lösung die Welt von uns ungarischen Forstwirthen und mit Recht erwartet. Schütteln wir also die starre Indolenz, welche bei uns Kräfte fesselt und bemühen wir uns jeder nach Kräften — zur allgemeinen Bildung auch unser Schärflin beizutragen. — Wollen die geehrten Leser als Beitrag zur Lösung obiger Fragen, den folgenden Versuch einer Beleuchtung nachstehender Punkte entgegennehmen :

- 1) Die Entstehungsart der Knopper, u. die Knopperfliege,
- 2) Die Verwerthung der Knopper,
- 3) Die Manipulation derselben, und
- 4) der Einfluss, welchen wir auf die Förderung häufiger und reichlicher Knoppernerndten üben können.

I.

Die Entstehung der Knopper und die Knopperfliege.

Ueber das Entstehen der Knopper herrschen in grossem Publikum, ja selbst zwischen den Fachgenossen noch sehr primitive Ideen.

Einige glauben nämlich, dass wenn am Beginne des Sommers sehr eichelreicher Jahre häufige Regen fallen, so sprengt das Uebermass von Saft die Eichel u. die an der Spalte hervorquellende Flüssigkeit ist es, welche durch fortschreitende Verhärtung zur Knopper wird.

Andere kennen zwar die Knopperfliege und wissen es, dass diese sich in der Knopper entwickelt; über die eigentliche Lebensweise dieser Thierchen sind sie aber nicht im Reinen und glauben das die Fliege sich vom Safte der Eichenblüthenknospen nährend, dieselben verwunde, und dass aus der Wunde quellende ölige Substanz an der Luft immer mehr verhärtend unter gewissen Umständen zur Knopper werde; und dass die Fliege die schon fertige Knopper aufsuche, um in dieselbe, wie in ein fertiges Nest ihre Eier abzulegen, u. s. w.

Wir wollen vor Allem die Knopperfliege aufführen, u. dann ihr Entstehen ihre Gewohnheiten und die Art ihres Einflusses auf die Knopperentstehung besprechen.

Im All der Natur lebt eine Familie, welche die Gelehrten die

Familie der Cynipidae-en der Gallicolaen-en getauft haben. Auffällig ist es, dass die Welt bisher nur weibliche Repraesentanten dieser Familie kennt, woraus zu folgen scheint, dass es zwischen ihnen entweder gar keine männlichen Individuen gibt, oder doch nur in so geringer Anzahl, dass man vermuthen kann, die Vermehrung geschehe im Selbstbefruchtungswege der Weibchen, oder die Befruchtung wirke auf einige Generationen fort, wie bei den Blattläusen.

Merkwürdig sind die Glieder dieser Familie dadurch, dass an den verschiedenen Pflanzentheilen, wohin sie die Eier legen, Gallen entstehen, wobei es bemerkenswerth ist, dass jede Gattung der Cynipidaeen eine Art von Gallen hervorbringt. Die Form der Gallen hängt also nicht von der Pflanze oder dem Pflanzentheile ab, wo sie entsteht, sondern von der Gattung der Cynipidaeen, durch deren Stich dieselben entstanden sind. Wir finden nämlich oft auf ein- und derselben Pflanze, ja sogar auf ein und demselben Blatte verschiedenartige Gallen, während auf der Stiel- und Traubeneiche, ja sogar auf den amerikanischen Eichen unserer Ziergärten ein und dieselben Fliegengattung immer nur ein und dieselbe Art von Gallen hervorruft.

Aber nachdem es durch Beobachtungen festgestellt ist, dass die Verschiedenheit der Gallen nicht der Verschiedenheit der Pflanzen, sondern jener der Insecten zugeschrieben werden muss, entsteht die Frage, worin diese Verschiedenheit ihre Begründung findet? — Betrachten wir die an den Eichenblättern vorkommenden zahlreichen Arten von Gallen, so finden wir, dass beinahe jede derselben an den Blattrippen an der Unterfläche des Blattes festsitzen, ebenso wie die Blüthengallen am Grunde des Blumenkelches. In beiden Fällen ist der Ort oder die Art des Stiches immer dieselbe, und nach dem auch die Legstachel aller Arten von Cynipidaeen gleich und überhaupt so geartet sind, dass mit denselben nur einfache Stiche vollführt werden können, so bleibt nichts übrig, als anzunehmen, dass die Verschiedenheit der Gallen von einer Verschiedenheit der in die Stichwunden dringenden, jeder Wespennart eigenthümliche Säfte herrühre.

Ihrer Substanz nach theilen sich die Gallen in Saft- und in Mehlgallen.

Die Oberhaut der letzteren ist oft mit harförmigen, langen, verworrenen Fäden bewachsen, und unmittelbar unter der Epidermis liegt der Holzkörper, das heisst eine aus sehr dickwandigen Zellen bestehende Schichte. Die Mehlgallen theilen sich ferner in ein — oder

mehrfächrige, in nackte und in eingehüllte. Die letzteren liegen scheinbar frei in einer ebenfalls zufolge des Insektenstiches entstandenen Hüllen, wie dies z. B. an der im Durchschnitte gezeichneten Galle der Knopperwespe (*Cynips Quercus calicis*) zu sehen ist.

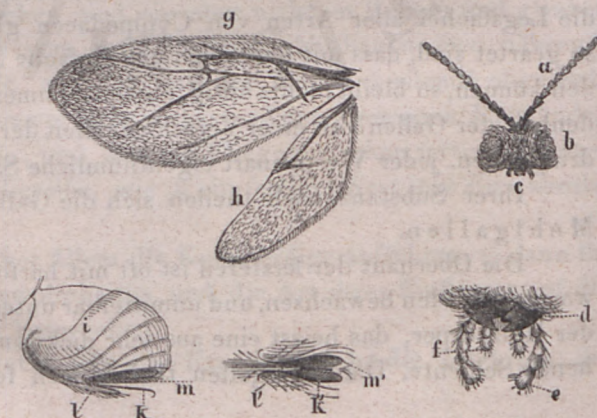
Und aus der Gruppe dieser Insekten ist es eben die Knopperwespe, die uns am meisten interessirt und am nächsten steht; und nachdem wir mit den Familien u. den Verwandtschafts-Verhältnissen derselben soweit als es uns Noth thut vertraut worden sind, erscheint es angezeigt, dass wir uns von nun an ausschliesslich mit ihr und mit ihrer Behausung — der Knopper beschäftigen.

Die Knopperwespe gehört zu den Hymenopteren, und wie schon erwähnt, haben weder wir, noch — unseres Wissens jemand anderer — ein männliches Individuum derselben zu Gesicht bekommen. Sie ist ein sehr kleines Thierchen, wie dies aus obiger Zeichnung, wo sie in Lebensgrösse erscheint, zu ersehen ist.

Der Kopf ist mit zwei netzartigen Augen, mit scharfen Fresswerkzeugen und ober jeden Auge mit einem gegliederten Fühlhorn versehen, welcher etwas länger als die Hälfte des Körpers ist. Ihr Oberleib ist auffallend höckerig, schmutziggrau und gestEIFt; zwischen den vier Flügeln sind die zwei vordern bedeutend länger als die hintern; ihre fünfgliedrigen sechs Füsse sind braun.

Ihr Hinterleib ist schwarz und sehr glänzend, zusammengedrückt; unten grau gestreift und mit einer Legröhre versehen, welche unter einer Hülse

und zwischen zwei Seitenhaaren beinahe ganz verborgen, haardünn, sehr spitzig, hornartig, rothbraun ist, und aus einem am Ende hackenförmig herabgebogenen stachelförmigen Körper besteht.

Es dürfte unseren geehrten Lesern nicht unangenehm sein, einzelne Theile dieser Insekten in bedeutender Vergrösserung kennen zu lernen.

a) Fühlhorn; b) Auge; c) Fresswerkzeuge; d) Kiefern; e) f) Fressspitzen; g) vordere — h) Hinter-Flügel; i) Hinterleib; k) Legröhre; l) Hülle; m) Seitenhaare der Legröhre; k, l, m) die Legröhre, die Hülle und die Seitenhaare von unten betrachtet. (Seite 68.)

Die Knopperfliege nagt sich zumeist zur Blüthenzeit der Stieleiche aus jener eiförmigen in unser ersten Zeichnung in natürlicher Grösse dargestellten Galle heraus, in welcher sie durch die dicke und harte Hülle — die Knopper gegen alle Unbilden des Wetters geschützt ihr bisheriges Leben zugebracht hat. — Die freigewordene Fliege pflegt in der Regel nur den Blütenkelch der Stieleichen anzubohren, u. z. den innere Grund desselben und in das Borloch ein einziges Ei zu legen. Nachdem aber der Leib einer jeden Knoppernespe unzählige Eier enthält,

wie dies im vergrösserten Masstabe hier vorgestellt erscheint, so ist es beinahe gewiss, dass eine einzige Wespe

sehr zahlreiche Blüten zu befruchten im Stande ist, sonst hätten die vielen Eier keinen Zweck; sinnlose Verschwendungen sind aber im Reiche der Natur unbekannt.

Die abgezeichneten Eier wurden aus dem Leibe einer im geheizten Zimmer aus einer abgesonderten Knopper entwickelten Wespe genommen, was wohl für die Selbstbefruchtung der Knopperfliege spricht.

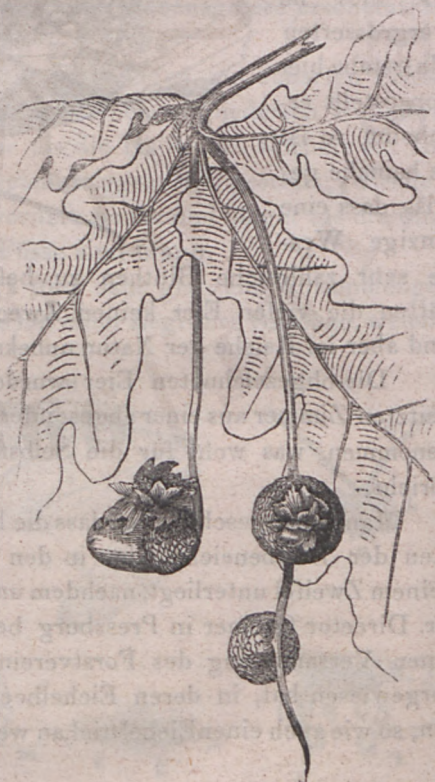
Manchmal geschieht es, dass die Fliege ihre Eier auch in die Blüten der Traubeneiche oder in den Stiel der Stieleichel legt, was keinem Zweifel unterliegt, nachdem unser hochgeachtete Fachgenosse Hr. Director Greiner in Pressburg bei der im J. 1855 dort abgehaltenen Versammlung des Forstvereins Zweige von Traubeneichen vorgewiesen hat, in deren Eichelbechern Knoppern gewachsen waren; so wie auch einen Eichelstiel, an welchem zwei Knoppern festsassen.

Die Eier der Knoppeswespe sind grösser als der Durchmesser der Legröhre, und dass sie dennoch durch diese in die Blüthe gelangen, ist nachstehend erklärbar. Das mit Flüssigkeit gefüllte Ei endet in einer sehr langen u. dünnen Spitze, welche die Fliege durch die Legröhre in das Bohrloch schiebt und dann die Flüssigkeit aus dem noch im Leibe befindlichen Ei nach u. nach hineindrückt, so lange bis endlich das ursprüngliche Ei zur Spitze wird u. durch

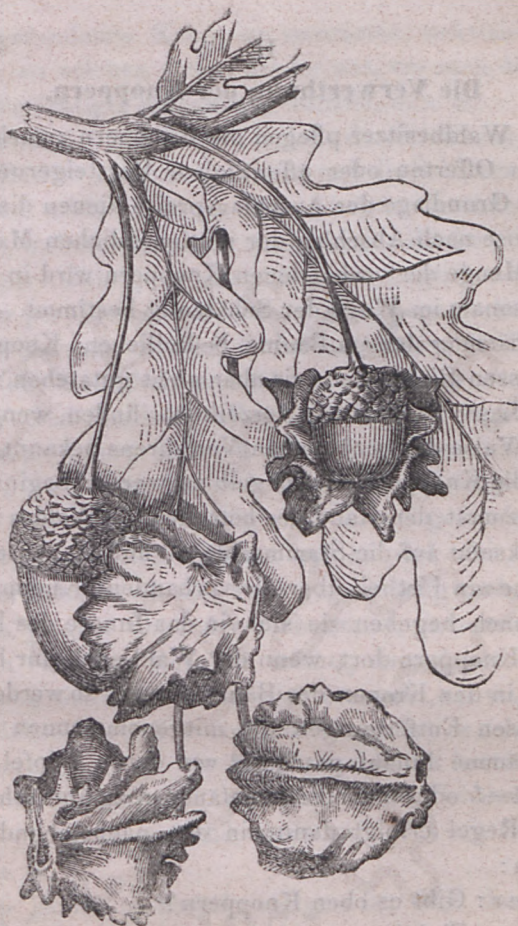

die Legröhre ebenfalls herausschlüpft. — Der Saft, welcher aus dem angebohrten Pflanzentheilen quillt umgibt das Ei in Form einer in der allerersten Zeichnung dargestellten, ebenfalls eiförmigen Galle; während die nachsickernde Flüssigkeit sich zum Schutzmantel der Galle, zur Knopper herانبildet.

Meistens verdrängt die Knopper die Eichel, indem erstere den Becher gänzlich ausfüllt und überwallt; in vielen Fällen entwickelt sich aber Eichel und Knopper in demselben Becher. Möglich, dass der frühere Fall dann eintritt, wenn die Stichwunde sehr stark blüthet; oder ist die gleichzeitige Entwicklung der Eichel auch von dem Punkte bedingt, welchen die Fliege im Blütenkelche anbohrt. — Manchmal durchbricht die Knopper auch die Schale der in der Entwicklung begriffenen Eichel und quillt an der so entstandenen Spalte hervor.

Auf solche Art in Entwicklung begriffen und vollkommen ausgebildete Knoppfern zeigen die nebenstehenden Abbildungen.

Mit den aus den Eiern in kurzer Zeit hervorkriechenden walzenförmigen, gelblich weissen, am Kopfe mit einem schwarzen Punkte gezeichneten Maden wachsen in gleichem Verhältnisse auch die Knopperrn; werden nach und nach immer gelber, verhärten und fallen endlich in der zweiten Hälfte August oder mit Anfang September zumeist von den Bäumen herab. -- Werden sie nicht aufgeklaut, so überwintert darin die Made im herabgefallenen Laube begraben, bis sie endlich durch die Wärmesumme, welche nöthig ist um die Eichen zum Blüthen zu bringen, ebenfalls zur Wespe entwickelt, die Wand der sie bergenden Galle durchnagt und bei der an der ersten Zeichnung mit a) bezeichneten Oeffnung herausschlüpft; die Blüthen der Stieleiche anbohrt, und nachdem sie auf diese Art für die Fortpflanzung ihres Geschlechtes gesorgt, — abstirbt.

II.

Die Verwerthung der Knopperrn.

Unsere Waldbesitzer pflegen die Knopperrn zumeist am Baume im Wege von Offerten oder öffentlichen Versteigerungen zu verwerthen. Zur Grundlage der Anschlagspreise dienen die anzuhoffenden Marktpreise nach Abschlag der muthmasslichen Manipulationskosten. Die Menge der vorhandenen Knopperrn wird in diesem Falle von Forstpersonale im Wege der Schätzung bestimmt.

Die Schätzung der am Baume befindlichen Knopper ist aber etwas, für dessen Richtigkeit wir aber nicht gutstehen wollten, und die geehrten Leser werden dies verzeihlich finden, wenn wir sie mit der Art und Weise des bezüglichen Verfahrens bekannt machen.

Wenn die Knopperrn bereits gelb zu werden beginnen, begehen die Schätzer zuerst den Rand des betreffenden Waldes und trachten sich mit Rücksicht auf die Stammzahl und auf das Ansehen der einzelnen Stämme ein Urtheil über die vorhandene Knopperrnmenge zu bilden. Hiernach begeben sie sich in das Innere des Bestandes, u. nachdem die Knopperrn dort, wenn der Wald auch nur halbwegs geschlossen ist, in den Kronen der Bäume sitzen, so werden in gewiss, ziemlich grossen Entfernungen die mitgenommenen Baumsteiger auf solche Stämme hinauf geschickt, von deren Wipfel sie noch die Kronen von 4—5 oder mehr Eichenstämmen zu übersehen im Stande sind. In der Regel erfolgt dann ein den nachstehenden ähnliches Zweigespräch:

Förster: Gibt es oben Knopperrn?

Steiger: Einige.

Förster: Nun wie viel siehst Du denn?

Steiger: Ich sehe Drei — Neun — Zwanzig u. s. w.

Förster: Und an den umstehenden Stämmen?

Steiger: An einen zwei; am zweiten nichts, am dritten sechs u. s. w.

Förster: Hake also einen Zweig ab, an welchem sich einige befinden, wirf ihn herab u. komme nach.

Ausserdem begeht der Schätzer noch Schneussen u. Blössen, untersucht jeden Baum, denn er sich nähern kann, freut sich wenn er viel gesehen hat und wird mislaunig, wenn er von lauter schauen Genickschmerzen bekommt und doch kaum ein zwei Knopperrn zu bemerken im Stande ist. — Im Gehen sieht er auch unter die Füsse,

klaubt die gefundenen Knoppem zusammen, steckt sie in die Tasche u. streut sie an solchen Orten wieder aus, wo auch die Käufer oder deren Bevollmächtigte hinkommen dürften, u. s. w.

Dies sind also die Daten, welche der Schätzung zu Grundlage dienen. Im Besitze derselben stecken nun die Schätzer ihre Köpfe zusammen, und erklären dann nach einigem Nachdenken, einigem Nahrechnen, insbesondere aber nach einiger Rückerinnerung an Resultate früherer Jahre, — dass in denn fraglichen Waldtheile im Ganzen oder per Joch so oder so viel Knoppem vorhanden sind. —

Und wenn man wirklich in der Lage wäre, die Resultate mehrerer Jahre mit Sicherheit zu erfahren, so könnte man es im Besitze eines guten Gedächtnisses allenfalls dahin bringen, annähernde Schätzungen zu liefern. Man würde nämlich sagen: im vorigen Jahre, oder vor 2, 3—4 Jahren hat sich der Waldrand so gezeigt wie jetzt; im Inneren hatten wir beiläufig eben so viel gefunden wie jetzt — das Resultat waren 1000 Metzen auf so viel oder auf etwas mehr oder weniger können wir also auch gegenwärtig rechnen.

Das is ja aber eben der Uebelstand, dass man vom Käufer kaum je ein richtiges Resultat erfährt, dass daher der Werth der Rückerinerung sich auch nicht weiter erstreckt, als was sich nachstehend ausdrücken lässt: Vor einigen Jahren hat es scheinbar eben so viel Knoppem gegeben wie heuer; geschätzt hatte ich die Erndte damals auf 500 Metzen; auf Grundlage dieser Schätzung zahlten die Käufer so — oder so viel und waren zufrieden mit dem Ergebnisse, — also. u. s. w.

Wobei jedoch zu berücksichtigen ist, dass das Ergebniss gar oft nicht so sehr von dem Gedeihen der Knoppem in meinem, als vielmehr von jenem in den Forsten meiner Nachbarn abhängt.

Es giebt jedoch Schätzer, die sich's einreden bei dem obgeschilderten Verfahren gar nicht fehlen zu können; obwohl es öfter vorkömmt, was ich im Jahre 1863 mit eigenen Augen gesehen habe. Da wurden nämlich in den Nachbarwaldungen die Knopper gar genau auf 12,199 Metzen angeschätzt, als Resultat hingegen ergab sich nahezu — 80,000 — sage Achtzigtausend Metzen!

Um solchen Uebelständen auszuweichen, haben sich bereits mehrere Forstbesitzer anderen Verkaufsmethoden zugewendet.

Einige überlassen das Einsammeln der Knoppem an Unternehmer u. verlangen an Geldes statt gewisse Antheile der Erndte —

z. B. die Hälfte oder zwei Dritteln; die schlimmste Seite dieser Methode liegt in der Nothwendigkeit einer sehr strengen Ueberwachung.

Am sichersten fahren jene, die die Knoppern in eigener Regie klauben lassen und sodann als fertige Waare verkaufen.

Für diese Behauptung spricht nicht nur die Theorie; es bestätigen dieselbe auch zahlreiche Erfahrungen.

So erzählte unser g. Fachgenosse Hr. Greiner in der Forstvereinsversammlung vom Jahre 1852. dass er eine Herrschaft kenne, wo man früher für am Stamme verkaufte Eicheln und Knoppern insgesamt jährlich höchstens 10—12,000 fl. erhielt; — seit 1840 werden die Knoppern in eigener Regie geklaubt und es haben seitdem diese allein oft an jährlichem Reinertrag 20—30,000 fl. abgeworfen.

Ferner berichtete er: „in einem kleinen Waldtheile hat man bei Gelegenheit der öffentlichen Versteigerung die Knoppern für 50 fl. angebothen, aber Niemand wollte mehr geben. Ein Bekannter des Verkäufers entschloss sich endlich — um Leben in die Licitacion zu bringen, 51 fl. zu versprechen und musste dann, — da Niemand mehr versprach die Knoppern wirklich sammeln lassen, — verkaufte sie und hatte 400 fl. Reingewinn.

Einmal kaufte eine Gemeinde in ihrem Territorialwalde Eichel u. Knoppern am Stamme für 300 fl. und löste sodann für die Knoppern 2000 fl.

In einem zweiten Walde both man die Knoppern um 600 fl. Die Käufer versprachen nur 500 fl.; der Besitzer liess also auf eigenen Gefahr klauben, u. löste sodann — 3000 fl. u. s. w.

Anderseits ist's aber zu berücksichtigen, dass diese Methode beträchtliche Vorauslagen, wohlgeordnetes u. verhältnissmässig zahlreiches Schutzpersonale erfordert.

Viele behaupten zwar, dass für die kurze Zeit der Knoppersammlung der Forstbesitzer leichter im Stande ist ein entsprechendes Aufsichtspersonale aufzustellen als irgend ein Käufer. Und theoretisch genommen, lässt sich gegen diese Behauptung auch nichts einwenden; im practischen Leben muss man jedoch berücksichtigen dass der Käufer, denn ich als Forstbesitzer meine Knoppern verkaufe, vollkommen sicher sein kann, dass ich ihn nicht bestehlen werde; lasse aber ich klauben, u. zahle ich an Klaubelohn pr. Metzen 1 fl. oder 1 fl. 30 kr. so wäre es nicht ganz gerathen zu beschwören, dass der Knoppernkäufer im angränzenden Walde nicht meine Knoppern von meinen eigenen Sammlern mit 1 fl. 60 kr. pr. Metzen einlösen

wird. Bilden ausserdem meine Knopperbestände nicht einen zusammenhängenden Complex und sind sie vielmehr in kleinen weit auseinander liegende Parcellen zerstreut, so ist die Bewachung, der Klauber und die Manipulation der Knopperrn nur um so schwieriger. Ja es geschieht zuweilen, dass wenn die reichliche Knopperernte grosser Nachbarwaldungen verkauft ist, andere Käufer für meinem sichtlich sehr geringe Waare unerwartet hohe Preise bezahlen, ohne deshalb nachträglich über „schlechte Geschäfte“ zu klagen.

Wenn also auch das Klauben u. die Manipulation der Knopperrn in eigener Regie in der Regel die beste Resultate liefert so gibt es doch Umstände und Ortsverhältnisse, wo der Verkauf am Wege der unsicheren Schätzung empfehlungswürdiger ist.

III.

Die Manipulation der Knopperrn.

Am vortheilhaftesten geschieht das Klauben der Knopperrn so gleich nach deren Abfall von den Bäumen, welcher von Mitte August bis Ende September stattfindet; während dem kein Vieh in dem Wald gelassen werden darf, damit dasselbe nicht durch Eindrücken oder Einwühlen der Knopperrn in den Boden dem Besitzer oder Käufer Schaden verursacht.

Das Klauben muss insbesondere bei trockener regenlosen Witterung bewerkstelligt werden, und bei Eintritt von Regen womöglich unterbrochen werden. Man muss auch darauf achten, dass unreife grüne Knopperrn — die von muthwilligen Klaubern oft vom Baume geschlagen werden — nicht unter die reifen und trockenen gemengt werden; dass überhaupt nur gute Knopperrn gesammelt werden.

Der Klauber darf die Knopperrn nicht den ganzen Tag oder gar darüber im Sacke halten oder im geschlossenen Raume, sonst schimmeln sie, und verlieren dadurch gleichmässig sowohl an Ansehen als auch an Güte. Wie sehr die Knopper durch Schimmel entwerthet wird, haben wir schon in den mitgetheilten Resultaten der chemischen Analyse nachgewiesen, wonach die gut behandelte Waare 22½ — die verschimmelte hingegen nur 17½% Gerbstoff enthielt. Das Klauben wird übrigens im Taglohn bewerkstelligt oder am besten nach Metzen behandelt.

Die Knopper muss, damit sie bei längerer — manchmal Jahre lang dauernder Aufbewahrung nicht am Werthe verliert, vollständig abgetrocknet werden.

Zu diesem Zwecke werden in möglichster Nähe zu dem Magazine, als welches man am liebsten Maisspeicher verwendet, an offenen luftigen Orten der angehofften Knoppermenge entsprechende Plätze vorbereitet, wo dann über geschnittene Latten Bretterbrücken derart gelegt werden, damit die Luft durchstreichen könne, und etwas geneigt, damit bei plötzlichen Regen das Wasser leicht und schnell ablaufen könne.

Auf diesen Gestellen werden die Knoppern in dünnen Schichten ausgebreitet, und vor allem die während des Klaubens zwischen die guten gerathenen unreifen oder schimmeligen abgesondert, und die Übrigen je nach der Witterung durch 2—6 Tage andauerndes Umschaukeln abgetrocknet und sodann aufbewahrt.

Durch das Werfen mit der Schaufel werden die Knoppern von den daran haftenden erdigen Theilen, vom Sand oder sonstigen Schmutz befreit, und erhalten, indem dabei die spitzen Höker abgeschlagen werden, jene rundliche Gestalt, welche die betreffenden Käufer am meisten lieben.

Wenn es während dem Lüften oder Troknen zu regnen beginnt, werden die Knoppern zusammen geschaufelt und mit Schilfdecken zugedeckt; daselbe geschieht bei Nacht, damit die Knoppern nicht vom Regen oder Thau befeuchtet werden.

Uebrigens müssen auch die magazinirten Knoppern noch öfter insbesondere im Frühjahr und Herbst häufig umgeschaufelt werden, damit man sie vor Verderben sichert.

Mehr Mühe verursacht es die Anfangs abgesonderten unreifen, nassen, durch Erde u. sonstigen Schmutz verunreinigten Knoppern zu werthvoller Waare zugestalten. -- Zu diesem Zwecke muss man über Räumlichkeiten verfügen deren Boden u. Seitenwände mit Brettern ausgelegt sind. Solche werden leicht unter den Maisspeichern hergerichtet, wenn diese wie gewöhnlich auf Säulen stehen. — In diesen Räumen werden nun diese lufttrockenen Ausschussknoppern so lange mit Schaufeln scharf an die Wände geschleudert, bis sie von den Unreinigkeiten möglichst befreit erscheinen.

Ganz frische Knoppern verlieren durch das Abstoßen der Spitzen nahezu $\frac{1}{5}$ -el ihres Gewichtes, nach weiterem liegen aber durch vollständiges Abtrocknen noch 8—12% des Gewichtes und Rauminhaltes.

Der Knopperzentner wird übrigens mit 120 Pfund berechnet

und dies nennt man auch einen Knopperkübel, = drei Pressburger Metzen.

Die Knoppern werden von den Klaubern gut gehäuft und eingedrückt übernommen; das Gewicht eines Metzens solch' frischer Knoppern beträgt 53 Pfund, der abgelüfteten 44 Pfund und der ganz trockenen, längere Zeit hindurch magazinirten 36 Pfund.

Die Gewohnheit frische Knoppern eingedrückt und gehupft zu übernehmen u. den Zentner Waare mit 120 Pfund zu berechnen, dürfte der Absicht entsprungen sein, eben so viel richtige Zentner oder Metzen getrocknete Knoppern zu erhalten, als man ursprünglich frische übernommen hat.

IV.

Ueber die Förderung der Häufigkeit und der Reichlichkeit von Knoppererndten.

Ob wir überhaupt und in welchem Masse wir im Stande sind auf das Entstehen häufiger und reichlicher Knoppererndten einzuwirken, diese Frage lässt sich am besten beantworten, wenn wir früher die Factoren der Knoppereinstehung in Augenschein nehmen. Wir wissen, dass die Knopper beinahe ausschliesslich nur im Becher der Stieleichel und zwar dann entsteht, wenn die Knopperwespe den grünen Kelch der zarten Blüthe anbort und dort ein Eichen ablagert. — Ohne Eichenblühen gibt es also keine Knopper; aber die Eiche blüht diesbezüglich fruchtlos — wenn es keine Knopperwespen gibt.

Einen Hauptfactor der Knoppereinstehung bildet also das Eichenblühen und hierauf fördernd einzuwirken sind wir durch entsprechende Nachzucht und Pflege, dann mittelst regelrechter Durchforstungen unserer Wälder wohl auch im Stande; im Ganzen genommen ist aber in dieser Richtung unser Einfluss ein sehr geringer, und reducirt bezüglich der schon vorhandenen alten Waldungen beinahe auf nichts; wenn wir nicht allenfalls den zur Zeit der völligen Werthlosigkeit des Holzes möglicherweise zweckmäßigen Vandalismus nachahmen wollen, welchem zufolge man in Borod-Abauj, Torna, in einzelnen Gegenden Slavoniens u. s. w. ganze Bestände in einer Höhe von 2—3 Klaftern geköpft hat — um an den frischen Lohden reichlichere Eichel u. Knoppererndten zu erzielen. — Denn wie können wir es hindern, dass der Spätfrost nicht die Blüthen tödte; der Hagel sie nicht zu-

sammenschlage; unabsehbare Mengen von Raupen sie nicht verzehren, worunter jene der *Phalena Bombix chrisorhoea* z. B. zerstreut und unerreichbar an den Endspitzen der Kronenzweige nisten? — Gegen diess kann nur Gott schützen, der Allem eine Gränze gesetzt hat. So verschwinden in der Regel die genannten Raupen auch erst, wenn sie sich im 3—4-ten Jahre soweit vermehrt haben, dass sie, nachdem sie das ganze junge Laub der Eichen abgefressen haben, von den Stämmen auf die Sträucher wandern und endlich Gras u. Kräuter fressen und dennoch nicht genügende Nahrung finden, um sich vollständig zu entwickeln; — oder wenn sie die trügerische Sonne eines zeitlichen Frühjahres aus den Nestern lockt, dann ein Regen kommt und zufolge plötzlicher Abkühlung der Luft sich an den Aesten eine Eiskruste bildet, die Raupen abschliesst u. tödtet.

Aber nachdem wir auf das Blühen unserer Eichen so geringen Einfluss üben können, so ist es klar, dass wir unsomehr bemüht sein müssen die Knopperfliege in genügender Menge zu erhalten, und diesbezüglich werden wir endlich das unsrige geleistet haben, wenn es uns gelungen sein wird so weit zu kommen, das die Eichen wegen Mangel an Knopperwespen nie unnützlich abblühen.

Unser geehrte Fachgenosse, Franz Kemmel, der seit mehr als

20 Jahren in Knopperwäldungen wirthschaftet u. der mich diesbezüglich als guter Nachbar in Vielem aufgeklärt hat, empfahl mir auch eine Methode zur Erhaltung der Knopperfliege, welche zwar nicht zum Ziele führt, die wir aber dennoch anführen

weil es möglich ist, dass es zwischen den geehrten Lesern noch mehrere gibt die in derselben Täuschung begriffen sind, in welcher sich Kimmel viele Jahre lang mit Vorliebe gewigt hat.

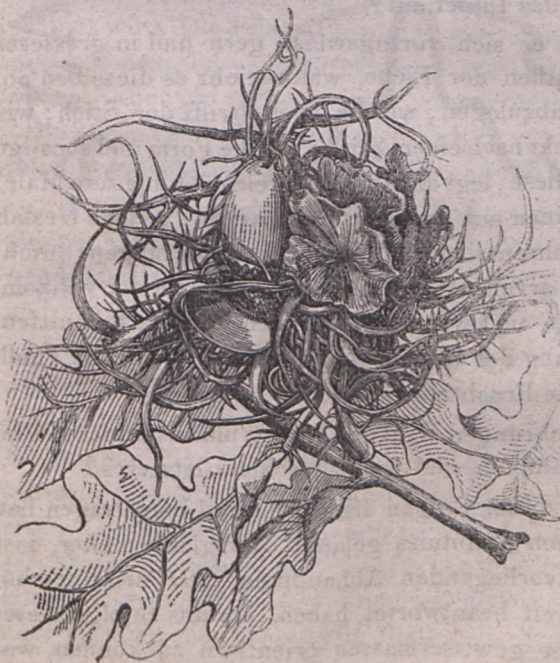
Kimmel sah nämlich auf Traubeneichen häufig eine Art zottiger Gallen, wie sie die vorstehende Figur Seite 78 in natürlicher Grösse darstellt. Diese untersuchend, fand er in ihnen Larven, welche denen der Knopperwespe ähnlich waren und hielt das endlich ausgeflogene Insekt daher für die Knopperwespe.

Nachdem er ferner bemerkte, das die zottigen Gallen niemand aufklaubt, meinte er das Material zur Erhaltung der Knopperfliegen einfach dadurch zu sichern, dass er bei künstlicher Nachzucht der Waldungen Traubeneichen einsprengte; bei Abtriebe alter Stieleichenwaldungen die Traubeneichen schonned überhielt.

Leider jedoch beruhte die Grundlage seiner Voraussetzungen auf einem Irrthum! — Wie wir nämlich bereits bemerkt, ist es auf Grundlage unmittelbarer Beobachtungen vollständig nachgewiesen, dass eine und dieselbe Art von Cynipidaeen immer nur eine u. dieselbe Gallenform hervorzurufen im Stande ist; dass also zufolge des Stiches von Knopperfliegen auch auf Traubeneichen nur gewöhnliche

Knoppern wachsen können. Es hat dies Greiner handgreiflich dargethan, als er Traubeneichenzweige vorwies, an denen sich wirkliche Knoppern befanden; und wir glauben dies mit nebenstehender Zeichnung bekräftigen zu können. —

Diese Zeichnung stellt den Zweig einer Stieleiche dar, an welchem es klar zu ersehen ist, dass die Mutter der Haargalle u. der Knopper ein u. daselbe Insect

nicht sein kann, denn wie sollten wir es erklären, dass dasselbe Thierchen an der einen Blüthe desselben Zweiges eine Knopper, an der Nachbarblüthe aber eine Haar-Galle hervorgebracht habe? — Im Gegentheile folgt hieraus das die Mutter der Harr-Galle, — wahrscheinlich *Cynips rosae folii* — auch an den Blüthen der Stieleiche nur werthlose Haar-Gallen erzeuge; dass sie also die Förderung der Knoppererndten durch Traubeneichen in keiner Weise vermittelt werden könne

Die Förderung der Erhaltung von Knopperfliegen hat der ungarische Forstverein im Jahre 1855 als ständiges Verhandlungsthema erklärt u. hielt es vor Allem für nöthig die Lebensweise der *Cynips Quercus calicis* zu erforschen. Der damalige geehrte Secretär des Vereins jetzt Director der Herrschaft Dárda, — Herr Kolacsek forderte die Fachmänner auf zur Lösung nachstehender fragen Beiträge zu liefern:

1) Wann erscheint das vollkommene Insect (Fliege)? unter welcher Temperatur und Witterungsverhältnissen u. welchen Einfluss haben diese an sein Verhalten, namentlich auf den Begattungsact?

2) Wo hält sich das Insect auf?

3) Wann begibt es sich vorzugsweise gern und in grösserer Zahl an die Fruchtblüthen der Eiche, wann sticht es dieselben an, um seinen Eier darin abzulegen; welche Theile trifft der Stich; wie viel Eier legt das Insect nach einem Stich; welche Form und sonstige Beschaffenheit haben diese; legt das Insect nur ein oder mehrere Male?

4) Wann erscheinen aus den Eiern die Larven? welche Gestalt haben diese? wie ernähren sie sich? welche Veränderungen durchläuft das Insect vom Larvenzustande bis zur Annahme der vollkommnen Fliegengestalt und wie verändert sich in den Abschnitten, welche die Umwandlung des Insectes begränzen, der leidende Theil, nämlich die betreffende Fruchtblüthe?

5) Welche Vorkehrungen trifft das Insect, um aus seiner Hülle, der Knopper, auszuschlüpfen, und wann geschieht letzteres?

Ob zur Lösung dieser Fragen irgend jemand beigetragen hat, ist nicht zur allgemeinen Kenntniss gelangt. Wir glauben aber, dass wir dieselben in der vorliegenden Abhandlung zwar nicht erschöpfend aber doch so weit beantwortet haben, um uns zufolge dieser Erläuterungen darüber gewissermassen orientiren zu können, was

wir zur Erhaltung der Knoppernfliege zu thun im Stande sind.

Wir wissen nämlich dass das Insect alle Umwandlungen in der am Grunde der Knopper sitzenden eiförmigen Galle durchmacht; dass die Larve in der Knopper überwintert; dass die Umwandlung derselben zur Fliege dieselbe Wärmesumme in Anspruch nimmt, welche zur Entfaltung der Eichenblüthen nöthig erscheint; und dass sich die Knopperwespe durch Selbstbefruchtung fortpflanzt.

Wir wissen ferner, dass sich die Fliege an die Fruchtblüthen der Eichen während der ganzen Blüthenzeit der Eichen begibt u. ihre Eier in die Blüthenkelche ablegt; dass sie in eine Blüthe meistens nur ein Ei ablegt, u. dass eine Fliege vermöge der in ihrem Leibe vorfindigen Eierzahl sehr viele Blüthen zu befruchten im Stande ist; und endlich dass das Insect die Galle mit seinen scharfen Fresswerkzeugen aufnagt und dann durch den fertigen Kanal der Knopper ausfliegt.

Aus all diesem folgt aber sehr naturgemäss, dass reiche Knopperjahre nur selten auf einander folgen können, weil in den im August—September aufgelesenen Knoppereu beinahe der gesammte Stoff zur Vermehrung der Knoppernfliege in die weite Welt verschleppt wird. Die Fliege kann sich also nur aus den zufällig, der menschlichen Habsucht entgangenen einzeln am Boden liegen gebliebenen Knoppereu wieder so weit vermehren, als nöthig ist, damit wir beim Zusammentreffen auch aller übrigen günstigen Umstände wieder auf eine reichliche Knoppererndte hoffen können.

Und es ist möglich, dass wir diesbezüglich noch weit schlechter stünden, wenn die Knoppereu bereits auch in Slavonien u. in der Militärgränze so fleissig und sorgsam aufgeklaut würden, als dies in anderen Theilen Ungarns schon seit längerer Zeit der Fall ist.

Zum Glücke bleibt aber hier noch insbesondere in gesegneten Jahren ein Theil der Knoppereu liegen und es scheint, dass die Knoppernfliege in weite Gegenden zu wandern im Stande ist; denn in den Waldungen der Vorberge sieht man oft Jahre lang keine Knopper, selbst in reichlichen Eicheljahren nicht; wohl aber in solchen Jahren, wo anderwärts, wenn auch in weiter Ferne Knoppereu in grosser Menge gerathen. — Unserer Ansicht nach entwickelt sich die Knopperfliege nur in der Knopper, und die hie u. da laut gewordene Ansicht, dass sie auch in Blätter, in die Rinde der Zweige oder

in morsche Eichennäste ihre Eier ablege, scheint keine Grundlage zu haben.

Diese Theorie scheint auf jenen als Thatsache betrachteten Fall gestützt worden zu sein, dass die Knopperfliege auch dann nicht ganz ausstirbt, wenn es kein Eichelernte also auch kein Eichenblüthen gibt. — Solche Jahre kommen jedoch unserer Ansicht nach gar nicht vor, weil in unseren zusammenhängenden Eichenwaldungen in jedem Jahre hie u. da doch nur ein oder der andere Baum geblüht haben mag; und weil es auch wahrscheinlich ist, dass die an einem Orte vermehrten Insecten in andere Gegenden wandernd auch diese befruchtet haben.

Nach dem vorangehenden können wir es nun schon aussprechen, dass wir für die Vermehrung u. fortwährende Erhaltung eines der Hauptfactoren unserer Knoppernerndten — der Knoppernfliegen, dieses nützlichsten Thierchens unserer Eichenwaldungen am zweckmässigsten sorgen werden: wenn wir das, was gegenwärtig hie u. da zufällig geschieht — nach einem von dem Besitzern gemeinschaftlich vereinbarten Plane — systematisch in allen unseren Eichenwaldungen zu bewerkstelligen streben; das heisst: wenn wir von jeder Knoppernerndte an hiezu tauglichen Waldplätzen mindestens ein Perzent bis nach dem Abblühender Eichen zurückbehalten.

Und diesbezüglich spricht nicht nur die Theorie aber auch die Erfahrung für uns. So erzählt Johann Horváth kön. Förster in Sz.-Péter im Bánát, dass in seiner Revier trotz der reichlichen Blüthe u. des günstigen feuchten Wetters doch nur sehr wenig — laut Schätzung 50—60 Metzen Knoppern gerathen waren und diese ungeklaut im Walde liegen blieben. Im nächstén Jahre wurden dagegen in den besagten Forsten 4000 Metzen gelesen. Der Klauberlohn betrug pr. Pressburger Metzen 1 fl. 12 kr, C. M., was auf die Bevölkerung derart lockend wirkte, dass die Knoppern vollständig aufgelesen wurden; was aber wieder zur Folge hatte, dass man im darauf folgenden 1854-er Jahre bei sonst günstigen Umständen gar keine Knoppern erhielt.

Bei Ueberwinterung von Knoppern im Walde müsste man hauptsächlich darauf Rücksicht nehmen, das dieselben

1) dem Luftzuge ja, der Feuchtigkeit aber nicht zugänglich werden, weil sie sonst an Gebrauchswerth bedeutend verlieren;

2) dass die im Frühjahr auskriechenden Insecten frei davonfliegen können; und

3) dass die Knopperrn gegen Diebstahl gesichert sind.

Es wäre also am Besten, in der Nähe der im Forste befindlichen Waldhüterwohnungen Magazine zu errichten u. in diesem die zu obigen Zweke bestimmten Knopperrn, wegen Raumersparniss in mehrere Etagen zwischen trockennen Stroh u. Laube aufzubewahren.

Wir schliessen nun unsere Abhandlung, aber bei Weitem nicht in dem Glauben, dass wir den Gegenstand derselben vollständig erschöpft haben; im Gegentheile wiederholen wir es, dass dies nur der erste — zu weiteren Mittheilungen einladen wollende Schritt gewesen sei und bitten unsere Fachgenossen unsern allenfalls irrigen Ansichten zu berichtigen, die Mängel unserer Beobachtungen zu ergänzen; namentlich bitten wir aber auch. Hr. Kollaczek, dass er die im Jahre 1855 in Aussicht gestellte „Anleitung zur Untersuchung der Eichenblüthen unter dem Microscope“ baldigst in unseren Blättern mitzutheilen sich bewogen fühlen möge.

Forstliche Notizen.

Bei der Generalversammlung v. J. 1867.

Da es sich der Landes-Forst-Verein zur Aufgabe gemacht, jene Zustände in welchen sich die Forstwirthschaft unseres Vaterlandes befindet, dem Publikum bekannt zu geben, halten wir es für unsere Pflicht, die folgenden auf die Herrschaft Rónya Bezug habenden Notizen, deren Daten wir dem Herrn Forstmeister Hermann verdanken der Öffentlichkeit zu übergeben.

Die Herrschaft Rónya, welche im Neográder Komitat liegt, ist das gemeinsame Gut der Franz Szentiványi'schen Erben und ist von Pest 22, von der Eisenbahnstation Salgó-Tarján 6 Meilen entfernt; seine geographische Lage fällt zwischen $48^{\circ} 25'$ und $48^{\circ} 35'$ nördlicher Breite und der $37^{\circ} 20'$ — $37^{\circ} 30'$ östlicher Länge; nach den neueren katastral Vermessungen erhebt sich der in der Herrschaft befindliche höhere Berg, der Bradló, 2580 W. Fuss ober den Meerespiegel, ihre Forste haben theilweise eine niedrigere Lage, ihre Ausdehnung beträgt 21,800 Joch à 1200 □ Klfr. Vermöge der Natur

ihrer Lage und ihres meist mageren Lehmbodens ist sie hauptsächlich auf die Forstwirtschaft angewiesen. Von dem oben erwähnten Areals sind 16,784 Joch Waldung, die übrigen 5016 Joch bestehen aus Intravillangründen, Aeckern und Wiesen. Vor der Ablösung der Servituten besass die Herrschaft 24,987 Joch.

Rücksichtlich ihrer Forstwirtschaftlichen Verhältnisse ist sie eine der glücklichsten in Ungarn, nachdem sie ihr Holz im Wege der in ihrer Gemarkung bestehenden drei Holzconsummirenden Fabriken verwerthen kann, und obgleich sie von allen Seiten an ausgedehnten Waldungen grenzt, hat sie der günstigen Gestaltung ihres Bodens und ihrer, den erwähnten Fabriken näher gelegenen Waldungen wegen sich nicht sonderlich vor Konkurrenz zu fürchten; und da sie bei der Bemessung ihrer jetzigen Forststeuer sich einer geneigten Genius erfreuen konnte, gibt sie nicht ihre sämtlichen Einkünfte, oder einen grossen Theil derselben auf Steuern hin, auch hat sie eine sehr hoffnungsvolle Aussicht auf die Entwicklung ihres Handels mit Werk- und Bauholz, da sie in der Nähe an der nach Miskolcz zu bauender Pest-Tarjaner Eisenbahn liegt.

Zustand der Forste. Derselbe ist bei den jetzt oder demnächst schlagbarer Beständen grösseren theils von mittelmässiger Beschaffenheit; die jüngeren Bestände sind — zum Lobe ihrer Züchter sei es gesagt — ausgezeichnet schön; man kann sagen, dass ungefähr ein Fünftel des ganzen Areales schütterer bestockt und in welchem Blössen häufiger vorkommen. Eine Bestandesbeschreibung, welche von den jetzigen Forsten ein getreues Bild enthalten könnte, fehlt, so wie die Durchführung der Schätzung- und Einrichtungsarbeiten, welche die Grundlage der Lebensfragen einer rationellen Forstwirtschaft bilden, für die jetzigen Verwalter oder die in Zukunft dazu Berufenen nicht so sehr eine leichte, als mit Rücksicht auf die Herrschaft in der That eine dankbare Aufgabe sein wird.

Wirtschaftsart und Turnus. Man betreibt die Hochwaldwirtschaft und nachdem das ganze Forstterritorium mehrere Wirtschaftsganzen bildet, varirt der Turnus zwischen 60—120 Jahren.

Bestände und Holzgattungen. Die Bestände sind gemischt und bestehen, in der Reihenfolge der Ausdehnung aus folgenden Baumarten: Buchen, Eichen, Zerreichen; Fichten, Tannen und Lärchen; ferner aus Ahorn, Eschen Ulmen, Erlen Weisbuchen, Birken und Pappeln.

Schlagfläche. Jährlich werden 180 Joch Wald geschlagen, welche durchschnittlich per Joch 45 Wiener Klafter Holz geben.

Benützung. Von der zuvor erwähnten Schlagfläche kommen jährlich 8100 Wiener Klafter Holz zur Benützung; den bedeutendsten Theil davon nimmt die Zlathnóer Glashütte des Herrn Zahn u. die Szinóbányaer Glashütte des Herrn Kossuch, sowie der eben selbst befindliche Eisenwerk des Herrn Fr. Kuhinka in Anspruch. Die Fabrikseigenthümer lassen das von der Herrschaft auf dem Stocke gekaufte Holz auf ihre eigenen Kosten aufarbeiten und zu ihren Etablissements transportiren. Die Herrschaft lässt blos zu ihrem eigenen Bedarfe Holz schlagen und zahlt dann 50 Kreuzer per Klafter.

Sägemühlen und Forstfabrikate: die Herrschaft hat im Málnapataker Walde zwei Sägmühlen, zu deren Betrieb das Wasser in Reservoirs aufgefangen wird. Die zwei Sägemühlen produziren jährlich 5—6000 Stück 1" dicke Bretter. Die Herstellungskosten von Hundert Stück 1" dicken, 12" breiten und 12' langen Brettern betragen 25 fl. und werden in loco bei der Maschine um 32 fl. verkauft. Im Málnapataker Walde giebt es noch 14 Sägemühlen, diese gehören den gewesenen Urbarialisten, welche zum Zeichen der Anerkennung des Herrenrechtes des Dominiums, demselben eine Jahrestaxe von 4 fl. 80 kr. entrichten; wie uns unser Gewährsmann, der Rónyaer Forstmeister berichtet, verarbeiteten diese Sägemühlen bisher das meiste Holz aus den Forsten des Fürsten Eszterházy, und so lange sie aus selben das Material in grossen Massen auch auf verbotener Wege beziehen konnten, erfreuten sie sich nach ihren auf dem Alfölde verwertheten Waare eines schönen Wohlstandes, gegenwärtig jedoch, wo die frühere Gepflogenheit in Schranken eingengt ist, werden sie allmählig eingehn, wesshalb wir, da dieser Umstand für die Hebung des Ertrages mit den Málnapataker Sägemühlerzeugnissen ein günstiger ist, zu glauben geneigt sind, dass die Herrschaft auf die Entwicklung der nach dem besagten sich als vortheilhaft herausstellenden Bretterfabrikation bedacht sein wird.

Zu **Forstfabrikaten**, als: Wirthschaftsgeräthschaften und Holzgeschierren, ferner auch zu Werkholz verkauft die Herrschaft wenig Materiale; eine Wiener Klafter Speichenholz kostet 8 fl, die Wiener Klafter Buchenholz zu Radfelgen 5 fl; ein zweispänniger Wagen Reifen 3 fl. Mit der Erzeugung von Forstfabrikaten beschäftigen sich die Csehbrezóer Insassen, die das erforderliche Holz aus

den Aerarialforsten beziehen und ihre Erzeugnisse theils für baares Geld, theils für andere Produkte, theilweise zu Rimaszombat, zum Theil aber in der unteren Gegend verwerthen.

Forstkultur. Die Herrschaft verwendet ihr grösstes Augenmerk auf die Cultur der Fichte, Weisföhre und Lärche und erzieht die Setzlinge derselben zur Ausbesserung für die im Wege der Aussaat cultivirten Schläge, in 16 Baumschulen. Die Saat geschieht immer im Frühlinge, da man die Erfahrung gemacht, dass die aus der Herbstsaat aufgegangenen Pflanzen wegen des durch die kältere Frühlingsnächte verursachten Auffrierens grosse Verluste erlitten. Die Cultur eines Joches kostet 2 fl. 50 kr.

Die zur Abholzung kommenden Wälder sind nicht gehegt und nur die neu zu erziehenden treten in diese Kathégorie, welche 10—16 Jahre lang dauert.

Die Forste waren, so viel die jetzige Generation weiss, niemals verpachtet und werden es auch jetzt nicht.

Bewaldung. Seit dem Jahre 1860 bis 1867 wurden auf den höheren Bergen 150 Joch kahles Terrain beforstet.

Transportanstalten und Transportkosten. In der Herrschaft gibt es eine Holzriese und einen Schwemmkanal; die erstere ist 120 Klafter lang mit einer Steigung von circa 35 Grad; sie wurde 1860 gebaut und kam die Klafter auf 1 fl. zu stehen; die Länge des Schwemmkanals beträgt 3000 Klafter und kostet ihr Bauper Klafter 2 fl. Die Errhaltungskosten der Holzbahn und des Schwemmkanals, welche sich jährlich auf 60—120 fl. belaufen, trägt der Besitzer der Zlatnóer Glashütte der zugleich ein Holzkonsument ist. Das nöthige Schwemmwasser liefert der Schnee und Regen. Zur Zeit der Holzschwemme sind täglich 40 Aufseher erforderlich, deren Durchschnittstaglohn 40 kr. beträgt. Zur Herabschwemmung von circa 2000 Klafter Holz sind 25—35 Tage erforderlich; für das Einwerfen einer Klafter Holz ins Wasser werden 6—8 kr. gezahlt, für das Auswerfen 8—12 kr. Der Schwemmverlust (Calo) beträgt 3%. Das Schwemmen einer Wiener Klafter kömmt durchschnittlich auf 40—50 kr. zu stehen. Die Erhaltungskosten der Waldstrassen kommen per Meile auf 40 fl. zu stehen.

Forstertrag. Die Forsteinkünfte beschränkten sich vor 40—50 Jahren auf die aus der Aschenbrennerei gewonnene geringe Summe, jetzt aber, wo seit 30 Jahren eine systematischere Wirthschaft betrieben wird, haben sie eine bedeutende Wendung genommen und

können vom Jahre 1852 angefangen bis zum Jahre 1866 jährlich im Durchschnitte auf ein Bruttoerträgniss von 16,000 fl. angenommen werden; davon sind jedoch 6000 fl. Manipulations-, Steuer- und Kulturkosten abzuziehen; somit verbleibt ein Reinertrag von 10,000 fl.

Forststeuer. Die Herrschaft Rónya gehört zu jenen glücklichen Waldbesitzern, die man weit und breit in den Schwesterländern auch bei hellem Tage mit der Lampe suchen muss, deren Forststeuer man keine übermässige nennen kann, nachdem ihr jährliche Gesamtforststeuer nur 1594 fl. 48 kr. beträgt, wovon 9,5 kr. pr. Joch entfällt.

Holzpreise. Holzverkäufe finden nur im Winter statt und zwar auf dem Stocke; die Preise sind in vier Klassen getheilt: den Preis I. Classe haben die Nadelhölzer, per Kub. Schuh 8—10 kr; zur II. Classe gehören die Eiche, Esche, der Ahorn, und die Ulme per Kub. Schuh 6 kr; zur III. Classe die Buche, Zerreiche und Weisbuche, pr. Kub. Sch. 4 kr; zur IV. Classe die Pappel und andere weiche Holzgattungen pr. Kub. Schuh 3 kr.

Forstpersonal und dessen Besoldung, Ein Forstmeister, welcher zugleich Kassier und Leiter sämmtlicher forst- und landwirthschaftlichen Angelegenheiten ist; sein Jahresgehalt ist 1000 fl.

Ein Förster mit dem Jahresgehalte von . . . 700 „

Ein Jäger „ „ dto. „ . . . 200 „

Ein Kanzellist „ „ dto. „ . . . 200 „

12 Waldhüther, jeder mit dem Jahresgehalt von

140 fl., somit im Ganzen 1680 fl.

Ausserdem hat jeder Aecker, Garten und Wiese.

Neben-Nutzungen. Das daraus zu gewinnende Revenue ist gering; die Eicheln gerathen nicht oft, noch seltener die Knoppeln. Während des letzten Dezenniums trug die Fichte dreimal Saamen und wurde den Sammlern das Pfund ausgeklingelter, reiner Saamen mit 20 kr. bezahlt.

Die Waldweiden nehmen die Gemeinden in Pacht, da sie jedoch auch selbst Weide besitzen und die Bestände meistentheils gut geschlossen sind, zahlen sie für die schwache Weide nur einen geringen Preis.

Waldschäden. Über den Werth des entwendeten Holzes und anderer Beschädigungen erhielten wir folgende Daten; im

20 kr, Auerhahn 20 kr, Waldschnepf 20 kr, Rephuhn 10 kr, Taube, Krametsvogel 6 kr.

Der Wildstand nimt im letzten Dezenium schön zu und während vor ein Paar Jahre das Wildschwein nur gerüchtweise existirte, kann man jetzt schon kleine Rudeln davon finden.

Über die Nutzbarmachung der Wasserriesse.

Vorgetragen in der d. J. Generalversammlung.

Die durch Regenwasser ausgewaschenen Gräben verursachen dem Forst- und Landwirthe, zumal in Gebirgs-Gegenden viel Schaden, wesshalb ich es nicht für uninteressant halte, meine auf die Verhinderung und Nutzbarmachung der Wasserrisse Bezug habenden, aus meinen Erfahrungen geschöpften Ansichten mitzuthellen.

Bei diesem Gegenstande müssen wir unsere Aufmerksamkeit nach zwei Richtungen hin ausdehnen.

1-tens. Unsere Aecker vor Wasserrissen zu schützen ;

2-tens. die bereits vorfindigen Gräben oder Wasserrisse für die Cultur wieder zu gewinnen.

Die Ausbreitung der Wasserrisse zu verhindern oder sich vor deren Schaden zu wahren ist sehr leicht, weil hier nur ein wenig voraussehende Aufmerksamkeit erforderlich ist ;

a) rothen wir nicht die dem grösseren Wasserfalle ausgesetzten und auf den steileren Abhängen stehenden Bäume.

b) Auf weniger gebundenem oder lockeren Boden lässt oft das Radhemmen eines Lastwagens, wenn selber in grader Richtung bergabwärts fährt eine tiefe Radspur zurück, welche hernach der nächste Platzregen zuerst zu einem kleinen, später aber zu ausserordentlich grossen Gräben ausspühlet ; — das kann man jedoch vermeiden, wenn man den Lastwagen immer schräg in Schlangenform bergabwärts geleiten lässt, während das fortgesetzte Pflügen gegen das Wassergefälle eines der sichersten Schutzmittel gegen Wasserrisse ist, die durch jähe Regen verursacht werden können, wesshalb die an steilen Lehnen befindlichen Aecker niemals in der Richtung des Wassergefalles gepflügt werden dürfen, weil dadurch wasimmer für eine Furche zum tiefen Abgrunde werden kann.

c) Jene Flächen, welche vermöge ihrer Lage leicht zu Wasser-
rissen werden können, sollen mit Bäumen bepflanzt werden, und
zwar mit Akazien, deren Wurzeln sich am besten ausbreiten.

d) Die schon vorhandenen Gräben oder Wasserrisse der Cultur
wieder zurückzugeben, kostet schon bedeutend mehr Mühe.

Im Neográder Komitate ist auf dem lehmigen, mit Sand ge-
mengten Boden, wegen seiner bergigen Lage und der an vielen Or-
ten ausgerotteten Wälder, die Ausbreitung der Wasserrisse oder die
Beschädigung der Felder eine sehr häufige, denn es gibt Gemeinden,
wo ganze Feldtheile binnen 5 – 6 Jahren der Wasserrisse wegen un-
benützlich wurden. Die Komitatsbehörde verwendete noch vor 1848
ihre Aufmerksamkeit auf die Verhinderung der Wasserrisse; sie ent-
sendete Commissionen, liess Pläne anfertigen und verbreiten, aber
diese heilsamen Verfügungen hatten sehr wenig Erfolg; während
in der letzten Zeit auf dem durch Commassation frei gewordenen
Besitze, wo der Eigenthümer ausschliesslich über seine Scholle verfügt
und dem sorgsam Fleisse ein weites und dankbares Feld offen steht,
schreitet das Aufhören der Wasserrisse in staunenswerther Progres-
sion vorwärts und man kann eine Fläche von 1000 Joch annehmen,
welche durch Anfüllung der Wasserrisse dem Pfluge zurückgegeben
wurde.

Was den Fortschritt in dieser Beziehung betrifft, sind folgende
zu erwähnen :

Pusztá Szalatna, Eigenthum des Grafen De la Motte, durch Le-
hóczky verwaltet. Berinke, Besitzthum des Grafen Berényi, durch
Illés verwaltet; Die Herrschaft Rap, Besitzthum des Prinzen Ko-
burg; in Nándor der Besitzantheil des Br. Albert Prónay, durch Pe-
ter Ritter verwaltet; und mehrere andere Gemarkungen, insbeson-
dere Becske und Szécsényke, wo der unermüdete Fleiss mehrerer
kleineren Besitzern und des Volkes nach der Comassation binnen 2
– 3 Jahren drei Viertel der tiefen Schluchten nutzbar gemacht.

Auf zur Pflügung nicht geeigneten Flächen, welche wir als
Weideland benützen, zahlt sich die kostspielige Grabeneinziehung
selten aus; hier finde ich es für zweckmässiger, die Verhinderung
der Wasseriservebreitung einfach dadurch zu bewerkstelligen, dass
auf der Bergkante eine kleine Schanze gezogen werde, welche das
Regen- und Schneewasser auffangend, dasselbe in einen Graben leite,
damit in Zukunft alles herabfliessende Wasser blos allein durch die-
sen einen Graben abflüsse; die übrigen Gräben bepflanzen wir mit

Akazien, die Dämme derselben werden sich mit der Zeit berasen und eine gute Weide geben. — Der Hauptgraben, durch welchem wir das sämtliche Wasser ableiten, muss mit Aufmerksamkeit behandelt werden, damit derselbe trotz des zusammengeleiteten Wassers, nicht grösser werde, was wir dadurch erreichen, wenn wir beide Seiten des Grabens dicht mit Akazien bepflanzen, auch, — auf der Sohle des Grabens aber Wehre von $1\frac{1}{2}$ Fuss Höhe errichten, diese Wehre können dort, wo es Steine gibt, am besten aus diesen angefertigt werden, wo es an Steinen mangelt, muss Ruthenflechtwerk angebracht und dasselbe mit Erde, Schlamm, in schräger Richtung nach aufwärts ausgefüllt werden, wiedrigenfalls das herabschiessende Wasser dasselbe durchreisst. Wenn der Graben nicht übermässig hoch ist, und gegen den Wasserfall eine sanfte Erhöhung biethet, dann wird ihn das mit Schlamm gemengte ablaufende Wasser selbst füllen. — Ein solcher Wasserleitungsgraben nimmt jedoch unsere fortwährende Aufmerksamkeit in Anspruch und werden kleinere Reperaturen so lange nothwendig sein, bis sich die erstarkten Akazienwurzeln hinreichend ausgebreitet haben.

Bei einem für die Pflügung zweckmässigen Boden müssen wir trachten, die Wasserrisse zu beseitigen, damit der Pflug Terrain gewinne.

Bevor wir jedoch die Einziehung der Gräben beginnen, müssen wir für eine zweckmässige Ableitung des Schnee- und Regenwassers Sorge tragen; bei kleineren Erhöhungen genügt das Querpflügen, wo aber der Gräben viele sind, der Berg steiler ist, dort ist, wie ich oben erwähnte, am Rande des Berges eine kleine Querschanze zu führen, und ein der Berglage am besten entsprechender Graben zur Ableitung des sämtlichen Wassers, bei der oben beschriebenen Manipulation, zu belassen. Haben wir so das Terrain gegen den Schwall der ausserordentlichen Regenfluthen geschützt, fangen wir mit der Ausgleichung der Gräben an. Es geschieht diess auf zweierlei Art.

a) Auf dem Boden der kleineren Gräben schlagen wir in Zwischenräumen von 6—10 Klaftern, jenachdem es die mehr oder weniger steile Lage erfordert, kleine Pflöcke ein, welche zum Auffangen der hinein zu werfenden Erde dienen; — nachher ziehen wir einfach die Grabenwände ein und werfen soviel Erde auf den Grund des Wasserrisses, bis der Pflug darüber gehen kann; das Übrige bewerkstelligt das häufige ackern, und zwar mit solchem Erfolge, dass dort, wo

das Zugvieh das erstemal kaum hinüber gehen konnte, schon nach der 3—4 Ackerung nur ein kleine Senkung verbleibt.

b) Die Anfüllung grosser, tiefer und langer Gräben ist jedoch schwieriger. Diese können der ausserordentlichen Kosten wegen, sozusagen, mittelst Handarbeit nicht gefüllt werden, aber es hat sich erwiesen, dass es leicht sei, einen Graben eben durch Gräben zu füllen, und zwar so, dass man neben dem grossen Graben zu beiden Seit selbem paralell laufende kleinere Gräben zieht; ~ Die Entfernung derselben von dem zufüllenden Hauptgraben hängt von dessen Tiefe und Breite ab, nämlich davon, wie viel Erde zur Ausfüllung der Tiefe erforderlich ist. — In der Regel ist eine Entfernung von 3—6 Schuh hinreichend; die Parallelgräben brauchen nicht tiefer als 2—3 Fuss sein. — Sind derlei Gräben an den Seiten des grossen Grabens fertig, leitet man beim Beginne des grossen Grabens der Wasserabfluss in die beiden Seitengräben; binnen einem Jahre wäscht das herabschiessende Wasser die zwei Seitengräben viel tiefer aus, worauf man die zwischen den beiden Gräben aufrechtstehende Erde von der Seite des auszufüllenden grossen Grabens mit der Haue untergräbt, in Folge dessen die dastehenden Zwischenwände von beiden Seiten in den tiefen Graben stürzen, und so die drei Gräben eine grosse Schlucht bilden, deren Ufer man hernach so lange ausgleicht, bis das Zugvieh darüber weggehen kann, dann ist die Zeit da, mit dem Pfluge querdurch zu ackern und man gewinnt eine sattelförmige Fläche, die noch den Vortheil hat, dass sie ein, gleichsam rigoltes, neues und tief gelockertes Feld geworden, welches fruchtbarer ist, als der danebenliegende alte Boden.

Zu bemerken ist noch, dass der Paralellgraben dem auszufüllenden Wasserrisse, bei allen seinen Wendungen, in gleicher Distanz folgen muss. Ferner, dass von dem auszufüllenden Graben das Wasser sorgfältig abgesperrt, und in die zwei Parallelgräben geleitet werde; je mehr Wasser durch letztere abläuft, desto früher wird man das Resultat einer solchen Arbeit sehen. — In die Sohle des Grabens schlägt man dort, wo man es für nöthig hält, einige schwache Pflöcke ein zum Aufhalten der hineinzustürzenden Erde, jedoch erst dann, wenn man schon die Erde heineinstürzen will.

Im Becskeer Hotter wurde nach der Commassation einem Gutsbesitzer ein Terrain von 8000 □ Klafter zugetheilt, welches, von 8—12 Klafter breiten Gräben zerrissen war; zwei Jahre, nach einer erfolgreichen Anwendung dieses Verfahrens ist die ganze Fläche

geebnet, gedüngt und heute prangt ein Theil davon als vollkommen befriedigendes Luzernfeld, während auf den übrigen Theile sehr schöner Weizen gewachsen. Die Umgestaltung durch Parallelgräben sammt dem Einziehen der dazwischen fallenden kleineren Gräben mittelst Haue kam bei einer Parcellen per Joch 1200 □ Klafter auf 17 fl., in einer anderen aber, wo 10—12 Klafter tiefe und 20—25 Klafter breite Gräben waren, auf 31 fl. ö. W. zustehen.

Ich habe dieses Graben mit Gräben füllende System in der Theorie nirgends gelesen, sah es aber in der Praxis durch das Beeske-er Volk anwenden und indem ich ihm nachahmte, habe ich es mit dem besten Erfolge auf meinen eigenen Grund und Boden in Beeske benützt, wo gegenwärtig auf dem mir nach der Commassation zugefallenen Besitze von den nach Hunderten zählender Wasser-rissen, ausser den zur Ableitung des Wassers erforderlichen Gräben-kaum 3—4 übrig geblieben sind, welche durch fortgesetzte Manipulation in kurzer Zeit gleichfalls zu Ackerfeldern werden.

Julius Dessewffy.

Kassabericht über das Jahr 1866.

In der Generalversammlung 1867.

Der Directions-Ausschuss betraut den Sekretär mit der Vorlegung des folgenden Kassaberichtes:

Unser Verein hatte im Jahre 1866 im Ganzen eine Einnahme von 4099 fl. 77 kr. und eine Ausgabe von 3915 fl. 33 kr. wornach für das Jahr 1867 ein Kassarest von 184 fl. 44 kr. erübrigte; hievon wurden jedoch des Kassierswechsel wegen 53 fl. 32 kr. aus den Einnahmen des ersten Halbjahres als Barschaft auf das zweite Halbjahr übertragen, und wurden so der getrennten Rechnungsführung zu Folge doppelt verbucht, demnach auch der auf das Jahr 1867 übertragbare wirkliche Kassabestand nur 131 fl. 12 kr. betrug.

Da in I. und II. Semester die Kassa durch 2 Rechnungsleger gehandhabt wurde, deshalb werden auch die Haupttribunen der einzelnen halbjährigen Rechnungen der g. Generalversammlung abgesondert zur Kenntniss gebracht mit dem Bemerkten, dass die Superrevision über die vom ersten Halbjahr gemachten Rechnungen zufolge des bereits veröffentlichten Protocolles der Ausschusssitzung v. 19. Mai l. J. diessmal nicht nöthig ist.

Kassarechnung für das I. Semester 1866.*Einnahmen.*

An Mitglieder Beiträgen	} 2827 fl. 40 kr.
An Rückständigen Beiträgen	
An Zinsen	
Ausserordentlichen Einnahmen	
Summa	2827 fl. 40 kr.

Ausgaben.

Auf Besoldungen	906 fl. 90 kr.
Kosten, der Vereins-Mittheilungen, Druckerei- und Kanzleispesen	} 917 „ 65 „
Rückzahlung ausserordentlicher Einnahmen und Kosten der Wiener-Ausstellung	
Postporto	220 „ 54 „
Nichtverzeichnete Ausgaben	9 „ 92 „
Summa	2727 fl. 13 kr.

Nach Vergleichung der Einnahmen mit den Ausgaben verblieb für das II. Semester als Kassarest 100 fl. 27 kr, von welcher Summe jedoch Herr Eduard Mack seinem Nachfolger bloß 53 fl. 32 kr. einhändigte somit dem Vereine noch einen Kassarest von 46 fl. 95 kr. schuldet.

Kassarechnung für das II. Semester 1866.*Einnahmen:*

Kassarest vom I. Semester	53 fl. 32 kr.
An Mitglieder-Beiträgen und deren Rückstände	838 „ 23 „
An ausserordentlichen und interims. Einnahmen	357 „ 54 „
An Zinsen	17 „ 28 „
An Diplome-Taxen	6 „ — „
Summa	1272 fl. 37 kr.

Ausgaben:

An Druck- und Auslagskosten der Veriens-Mit- theilungen	331 fl. 61 kr.
Auf Besoldungen	460 „ — „
Auf Wohnungszins	75 „ — „
Auf Postporto	103 „ 11 „
Auf Kanzleispesen	67 „ 50 „
Für Dienstleistungen	9 „ — „
Dem Buchbinder	31 „ 20 „
Auf ausserordentliche Auslagen	23 „ 34 „
Auf Reisekosten	87 „ 44 „

Zusammen: 1188 fl. 20 kr.

Die Einnahmen mit den Ausgaben verglichen, blieb für das Jahr 1867 von letzteren Semester ein baarer Kassarest von 84 fl. 17 kr, so wie der diese Summe auf 131 fl. 12 kr. ergänzende Kassarest vom I. Semester mit 46 fl. 95 kr ; welchen jedoch der damalige Kassier, der Pressburger Realschul-Professor, Herr Eduard Mack selbst nach mehrmaliger Aufforderung und Ermahnung an die Vereinskasse nicht abgeführt, wie auch die in der Rechnungs-Bemänglung ihm zur Last geschrieben 9 fl. 78 kr. bis auf den heutigen Tag schuldig geblieben ist, wesshalb sich der Verein genöthiget sah, zur Geltendmachung seines Guthabens von 56 fl. 73 kr. von Herrn Eduard Mack beim Magistrat der Stadt Pressburg die nöthigen Schritte zu machen.

Mit der Revision der oben mitgetheilten, für das II. Semester lautenden Rechnungen waren die Hr. Adolf Divald und Joh. Gombossy betraut und erklären dieselben in ihrem an den Ausschuss gerichteten Bericht Prot. Z. 254, dass sie obige Empfänge und Ausgaben vom II. Semester in allen Posten für richtig und wahr befunden und demnach die Ertheilung des Absolutorium an den Rechnungsleger Albert Bedö empfohlen.

Schlüsslich wünscht der Ausschuss jenen minder günstigen Umstand zur Kenntniss der g. Generalversammlung zu bringen, dass der Rückstand an Mitglieder-Taxe laut Schlussrechnung pro 1866. die Summe von 3168 fl. 85 kr. beträgt.

Das Stammkapital des Vereins.

Am 7. August 1867.

Nachdem zu Folge Beschlusses des Directions-Ausschusses vom 19. Mai mit dem baar eingezahlten Gründungs-Kapital um mehr als 1000 fl. Ung. Bodenkredit-Pfandbriefe angekauft worden, demnach ist der Stand des Stamm-Kapitals gegenwärtig folgender :

a) Baares Geld in der Sparkassa	1219 fl.
b) In ungarischen Grundentlast. Obligationen	850 „
c) In ung. Boden-Kredit-Pfandbriefen	3600 „
d) In Stiftungs-Obligationen	11,800 „

Zusammen	17,469 fl.
----------	------------

Die Forststaatsprüfung im Jahre 1867.

Die zur Leitung einer selbständigen Forstwirthschaft befähigenden Forststaatsprüfungen für ungarische Forstkandidaten wurden unter dem Vorsitze des königl. Forstrathes und Professors an der Schemnitzer Akademie Karl Wagner, zu Pest in Köztelek des Agricultur-Vereins am 7. 8. 9. und 10. Oktober abgehalten. Als Prüfungs-Commissäre fungirten der königl. Forstmeister Andreas Prindl und der Sekretär des Landes-Forstvereins Albert Bedö; das volkwirthschaftliche Ministerium war durch den Minist. Concipist Geza Grubiczy vertreten.

Durch das Ministerium für Volkswirthschaft waren 29 solche Forstkandidaten zur Prüfung zugelassen wurden, welche sich entweder über Absolvirung der Forstakademie oder Aneignung der nothwendigen theoretischen Kenntnisse und die dazu erforderliche Praxis ausgewiesen hatten. Von diesen 29 Kandidaten hatten 22 die Schemnitzer, 5 die Mariabrunner Akademie absolvirt, 1 hatte in der Schule zu Ausse studirt und 1 besuchte gar kein forstliches Institut.

Bei der schriftlichen Prüfung am 7. Oktober wurden folgende Fragen aufgegeben:

I. Die Theorie der Durchforstung und praktische Durchführung derselben.

II. Wo wird die Saat, wo die Pflanzung angewendet? welche Arten der Saat und Pflanzungs-Methoden unterscheiden wir? über die Vortheile und Nachtheile derselben, ferner über die verschiedenen Methoden der Bodenbearbeitung.

III. Welche Methode der Holzertrags Berechnung ist die zweckmässigste? die Beschreibung dieser Methode in ihren Haupt-Grundsätzen.

Die mündlichen öffentlichen Prüfungen fanden am 8. 9. und 10. statt; über dieselben können wir im Ganzen genommen, wenn auch grade nicht Ausgezeichnetes, so doch in günstigen Sinne berichten, und nach den jetzigen Erfahrungen bemerken wir für Jene, welche noch die Staatsprüfung abzulegen haben, bos soviel, sich ja nicht damit zu begnügen, über einen oder den anderen Gegenstand eine blossc Ahnung zu haben, denn das ist noch kein Wis-

sen und wenn sie die Prüfung mit dem gehörigen Erfolge ablegen wollen, mögen sie dazu gründlich vorbereitet erscheinen.

Von den Schemnitz absolvirten 22 Kandidaten wurden 3 als „vorzüglich befähigt“ 16 als „befähigt“ klassifizirt; 3 haben die Prüfung nicht bestanden.

Von den in Mariabunn absolvirten 5 Kandidaten wurde 1 als „vorzüglich befähigt“, 2 als „befähigt“ befunden; 2 haben die Prüfung nicht bestanden.

Jener, welcher in Ausse studirt hat, war zur Prüfung nicht erschienen.

Jener, der nirgends studirte, hat die Prüfung gleichfalls nicht bestanden.

Unsere Leser werden aus den über die früheren Prüfungen in den „Erd. Lapok“ mitgetheilten Berichten wissen, dass die bisherigen Prüfungs-Commissäre in diese Klassifizirung „befähigt“ und „vorzüglich befähigt“ der in Sachen der Staatsprüfungen ursprünglich in deutscher Sprache erlassenen Verordnung, in den im Wege der ehemaligen Statthalterei herausgegebenen Zeugnissen in „alkalmatos“ (geeignet) und „igen alkalmatos“ (sehr geeignet) verwandelt hatten; wir geben jetzt bekannt, dass die Commission der deutschen Bezeichnung einen richtigeren Ausdruck zu geben wünschte und die Klassifizirungen „képesített“ und „jelesen képesített“ welche dem deutschen Text entsprechen gewählt hat; dass diese Klassifizirungen mit den älteren Bezeichnungen „igen alkalmatos“ und „alkalmatos“ und jene wieder gleich sind, darüber hat das ämtliche Blatt auch die Bekanntmachung des Ackerbau-Ministeriums veröffentlicht.

Die Geprüften bedienten sich sowohl bei ihren schriftlichen Operaten, als auch bei ihren mündlichen Antworten ganz nach Belieben der ungarischen oder deutschen Sprache.

Protokoll der in Losoncz am 7. August 1867. abgehaltenen Ausschuss-Sitzung.

I. Da die Revision der über das II. Semester 1866 geführten Kassarechnung durch das Präsidium den Herren Adolf Divald und Johann Gombossy übertragen wurden, reichen die genannten Mitglieder ihr diessbezügliches Referat ein. Der Directions-Ausschuss acceptirt diesen Bericht, wie auch die auf Grundlage desselben über

das Jahr 1866 zusammengestellten Kassa-Bericht, welcher letzteren sie als der Generalversammlung vorzulegen begutachtet.

II. Nach Vorlesung der Namensliste der Stiftenden und Ordentlichen Mitglieder, welche sich seit der letzten Ausschusssitzung gemeldet, wird selbe als Beilage zu dem gegenwärtigen Protokolle zur Kenntniss der Generalversammlung gebracht.

III. Der Sekretär berichtet, dass jener Beschluss der letzten Ausschusssitzung, laut welchen die über 1000 fl. vorhandene Summe des baar eingezahlten Stamm-Kapitals in ung. Bodenkredits-Pfandbriefen plazirt werden soll, vollzogen und mit dem aus der Sparkassa erhobenen 2280. fl 42 kr. Baargelde auf 2600 fl. lautenden Pfandbriefe gekauft worden sind, dessen $5\frac{1}{2}\%$ Zinsen zum Besten der Vereinskasse seit 1. Mai l. J. fliessen.

Ferner, dass Herr William Rowland der dem Punkt XI. der Ausschusssitzung gemäss geschehenen Aufforderung Genüge geleistet und seine Schuld von 19 fl. 32 kr. in die Vereinskasse eingezahlt habe. Da diese Cassaforderung beglichen wurde, beschliesst der Ausschuss dem Hr. Nicolaus Brenner als Rechnungsleger für das Jahr 1865 das Absolutorium auszufolgen.

IV. Wird die Eingabe des Förster der Herrschaft Szécheny, Herrn Ignacz Kovács verlesen, mit welcher er gleichzeitig sein, die Forsterziehung und Forstnutzung beschreibende, „Forstwirthschaftlicher Wegweiser“ betitelttes Werk einsendet, indem er den Verein um die Beurtheilung und Herausgabe desselben bittet: behufs weiterer Entscheidung wird der Generalversammlung vorgelegt. (S. 36. XXIX.)

V. Der Sekretär legt den Text der Erklärung vor, welcher im Sinne der neuen Statuten von den Vereinsmitgliedern zu unterfertigen ist und folgendermassen lautet: „Der Gefertigte erklärt hiemit, dass er für die Jahre 18 . . 18 . . 18 . . in der Reihe der Mitglieder des Landes-Forstvereins eingetreten ist.“ Der Ausschuss nimmt diese Erklärung an und ersucht die Herren Karl Wagner Vicepräses, und Adolf Divald, selbe im Begleitung eines von ihnen sowohl, als dem Sekretär zu unterzeichnenden, aufklärenden Circulars jedem einzelnen Vereinsmitgliede zuzusenden mit dem Ersuchen, dieselbe mit ihrer Unterschrift versehen als ein auf die weitere Mitgliedschaft Bezug habendes Dokument dem Sekretariate gefälligst zurücksenden zu wollen.

VI. Da laut dem unter Punkt I. erwähnten Kassaberichte

zahlreiche Vereinsmitglieder mit ihren Jahresbeiträgen im Rückstande sind, ordnet der Direktionsausschuss behufs eines zu ermöglichenden erfolgreichen Vorgehens des Vereines an, dass die mit ihren Taxen im Rückstande befindlichen Mitglieder in einem vom Vizepräsidenten Wagner, dem Ausschussmitgliede Adolf Divald und dem Sekretären gemeinschaftlich zu unterfertigenden Schreiben zur Tilgung ihres Rückstandes mit dem Bemerkten aufgefordert werden sollen, dass, im Falle sie ihre Schuld längstens binnen 21 Tagen nach Erhalt des Schreibens nicht tilgen würden, der Verein seine Rechte auf anderem Wege zur Geltung bringen werde.

Mit der Authentication dieses Protokolls wurden die Herren Alexander Török und Adolf Divald betraut.

Gr. Béla Keglevich. Alexander Török. Adolf Divald.

Concurs auf ein Forstliches Lehrbuch.

Die in Losoncz stattgefundene diessjährige Generalversammlung des Landes-Forstvereins hat einen Preis von 200 fl. auf ein zum Unterricht des untergeordneten technischen Hilfspersonals bestimmtes und die Grundzüge der Forstwirthschaft in populärer Sprache kurz erläuternden Handbuch ausgesetzt, dessen Inhalt sich auf 4—8 Druckbogen erstrecken kann und welches nur jene Gegenstände behandeln darf, deren Kenntniss dem erwähnten Forstpersonale unumgänglich nothwendig ist.

Die mit fremder Hand geschriebenen Konkurrenzwerke sind in Begleitung von versiegelten, den Namen des Verfassers enthaltenden und mit einem Motto versehenen Schreiben spätestens bis zum 31. Juli 1868 an den Directions-Ausschuss des Landes-Forstvereins in Pest einzusenden. Nach Ablauf dieses Termins einlaufende Werke werden zur Preisbewerbung nicht mehr zugelassen. Das den Preis gewinnende Werk bleibt Eigenthum des Verfassers, und wird ihm der Preis bei der in Debreczin abzuhaltenden 1868-er Generalversammlung ausgefolgt werden.

Im Namen des Directions-Ausschusses des Landes-Forstvereins. Pest, 21. Dezember. 1867.

Albert Bedő.

Vereins-Sekretär.

Beiträge zur Deckung des Konkurs-Preises für das forstliche Lehrbuch.

Zu diesem Zwecke subscribirten: Gr. Béla Keglevich 50 fl.

Herr August v. Kubinyi 25 „

Baar erlegte das Vereinsmitglied Herr Paul v. Bozó 25 „

Der Directions-Ausschuss ersucht höflichst jene Vereinsmitglieder, welche durch ihre Spenden zu der obigen Summe beizutragen wünschen, ihre Sendungen „An das Sekretariat des Landes Forst Vereines in Pest“ zu richten Die zu dem besagten Zwecke eingezahlten Summen werden öffentlich quittirt.

An die p. t. Vereins-Mitglieder.

Die 1868-er Generalversammlung wird in der Stadt **Debreczin** abgehalten werden, wann diess geschieht, wird in dem Organe des Vereines und in den Journalen veröffentlicht werden. Die Legitimationskarten, mittelst welcher die Reise per Bahn u. Schiff für ermäßigten Preise möglich sein wird, werden rechtzeitig zugesendet.

Wer bei Gelegenheit der Generalversammlung irgend einen forstwirtschaftlichen oder Jagd-gegenstand von lokalem oder allgemeinem Interesse zur Verhandlung zu bringen wünscht, wird ersucht, denselben so bald als möglich zur Kenntniss des Directions-Ausschusses zu bringen, um so die Frage zum Behufe einer gründlicheren Behandlung den Mitgliedern in vorhinein mittheilen zu können.

Im Falle irgend ein Vereins-Mitglied stirbt, werden Verwandte und Bekannte ersucht, den Trauerfall anzuzeigen.

Wer seinen Wohnort wechselt, wolle diess gefälligst zur Kenntniss des Sekretariats bringen, um ihm die Mittheilungen des Vereines auf die ihm zunächst liegende Post zusenden zu können.

Stiftungs-Mitglieder des Vereins sind jene, welche mindestens 100 fl. Kapital in Baarem oder in 5%-igen Creditpapieren deponiren, oder über das Gründungs-Kapital eine Obligation ausstellen und jährlich 5% Zinsen pünktlich davon zahlen. Das Stiftungskapital kann durch den Ausschuss nur dann gekündigt werden, wenn die Zinsen nicht pünktlich eingezahlt werden.

Jährlich beitragende Mitglieder sind jene, welche sich durch den Eintritt in den Verein zu einer Jahres-Taxe von 5 fl. auf 3 Jahre verpflichten.

Das Jahrbuch des Vereins und alle sonstigen Editionen desselben werden den Mitgliedern unentgeltlich zugesendet

Ihre Jahrestaxen auf den neuen Jahresturnus haben voraus erlegt: Herr Josef Balhauszer, Forstmeister in Tapolcsán; und Herr Mathias Friedl, pens. Forstmeister in Gödöllő.

